

תוכן העניינים

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות	
7	רקע כללי - ההתפתחויות הכלכליות והפיננסיות
11	התפתחויות עסקיות בקבוצת הבנק הבינלאומי
13	נתונים עיקריים
14	התפתחות ההכנסות וההוצאות
20	תרשים מבנה ארגוני
21	תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק
22	תולדות קבוצת הבנק
24	תיאור פעילות קבוצת הבנק
27	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
28	מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק
62	הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק
73	האמצעים ההוניים של הבנק
75	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
83	מצב נזילות ומדיניות גיוס המקורות
84	חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
130	דיון בגורמי סיכון
134	באזל 3
137	פעילות חברות מוחזקות עיקריות
140	חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית
153	הסכמים מהותיים
155	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
158	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות
	חשבונאית ופיננסית
159	משאבי אנוש
168	פרטים על בעלי השליטה בבנק
172	עסקאות עם בעלי עניין
176	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
178	עניינים אחרים
סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק	
ותוצאות פעילותו	
195	תוספות לסקירת ההנהלה א'-ח'
220	הצהרות המנהל הכללי והחשבונאי הראשי
223	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית
	על דיווח כספי
225	דוחות כספיים

חברי דירקטוריון

מר רוני חזקיהו, יו"ר

מר צדיק בינו

מר דוד אסיא

גב' פנינה ביטרמן-כהן

מר גיל בינו

מר זאב בן אשר

מר אמנון גולדשמידט

מר יוסף הורביץ

גב' דליה לב

מר יעקב סיט

מר דניאל פורמן (החל מיום 30.10.14)

מר דן ארבל (עד 15.11.14)

גב' נגה יציב (עד 31.3.14)

מר גיורא מיוחס (עד 31.3.14)

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

מנהל כללי	גב' סמדר ברבר-צדיק
משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	מר אילן בצרי
סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	מר יוסי לוי
סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	מר יורם סירקיס
סמנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי	מר נחמן ניצן, רו"ח
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי (CRO)	מר בנצי אדירי
מבקרת פנימית ראשית	גב' יעל רונן, רו"ח
סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	גב' אלה גולן
מזכיר כללי	מר אביעד בילר, עו"ד
רואי החשבון המבקרים של הבנק	סומך חייקין, רו"ח
סמנכ"ל, ראש החטיבה הפיננסית (עד 30.6.14)	מר אביאל שטרנשוס

דוח הדירקטוריון לשנת 2014

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 8 במרס 2015, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מאוחדות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. הדוחות ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

רקע כללי - ההתפתחויות הכלכליות והפיננסיות

התפתחויות הכלכליות העיקריות בישראל

התפתחויות ריאליות

על פי אומדן ראשון למחצית השנייה של שנת 2014, שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש פברואר 2015, במחצית השנייה של שנת 2014 צמח המשק ב-2.6% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.7% במחצית הראשונה של שנת 2014 ועלייה של 3.4% במחצית השנייה של שנת 2013. בשנת 2014 צמח המשק ב-2.9%, לאחר עלייה של 3.2% בשנת 2013 ו-3.0% בשנת 2012. התוצר לנפש עלה בשנת 2014 ב-3.3%. יש לציין, כי לאחר ההאטה שנרשמה ברבעון השלישי על רקע מבצע "צוק איתן", חלה האצה בפעילות במהלך הרבעון הרביעי (כגון: גידול ביצוא הסחורות והתאוששות בענף התיירות) ונרשמה צמיחה של 7.2% במונחים שנתיים.

ההוצאה לצריכה הפרטית עלתה בשנת 2014 ב-3.9%, לאחר עלייה של 3.3% בשנת 2013. ההוצאה לצריכה פרטית לנפש עלתה ב-1.9%. ההוצאה לצריכה ציבורית עלתה בשנת 2014 ב-4.6%, לאחר עלייה של 3.5% בשנת 2013. התוצר העסקי עלה בשנת 2014 ב-2.9% בלבד, דבר המצביע על התמתנות בקצב הפעילות במגזר העסקי, לאחר עלייה של 3.4% בשנת 2013 ו-2.9% בשנת 2012. המדד המשולב של בנק ישראל עלה בממוצע ב-2.1% בשנת 2014, לעומת 3.4% אשתקד.

בחודש דצמבר 2014, חטיבת המחקר של בנק ישראל עדכנה את תחזית צמיחת התוצר של ישראל לשנת 2014 ל-2.5%, לעומת 2.3% בהערכה הקודמת, בעיקר עקב עדכון כלפי מעלה של נתוני צמיחת התוצר במחצית הראשונה של השנה שפרסמה הלמ"ס. להערכת בנק ישראל מבצע "צוק איתן" גרע כ-0.3% מהתוצר השנתי, בעיקר עקב פגיעה ביצוא שירותי תיירות ובצריכה הפרטית. על פי הערכת חטיבת המחקר צפויה צמיחה גבוהה יחסית ברבעונים הקרובים, החל מהרבעון הרביעי של 2014 ובשנת 2015 התוצר צפוי לצמוח ב-3.2%.

תקציב המדינה

בשנת 2014 הסתכם הגירעון בתקציב המדינה ב-29.9 מיליארד ש"ח שהם 2.8% מהתמ"ג, מעט נמוך מיעד הגירעון המקורי שעמד על 31.1 מיליארד ש"ח (כ-3% מהתמ"ג). הוצאות הממשלה עמדו ביעד התקציב, כאשר הוצאות הביטחון עלו ב-6% לעומת התכנון לירידה ואילו הוצאות משרדי הממשלה האזרחיים עלו ב-2.7% לעומת התכנון המקורי של 7.4%, כאשר בצד הכנסות המדינה נרשמה יציבות יחסית ועמידה ביעד התקציב המקורי.

אינפלציה

מדד המחירים לצרכן ירד בשנת 2014 ב-0.2%, לאחר עלייה של 1.8% בשנת 2013. בשנת 2014 נרשמה עליית מחירים בשלושה סעיפים בלבד: דיר - 3.1%, בריאות - 0.8% וחינוך, תרבות ובידור - 0.4%, כאשר מנגד המדד השלילי הושפע, בין היתר, מהירידה החדה במחירי הסחורות ומחירי הנפט ומהגברת התחרותיות בענפי רשתות המזון והתקשורת. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש דצמבר 2014, מדד המחירים לצרכן יעלה בשנת 2015 בכ-1.1%, אולם ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון וההערכות הקיימות

נמוכות יותר. תחזיות האינפלציה לשנת 2015 נמוכות יחסית מהיעד (1%-3%) ומגלמות, בין היתר, את ההשפעה של הוזלת המים בחודש ינואר והוזלת החשמל הצפויה בחודש פברואר. הגורם העיקרי שפועל לעליית האינפלציה בשנת 2015 הוא הפיחות המשמעותי של השקל מול הדולר שהתרחש במחצית השנייה של שנת 2014, כאשר הירידה החדה של כ-40% במחירי הנפט ברבעון האחרון של השנה צפויה למתן את האינפלציה.

בחודש ינואר 2015 נמשכה מגמת ירידת המחירים, כך שמדד המחירים לצרכן ירד ב-0.9% (בעיקר הלבשה והנעלה, תחבורה ותקשורת). ב-12 החודשים שנסתיימו בינואר 2015 ירד המדד ב-0.5% והוא נמוך משמעותית מהגבול התחתון של יעד האינפלציה. להערכת הכלכלן הראשי במשרד האוצר, האינפלציה השלילית אשר נצפתה בסוף שנת 2014, אינה נובעת בעיקרה מחולשה בביקוש המקומי, אלא נובעת ברובה מזעזועים חיצוניים בהיצע (ירידת מחירי האנרגיה והסחורות).

שוק הדיור

מגמת העלייה במחירי הדיור נמשכת. על פי אומדן מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, מהשוואת העסקאות שבוצעו בחודשים נובמבר-דצמבר 2014, לעומת העסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2014, עלו מחירי הדירות ב-0.2%. מהשוואת העסקאות שבוצעו בחודשים נובמבר-דצמבר 2014, לעומת העסקאות שבוצעו בתקופה המקבילה אשתקד, עלו המחירים ב-4.5%. בשנת 2013 נרשמה עלייה של 7.3% במחירי הדירות. מחירי הדיור מושפעים גם מהירידה בקצב התחלות הבנייה, כאשר בתשעת החודשים הראשונים של 2014 הוחל בבנייתן של כ-32,850 דירות חדשות (ירידה של כ-7.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד) והסתיימה בנייתן של כ-31,000 דירות (ירידה של כ-1.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד).

שוק העבודה

נתוני האבטלה לחודש דצמבר 2014 מצביעים על תמונה חיובית, כאשר חלה ירידה בשיעור האבטלה (גילאי 15 ומעלה) לרמה של 5.7%, לעומת 6.5% בחודש ספטמבר 2014 ו-5.9% בסוף שנת 2013. השיפור נראה גם בגילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) בהם שיעור האבטלה ברבעון הרביעי של שנת 2014 עמד על 4.8% (לעומת 5.2% ברבעון השלישי של שנת 2014), תוך עלייה בשיעור ההשתתפות. ברבעון הרביעי של שנת 2014 חלה עלייה של 2% במספר המועסקים במשרות מלאות ומספר המועסקים במשרות חלקיות ירד ב-0.7%. השכר הנומינלי והשכר הריאלי עלו בחודשים יולי-ספטמבר ב-1.0% וב-0.9%, בהתאמה, לעומת חודשים אפריל-יוני (נתונים מנוכחי עונתיות).

שער החליפין

ברבעון האחרון של השנה התחזקו שערי החליפין של הדולר והאירו בשיעור של 5.3% ו-1.6%, בהתאמה. במהלך שנת 2014 התחזק שער החליפין של הדולר מול השקל בשיעור של 12% ואילו שער החליפין של האירו מול השקל נחלש בשיעור של כ-1.2%. על מנת לתמוך בשער החליפין, רכש בנק ישראל במהלך שנת 2014 כ-7.1 מיליארד דולר (מזה כ-3.5 מיליארד דולר רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין). בחודש דצמבר הודיע בנק ישראל שבמסגרת התוכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, ירכוש הבנק 3.1 מיליארד דולר בשנת 2015. התחזקות שער החליפין של הדולר במהלך הרבעון הרביעי של 2014 הושפעה מהורדת רבית בנק ישראל ל-0.25% בחודש ספטמבר ומהפסקת רכישת אגרות החוב על ידי הבנק המרכזי בארה"ב במסגרת תכנית ההרחבה הכמותית, דבר שתמך גם בהתחזקות נוספת של הדולר בעולם.

שיעור השינוי		שער החליפין ליום			
שנת 2013	שנת 2014	31.12.13	30.9.14	31.12.14	
(7.0%)	12.0%	3.47	3.70	3.89	דולר
(2.8%)	(1.2%)	4.78	4.65	4.72	אירו

רביית בנק ישראל

בשנת 2014 הוריד בנק ישראל את שיעור הרביית מרמה של 1.0% לרמה של 0.25%, על מנת להחזיר את האינפלציה אל תוך יעד יציבות המחירים של 3%-1% ב-12 החודשים הבאים ולתמוך בצמיחה, תוך שמירה על היציבות הפינסית. תוואי הרביית בהמשך תלוי בהתפתחויות בסביבת האינפלציה, בצמיחה בישראל ובכלכלה העולמית, במדיניות המוניטרית של הבנקים המרכזיים העיקריים ובהתפתחות שער החליפין. בחודש פברואר 2015 החליטה הוועדה המוניטרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הרביית לחודש מרס ב-0.15 נקודות האחוז לשפל היסטורי של 0.1%. ההחלטה הינה על רקע התגברות קצב הייסוף בשקל והשפעותיו האפשריות על הפעילות במשק והאינפלציה ונועדה, בין היתר, להחזיר את האינפלציה אל תוך מרכז תחום היעד.

הסביבה הגלובלית

תחזית הצמיחה הגלובלית החזויה של קרן המטבע הבינלאומית לשנת 2014 נותרה ללא שינוי מהתחזית הקודמת ועומדת על 3.3%. על אף הירידה במחירי הנפט, תחזית הצמיחה הגלובלית של קרן המטבע הבינלאומית לשנת 2015 הופחתה מ-3.8% בתחזית הקודמת שפורסמה בחודש אוקטובר, ל-3.5% והתחזית לשנת 2016 הופחתה מ-4% ל-3.7%. הסיבות לתחזית הפסימית הינם צפי להאטה בצמיחה בסין, מיתון מסתמן וצמיחה שלילית ברוסיה, בין היתר, בהשפעת הירידה החדה במחירי הנפט בשווקים הגלובליים וכן מהשפעת החולשה המתמשכת בגוש האירו.

באשר לארה"ב, קרן המטבע הבינלאומית העלתה את תחזית הצמיחה לשנת 2014 ל-2.8% (לעומת 2.2% בתחזית הקודמת). תחזית הצמיחה בארה"ב לשנת 2015 עודכנה ל-3.6% (לעומת 3.1% בתחזית הקודמת) ולשנת 2016 ל-3.3% (לעומת 3.0% בתחזית הקודמת) וזאת בגלל עלייה בביקושים הפרטיים הפנימיים, שנתמכת על ידי הירידה במחירי הנפט ובגלל המדיניות המוניטרית התומכת של הבנק המרכזי.

תחזית הצמיחה לגוש האירו לשנת 2014 עדיין נמוכה ועומדת על 0.8%. התחזית לשנת 2015 עומדת על 1.2% (1.4% בתחזית הקודמת) ובשנת 2016 על 1.4% (1.7% בתחזית הקודמת) וזאת על רקע החולשה בפעילות הכלכלית.

נתוני כלכלת ארה"ב ברבעון השלישי של שנת 2014 ממשיכים להצביע על מגמה חיובית. התוצר צמח בקצב שנתי גבוה של 3.9% והצריכה הפרטית גדלה ב-2.2%. שיעור האבטלה בחודש נובמבר המשיך להשתפר ועמד על 5.8%, לעומת 5.9% בחודש ספטמבר. על רקע השיפור בנתוני המאקרו, הפסיק הבנק המרכזי בחודש נובמבר את רכישת אגרות החוב במסגרת תכנית ההרחבה הכמותית. בחודש דצמבר הותיר הבנק המרכזי בארה"ב את הרביית על רמתה האפסית וככל הנראה צפוי להתחיל להעלותה החל מהמחצית השנייה של שנת 2015. השפעת ירידת מחירי הנפט על האינפלציה צפויה להשפיע על מועד העלאת הרביית.

מרבית כלכלות אירופה עדיין מתקשות להציג שיפור מתמשך בפעילות הכלכלית. קצב האינפלציה בגוש האירו נותר נמוך, עד כדי חשש לדפלציה. הבנק המרכזי באירופה הותיר את הרביית בשפל היסטורי של 0.05%, כשבמקביל הודיע הבנק המרכזי על מדיניות הרחבה כמותית. בינואר 2015 הודיע הבנק המרכזי כי ירכוש אגרות חוב ממשלתיות ב-60 מיליארד אירו כל חודש עד ספטמבר 2016 לפחות. הודעה זו תמכה בהמשך מגמת היחלשות האירו שהגיע לשפל של למעלה מעשור מול הדולר. הרכישות יתחלקו על פני מדינות גוש האירו, כאשר לא ירכשו יותר מ-25% מאגרות החוב של מדינה אחת. גם הרביית השלילית הנגבית בבנק המרכזי על הפקדונות של בנקים מסחריים תוותר על 0.2%.

בינואר 2015 החליט במפתיע הבנק המרכזי בשווייץ לבטל את שער החליפין המינימלי של 1.2 פרנק לאירו ובמקביל להפחית את הרביית על הפקדונות בבנק המרכזי של הבנקים המסחריים וארגונים פיננסיים לרמת שפל שלילית של 0.75% (לעומת רביית שלילית של 0.25% לפני ההפחתה), מה שהביא להתחזקות הפרנק השווייצרי בעשרות אחוזים.

שוקי ההון

בשוק המקומי נעצרו עליות השערים ברבעון האחרון של שנת 2014 ונרשמה מגמה מעורבת במדדים. מדד ת"א 100 ירד בכ-1.3% (עלייה של כ-6.7% מתחילת השנה) ומדד ת"א 25 עלה בכ-0.4% (עלייה של כ-10.2% מתחילת השנה). מדד האג"ח הקונצרני הצמוד (תל-בונד) ירד בשיעור של 2.4% במהלך הרבעון האחרון של השנה (עלייה של כ-0.7% מתחילת השנה) ומדד האג"ח הממשלתי הכולל ירד בכ-0.1% (עלייה של כ-6.6% מתחילת השנה).

מחזורי המסחר היומי הממוצע של המניות וההמירים עלו מתחילת השנה בשיעור של כ-3.5%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר מנגד מחזורי המסחר היומי הממוצע של אגרות חוב ירדו בשיעור של כ-2.2%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים		שיעור השינוי		
במיליוני ש"ח		ב-%		
2013	2014	2013	2014	
595	573	12.13%	10.20%	מדד ת"א 25
777	766	15.12%	6.73%	מדד ת"א 100
4,340	4,245	5.44%	4.72%	מדד אג"ח כללי

בסך גיוסי ההון בשוק המקומי (מניות ואג"ח) ניכרת עלייה של כ-7.1% במהלך שנת 2014, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בסקטור העסקי, כאשר מנגד באג"ח הממשלתי חלה ירידה בשיעורי הגיוס.

היקף גיוסי ההון			
במיליוני ש"ח			
שיעור השינוי	2013	2014	
14.0%	7,674	8,746	מניות והמירים
(21.7%)	65,785	51,522	אג"ח ממשלתי
57.4%	36,699	57,754	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
7.1%	110,158	118,022	סה"כ

בארה"ב נמשכה מגמת עליות השערים, כאשר מדד ה-S&P עלה בכ-4.4% במהלך הרבעון האחרון של שנת 2014 (עלייה של כ-11.4% מתחילת השנה). באירופה ירד מדד היורוסטוק 600 בכ-0.2% (עלייה של כ-4.4% מתחילת השנה). מדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ-4.9% ברבעון האחרון של השנה (ירידה של כ-4.6% מתחילת השנה).

מידע פומבי

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שער מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון דלהלן.

התפתחויות עסקיות בקבוצת הבנק הבינלאומי

להלן תיאור ההתפתחויות העיקריות בסעיפים התוצאתיים והמאזניים של קבוצת הבנק בשנת 2014.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-478 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-555 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 13.9%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה על שיעור של 7.0%, בהשוואה ל-8.5% בשנת 2013.

בחמש השנים האחרונות, התשואה השנתית הממוצעת נטו על ההון עמדה על שיעור של 8.1%, לפי הפירוט הבא:

2010 - 7.1%, 2011 - 8.4%, 2012 - 9.4%, 2013 - 8.5%, 2014 - 7.0%.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה בשנת 2014, בהשוואה לאשתקד:

1. קיטון בסך של 56 מיליון ש"ח (2.3%) בסך הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית. בניטרול השפעת יישום הוראות

FAS 91 קיטון בסך של 139 מיליון ש"ח (5.8%), הנובע בעיקרו מירידת הרבית במשק בשיעור 0.8 נקודות האחוז.

2. קיטון בסך של 8 מיליון ש"ח (8.2%) בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי כוללות גידול בהפרשה הקבוצתית בסך של 45 מיליון ש"ח בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים", לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים להביא בחשבון הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום.

בשנת 2013 ההוצאות בגין הפסדי אשראי כללו גידול בהפרשה הקבוצתית בסך של 24 מיליון ש"ח בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא, עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדירור", לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים להעמיד את ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדירור על שיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרות הלוואות אלה.

3. קיטון בסך של 43 מיליון ש"ח (3.0%) בהכנסות מעמלות. בניטרול השפעת יישום הוראות FAS 91 חל גידול בסך של 53 מיליון ש"ח (3.7%).

4. גידול בסך של 28 מיליון ש"ח (1.0%) בהוצאות התפעוליות ואחרות, המוסבר בעיקר מגידול בעמלות שוק ההון ומגידול בהוצאות שכר, הנובע בין היתר, מעדכון הסכם השכר הקיבוצי של בנק לאומי, אליו צמודים הסכמי השכר הקיבוציים של הבנק.

5. אשתקד, נרשמה ירידה בהפרשה למסים על ההכנסה בסך של 20 מיליון ש"ח, הנובעת מהגדלת יתרת מסים נדחים לקבל, כתוצאה מעליית שיעורי המס.

הבנק יישם ברבעון הרביעי של שנת 2014 את הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה בדרך של יישום למפרע לרבות תיקון מספרי השוואה. היישום לראשונה של ההנחיות הביא לקיטון ברווח לפני השפעת המס בשנת 2014 בסך של 18 מיליון ש"ח.

הרווח לפני מסים הסתכם ב-801 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-922 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 13.1%.

הרווח לאחר מסים הסתכם ב-461 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-546 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 15.6%.

הרווח הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח הסתכם ב-4.76 ש"ח, בהשוואה ל-5.53 ש"ח בשנת 2013.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2014 בסך של 61 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-136 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על רווחי הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2014, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

1. קיטון בסך של 22 מיליון ש"ח (3.7%) בסך הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן רבית. בניטרול השפעת יישום הוראות FAS 91 קיטון בסך של 41 מיליון ש"ח (6.9%), הנובע בעיקרו מירידת הרבית במשק בשיעור 0.8 נקודות האחוז.
2. גידול בסך של 65 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי. כ-45 מיליון ש"ח מהגידול בהפרשה להפסדי אשראי נבע מיישום הוראת המפקח על הבנקים כאמור לעיל.
3. קיטון בסך של 15 מיליון ש"ח (4.1%) בהכנסות מעמלות. בניטרול השפעת יישום הוראות FAS 91, גידול בסך של 7 מיליון ש"ח (1.9%).
4. ירידה בסך של 18 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות, הנובעת מירידה ברווחים מקופות פיצויים.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-117,743 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-110,989 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 6.1%.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-68,957 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68,706 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 0.4%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-95,155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-89,122 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 6.8%.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-6,965 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,797 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 2.5%.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון (באזל 3) ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על שיעור של 9.73%, בהשוואה ל-9.98% בסוף שנת 2013.

נתונים עיקריים

רווח ורווחיות			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2014	2013	שינוי	
	במיליוני ש"ח		ב-%	
הכנסות רבית, נטו	2,101	2,187	(3.9)	
הכנסות שאינן מרבית	1,667	1,682	(0.9)	
סך ההכנסות	3,768	3,869	(2.6)	
מזה: עמלות לפני השפעת FAS 91	1,471	1,418	3.7	
השפעת FAS 91	(96)	-		
סך כל העמלות	1,375	1,418	(3.0)	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	89	97	(8.2)	
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,878	2,850	1.0	
רווח לפני מסים	801	922	(13.1)	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	478	555	(13.9)	

מאזן - נתונים עיקריים			ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013	שינוי	
	במיליוני ש"ח		ב-%	
סך כל המאזן	117,743	110,989	6.1	
אשראי לציבור, נטו	68,957	68,706	0.4	
ניירות ערך	12,554	10,799	16.3	
פקדונות הציבור	95,155	89,122	6.8	
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	4,903	5,702	(14.0)	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	6,965	6,797	2.5	

יחסים פיננסיים עיקריים			2014	2013	2012	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך כל המאזן	5.9%	6.1%	6.1%			
הוצאות בגין הפסדי אשראי לאשראי לציבור, נטו	0.13%	0.14%	0.20%			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון (באזל 3)	9.73%	9.98%				
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון (באזל 3)	14.27%	14.66%				
אשראי לציבור, נטו לסך כל המאזן	58.6%	61.9%	64.3%			
פקדונות הציבור לסך כל המאזן	80.8%	80.3%	79.9%			
פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו	138.0%	129.7%	124.3%			
הוצאות תפעוליות ואחרות לסך ההכנסות	76.4%	73.7%	74.1%			
תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק	7.0%	8.5%	9.4%			

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות רבית, נטו הסתכמו ב-2,101 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,187 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 3.9%.

ההשפעה של יישום ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות (להלן - "FAS 91") החל מיום 1 בינואר 2014, ביחס להוצאות הדיווח הקודמות הינה גידול של 83 מיליון ש"ח בהכנסות רבית בשנת 2014 (ראה באור ג.1 לדוחות הכספיים).

הכנסות המימון שאינן מרבית הסתכמו ב-230 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-200 מיליון ש"ח בשנת 2013.

רווחי המימון הנובעים מכלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק כוללים את הכנסות הרבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מרבית. הכנסות המימון שאינן מרבית כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהוות חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהוות חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה, למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

2013				2014			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
801	871	940	710	619	764	690	591
(257)	(320)	(382)	(176)	(82)	(217)	(171)	(93)
544	551	558	534	537	547	519	498
76	62	2	60	41	48	67	74
620	613	560	594	578	595	586	572

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
3,322	2,664	הכנסות רבית
(1,135)	(563)	הוצאות רבית
2,187	2,101	הכנסות רבית, נטו
200	230	הכנסות מימון שאינן מרבית
2,387	2,331	סך הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו

2013				2014				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
510	529	525	509	494	511	501	485	רווח מפעילות שוטפת לפני השפעת FAS 91
-	-	-	-	19	24	21	19	השפעת FAS 91
510	529	525	509	513	535	522	504	רווח מפעילות שוטפת
26	11	(1)	14	(2)	(7)	(2)	13	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
60	49	19	46	63	54	52	28	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
14	24	21	26	5	14	14	27	רווחים מהשקעות במניות
10	-	(4)	(1)	(1)	(1)	-	-	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל
620	613	560	594	578	595	586	572	רווח מימוני, נטו

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
2,073	1,991	רווח מפעילות שוטפת לפני השפעת FAS 91
-	83	השפעת FAS 91
2,073	2,074	רווח מפעילות שוטפת
50	2	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
174	197	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
85	60	רווחים מהשקעות במניות
5	(2)	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל
2,387	2,331	רווח מימוני, נטו

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
באחוזים		
3.62	2.74	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
1.60	0.79	שיעור ההוצאה על התחייבות נושאות רבית
2.02	1.95	פער הרבית הכולל
2.38	2.16	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

הירידה בשיעור ההכנסה על הנכסים ובשיעור ההוצאה על ההתחייבויות בשנת 2014, בהשוואה לשנת 2013, נבעה מירידת הרבית במשק. פער הרבית הכולל הושפע מחד, מגידול הנובע מהכנסות הרבית בשל השפעות יישום FAS 91. ומאידך, מקיטון הנובע מירידה במרווחים הפיננסיים בפקדונות כתוצאה מירידת הרבית במשק ומהשפעת הקיטון בשיעור עליית המדד על הכנסות מעודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר צמוד המדד.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות הרבית בין שנת 2014 לבין שנת 2013 עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול של 70 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הרבית גרמו לקיטון בסך של 156 מיליון ש"ח בהכנסות רבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי נערכו על בסיס שמרני, והסתכמו בשנת 2014 ב-89 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-97 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההוצאה בגין הפסדי אשראי בגין אשראי לציבור פרטי הסתכמה ב-109 מיליון ש"ח. ההכנסה בגין הפסדי אשראי בגין אשראי מסחרי הסתכמה ב-16 מיליון ש"ח, ובגין אשראי לדיור ב-4 מיליון ש"ח.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי כוללות גידול בהפרשה הקבוצתית בסך של 45 מיליון ש"ח בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים".

בשנת 2013 ההוצאה בגין הפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מסחרי הסתכמה ב-43 מיליון ש"ח, בגין אשראי לציבור פרטי אחר ב-21 מיליון ש"ח ובגין אשראי לציבור לדיור ב-33 מיליון ש"ח. בשנת 2013 ההפרשה להפסדי אשראי כללה גידול בהפרשה הקבוצתית בסך של 24 מיליון ש"ח בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור", לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים להעמיד את ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור על שיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרת הלוואות אלה.

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור בשנת 2014 עמד על 0.13%, בהשוואה ל-0.14% בשנת 2013. לפירוט ההתפלגות של ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות ראה פרק מגזרי פעילות להלן.

להלן פירוט ההתפלגות של ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים:

	2014	2013
	במיליוני ש"ח	
תעשייה	(22)	41
בינוי ונדל"ן	(65)	(5)
מסחר	77	25
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	13	-
תחבורה ואחסנה	9	1
תקשורת ושירותי מחשב	(14)	(1)
שירותים פיננסיים	(14)	(4)
שירותים עסקיים ואחרים	(3)	(7)
שירותים ציבוריים וקהילתיים	1	(8)
לקוחות פרטיים לרבות הלוואות לדיור	105	54
ענפי משק אחרים	2	1
סך הכל	89	97

ההכנסות מעמלות הסתכמו ב-1,375 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,418 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 3.0%. בניטרול השפעת היישום לראשונה של FAS 91, ההכנסות מעמלות היו מסתכמות ב-1,471 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 3.7%, בהשוואה לשנת 2013. בהתאם להוראות FAS 91 החל מיום 1 בינואר 2014 (לפרטים ראה באור 1.1 ג.1 לדוחות הכספיים), עמלות ליצירת אשראי סווגו לסעיף הכנסות רבית ולא מוכרות באופן מיידי כהכנסות בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה. בהכנסות מפעילות בשוק ההון חל גידול בסך של 68 מיליון ש"ח. בהכנסות מניהול חשבון חלה ירידה בסך של 20 מיליון ש"ח. הירידה מוסברת, בין היתר, משינוי רגולציה לרבות בניית מסלולי עו"ש חדשים. בהכנסות מכרטיסי אשראי חלה ירידה בסך של 14 מיליון ש"ח, המוסברת בעיקר מהכנסה חד פעמית שנרשמה בשנת 2013 בגין יישום רטרואקטיבי של הסכם הנפקה משותף בין הבנק ובין חברה כלולה - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ.

ההכנסות האחרות הסתכמו ב-62 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-64 מיליון ש"ח בשנת 2013. בהכנסות האחרות נכלל רווח ממכירת פיבי לונדון כאמור בבאור 8'א' לדוחות הכספיים בסך של 31 מיליון ש"ח. ברווחים מקופת הפיצויים חלה ירידה בסך של 16 מיליון ש"ח וברווח ממכירת בנינים וציוד חלה ירידה בסך של 15 מיליון ש"ח.

להלן פירוט של עמלות והכנסות אחרות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2013	2014	
ב-%	במיליוני ש"ח		
			עמלות:
(6.5)	307	287	ניהול חשבון
(11.9)	118	104	כרטיסי אשראי
6.7	421	449	פעילות בניירות ערך
26.6	64	81	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
26.7	86	109	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
(70.2)	114	34	טיפול באשראי(*)
8.3	120	130	הפרשי המרה
(1.7)	58	57	פעילות סחר חוץ
(6.7)	75	70	עמלות מעסקי מימון
(1.8)	55	54	עמלות אחרות
(3.0)	1,418	1,375	סך כל העמלות
(3.1)	64	62	הכנסות אחרות
(3.0)	1,482	1,437	סך הכל עמלות והכנסות אחרות

(*) ההכנסות מטיפול באשראי בניטרול השפעת FAS 91 הסתכמו ב-130 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 14% בהשוואה לשנת 2013.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-2,878 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,850 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 1.0%.
להלן פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2013	2014	
ב-%	במיליוני ש"ח		
0.6	1,736	1,746	משכורות והוצאות נלוות
1.4	438	444	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(4.1)	145	139	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
3.4	531	549	הוצאות אחרות
1.0	2,850	2,878	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו ב-1,746 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,736 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 0.6%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב-444 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-438 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו ב-139 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-145 מיליון ש"ח בשנת 2013. הפחתת עודף עלות הרכישה המיוחס לקשרי לקוחות הכלולה בסעיף זה הסתכמה ב-52 מיליון ש"ח, בדומה לשנת 2013. הפחתת עודף עלות הרכישה אינה הוצאה מוכרת לצרכי מס הכנסה ולפיכך, מקטינה את הרווח לתקופה במלוא סכום ההפחתה.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב-549 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-531 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.4%.

להלן פירוט של ההוצאות האחרות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2013	2014	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(1.9)	52	51	שווק ופרסום
(3.7)	82	79	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכד')
0.8	124	125	מחשב
(5.9)	17	16	משרדיות
20.0	5	6	ביטוח
-	59	59	משפטיות, ביקורת וייעוץ מקצועי
(15.4)	13	11	שכר חברי דירקטוריון ודמי השתתפות בישיבות
-	6	6	הדרכה והשתלמות מקצועית
10.8	102	113	עמלות
-	-	3	הפרשה לתביעות משפטיות, נטו
12.7	71	80	אחרות
3.4	531	549	סך הכל הוצאות אחרות

להלן תמהיל ההוצאות התפעוליות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014		
		באחוזים	
60.9	60.7		משכורות והוצאות נלוות
15.4	15.4		אחזקה ופחת בנינים וציוד
5.1	4.8		הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
7.2	7.1		תקשורת ומחשב
1.8	1.8		שווק ופרסום
9.6	10.2		אחרות
100.0	100.0		

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ב-340 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-376 מיליון ש"ח בשנת 2013. שיעור המס האפקטיבי מסך הרווח לפני מסים הגיע ל-42.4%, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 37.7%.

שיעור המס האפקטיבי הושפע בעיקר מהוצאות לא מוכרות, שמהוות ברובן הפחתות נכסים בלתי מוחשיים.

בשנת 2013 הגיע שיעור המס האפקטיבי ל-40.8%, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 36.2%.

להלן הגורמים שהשפיעו על גידול שיעור המס אשתקד, בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי:

א. הוצאות לא מוכרות, בעיקר הפחתות נכסים בלתי מוחשיים והפרשי מס ורביית בגין גביית חובות פגומים.

ב. הפרשי שער שליליים המיוחסים להכנסות מחברת הבת בחו"ל, עקב ייסוף השקל לעומת הליש"ט, שאינם מוכרים כהוצאה לצרכי מס. השפעה זו קוזזה בהכנסות מימון שאינן רבית.

מנגד, הגידול בשיעור המס הסטטוטורי אשתקד השפיע על קיטון בהפרשה למסים על ההכנסה בסך של 20 מיליון ש"ח.

חלק הבנק ברווח של חברות כלולות לאחר השפעת המס הסתכם ב-35 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30 מיליון ש"ח בשנת 2013.

תרומה לקהילה

הבנק השיק פרויקט חברתי - קהילתי נוסף ל-3 השנים הבאות בשיתוף עם ארגון מתן- משקיעים בקהילה וג'וינט-אשלים. התוכנית החדשה נועדה לקידום ה "Wellness" - איכות חיים ואורח חיים בריא בקהילה, בדגש על ילדים ונוער בסיכון. בפרויקט 4 תוכניות מרכזיות: "פינות אקולוגיות", "רצים מהלב", "קבוצות כדורגל אבות ובנים" ו"גינות קהילתיות".

התוכניות החדשות יפעלו בתקופה הראשונה במקביל ל"נקודת מפנה" - הפרויקט הקהילתי הוותיק של הבנק שפועל כבר 7 שנים גם הוא בשיתוף עם עמותת "אשלים" מייסוד הג'וינט וארגון מתן. הפרויקט נועד לעודד ולטפח יזמות עסקית בקרב בני נוער בסיכון במטרה להחזירם למעגל החיים הנורמטיבי. הבנק מעמיד לרשות הפרויקט מידי שנה מתנדבים מעובדי הבנק, התורמים מזמנם, ניסיונם ומומחיותם לטובת בני הנוער.

מאז שנת 2010 הבנק הרחיב את תרומתו למען הקהילה באמצעות פרויקט "תרבות וקהילה בבינלאומי", שמטרתו לעודד ולקדם יצירה אמנותית איכותית מהפריפריה ולתת לאמנים הזדמנות להיחשף בלב תל אביב. כל אירועי התרבות במסגרת הפרויקט מתקיימים ב"בית הבנק הבינלאומי" ברחוב רוטשילד בתל אביב, ופתוחים לקהל הרחב ללא תשלום. בנוסף לפרויקטים אלו, תורמים הבנק וחברות הבנות שלו לעמותות וארגונים שונים. סך התרומות שבוצעו בקבוצת הבנק בשנת 2014 הסתכם ב-2.9 מיליון ש"ח.

תולדות קבוצת הבנק

הבנק הוא חברה ציבורית אשר התאגדה בהתאם להוראות פקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג-1983 (להלן - "פקודת החברות"). הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק" לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981 (להלן - "חוק הרישוי"). הבנק הוקם בשנת 1972 והחל בפעילותו ביום 1 באוקטובר 1972. במקביל להקמת הבנק הוקמה החברה האם שלו חברת פ.י.י. אחזקות בע"מ (להלן - "פי.י."). בין מקימי פי.י. היו ממשלת ישראל ומשקיעים מחו"ל, ביניהם - FIRST PENNSYLVANIA CORPORATION ו-ISRAEL INVESTORS CORPORATION-I.

הבסיס העסקי לפעילות הבנק היה מיזוג פעילותם של שני בנקים - בנק לסחר חוץ בע"מ שבבעלותו היה בנק משכנתאות וחשכונות בע"מ ששמו שונה לבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות בע"מ (להלן - "הבינלאומי למשכנתאות") ובנק ליצוא בע"מ.

בשנת 1976 רכש הבנק את השליטה בבנק ישראלי לתעשייה בע"מ שעסקיו, כולל סניפיו, מוזגו בעסקי הבנק, ועובדיו נקלטו על ידי הבנק. בנק ישראלי לתעשייה שינה את מעמדו מבנק מסחרי לבנק למימון השקעות. בנק ישראלי לתעשייה בע"מ שינה את שמו ב-1985 לבנק הבינלאומי למימון התעשייה בע"מ. בנק זה מוזג עם הבנק וצו המיזוג ניתן במאי 1995 בתוקף מיום 31 בדצמבר 1994.

בשנת 1977 הוקם בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ (להלן - "פאג"י") בבעלות משותפת של הבנק (65%) והסתדרות פועלי אגודת ישראל בארץ ישראל (35%). בשנת 2010 השלים הבנק את רכישת כל יתרת המניות של פאג"י המוחזקת בידי כל בעלי המניות האחרים, ומאז מחזיק הבנק במלוא הזכויות בהון ובהצבעה של פאג"י.

בשנת 1978 רכש הבנק את השליטה בבנק למלאכה בע"מ שעסקיו, כולל סניפיו, מוזגו בעסקי הבנק ועובדיו נקלטו על ידי הבנק. החברה הנרכשת שינתה את שמה לפיבי למלאכה בע"מ וחדלה לפעול כבנק. במהלך שנת 2009 מוזגה פיבי למלאכה עם אחת מחברות הנכסים של הבנק.

בשנת 1982 הנפיק הבנק מניות בנות 0.05 ש"ח ע.ג. כ"א לציבור שנרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

בשנת 1984 הוקמה בשווייץ FIBI BANK (SWITZERLAND) LTD, חברה-בת בבעלות מלאה, (להלן - "פיבי בנק (שווייץ)") בעלת רישיון בנק בשווייץ.

בשנת 1987 רכש הבנק את עסקיו של בנק צפון אמריקה במסגרת הליך הפירוק של בנק זה.

ביום 11 בדצמבר 1992 הוצעו לציבור באמצעות תשקיף 353,500 מניות רגילות רשומות על שם בנות 0.01 ש"ח ע.ג. למניה, הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

מאז שנת 1992 הבנק היה בעל שליטה בחברת הבינלאומי סלקטיב חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ ששינתה את שמה בשנת 2002, בעקבות מיזוג עם חברת מודוס, למודוס-סלקטיב יעוץ וניהול השקעות בע"מ. החל משנת 2010 הבנק החזיק ב-100% במניות החברה. ביום 1 באפריל 2014 מוזגה החברה עם ולתוך יובנק נכסים פיננסיים בע"מ (שהיתה בבעלות החברה-הבת יובנק בע"מ), והחברה הממוזגת שינתה את שמה לחברת הבינלאומי יוניק ניהול השקעות בע"מ, בבעלות משותפת של הבנק הבינלאומי (58.5%) ויובנק בע"מ (41.5%).

בתחילת שנת 1983 רכש הבינלאומי למשכנתאות 50.5% מהשליטה והבעלות בבנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ (להלן - "בנק עצמאות"). מאז הרכישה ועד סוף שנת 2004 הבינלאומי למשכנתאות רכש מניות נוספות שהביאו את אחזקתו לכ-88% ממניות בנק עצמאות.

בסוף שנת 2005 רכש הבינלאומי למשכנתאות את יתרת האחזקות בבנק עצמאות מידי הציבור במסגרת הצעת רכש, ובתחילת שנת 2006 רכש הבנק את יתרת האחזקות בבינלאומי למשכנתאות מידי הציבור במסגרת הצעת רכש. הבינלאומי למשכנתאות ובנק עצמאות מוזגו עם ולתוך הבנק בתוקף מיום 31 במרס 2006.

בשנת 2004 רכש הבנק את מלוא האחזקות ביובנק בע"מ (להלן - "יובנק").

בשנת 2006 רכש הבנק 68% מזכויות ההון ו-66% מזכויות ההצבעה בבנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל"). עקב רכישות נוספות בשנים 2010, 2012 ו-2014 עלה שיעור אחזקותיו של הבנק באוצר החייל ל-78.0% בהון ובזכויות ההצבעה.

בשנת 2000 רכש הבנק כ-20% בהון וכ-15% בזכויות ההצבעה בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל"). עקב רכישות נוספות של מניות כאל בשנים 2006 ו-2007 עלה שיעור אחזקותיו של הבנק בכאל ל-28.2% בהון ול-21.0% בזכויות ההצבעה.

בשנת 2008 רכש הבנק מבנק הפועלים 51% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד בע"מ.

בשנת 2010 ביצע הבנק איחוד הון המניות של הבנק, באופן שכל חמש מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. של הבנק אוחדו למניה רגילה אחת בת 0.05 ש"ח של הבנק (להלן - "איחוד ההון"). החל מיום 20 בספטמבר 2010 נסחרות רק מניות רגילות בנות 0.05 ש"ח ע.ג. של הבנק.

תיאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת בחמישה מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי המט"ח, הסחר הבינלאומי, ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים, שירותי נאמנות וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים בתחום קופות הגמל וקרנות נאמנות.

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחית על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

על בסיס התוכניות האסטרטגיות הרב שנתיות של הבנק, מגישה הנהלה לדירקטוריון תוכניות עבודה שנתיות ואת תקציבי הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות, שהנהלת הבנק קבעה לעצמה כיעדים ארוכי טווח ויעדים פרטניים לשנת העבודה השוטפת.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת הנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכונים האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסיניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

בנוסף לבנק, מונה כיום הקבוצה ארבעה בנקים מסחריים בישראל, המתמחים בקהלי לקוחות ייחודיים: פאג"י, הבנק היחיד בישראל המתמקד בעיקר במגזר הדתי והחרדי; יובנק, המתמחה בבנקאות פרטית ושירותים מתקדמים בשוק ההון; אוצר החייל, המתמחה במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הבטחון; ומסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל. לקבוצה חברה בת בשוויץ; פיבי בנק (שוויץ), שמקום מושבו בציריך, ומתמקד בבנקאות פרטית.

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המאושרת על ידי הדירקטוריון מדי שנה. התוכנית מושתתת על התנהלות מידתית בכל תחומי הפעילות, מתוך שאיפה לרווחיות נאותה, ויציבה לאורך זמן. כמו כן, יימשכו המאמצים לקידום התחום הקמעונאי, בקבוצה, תוך הגדלת הפעילות בבנק, שמירה על המובילות של חברות הבנות בנישות הפעילות הייחודיות להן, נקיטת צעדי התייעלות ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה. בבנקאות העסקית/מסחרית יושם דגש על המשך הגדלת תיק האשראי, בעיקר בלקוחות הבינוניים. בשוק ההון, יפעל הבנק לשמירה על עמדות ההובלה, בין היתר, על ידי המשך הפיתוח של מוצרים ושירותים מתקדמים ייחודיים.

הצפי והכוונות האמורים, כוללים מידע צופה עתידי. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה קיימת בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונותיו, נכון לתאריך הדוח.

להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של החטיבות והמערכים השונים בבנק:

החטיבה העסקית - המחלקה העסקית של החטיבה מרכזת את מכלול הפעילות של לקוחות עסקיים גדולים ובינלאומיים, בעלי מסגרות אשראי של 40 מיליון ש"ח ומעלה, או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה וכן את פעילותם של אובליגנטים בתחומי אשראי מורכבים, כגון: תקשורת, יהלומים, ליווי פרויקטים וכדומה. המחלקה המסחרית מטפלת בלקוחות הבנק בעלי מסגרות אשראי של 5 עד 40 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של 25 עד 200 מיליון ש"ח. במסגרת החטיבה פועל אזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים המרכזיים של הבנק. בנוסף, כפופים לחטיבה העסקית מחלקת בנקאות בינלאומית וסחר חוץ והמרכז לסחר בינלאומי, המעניקים שירותים לכלל הבנקים בקבוצה. החטיבה גם אחראית לטיפול בלקוחות עסקיים ומוסדיים, שפעילים בראש ובראשונה בתחום ההשקעות. ראש החטיבה הוא חבר הנהלת הבנק, וכן משמש כיו"ר בנק מסד.

החטיבה הבנקאית - אחראית למערך הסינוף של הבנק (למעט עשרת הסניפים העסקיים הגדולים, שהוכפפו לחטיבה העסקית וסניף רוטשילד הכפוף לחטיבה לניהול נכסי לקוחות). החטיבה מרכזת את הפעילויות של לקוחות הבנקאות הפרטית, משקי הבית והעסקים הקטנים. החטיבה ממונה על תחום השיווק והפרסום של הבנק, על תחום הבנקאות הישירה על מגוון פעילויותיה (לרבות "הבינלאומי Call"). עוד כפופים לחטיבה מחלקת הגבייה והיחידה לפניות הציבור. כמו כן, החטיבה אחראית על תחום כרטיסי האשראי, ועל מחלקת המשכנתאות, התומכת בפעילות המשכנתאות של כל הבנקים בקבוצה, ופועלת באמצעות 97 דלפקי משכנתאות הפרוסים בכל רחבי הארץ והממוקמים בסניפי הבנק, אוצר החייל, פאג"י ומסד. ראש חטיבת בנקאות הינה חברת הנהלת הבנק.

החטיבה לניהול נכסי לקוחות - מרכזת בבנק את תחומי שוק ההון ופקדונות, לרבות חדרי העסקאות המתמחים בפעילות מול סניפים, לקוחות מקצוענים וגופים מוסדיים בתחומים הבאים: ניירות ערך ישראלים, ניירות ערך זרים, פקדונות במטבע ישראלי ובמט"ח ונגזרים. החטיבה ממונה על מערך יועצי ההשקעות המוסמכים הפרוסים בסניפי הבנק ועל שירותי הבנק למנהלי תיקים, וכן על יחידת בנקאות פרטית בינלאומית, מרכזי הבנקאות הפרטית והייעוץ היזום וסניף רוטשילד, שהינו סניף ייעודי לבנקאות פרטית. ברמת הקבוצה ממונה החטיבה על הפעילות בתחומי הייעוץ הפנסיוני, המוצרים המובנים ושירותי תפעול קופות גמל, וכן על מערכת הייעוץ בהשקעות ושירותי המחקר בשוק ההון. כמו כן, אחראית החטיבה על החברות הבנות: הבינלאומי יוניק ניהול השקעות בע"מ (להלן - הבינלאומי יוניק) והבינלאומי סוכנות לביטוח (2005) בע"מ (להלן - הבינלאומי סוכנות לביטוח). ראש החטיבה הינו חבר הנהלת הבנק ומשמש כיו"ר יובנק.

חטיבת משאבים - החטיבה ממונה על מחלקת משאבי אנוש, שאחראית לניהול המשאב האנושי בבנק ולרווחתו, כולל שיבוץ וקידום עובדי הבנק ומנהליו, וכן, על מחלקת הדרכה, האחראית להדרכה ולהכשרה של עובדי ומנהלי הבנק והקבוצה. תחתיה פועלים גם המערך העורפי בניירות ערך זרים ובמט"ח, המערך העורפי בשוק ההון, הכולל את יחידת ביצוע ניירות ערך ויחידת תפעול קרנות נאמנות וכן מחלקת הנדסת ניהול, מחלקת אסטרטגיה ומיתוג, והיחידה לבקרת ניהול פרויקטים (Project Management Office). ראש החטיבה הינו חבר הנהלת הבנק.

חטיבת החשבונאי הראשי - אחראית על הנהלת החשבונות והדיווח הכספי והניהולי בתחומים שונים. כמו כן, כוללת החטיבה את יחידת התכנון ויחידת הביטוח. יחידת התכנון עוסקת בניתוח תוצאות הבנק, בקרה על מרכזי רווח בחתכים שונים, גיבוש תוכנית העבודה השנתית ועוד. תחתיה פועלים גם יחידת התאמות בנקים, מחלקת תשלומים, יחידת המיסוי וה-SOX. החטיבה תומכת בפעילות כלל הקבוצה בניהול פרויקטים רגולטוריים. ראש החטיבה הינו חבר הנהלת הבנק.

חטיבת ניהול סיכונים - החטיבה לניהול סיכונים הינה פונקציה ניהול הסיכונים המרכזית של הקבוצה המשמשת ככלי העיקרי לפיתוח וקידום ניהול הסיכונים בקבוצה ותפקידה להבטיח הבנה מעמיקה של הסיכונים הטובעים בפעילות הקבוצה ולספק פיקוח בלתי תלוי על ניהולם.

סמכות החטיבה ומשימותיה מעוגנים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 310 וכוללים בין היתר: הטמעת תרבות ניהול סיכונים בקבוצה כולה, תכנון אסטרטגיית סיכון, לרבות גיבוש תאבון ומדיניות הסיכון, בחינת מדיניות ומתודולוגיה בכל תחומי ניהול הסיכונים, מעורבות בגיבוש כלים ומודלים להערכת וניהול הסיכונים והחשיפות, ריכוז וניתוח המידע בתחומי ניהול הסיכונים השונים ויישום תהליכי ניהול

סיכונים בבנק ובקבוצה, הערכת הנאותות ההונית של קבוצת הבנק וגיבוש המלצות לגבי יעדי ההון, הערכת דרכים אפשריות לניהול החשיפות לסיכון והמלצה במידת הצורך על הקטנת או גידור הסיכון במטרה להגביל חשיפה. במסגרת החטיבה לניהול סיכונים פועלות 9 יחידות, כאשר 3 מתוכן עוסקות באשראי (היחידה להערכת סיכונים אשראי, היחידה לבקרת אשראי והיחידה לבקרת תהליכי אשראי), 4 יחידות כפופות למנהל מחלקת בקורות וסיכונים ראשי; יחידת ניהול סיכונים תפעוליים, יחידה אנליטית ליישום, תיקוף וחקר מודלים, יחידת תחום ניהול סיכונים שוק ונזילות, והיחידה לניהול סיכונים ופיקוח על חברות הבנות. בנוסף פועלות בחטיבה, היחידה ליישום הוראות באזל ומחלקת ציות (הכוללת את היחידה לאיסור הלבנת הון, ציות לרבות FATCA ואכיפה פנימית בניירות ערך). ראש החטיבה הינו חבר הנהלת הבנק.

המערך הפיננסי - אחראי על ניהול המקורות והשימושים של הבנק (ALM), ניהול הנוסטרו, ניהול הסיכונים הפיננסיים של הקבוצה, קביעת מחירי הכסף במגזרי ההצמדה השונים וגיוס ההון המשני עבור הבנק. כמו כן, כפופה למערך יחידת מערך ביניים, המהווה גורם בקרה ראשון במעגלי הפיקוח והבקרה הפועלים בבנק בתחום סיכונים השוק והנזילות.

מערך הלוגיסטיקה - אחראי על מחלקת הרכש הקבוצתית, המרכזת את כל רכישת הטובין והשירותים ומנהלת את ההתקשרויות עם ספקים חיצוניים ברמת הקבוצה. תחת המערך פועלות גם מחלקות הבינוי ונכסים, הבטחון והבטיחות וקצין הרכב, שגם הן מעניקות שירותים לכלל הקבוצה.

מת"ף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - מתף) - חברה בת בבעלות מלאה, המספקת שירותי מיחשוב ותפעול לכלל הבנקים של הקבוצה בישראל ולקופות הגמל המתופעלות על ידי הבנק. מתף פועלת לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולתחזוקת היישומים העסקיים בבנק, תוך ניסיון לשפר את האפקטיביות, האיכות והיעילות של שירותי המיחשוב של הקבוצה. במסגרת החברה פועלים גם אגף שיטות וניתוח תהליכים בנקאיים, האחראי על כתיבה והפצה של נוהלי עבודה וחוזרים ואגף תפעול בנקאי. כמו כן, מתף אחראית לכל נושאי אבטחת המידע ולוחמת הסייבר.

המערך המשפטי - המערך אחראי על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק, בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים המוטות על ידי הדירקטוריון, וכן פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים.

המערך פועל לאיתור, מיפוי והערכה של הסיכונים המשפטיים בכל מגוון פעילות הבנק וכן פועל למניעתם או למזעורם. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות.

מערך הביקורת הפנימית - מערך הביקורת הפנימית נמצא בכפיפות ישירה לדירקטוריון. מתפקידו של המערך לקיים ביקורת שוטפת על הפעילויות העסקיות והמינהליות של הבנק וחברות הבנות שלו בארץ. בראש המערך עומדת המבקרת הפנימית הראשית של הבנק המשמשת גם כמבקרת הפנימית הראשית של כל חברות הבנות הבנקאיות בישראל, כמתואר בפרק "גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד" להלן. המבקרת הפנימית הראשית הינה חברה בנהלת הבנק.

החטיבות והמערכים הכפופים למנכ"ל תומכים מקצועית בכל סניפי הבנק ובחטיבות האחרות בתחומי מומחיות. כך, למשל, החטיבה העסקית תומכת בכל החטיבות בתחומים של תפעול ופיקוח אשראי; החטיבה הבנקאית מעניקה תמיכה בתחומי הבנקאות הישירה - האינטרנט, "הבינלאומי Call", משכנתאות, כרטיסי אשראי וכדומה, וכן בתחום השיווק והגביה; החטיבה לניהול נכסי לקוחות תומכת מקצועית בשירותים בתחום הפסיבה, באמצעות מרכזי הבנקאות הפרטית, חדרי העסקאות המתמחים בניירות ערך וזרים וישראלים וחדר עסקאות פקדונות; כאמור, בעקבות אימוץ מודל השירותים הקבוצתי, חלק הארי משירותים אלו מוענק גם לכלל הבנקים בקבוצה.

מערך הסניפים - נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מנתה קבוצת הבנק 179 סניפים ושלוחות (77 סניפים ושלוחות בבנק, 48 סניפים ושלוחות באוצר החייל, 23 סניפים ושלוחות בפאג", 23 סניפים ושלוחות במסד ו-8 סניפים ביובנק) הקבוצה בוחנת באופן שוטף את ההתפתחות ברווחיות ובפעילות העסקית של הסניפים, ביחס לאוכלוסיות המטרה אותן הם נועדו לשרת, היעדים שנקבעו בתוכניות העבודה של הבנקים בקבוצה והיכולת למצות את הפוטנציאל באזור הגיאוגרפי בו פועל כל סניף. במסגרת זו נבחנת באופן שוטף התאמת הפריסה הסניפית לסביבה העסקית ולשינויים באיזורים המהווים פוטנציאל לפיתוח עסקי באוכלוסיית המטרה של כל אחד מהבנקים בקבוצה.

בנקאות ישירה - הקבוצת פועלת על מנת לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחותיה ולהרחבת מעגל הלקוחות הצורך שירותים בנקאיים פיננסיים מחוץ לכותלי הסניף. במסגרת זו פועל "הבינלאומי Call", המאפשר קבלת מידע וביצוע פעולות גם מחוץ לשעות הקבלה בסניפים, ופועלים גם אתרי האינטרנט של הבנקים בקבוצה. בנוסף, הורחבו ערוצים ישירים נוספים לרבות אפליקציות הסלולר למיניהן.

פעילות בשוק ההון - במסגרת הקבוצה פועלת הבינלאומי יוניק ניהול השקעות בע"מ, בה מחזיק הבנק ב-58.5% מהון המניות המונפק ויובנק מחזיק ב-41.5% מהון המניות המונפק. (לפרטים נוספים ראה פרק מגזרי פעילות - פעילות בשוק ההון).

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

להלן הדירוג של הבנק על ידי חברות דירוג בישראל וחברת דירוג בינלאומית:

- חברת S&P מעלתה את דירוג הבנק ביום 7 באוקטובר 2014 ל-*ilAA+/Stable* ואת כתבי ההתחייבות הנדחים לדירוג *ilAA*.
- חברת "מידרוג" דירגה את האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג *Aa3* אופק יציב, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג *P-1*, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג *Aa1* אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בדירוג *Aa2* אופק שלילי.
- חברת הדירוג הבינלאומית Moody's מדרגת את הבנק כדלקמן: פקדונות מט"ח ומטבע מקומי לטווח ארוך וקצר, *A3 Prime-2*. בחודש אוקטובר 2014 חברת Moody's שינתה את תחזית הדירוג של הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי מ"יציב" ל"שלילי".

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

כללי, מאפייני המגזרים והמבנה הניהולי

כללי

קבוצת הבנק מרכזת את פעילותה בארץ ובחו"ל באמצעות הבנק וחברות הבנות שלו ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. הפעילות בקבוצת הבנק מנוהלת באמצעות שבעה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על מאפייני הלקוחות וסוגי המוצרים בכל מגזר.

- החלוקה למגזרי פעילות נגזרת מהאסטרטגיה של פעילות ממוקדת לקוח, שעל פיה פועלת הקבוצה. מאחר ואין קריטריונים אחידים במערכת הבנקאית לשיוך הלקוחות למגזרי הפעילות, כל בנק משייך את הלקוחות שלו למגזרי פעילות התואמים את התפיסה הניהולית והאסטרטגיה העסקית שלו.
 - תוצאות פעילות המגזרים מפורטות כאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים. במסגרת עריכת הביאור מבוצעת, בין היתר, התאמה בין הדיווחים הניהוליים המתייחסים למגזרי הפעילות הנ"ל והמבוססים בחלקם על גישה כלכלית, לדיווח התואם את כללי החשבונאות המקובלים.
 - מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים ולהוראות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים בבנק ישראל.
- במהלך שנת 2014 הבנק אישר מהלך של שינוי בסיווג הלקוחות העסקיים בבנק. בתהליך זה הוגדרה מחדש החלוקה בין מגזרי העסקים השונים. על פי ההגדרה החדשה, מרבית לקוחות מגזר העסקים הקטנים הינם בעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של עד 25 מיליון ש"ח, מרבית לקוחות המגזר המסחרי הינם בעלי חבות מ-5 ועד 40 מיליון ש"ח או מחזור הכנסות מ-25 עד 200 מיליון ש"ח, ומרבית הלקוחות במגזר העסקי הינם לקוחות בעלי חבות של 40 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה. בנוסף, בוצע עדכון של מפתחות העמסת ההוצאות בין מגזרי הפעילות השונים. השינויים האמורים באו לידי ביטוי בתוצאות מגזרי הפעילות לשנת 2014 ומספרי השוואה סווגו מחדש בהתאם לשינויים האמורים.

הקריטריונים לשיוך לקוחות למגזרי הפעילות השונים

- **מגזר הבנקאות העסקית** - המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל, כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילות המגזר. הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם חברות גדולות ובינוניות, לרבות גופים הקשורים להן של הבנק ושל חברות הבנות יובנק ופאג"י, אשר היקף החבות הכולל שלהם הינו 40 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור ההכנסות מעל 200 מיליון ש"ח, גופים עסקיים ומוסדיים גדולים הפעילים בשוקי ההון.
- **מגזר הבנקאות הפרטית** - המגזר משרת לקוחות ישראלים ותושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה. הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים של הבנק ושל חברות הבנות פאג"י ויובנק, שרובם בעלי תיק השקעות של 150 אלפי ש"ח ומעלה, וכן את לקוחות פיבי בנק (שוויץ).
- **מגזר הבנקאות המסחרית** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות הבנק בסדר גודל בינוני, רובם עם היקפי חבות של 5 מיליון ש"ח עד 40 מיליון ש"ח ו/או מחזור הכנסות של 25 עד 200 מיליון ש"ח. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר הבנקאות המסחרית כהגדרתו בבנק.
- **מגזר משקי הבית** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים רובם בעלי תיק השקעות של עד 150 אלפי ש"ח. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר משקי הבית כהגדרתו בבנק.
- **מגזר העסקים הקטנים** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם חברות ועסקים אשר היקף החבות הכולל שלהם עד 5 מיליון ש"ח. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר העסקים הקטנים כהגדרתו בבנק.

- **מגזר הניהול הפיננסי** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את הפער בין השווי ההוגן לבין השווי על בסיס צבירה של מכשירים פיננסיים נגזרים ואת תוצאות הפעילות מניהול תיק הנוסטרו (לרבות פעולות מול בנקים ובנק ישראל). כמו כן, כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כ.א.ל.
- **המגזר האחר** - כולל הכנסות והוצאות בעלי אופי אקראי שאינן משויכות לששת המגזרים לעיל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו - כוללות את:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
 - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
 - הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
 - הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
 - הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
 - מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
 - רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנה שליטה - זקיפת חלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח נטו של חברות הבת בהן יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרווח זה שויך למגזרי הפעילות השונים.
 - תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

מידע צופה פני עתיד

במסגרת ההתייחסות להלן מובאים, בין היתר, צפי וכוונות הכוללים גם מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונותיו, נכון לתאריך הדוח.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות **

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	השינוי	*2013	2014	
ב-%		ב-%	במיליוני ש"ח		
19.8	21.0	3.5	765	792	מגזר בנקאות עסקית
14.1	13.9	(3.9)	544	523	מגזר בנקאות פרטית
9.5	9.1	(6.3)	366	343	מגזר בנקאות מסחרית
30.3	29.9	(4.1)	1,174	1,126	מגזר משקי בית
13.5	12.8	(7.6)	524	484	מגזר עסקים קטנים
12.6	13.3	2.5	488	500	מגזר ניהול פיננסי
0.2	-	-	8	-	אחר ***
100	100	(2.6)	3,869	3,768	סך הכל

ב. הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר				
אחוז מסך האשראי		*2013	2014	
2013	2014	במיליוני ש"ח		
ב-%				
0.05	(0.23)	12	(46)	מגזר בנקאות עסקית
0.11	0.21	5	10	מגזר בנקאות פרטית
(0.04)	0.03	(3)	2	מגזר בנקאות מסחרית
0.17	0.32	49	100	מגזר משקי בית
0.62	0.44	34	23	מגזר עסקים קטנים
0.14	0.13	97	89	סך הכל

ג. רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
*2013	2014	
במיליוני ש"ח		
192	218	מגזר בנקאות עסקית
12	(14)	מגזר בנקאות פרטית
74	51	מגזר בנקאות מסחרית
(11)	(56)	מגזר משקי בית
44	25	מגזר עסקים קטנים
243	254	מגזר ניהול פיננסי
1	-	אחר ***
555	478	סך הכל

* סווג מחדש.

** כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

*** המגזר האחר כולל השפעות שאינן קשורות בפעילות עסקית שוטפת.

ד. יתרות מאזניות ממוצעות**

סך כל הנכסים					
% מסך כל הנכסים		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	השינוי	*2013	2014	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
20.1	19.2	0.9	21,180	21,370	מגזר בנקאות עסקית
4.1	4.0	2.5	4,352	4,461	מגזר בנקאות פרטית
7.2	6.8	(0.5)	7,611	7,573	מגזר בנקאות מסחרית
27.1	27.0	5.5	28,471	30,024	מגזר משקי בית
5.4	4.8	(3.8)	5,528	5,316	מגזר עסקים קטנים
36.1	38.2	11.9	38,011	42,534	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	5.8	105,153	111,278	סך הכל

סך כל ההתחייבויות					
% מסך כל ההתחייבויות		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	השינוי	*2013	2014	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
17.8	21.3	26.5	17,475	22,112	מגזר בנקאות עסקית
24.5	22.2	(4.0)	24,083	23,120	מגזר בנקאות פרטית
4.0	4.2	9.7	3,957	4,342	מגזר בנקאות מסחרית
25.4	23.8	(0.6)	24,940	24,802	מגזר משקי בית
13.4	15.1	19.6	13,133	15,703	מגזר עסקים קטנים
14.9	13.4	(4.1)	14,580	13,976	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	6.0	98,168	104,055	סך הכל

* סווג מחדש.

** היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

ה. אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות:

ליום 31 בדצמבר			
השינוי	*2013	2014	
ב- %	במיליוני ש"ח		
(6.4)	21,816	20,428	מגזר בנקאות עסקית
3.0	4,565	4,703	מגזר בנקאות פרטית
0.9	7,645	7,710	מגזר בנקאות מסחרית
5.7	29,238	30,895	מגזר משקי בית
(4.1)	5,442	5,221	מגזר עסקים קטנים
0.4	68,706	68,957	סך הכל

* סווג מחדש.

ו. פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	*2013	2014	
ב- %	במיליוני ש"ח		
21.9	20,684	25,209	מגזר בנקאות עסקית
0.3	24,101	24,182	מגזר בנקאות פרטית
23.8	4,291	5,311	מגזר בנקאות מסחרית
2.7	24,200	24,849	מגזר משקי בית
(1.5)	15,846	15,604	מגזר עסקים קטנים
6.8	89,122	95,155	סך הכל

* סווג מחדש.

להלן תיאור מורחב של מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק:

מגזר הבנקאות העסקית

כללי ומבנה המגזר

- מגזר הבנקאות העסקית מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים, לרבות תאגידים בעלי פעילות בינלאומית, כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילות המגזר. מרבית לקוחות המגזר הינם צרכני אשראי אשר היקף החבות הכולל שלהם 40 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור הכנסתם מעל 200 מיליון ש"ח, לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון בתחום ההשקעות, וסקטורים ייחודיים.
- כחלק ממדיניות ניהול קבוצת הבנק, נקבעה מדיניות אשראי קבוצתית ומיקוד עסקי לכל חברה בקבוצה, על פיהם הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים יעשה בעיקר באמצעות החטיבה העסקית בבנק עצמו.
- החטיבה העסקית בבנק נחלקת לשבעה סקטורים בעלי תחומי התמחות ספציפיים: שוק ההון ושירותים פיננסיים; יהלומים; בנייה ונדל"ן; אנרגיה, כימיה, תשתיות ותעשיות כבדות; תעשיות קלות ובינויות; תקשורת טכנולוגיה ושירותים; תחבורה, מסחר ותיירות. תפקידו של כל ראש סקטור הינו לרכז את כלל הטיפול הבנקאי בלקוחותיו, על מנת להבטיח מענה ישיר, מהיר ומקצועי לכל צורכיהם. ראש הסקטור אחראי על פיתוח עסקים מול לקוחות חדשים בתחומי התמחותו, בשיתוף עם מנהלי הסניפים.
- החטיבה העסקית כוללת גם את המחלקה לאשראים מיוחדים, המרכזת את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע בשיקומם, ואת מחלקת סחר חוץ הנותנת שירותים לכלל לקוחות הקבוצה בתחום זה.
- במטרה להדק את שיתוף הפעולה בין השדה למטה, וכחלק מייעול תהליכי העבודה בבנק, הועברו לכפיפות החטיבה העסקית עשרת הסניפים העסקיים הגדולים של הבנק בהם רוכזו לקוחות מגזר הבנקאות העסקית. במקביל, הוקמו בסניפים עתירי פעילות עסקית ומסחרית יחידות מתמחות, המרכזות את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ובלקוחות המסחריים, ועוסקות בגיוס לקוחות עסקיים חדשים.

פעילויות, מוצרים ושירותים

- הפעילויות העיקריות במגזר הינן בנקאות ופיננסיים, ובכלל זה: אשראי עסקי, ערבויות, השאלות, פקדונות, פעילות סחר חוץ, פעילות במטבע חוץ, פעילות במכשירים פיננסיים, פעילות בניירות ערך ונאמנות לקרנות נאמנות ופקטורינג.
- בנוסף, נהנים לקוחות המגזר גם משירותי ניהול חשבון, אשראי לשוק ההון וכן משירותי נאמנות.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

- הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, אגרות חוב וניירות ערך אחרים, בשוק ההון הישראלי ובשווקים בחו"ל, משמשות כמקורות מימון חליפיים לאשראי בנקאי. בשנים האחרונות, נמשכת מגמת העלייה בנתח השוק של המימון החוץ-בנקאי מסך מקורות המימון ללקוחות עסקיים, אם כי ישנם אינדיקטורים ראשוניים שהכללים שקבע הממונה על שוק ההון באוצר על בסיס המלצות "ועדת חודק" להשקעת גופים מוסדיים באג"ח קונצרניות, משפיעים על היקף ההנפקות בבורסה בת"א.
- גופים חוץ-בנקאיים שונים, כמו חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים, מציעים אף הם אשראי ללקוחות המגזר העסקי. בנוסף, בתי השקעות מספקים שירותים שונים בתחום ההשקעות, הפעילות במטבע חוץ והנגזרות הפיננסיות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד.
- הוראות הפיקוח על הבנקים מטילות על הבנק מגבלות שונות, בין היתר מגבלות כמותיות במטרה למנוע ריכוזיות האשראי והגבלת סכומי האשראי המאופייין בסיכון גבוה.
- המגבלות הכמותיות העיקריות הרלבנטיות למגזר הבנקאות העסקית הן מגבלת "לווה" ו"קבוצת לוויים", מגבלה ענפית ומגבלת רכישת אמצעי שליטה.
- מגבלת "לווה" ו"קבוצת לוויים" כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313, לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל קבוצת לוויים לא יעלה על 15%-25% (בהתאמה), מהון הבנק. ההוראה מפרטת חישוב החבות וכן הניכויים המותרים לצורך חישובה.
- מגבלה ענפית - על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 315 הבנק נדרש לבצע הפרשה נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים בהתקיים תבחינים מסוימים. בין היתר, נקבע כי הבנק יבצע הפרשה כאמור אם סך החבויות של ענף מסויים לבנק עולה על 20% מהון הבנק. ההוראה מפרטת אופן החישוב ואף מפרטת חריגים בעיקר לעניין ענף הנדל"ן.
- מגבלת רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין 323 קובעת רשימה של כללים אשר יחולו על מימון אמצעי שליטה. בין יתר הכללים נקבע כי סך המימון שיתן הבנק לרכישת אמצעי שליטה במקרים בהם הבנק מימן 50% או יותר מעלות רכישתם לא יעלה על 70% מהון הבנק.
- נכון למועד זה הבנק אינו חורג ממגבלות הוראות אלה.
- לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק ראה פרק חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

- פעילות הלקוחות במגזר זה רגישה לשינויים מקרו כלכליים, כגון: מגמות של גאות ושפל בפעילות הכלכלית בעולם ובישראל, התפתחות בענף העסקי בו פועל הלקוח בארץ ובעולם, תנודות בשער החליפין של המטבע ובמדד המחירים לצרכן, התפתחויות בשערי הרבית, מחירי סחורות, מחירי חומרי גלם מיובאים וכיו"ב. הפעילות הכלכלית בשנת 2014 התאפיינה בקצב צמיחה נמוך יחסית בהשוואה להערכות הקודמות והושפעה מההאטה בצמיחה במגזר העסקי כך שהתוצר העסקי עלה בשנת 2014 ב-2.9% בלבד, לעומת עלייה של 3.4% בשנת 2013.
- תחזיות הצמיחה של בנק ישראל לשנת 2015 מצביעות על קצב צמיחה הצפוי לעמוד על 3.2%, לעומת 2.5% בשנת 2014, שיושפע להערכתו, בין היתר, בעיקר מעלייה ביצוא על רקע השיפור הצפוי בסחר העולמי והתאוששות צפויה בשירותי התיירות שנפגעו בשנת 2014 עקב מבצע "צוק איתן".
- כאמור לעיל, קצב הצמיחה המתון יחסית מושפע ממצב הכלכלה הגלובלית, ורגישותו של המגזר העסקי העוסק ביצוא ויבוא גבוהה יותר לכלכלה הגלובלית. על פי ההערכות, של המוסדות הבין-לאומיים (קרן המטבע הבינלאומית וה-OECD) קצב צמיחת

- התוצר בכלכלות המפותחות וקצב הגידול בסחר העולמי צפוי להשתפר בשנים 2015-2016 בהשוואה ל-2014, אם כי בקצב מתון ותוך שונות בין המדינות, חולשה יחסית באירופה וביפן לעומת צמיחה חזקה יותר בארה"ב.
- על פי נתוני בנק ישראל, בשנת 2014 נמשכה מגמת הצמצום באשראי הבנקאי למגזר העסקי אל מול גידול בגיוסי חוב נטו של אג"ח בחו"ל ואג"ח לא סחיר בישראל.
- על רקע ההתפתחויות בארץ ובחו"ל וחוסר הוודאות המתמשך, ממשיך הבנק להתאים את היקף האשראי, היקף המסגרות, שיעורי הרבית ותמיהיל הביטחונות, כפועל יוצא מההתפתחויות במשקים בכלל ומהאיתנות ויכולת החזר החוב של הלקוח בפרט.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנים האחרונות מושם בנק בכלל, ובחטיבה העסקית בפרט, דגש רב על שיפור התשתיות המיכוניות לניהול תהליכי קבלת החלטות. מערכות המידע התומכות מסייעות בניתוח ובקרה של מצבו של הלקוח, עמידתו ביעדים הקשורים בפעילותו העסקית והבנקאית, הרווחיות הנגזרת ממנו, חשיפותיו לסיכונים פיננסיים ואחרים והשפעתו על נכסי הסיכון והלימות ההון של הבנק. מערכות אלו משמשות את הבנק גם בפיתוח עסקים מול לקוחות קיימים ולקוחות חדשים. בנוסף, הבנק פיתח ושדרג בשנת 2014 את השירותים הניתנים ללקוחות עסקיים באינטרנט ובסלולר: במסגרת זו, שודרג אתר האינטרנט ללקוחות עסקיים והושקו מערכות ומוצרים חדשים בתחומי סחר חוץ, מטבע חוץ ופעילות שוק ההון.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- יסוד שירות ממוקד לקוח, תוך שימת דגש על גמישות בהתאמת השירותים והמוצרים לצרכים העסקיים של כל לקוח.
- יצירתיות פיננסית ומיומנות בארגון הלוואות מורכבות וכן התמחות בתחומי פעילות נלווים, כגון: ניירות ערך, סחר חוץ, מט"ח ומכשירים פיננסיים נגזרים.
- מתן שירותים ברמה המקצועית הגבוהה ביותר על ידי כח אדם איכותי ומיומן, תוך עמידה בזמני תגובה נאותים והתאמת השירותים והמוצרים הפיננסיים לצרכיו העסקיים של כל לקוח.
- השקעה מתמדת בכלי עזר טכנולוגיים מתקדמים.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק, וקיום בקורות קפדניות לשמירה על מדיניות זו.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים ב"זמן אמת". סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר. ניהול סיכונים וקיום מערכות בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המגזר.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הפעילות במגזר העסקי כרוכה במתן אשראי בהיקפים גדולים יחסית, ומצריכה יכולת גיוס מקורות בטוחי זמן שונים תוך שמירה על נזילות נאותה.
- הבנק מחויב לעמוד ביחס הון מזערי ובמגבלות רגולטוריות שונות, כגון: מגבלת לווה בודד, קבוצת לווים, ריכוזיות ענפית וכיו"ב.
- הכשרה של כח אדם מיומן, במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות, וכן בדרישות הרגולטוריות - נדרש כח אדם בעל ניסיון והיכרות מעמיקה עם לקוחותיו של הבנק ופעילותם העסקית, לרבות הבנת הענפים בהם הם פועלים, ניתוח הנתונים הפיננסיים שלהם, בדיקה קפדנית של הביטחונות שהעמידו לבנק וכיו"ב.
- הקמה ותחזוקה של מערכי בקרה הולמים.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

- מרבית הלקוחות העסקיים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים ולעיתים קרובות, בכל הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, וכן בבנקים זרים.
- רמת התחרות במערכת הבנקאית על לקוחות איכותיים במגזר העסקי הינה גבוהה מאוד. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים.
- בנוסף להתרחבות השוק החוץ-בנקאי בישראל כתחליף לאשראי בנקאי כמפורט לעיל, גם תהליכי הגלובליזציה והליברליזציה אפשרו ללקוחות המגזר העסקי נגישות לגיוסי הון בשוקי ההון בחו"ל, וזמינות לקבלת אשראי ושירותים בנקאיים מבנקים וגופים פיננסיים בחו"ל.

דרכי שיווק והפצה

- ראשי הסקטורים בחטיבה העסקית והסניפים העסקיים הגדולים בהם רוכזו הלקוחות העסקיים הגדולים של הבנק, מנהלים את קשרי הבנק עם לקוחות המגזר העסקי, כאשר באופן שוטף מקבלים הלקוחות שירותים הן באמצעות הסקטור המתמחה במטה הבנק והן באמצעות הסניף בו מתנהל חשבונם. על פי רוב מהווה פעילות האשראי בסיס לקשר עם לקוחות ומנוף להרחבת הפעילות הבנקאית לתחומים נוספים ומגוונים, כגון: ניירות ערך, סחר חוץ, פקדונות, מטבע חוץ וכיו"ב. בנוסף לסניפים העסקיים, מפעיל הבנק יחידות עסקיות/מסחריות בסניפי הבנק בהם ישנם מספר גדול יחסית של לקוחות עסקיים ומסחריים. היחידות מרכזות את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ובלקוחות המסחריים, ועוסקות בגיוס לקוחות אשראי חדשים.
- במקביל, מפעיל הבנק במטה יחידת שיווק עסקי, שתפקידה לגייס לקוחות עסקיים ומסחריים חדשים בתחומי האשראי, סחר חוץ, פעילות מט"ח וכיו"ב. לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בראש ובראשונה בתחום ההשקעות, מקבלים שירותים באמצעות החטיבה לניהול נכסי לקוחות, וכן באמצעות יובנק.

הון אנושי

מספר העובדים ששרתו במהלך שנת 2014 את מגזר הבנקאות העסקית עמד על 807 עובדים בממוצע (בשנת 2013 - 802 עובדים בממוצע), מתוכם 79 עובדים בדרגת ניהול (בשנת 2013 - 75 עובדים). מרבית עובדי החטיבה העסקית ונותני השירותים למגזר העסקי במערך הסניפים הם אקדמאים, העוברים באופן שוטף הכשרות לפיתוח הידע והמקצוענות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות, וכן הכשרות הנגזרות מההתמחות הסקטוריאלית שלהם. בנוסף, משתתפים העובדים באופן שוטף בימי עיון להפקת לקחים מכשלי אשראי, ולפיתוח מיומנות בתחומי אשראי מורכבים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הרחבה סלקטיבית של פעילות האשראי ללקוחות עסקיים, תוך התמקדות בענפים ובלקוחות ברמות סיכון נמוכות ורווחיות תואמת סיכון והרחבת הפעילות בתחומים נלווים לאשראי.
- שימת דגש על גיוס והעמקת הפעילות מול לקוחות בסדר גודל בינוני (Middle Market), והרחבת הפעילויות בתחומים נלווים למתן אשראי (ניירות ערך, סחר חוץ, מטבע חוץ, מכשירים פיננסיים וכד').
- הגדלת התשואה על ההון המרותק לצרכי יחס הון לרכיבי סיכון, והתשואה מותאמת סיכון מהפעילויות הבנקאיות של לקוחות המגזר.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הבנקאות העסקית (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר							
2014				*2013			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל
הכנסות רבית, נטו	356	142	498	407	-	146	553
- מחיצוניים	(27)	(20)	(47)	(74)	-	(37)	(111)
- בינמגזרי	329	122	451	333	-	109	442
סך הכל הכנסות רבית, נטו	92	201	341	100	172	51	323
הכנסות שאינן מרבית	421	201	792	433	172	160	765
- מחיצוניים	4	-	(50)	9	-	3	12
סך כל ההכנסות	218	183	472	216	162	64	442
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	199	18	366	208	10	93	311
הוצאות תפעוליות ואחרות	81	7	148	80	4	35	119
רווח לפני מסים	118	11	218	128	6	58	192
הפרשה למסים על הרווח							
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק							
תשואה להון			9.5%				8.4%
יתרה ממוצעת של נכסים	16,548	-	4,822	21,370	-	4,947	21,180
יתרה ממוצעת של התחייבויות	20,997	-	1,115	22,112	-	1,086	17,475
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	15,948	201	7,266	23,415	77	6,774	22,708
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות				37,901			33,760
יתרה ממוצעת של ניירות ערך				157,139			140,439
מרכיבי ההכנסות רבית, נטו	293	-	124	417	-	105	392
- מרווח מפעילות מתן אשראי	45	-	3	48	-	4	50
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	(9)	-	(5)	(14)	-	-	-
- אחר	329	-	122	451	-	109	442
סך הכל הכנסות רבית, נטו							

* סווג מחדש

סך כל הכנסות המגזר הסתכמו ב-792 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-765 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 3.5%. הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-451 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-442 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של כ-2.0%, שמקורו בשינוי בתמהיל האשראי ובהיקפי הפיקדונות ומהשפעת היישום לראשונה של הוראות 91 FAS, החל מיום 1 בינואר 2014, בנושא מדידת הכנסות רבית (לפרטים ראה באור ג.1 לדוחות הכספיים). סך ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-341 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-323 מיליון ש"ח בשנת 2013. מחד, נרשם גידול בסך של 29 מיליון ש"ח בהכנסות מפעילות בשוק ההון. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מעמלות, שנבעה בעיקר כתוצאה מיישום לראשונה של 91 FAS.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-46 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 12 מיליון ש"ח בשנת 2013. הרווח הנקי הסתכם ב-218 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-192 מיליון ש"ח אשתקד, גידול בשיעור של 13.5%. היתרה הממוצעת של הנכסים המיוחסים למגזר הבנקאות העסקית עומדת על 21,370 מיליון ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 0.9% בהשוואה לאשתקד, והיתרה הממוצעת של ההתחייבויות גדלה ב-26.5% ועומדת על 22,112 מיליון ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית

מבנה המגזר

- מגזר הבנקאות הפרטית משרת לקוחות ישראלים ותושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה. מרבית לקוחות המגזר בבנק הינם בעלי תיקי השקעות של 150 אלפי ש"ח ומעלה.
- כחלק ממדיניות ואסטרטגיית הקבוצה, נקבע מיקוד עסקי לכל אחד מהבנקים בקבוצה, כאשר הבנקאות הפרטית מוצבה כתחום פעילות עיקרי עבור שלושה מהבנקים: הבנק, יובנק ופיבי בנק (שוויץ). יחד עם זאת, גם הבנקים האחרים בקבוצה מעמידים שירותי בנקאות פרטית ברמה גבוהה.
- הבנק מציע ללקוחות המגזר שירותים ופתרונות פיננסיים באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובאליים וכן באמצעות מעטפת שירותים ייחודית ומערך ייעוץ מתקדם המתבסס על כלים תומכי החלטה. כלים אלו מסייעים למפות את רמת הסיכון הגלומה בתיק ההשקעות של כל לקוח, ולהתאימה באופן שוטף להעדפותיו, לצרכיו ולשינויים ב"תאבון הסיכון" שלו, וכן להתפתחויות בשווקים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק, כאשר ברוב רובם של סניפי הבנק קיימות יחידות בנקאות פרטית מתמחות. ביחידות אלו נהנים הלקוחות ממגוון רחב של פתרונות ומוצרים בנקאיים מתקדמים, ומטיפול אישי של צוות יעודי, הדואג למכלול צורכיהם הפיננסיים. צוות זה כולל יועצי השקעות מומחים ובנקאים מקצועיים, והוא מגובה בידי יחידה אנליטית במטה ומערכות ייעוץ ממוכנות תומכות החלטה. כרובד שירות נוסף ליחידות הבנקאות הפרטית, מציע הבנק שירותי ייעוץ השקעות גם באמצעות מרכזי בנקאות פרטית בתל-אביב וחיפה, וזאת, ללקוחות בעלי תיקי השקעות פעילים ורמת תחכום גבוהה. בנוסף, מוזמנים לקוחות הפעילים מאוד בשירות ערך זרים, פורקס ומעו"ף לעמוד בקשר ישיר עם חדרי העסקאות של הבנק. בשנת 2014 הוקם מרכז פיבי פלטינום הנותן שירות ייחודי ואקסקלוסיבי לפלח העליון של לקוחות הבנקאות הפרטית הגבוהה (High Net Worth).

פעילות בחברות הבנות

- יובנק מתמחה במתן שירותי בנקאות פרטית, ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה ובינוני. האחריות הניהולית על לקוחות הבנקאות הפרטית נחלקת בין חטיבת הבנקאות הפרטית לבין חטיבת שוק ההון, כאשר במגזר הבנקאות הפרטית נכללות גם פעילויות החברה לנאמנות של יובנק, בתחום שירותי הנאמנויות הפרטיות והציבוריות. חטיבת שוק ההון של יובנק מציעה שירותים באמצעות חדרי העסקאות של יובנק ללקוחות פרטיים הפעילים מאוד בתחום שוק ההון. חטיבת הבנקאות הפרטית מציעה שירותים בשני הסניפים הראשיים, בתל-אביב ובירושלים, ובאמצעות שישה סניפים ייעודיים. סניפי יובנק מתמחים בשירותי בנקאות פרטית ברמה גבוהה ובשירות מוטה ייעוץ וניהול השקעות יחד עם כלל השירותים הבנקאיים.
- פאג"י פועל אף הוא במגזר הבנקאות הפרטית, בעיקר בפלח האוכלוסייה הייחודי לו - לקוחות דתיים וחרדים. לפאג"י מרכזי ייעוץ אזוריים, שמטרתם לשפר את הקשר עם הלקוחות המיועצים במגזר זה.
- אוצר החייל ומסד הקימו בשנים האחרונות יחידות בנקאות פרטית בחלק הארי של סניפיהם. ביחידות אלו משרתים הבנקים לקוחות בנקאות פרטית כהגדרתם בשני הבנקים (על פי רב בעלי עושר פיננסי נמוך ביחס למקובל בבנקאות הפרטית של הבנק ויובנק). בנוסף, מפעיל אוצר החייל יחידה מרכזית לייעוץ ללקוחות נבחרים וכן את "מועדון טיטניום" ללקוחות עם תיק השקעות של 1 מיליון ש"ח ומעלה.
- מחוץ לישראל, פועל הבנק בתחום הבנקאות הפרטית באמצעות פיבי בנק (שוויץ). פיבי בנק (שוויץ) משרת לקוחות ישראלים, מקומיים ובינלאומיים, המבקשים ליהנות מיתרונות מסורת הבנקאות השוויצרית, לצד השתייכותו של הבנק לקבוצה בנקאית ישראלית. פיבי בנק (שוויץ) מתמחה במתן ייעוץ וניהול השקעות בינלאומי, לרבות במכשירים פיננסיים מתוחכמים.

פעילויות, מוצרים ושירותים

- הפעילויות העיקריות במגזר הינן בנקאות ופיננסיים, שוק ההון וכרטיסי אשראי - תוך שימת דגש על העמדת מגוון רחב של מוצרי השקעה ברמות תחכום וסיכון שונות, לרבות: פקדונות ותוכניות חיסכון, ייעוץ בהשקעות וייעוץ פנסיוני, פעילות בניירות ערך ישראלים וזרים, מט"ח, מכשירים פיננסיים נגזרים, מוצרים מובנים, הפצת קרנות נאמנות, וכן מתן אפשרות לניהול תיקי השקעות על ידי מנהלי תיקים חיצוניים.
- כחלק מהמובילות בשוק ההון מתבצעת השקת מוצרים חדשניים ויצירתיים, דוגמת "הפקדה מנייתית", "חשבון לחיסכון ולהשקעות בלבד", "חיסכון דינאמי" ו"פיבי" - הבנקאות הוירטואלית ו"רדאר ההשקעות".
- ייעוץ פנסיוני ניתן בכל סניפי הבנקים בעלי רשיון פנסיוני של הקבוצה. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מורשים, שעברו הכשרות ייחודיות ותקופת התנסות מקצועית.
- בנוסף, נהנים לקוחות המגזר גם משירותים בנקאיים מקיפים בתנאים מועדפים.
- הקבוצה פועלת תדיר לשיפור תהליכים - לרבות טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל השירותים.

תחליפים למוצרים ושירותים

חברות ביטוח, בתי השקעות וברוקרים פרטיים, שירותי ייעוץ השקעות ומוצרי השקעה וחסכון שונים בתחום שירותי ייעוץ פנסיוני ומוצרי פנסיה. הבנק מתחרה מול משווקים פנסיוניים (חברות ביטוח, סוכני ביטוח, מנהלי קופות גמל וקרנות פנסיה) וכן יועצים פנסיונים פרטיים ובנקים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאית בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. לפירוט בעניין זה, וכן לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק, ראה פרק חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית.

התפתחויות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

- שנת 2014 התאפיינה בהמשך מגמת הירידה ברבית עד לשיעור של 0.25%. בחודש פברואר 2015 הוחלט על הורדת רבית נוספת לרמת שפל היסטורית של 0.1%. בשוק ההון המקומי נרשמה עלייה במחזורי המסחר היומיים לעומת שנת 2013. עלייה זו מוסברת, בין היתר, על רקע הורדת הרבית כאמור, נתונים מאקרו כלכליים חיוביים (ירידה בשיעור האבטלה ובגרעון הממשלתי) וכן עליות שערים במישור הבינלאומי, בעיקר בשווקי ארה"ב, אשר תמכו אף הם במגמה החיובית בבורסה המקומית. יש לציין שעל אף העלייה במחזורי הפעילות השנה, עדיין מדובר על היקפי פעילות נמוכים ביחס לשנים קודמות (2007-2011). על פי ההערכות, סביבת הרבית הנמוכה צפויה להימשך גם בשנת 2015, בארץ ובעולם, כאשר הצפי הוא לעלייה ברבית בארץ רק לקראת שנת 2016. הרבית הנמוכה וכן הציפיות לשיעורי צמיחה גבוהים יותר, אמורים לתמוך בהמשך המגמות החיוביות בשוקי ההון.
- בשנת 2014 נמשכת המגמה המתמשכת של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות הערוצים הישירים כגון: שירותי הבנקאות באינטרנט ובסלולר, מערכות מקוונות לניהול השקעות (דוכיפט-נט), השקת אתר אינטרנט חדש, מערכת ייעוץ אישית "פיבי" ועוד.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המגזר

- לבנק מערכת ייעוץ מתקדמת המשלבת מודל איפיון ממוחשב ממנו נגזר מבנה תיק ההשקעות המומלץ על פי צרכיו והעדפותיו של כל לקוח. כמו כן, הבנק עושה שימוש במערכת ממוכנת פרי פיתוחו, המסייעת ליועצי ההשקעות לזהות התפתחויות בתיקי

- ההשקעות המחייבות התייחסות מיידי. הבנק משפר ומשדרג באופן מתמיד את מערכת הייעוץ בכל הקשור במתן מענה לצרכי הלקוח והעדפותיו.
- גם בתחום הטכנולוגי הבנק משקיע, מפתח ומוביל במספר מערכות מסחר ייעודיות המותאמות להיקף ואופי הלקוח:
- מערכת מסחר מתקדמת למסחר בניירות ערך באינטרנט המאפשרת צפייה ברשימת ניירות ערך ובמדדים, הגדרת תיק ניירות ערך אישי וכן תמיכה בפעולות קניה/מכירה בזמן אמת.
- מערכת דוכיפנט - מערכת מתקדמת לניהול תיק השקעות הפועלת על תשתית האינטרנט ומאפשרת שימוש בפונקציות ייחודיות ומגוונות (לדוגמא, מסחר בשווקים מתקדמים, בניית תיק וירטואלי למעקב, סימולציות בנגזרים וכו').
- מערכת FIBI FX, מערכת אינטרנטית מתקדמת המאפשרת מסחר במט"ח באינטרנט.
- במהלך שנת 2014 שודרגו משמעותית אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולאריות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- שירות ממוקד לקוח, תוך שימת דגש על יחס אישי וגמישות בהתאמת השירותים והמוצרים לצרכים הפרטניים של כל לקוח ולשינויים בתנאי השוק בישראל ובעולם.
- מעטפת שירות יוזמת הכוללת פגישות אישיות עם בנקאי או יועץ על פי הצורך.
- יועצי השקעות ויועצים פנסיונים ברמה מקצועית גבוהה ובפריסה סניפית הולמת, בגיבוי מחלקת מחקר בשוק ההון, מומחים פנסיונים ומערכות מידע מתקדמות תומכות החלטה.
- מגוון רחב של פתרונות ומוצרים פיננסיים מתקדמים וחדשניים המותאמים לאוכלוסיית הבנקאות הפרטית.
- מערכות און-ליין מתקדמות בכל הערוצים: אינטרנט, סלולרי, טבלט וכיוב'.
- מערך חדרי עסקאות המאפשר ללקוחות עם תיקי השקעות פעילים גישה מתמדת לשוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.
- מערך סינוף זמין ונגיש לצרכי הלקוחות.
- ניהול מערכת יחסים אישית וארוכת טווח עם הלקוחות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמה ותחזוקה של רשת סניפים רחבה בפריסה ארצית זמינה ונגישה לצרכי הלקוחות.
- הכשרה של כח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות וכן בדרישות הרגולטוריות, בדגש על הכשרה של סגל יועצי השקעות ויועצים פנסיונים מיומנים, מוסמכים על פי חוק, ובעלי תודעת שירות גבוהה.
- פיתוח ותחזוקה של מוניטין בתחום הפעילות בשוק ההון והחיסכון.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות, כאמצעי להעמדת שירותי בנקאות ישירים מחוץ לכותלי הסניפים, במיוחד לצורך תמיכה בתהליכי מסחר, קבלת החלטות, בקרה ושיווק.
- תחזוקת סל מוצרים ושירותים מותאמים לצורכי לקוחות הבנקאות הפרטית, המתחדש באופן תדיר, בהתאם להתפתחויות בשווקים בארץ ובעולם.
- הקמת מערך בקרה הולם לשמירה על יישום הוראות חוק הייעוץ והוראות רגולטוריות נוספות.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

- המגזר מתאפיין ברמת תחרות גבוהה. הקבוצה מתחרה מול כל הבנקים הישראליים, וכן מול נציגויות של בנקים ובתי השקעות זרים בישראל, גופים מוסדיים, ברוקרים פרטיים והשקעות בשווקים זרים.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות

ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.

- בפלח העליון של מגזר הבנקאות הפרטית, וכן בפעילותה בקרב תושבי חוץ (לרבות באמצעות שלוחת פיבי בנק (שוויץ)), מתמודדת הקבוצה בשוק הבנקאות הפרטית הגלובלי, המתאפיין ברמת תחרותיות גבוהה במיוחד. באופן ספציפי, מתחרה הקבוצה במגזר זה מול הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל, מול בנקים וגופים אחרים המתמחים בבנקאות פרטית לאוכלוסייה הזרה ומול בתי ההשקעות הבינלאומיים.
- הבנק והקבוצה פועלים תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר.

דרכי שיווק והפצה

- השיווק וההפצה במגזר הבנקאות הפרטית מתבצעים במגוון דרכים על מנת לשווק מוצרים ושירותים באופן ממוקד לאוכלוסיית המגזר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בסניפים (כאשר השיווק נעשה בשיחות פנים אל פנים ושיחות טלפון), באמצעות מרכזי הבנקאות הפרטית ובאמצעות הבינלאומי קול והבינלאומי באינטרנט ובסלולר. כל זאת, הן בפניה יזומה והן כתגובה לפניית לקוחות.
- השיווק וההפצה מתבצעים גם באמצעות פרסום בעיתונות, בטלוויזיה באון-ליין, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, מועברים מסרים שיווקיים בדיוור ישיר ללקוח, בעמדות לשירות עצמי, באתר האינטרנט ודרך עלוני המידע המצויים בסניפים.
- הבנק גם מקיים באופן שוטף כנסים מקצועיים ללקוחות הבנקאות הפרטית.

הון אנושי

- מספר העובדים ששרתו במהלך שנת 2014 את מגזר הבנקאות הפרטית עמד על 941 עובדים בממוצע (בשנת 2013 - 962 עובדים בממוצע), מתוכם 72 עובדים בדרגת ניהול (בשנת 2013 - 75 עובדים).
- עובדי הבנקאות הפרטית הינם בעלי התמחות בתחום. על מנת לעמוד בסטנדרטים המוכתבים על ידי השוק הגלובלי ודרישות הרגולציה, עוברים העובדים הדרכות והעשרות שונות בתחום עיסוקיהם ובכלל זה בנושאי שירות ושיווק, שוק ההון והמט"ח, הרגולציה בתחום ועוד.
- תשומת לב רבה מושמעת לקליטת עובדים במסלולי ההכשרה לתפקידי ייעוץ השקעות, הכוללים קורסי ייעוץ, הכנה לבחינות הרשות לני"ע, והתמחות לצד יועץ ותיק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- שימור המעמד והמוניטין של הקבוצה במגזר הבנקאות הפרטית, תוך דגש על תחום שוק ההון והחיסכון, ממשיך להוות נדבך מרכזי ומנוע צמיחה חשוב באסטרטגיה העסקית של הקבוצה. בבסיס אסטרטגיה זו ניצבת התפיסה של יצירת חוויה מקצועית ואישית עבור הלקוח אשר תבסס את יתרונו התחרותי של הבנק כמוביל בשוק ההון.
- הבנק שואף לשימור והעמקת הפעילות מול לקוחות המגזר, גיוס לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הקבוצה וייעול ושיפור התשתית והתהליכים התומכים. הצעדים הבאים בוצעו ו/או מתוכננים להתבצע לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח, צרכיו והעדפותיו, כמנוף לשימור והעמדת הפעילות מול לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים ולטיפול לקוחות קמעונאיים איכותיים, בעלי פוטנציאל עתידי לפיתוח עסקים בתחום הבנקאות הפרטית.
- המשך פריסה סניפית ומרכזי שירות באזורים פוטנציאליים מותאמים לפלח האוכלוסייה. במסגרת זאת הקימה הקבוצה רשת סניפים ייעודיים לבנקאות לאמידים באמצעות יובנק. בשנת 2014 הבנק הקים את מרכז פיבי פלטינום ללקוחות הבנקאות הפרטית הגבוהה (High Net Worth). המרכז מעניק שירותי ייעוץ ברמה המקצועית הגבוהה ביותר תוך שימוש בכלים מתחכמים ובמיטב המערכות התומכות.

- בניית הצעות ערך ייעודיות ומעטפות שירות דיפרנציאליות המותאמות לצרכי הלקוח ולתנאי השוק המשתנים, תוך המשך שיפור התשתית המיכונית והערוצים הישירים.
- שיפור מתמיד ברמת השירות ללקוח והעלאת שביעות הרצון ונאמנות הלקוחות, תוך שימת דגש על שירות יזום ומתוכנן ושיפור השירות והמענה בערוצים הישירים.
- המשך פיתוח מוצרים חדשניים ומתקדמים המספקים מענה לצרכים הפיננסיים של המגזר בפרט על רקע סביבת רבית נמוכה.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2014					*2013				
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	סך הכל	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	סך הכל
(18)	2	-	46	30	(138)	3	-	64	(71)
167	(1)	-	(33)	133	318	(1)	-	(52)	265
149	1	-	13	163	180	2	-	12	194
74	20	265	1	360	78	24	246	2	350
223	21	265	14	523	258	26	246	14	544
10	-	-	-	10	2	-	-	3	5
280	8	237	11	536	278	9	222	10	519
(67)	13	28	3	(23)	(22)	17	24	1	20
(26)	5	11	1	(9)	(8)	7	9	-	8
(41)	8	17	2	(14)	(14)	10	15	1	12
				(3.2%)					2.9%
2,335	429	-	1,697	4,461	2,329	422	-	1,601	4,352
23,120	-	-	-	23,120	24,083	-	-	-	24,083
3,438	-	11	976	4,425	3,248	-	13	892	4,153
				39,494					34,502
				204					670
58	1	-	13	72	54	2	-	12	68
91	-	-	-	91	124	-	-	-	124
-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
149	1	-	13	163	180	2	-	12	194

* סווג מחדש

סך כל הכנסות המגזר הסתכמו ב-523 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-544 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון בשיעור של 3.9%. הקיטון בהכנסות נובע מירידה בהכנסות הרבית, נטו, המוסבר בירידה במרווח מפעילות קבלת פקדונות וזאת בעיקר עקב ירידת הרבית ב-0.8 נקודות האחוז בהשוואה לשנת 2013. כ-69% מהכנסות מגזר הבנקאות הפרטית מקורן בהכנסות שאינן מרבית, מתוכן כ-74% בסעיף שוק ההון. ההפסד הנקי הסתכם ב-14 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 12 מיליון ש"ח בשנת 2013. יתרת ההתחייבויות הממוצעת של מגזר הבנקאות הפרטית הסתכמה בשנת 2014 ב-23,120 מיליון ש"ח, שהם כ-22% מיתרת ההתחייבויות הממוצעת של הבנק.

מגזר הבנקאות המסחרית

מבנה המגזר

- הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות עסקיים של הבנק בסדר גודל בינוני, רובם עם היקפי חבות של 5 עד 40 מיליון ש"ח ו/או מחזור הכנסות של 25 עד 200 מיליון ש"ח.
- ענפי המשק העיקריים בהם פועל המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובינוי ונדל"ן. פעילותם של מרבית הלקוחות מתבצעת בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יצוא ויבוא.
- בבנק, ניהול המגזר המסחרי נעשה במטה החטיבה העסקית על ידי המחלקת המסחרית.
- הבנק מציע שירותים ללקוחות מסחריים בכל סניפיו. במטרה להדק את שיתוף הפעולה בין המערך הסניפי למטה ועל מנת לייעל ולשפר את השירות ללקוחות העסקיים, עשרת הסניפים העסקיים הגדולים של הבנק, בהם מרוכזים לקוחות מגזרי הבנקאות העסקית והמסחרית כפופים לחטיבה העסקית. במקביל, הוקמו בסניפים עתירי פעילות עסקית ומסחרית יחידות מתמחות, המרכזות את הטיפול בלקוחות העסקיים והמסחריים הגדולים, ועוסקות בגיוס לקוחות עסקיים חדשים.

חברות הבנות

- באוצר החייל לקוחות עם היקף חבות של 5 מיליון ש"ח ומעלה, מטופלים במסגרת החטיבה העסקית. החטיבה פועלת באמצעות מספר צוותי עבודה, הממונים על ניהול הקשר השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עבודה עומד מנהל קשרי לקוחות (מק"ל), שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי, כאשר לחלק מהמק"לים ישנה התמחות ענפית. את השירותים הבנקאיים התפעוליים מספק אוצר החייל באמצעות הסניפים בהם מתנהלים חשבונות הלקוחות.
- המגזר המסחרי במסד כולל לקוחות עסקיים קטנים ובינוניים, עם היקף חבות של עד 35 מיליון ש"ח, המטופלים באמצעות סניפי מסד.
- המגזר המסחרי בפאג"י כולל לקוחות עסקיים עם חבות של עד 20 מיליון ש"ח. בפאג"י נמנים עם לקוחות המגזר גם גופים ללא כוונת רווח העוסקים במגוון פעילויות בתחומי התרומה והסיוע לקהילה. הלקוחות מקבלים את מכלול השירותים באמצעות מערך הסניפים של פאג"י.

פעילויות, מוצרים ושירותים

- המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר הבנקאות המסחרית דומים במהותם לאלה הניתנים ללקוחות הבנקאות העסקית, וכוללים: אשראי עסקי, ערבויות, השאלות, פקדונות, פעילות סחר חוץ, פעילות במטבע חוץ, פעילות במכשירים פיננסיים, פעילות בניירות ערך ונאמנות לקרנות נאמנות ופקטורינג.
- בנוסף, נהנים לקוחות המגזר גם משירותי ניהול חשבון, אשראי לשוק ההון וכן משירותי נאמנות.
- בנוסף, באוצר החייל, חלק מפעילות המגזר מתבצע באמצעות מגוון קרנות מימון שמטרתן לסייע בהקמה וביסוס של עסקים קטנים ובינוניים. הקרנות העיקריות המופעלות על ידי אוצר החייל הן קרן הסיוע לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה וקרנות הסוכנות. הקרנות מהוות שיתופי פעולה עם משרד האוצר, משרד התמ"ת, קרנות תורמים ועוד.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

- הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, אגרות חוב וניירות ערך אחרים, בשוק ההון הישראלי ובשווקים בחו"ל, משמשות כמקורות מימון חליפיים לאשראי בנקאי.
- גופים חוץ בנקאיים שונים, כמו חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים, מציעים אף הם אשראי ללקוחות המגזר העסקי.
- בתי השקעות מספקים שירותים שונים בתחום ההשקעות, הפעילות במטבע חוץ והנגזרות הפיננסיות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק ראה פרק חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

- מרבית לקוחות המגזר מרכזים כאמור את פעילותם בשוק המקומי, כאשר חלקם עוסק גם בפעילות יבוא ויצוא. ההשפעות על המגזר המסחרי הן בעיקר דרך סעיפי הביקושים בשוק המקומי, רמת הצריכה הפרטית ורמת ההשקעות.
- הפעילות הכלכלית בשנת 2014 התאפיינה בקצב צמיחה נמוך יחסית בהשוואה להערכות הקודמות והושפעה מההאטה בצמיחה במגזר העסקי כך שהתוצר העסקי עלה בשנת 2014 ב-2.5% בלבד, לעומת עלייה של 3.4% בשנת 2013.
- תחזיות הצמיחה של בנק ישראל לשנת 2015 מצביעות על קצב צמיחה הצפוי לעמוד על 3.2%, לעומת 2.5% בשנת 2014, שיושפע להערכתם, בין היתר, בעיקר מעלייה ביצוא על רקע השיפור הצפוי בסחר העולמי והתאוששות צפויה בשירותי התיירות שנפגעו בשנת 2014 עקב מבצע "צוק איתן".
- כאמור לעיל, קצב הצמיחה המתון יחסית מושפע ממצב הכלכלה הגלובלית, ורגישותו של המגזר העסקי העוסק ביצוא ויבוא גבוהה יותר לכלכלה הגלובלית. על פי ההערכות, בשנת 2015 צפויה התאוששות בפעילות הכלכלית העולמית בהובלת השיפור בכלכלת ארה"ב, כאשר גוש האירו מציג עדיין חולשה ניכרת בפעילות הכלכלית.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המגזר

בקבוצה מושם בשנים האחרונות דגש רב על שיפור התשתיות המיכוניות לניהול תהליכי קבלת החלטות. מערכות המידע מסייעות בניתוח ובקרה של מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, ההכנסה הנגזרת ממנו ועוד, ומאפשרות קביעת דירוג אשראי, שיעורי רבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח. מערכות אלה משמשות את הבנק גם בפיתוח עסקים מול לקוחות קיימים וחדשים. בנוסף, הבנק פיתח ושדרג בשנת 2014 את השירותים הניתנים ללקוחות עסקיים באינטרנט ובסלולר: במסגרת זו, שודרג אתר האינטרנט ללקוחות עסקיים והושקו מערכות ומוצרים חדשים בתחומי סחר חוץ, מטבע חוץ ופעילות שוק ההון.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- הקמת מערך סינוף עם פריסה ארצית נאותה, בעיקר באזורי המסחר והתעשייה העיקריים.
- יסוד שירות ממוקד לקוח, תוך שימת דגש על גמישות בהתאמת השירותים והמוצרים לצרכים העסקיים של כל לקוח.
- יצירתיות פיננסית ומיומנות בארגון חבילות מימון מורכבות וכן התמחות בתחומי פעילות נלווים, כגון: ניירות ערך, סחר-חוץ, מט"ח ומכשירים פיננסיים נגזרים.
- מתן שירותים ברמה המקצועית הגבוהה ביותר על ידי כח אדם איכותי ומיומן, תוך עמידה בזמני תגובה נאותים והתאמת השירותים והמוצרים הפיננסיים לצרכיו העסקיים של כל לקוח.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק, וקיום בקורות קפדניות לשמירה על מדיניות זו.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים ב"זמן אמת". סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר. ניהול סיכונים וקיום מערכות בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המגזר.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערך סינוף עם פריסה ארצית נאותה, בעיקר באזורי המסחר והתעשייה העיקריים.
- הכשרה של כח אדם מיומן, במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות, וכן בדרישות הרגולטוריות - נדרש כח אדם בעל ניסיון והיכרות מעמיקה עם לקוחותיו ופעילותם העסקית, לרבות הבנת הענפים בהם הם פועלים, ניתוח הנתונים הפיננסיים שלהם, בדיקה קפדנית של הבטחונות שהעמידו לבנק וכיו"ב.
- הקמת ותחזוקה של מערכי בקרה הולמים.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

- התחרות על לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, והאפשרות לגיסי ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות המסחריים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות מסחריים, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).

דרכי שיווק והפצה

- הקבוצה מעניקה שירותים ללקוחותיה המסחריים בעיקר בבנק ובקבוצה באמצעות מערך הסניפים ומגוון הערוצים הישירים השונים. במסגרת מערך הסינוף של הבנק קיימים כאמור עשרה סניפים עסקיים בהם רוכזו לקוחות מגזר הבנקאות העסקית והמסחרית הגדולים. במקביל, ביתר סניפי הבנק עתירי הפעילות העסקית והמסחרית קיימות יחידות מתמחות, המרכזות את הטיפול בלקוחות המגזר, ועוסקות בגיוס לקוחות עסקיים חדשים.
- בנוסף, קיימת בבנק יחידת שיווק עסקי, שתפקידה לגייס לקוחות חדשים בסדר גודל בינוני (Middle Market) בתחומי האשראי, סחר חוץ, פעילות מט"ח וכיו"ב.
- באוצר החייל נחלק הטיפול בלקוחות מסחריים לשניים, כאשר הטיפול בלקוחות הגדולים מתבצע בעיקר באמצעות צוותי המק"לים בחטיבה העסקית, ואילו הטיפול בלקוחות הקטנים יותר נעשה באמצעות מערך הסינוף. גם אוצר החייל מפעיל יחידת שיווק יעודית, העוסקת בגיוס לקוחות חדשים.

הון אנושי

מספר העובדים ששרתו במהלך שנת 2014 את מגזר הבנקאות המסחרית עמד על 344 עובדים בממוצע (בשנת 2013 - 354 עובדים בממוצע), מתוכם 44 עובדים בדרגת ניהול (בשנת 2013 - 41 עובדים). הקבוצה עוסקת באופן שוטף בפיתוח והעשרה של המשאב האנושי המעמיד שירותים ללקוחות מסחריים. קציני האשראי, הרפרנטים ויתר נותני השירות במגזר המסחרי עוברים הכשרות לפיתוח והטמעת הידע והמקצוענות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות, וכן הכשרות להגברת תודעת השירות והמיומנויות הבין-אישיות, ולפיתוח יכולות השיווק והמכירה.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הרחבת הפעילות עם לקוחות קיימים ופוטנציאליים תוך מתן מענה לצרכי הלקוחות והתאמת מוצרים חדשים לפעילותם.
- איתור וגיוס לקוחות מסחריים חדשים תוך התמקדות בענפי המסחר, התעשייה והשירותים בשימת דגש על לקוחות המאופיינים ברמת ניהול עסקי נאותה וחוסן פיננסי הולם.
- מתן שירותים בתחומי פעילות משלימים, כגון: ניירות ערך, סחר חוץ, מט"ח, מכשירים פיננסיים וכיו"ב.
- מדיניות האשראי של הבנק מנוהלת, תואמת ומשקפת את האסטרטגיה ארוכת הטווח של הקבוצה לצמצום רמת הריכוזיות בתיק האשראי, ובהתייחסות לתשואה הנגזרת משימושי ההון השונים של הקבוצה.
- שמירה על רמת בטחונות נאותה ועל אמצעי בקרה קפדניים.
- הטמעת הפעילות המקוונת בקרב הלקוחות המסחריים.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2014					*2013				
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל
הכנסות רבית, נטו	246	-	40	286	279	-	-	37	316
- מחיצוניים	(33)	-	(6)	(39)	(68)	-	-	(7)	(75)
- בינמגדרי	243	-	34	247	211	-	-	30	241
סך הכל הכנסות רבית, נטו	71	2	12	96	99	2	12	12	125
הכנסות שאינן מרבית	284	2	12	343	310	2	12	42	366
- מחיצוניים	9	-	(7)	2	4	-	-	(7)	(3)
סך כל ההכנסות	207	-	11	243	206	-	9	22	237
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	68	2	1	98	100	2	3	27	132
הוצאות תפעוליות ואחרות	29	1	12	43	41	1	1	11	54
רווח לפני מסים	39	1	-	55	59	1	2	16	78
הפרשה למסים על הרווח	(4)	-	-	(4)	(4)	-	-	-	(4)
רווח נקי:	35	1	-	51	55	1	2	16	74
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק									
תשואה להון	6.3%				9.2%				
יתרה ממוצעת של נכסים	6,425	27	-	7,573	6,531	26	-	1,054	7,611
יתרה ממוצעת של התחייבויות	3,891	-	-	4,342	3,332	-	-	625	3,957
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	6,850	-	-	8,188	6,871	-	-	1,180	8,051
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	2,948								3,794
מרכיבי ההכנסות רבית, נטו	205	-	34	239	194	-	-	28	222
- מרווח מפעילות מתן אשראי	11	-	2	13	16	-	-	2	18
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	(3)	-	(2)	(5)	1	-	-	-	1
- אחר	213	-	34	247	211	-	-	30	241
סך הכל הכנסות רבית, נטו									

* סווג מחדש

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-343 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-366 מיליון ש"ח אשתקד, ירידה בשיעור של 6.3%. הקיטון בהכנסות מוסבר מהשפעת ירידת הרבית על הפקדונות וזאת בעיקר עקב ירידת הרבית ב-0.8 נקודות האחוז בהשוואה לשנת 2013 ומירידה בהכנסות של פיבי לונדון, עקב המכירה כאמור בבאור 8' לדוחות הכספיים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-2 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הרווח הנקי של מגזר הבנקאות המסחרית הסתכם ב-51 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח אשתקד.

מגזר משקי הבית

כללי ומבנה המגזר

- המגזר מספק מגוון שירותים ללקוחות פרטיים הפועלים בהיקפים כספיים נמוכים יחסית. השירותים ניתנים ללקוחות המגזר באמצעות 179 הסניפים והשלוחות של הקבוצה הפרוסים ברחבי הארץ. בנוסף, ניתנים שירותים גם באמצעות מגוון ערוצים ישירים: הבינלאומי באינטרנט, הבינלאומי בסלולר, מכשירים אוטומטיים והמוקד הטלפוני (הבינלאומי קול).
- כיום פועלים בקבוצה שלושה בנקים עם מיקוד עסקי במגזר משקי הבית, כאשר כל אחד מהם מתמחה בפלח אוכלוסייה ייעודי: פאג"י המתמקד במגזר הדתי-חרדי, אוצר החייל המתמחה בעובדי מערכת הבטחון וגמלאיה. פעילותו של אוצר החייל במסגרת מכרז משרד הבטחון למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הבטחון, חיילים משוחררים וזכאי אגף השיקום, מאפשרת לו לשמר באופן מיטבי את הקשר עם אוכלוסיות אלה. תוקף המכרז הינו לשבע שנים, החל מחודש יוני 2009. מסד מתמקד בעיקר באוכלוסיית המורים. בחודש מרס 2014 זכה מסד במכרז החשכ"ל למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל-5 שנים מחודש יוני 2014 עם אופציה להארכה לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת.

פעילויות, מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים והשירותים העיקריים המוצעים למגזר משקי הבית:

- שירותי בנקאות ופיננסיים
- אשראי וחשבונות עובר ושב - שירותי ניהול חשבון, הקצאת מסגרת אשראי ומתן אשראי למטרות שונות.
- פקדונות - הבנק מציע מגוון רחב של סוגי ותמהילי פקדונות לרבות תכניות חסכון ומוצרים מובנים.
- פעילות בכרטיסי אשראי.
- שוק ההון
- בתחום שוק ההון מציע הבנק פתרונות ייחודיים ומתקדמים המותאמים למאפייני וצרכי לקוחות המגזר בהתחשב בתנאי השוק המשתנים. הבנק מציע ללקוחותיו שירותי ייעוץ השקעות, פעילות בניירות ערך בארץ ובחו"ל, מוצרים מובנים, מכשירים פיננסיים וכו'. לצורך הפעילות בשוק ההון מעמיד הבנק ללקוחותיו פלטפורמות טכנולוגיות ומערכות מהמתקדמות בתחום.
- משכנתאות
- הבנק מעניק הלוואות לרכישת נכס מקרקעין ולבניה, לרוב למטרת מגורי הלווה. הבנק מציע מגוון רחב של תמהילים ומסלולים עד לתקופה של 30 שנה. הבנק נותן משכנתאות הן ללקוחות הקבוצה והן ללקוחות הבנקים האחרים.
- שירותי ייעוץ פנסיוני - הבנק מציע ללקוחותיו ייעוץ פנסיוני אובייקטיבי ובלתי תלוי.

שירותים ומוצרים ייחודיים לבנק

- הבנק מתמחה בהשקעות ומציע מוצרים ייחודיים הן בתחום שוק ההון והן בתחום הפקדונות. לדוגמא:
- "הפקדה מנייתית" - חסכון לטווח ארוך בהוראת קבע באפיק מנייתי. זהו מוצר ייחודי במערכת הבנקאית המאפשר אלטרנטיבה לחיסכון בהוראת קבע מסורתית.

- "חשבון לחסכון והשקעות בלבד" - חשבון לניהול השקעות הלקוח באמצעות הידע הייעוצי והטכנולוגי של הבנק.
- Life plan - במסגרת מוצרי התכנון הפיננסי, יצר הבנק מערכת ייחודית המסייעת ללקוח להיערך פיננסית להשגת יעדיו בעתיד.
- פיבי הבנקאית הווירטואלית - שירות הניתן באתר האון-ליין, "פיבי" מלווה את הלקוח ומאתרת עבורו את הדברים החשובים, מזכירה, מציעה פעולות לביצוע ונותנת טיפים ספציפיים הרלוונטים ללקוח. המידע ניתן בשפה תמציתית, ידידותית ופשוטה.
- פתיחת חשבון מקוון - בימים אלו מושקת האפשרות לפתוח חשבון מקוון באתר הבנק. פתיחת החשבון תתאפשר ללא הגעה לסניף ועל ידי קיום שיחת ועידה חזותית. בחשבון ניתן לבצע פעולות כגון, פקדונות, פעילות ניירות ערך, כרטיסי אשראי וכיו"ב. החשבון פועל על פי המגבלות הקבועות בתקנות בנק ישראל.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

- ככלל, חשבון עו"ש ניתן לניהול בבנקים, אולם מוצרים ושירותים אחרים ניתן לרכוש גם במוסדות פיננסיים אחרים בישראל ובאמצעות מוסדות פיננסיים בחו"ל.
- משכנתאות - המתחרים העיקריים הינם התאגידים הבנקאיים האחרים וכן חברות ביטוח וחברות בנייה.
 - אשראי צרכני - המתחרים העיקריים הם: הבנקים המתחרים, חברות כרטיסי אשראי, רשתות קמעונאיות וחברות ביטוח.
 - שירותי ייעוץ השקעות ומוצרי השקעה וחסכון שונים - המתחרים העיקריים הם: הבנקים האחרים, בתי השקעות, חברות ביטוח, מנהלי קרנות וכיו"ב.
 - שירותי ייעוץ פנסיוני ומוצרי פנסיה - המתחרים העיקריים הם: משווקים פנסיוניים (חברות ביטוח, סוכני ביטוח, מנהלי קופות גמל וקרנות פנסיה), יועצים פנסיונים פרטיים, הבנקים המתחרים ועוד.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד.
- לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק ראה פרק חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית.

התפתחויות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

- הפעילות במגזר משקי הבית מושפעת משינויים בנתונים הדמוגרפיים והכלכליים באוכלוסיית המדינה, משינויים בשיעורי התעסוקה והאבטלה, בהכנסה הפנויה של השכירים, בצריכה הפרטית וכן ממאפייני החיסכון של הלקוחות. בשנת 2014 האוכלוסיה בישראל גדלה ב-1.9% כשהתוצר המקומי הגולמי לנפש עלה ב-0.7% בלבד לאחר עלייה של 1.3% בשנת 2013, כאשר לשם השוואה לפי נתוני ה-OECD עלה התמ"ג לנפש בארצות הארגון בכ-1.3% בממוצע בשנת 2014. ההוצאה לצריכה פרטית לנפש עלתה בשיעור של 1.8% על רקע הגידול באוכלוסייה, כשנתוני שוק העבודה מצביעים על תמונה חיובית כך ששיעור האבטלה ממשיך במגמת ירידה.
- על פי נתוני בנק ישראל שפורסמו לאחרונה, יתרת האשראי למשקי הבית נמצאת במגמת גידול במהלך ארבע השנים האחרונות, הנובע ברוב מהאשראי לדיור, בין היתר, על רקע ירידת הרבית וסביבת הרבית הנמוכה, כשחלקו מתוך סך תיק האשראי במערכת הבנקאית עלה אף הוא והביא לעלייה בסיכונים הגלומים בתיק זה. על רקע זה פרסם המפקח על הבנקים בספטמבר 2014 הוראה שנועדה להגדיל את כריות ההון המוקצות כנגד הסיכונים הגלומים בתיק.
- על פי נתוני בנק ישראל ניכרת מגמת התרחבות בשנים האחרונות גם בחלקו של האשראי הצרכני שגדל בשנת 2014 בכ-10%, כאשר על רקע זה פרסם בינואר 2015 המפקח על הבנקים הוראה לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים להביא בחשבון הן את הפסדי העבר אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום.

- לפיכך, הבנק מודע לשינויים הגלומים בענף לטווח הרחוק יותר על רקע האפשרות הריאלית לעלייה בסביבת הרבית, מצב כלכלי פחות טוב של משקי הבית והאפשרות של ירידה במחיר הדירות, לאחר העלייה הרצופה במחירים בשנים האחרונות, ומנהל מדיניות שמרנית וזהירה במתן אשראי למגזר משקי הבית.
- בתחום המשכנתאות, הבנק נקט מספר צעדים בהתאמה ובראשן הקפדה יתרה על החוסן הפיננסי של נוטלי המשכנתאות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

- בשנת 2014 נמשכה המגמה של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות הערוצים הישירים כגון: שירותי בנקאות באינטרנט ובסלולרי, מערכות מקוונות לניהול השקעות, שירותי דואר און ליין ועוד.
- בהתאמה, המשיכה הקבוצה לשפר ולהרחיב את המוצרים והשירותים בערוצים הישירים.
- במהלך שנת 2014 שודרגו משמעותית אתר האינטרנט של הקבוצה והאפליקציות הסלולריות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- ניהול מערך קמעונאי זמין, נגיש ומותאם לצרכי לקוחות הבנק, ובכלל זה בהיבטי הסינוף והערוצים הישירים.
- כח אדם מקצועי ומיומן.
- פיתוח ותחזוקה של סל מוצרים ושירותים נרחב, מגוון ועדכני ובכלל זה:
- פתרונות אשראי לרבות הלוואות ומוצרי משכנתא המותאמים לתנאי השוק ולצרכי הלקוחות.
- מוצרי חיסכון והשקעה לטווחים שונים.
- יכולות ייעוץ מתקדמות.
- מסלולים ייעודיים המותאמים לאוכלוסיות ספציפיות דוגמת המורים, עובדי מערכת הבטחון וכיו"ב.
- גמישות ותגובה מהירה לשינויים בתנאי השוק ולשינויים הנדרשים על פי הוראות הרגולציה.
- שירות פעיל ויוזם, תוך חיזוק השירות וניהול קשר המשכי ואישי עם הלקוח, והקפדה על מתן פתרונות דיפרנציאליים התואמים את צרכי הלקוח.
- שיפור מתמיד של היעילות התפעולית, תוך שימור ושיפור רמת השירות ללקוח.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמה ותחזוקה של רשת סניפים רחבה בפרסה ארצית.
- הכשרה של כח אדם מיומן, במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות, וכן בדרישות הרגולטוריות ובאמצעי הבקרה הנדרשים בתחום ניהול הסיכונים.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות, כאמצעי לניהול מכירות מבוסס נתונים ולצורך העמדת שירותי בנקאות ישירים מחוץ לכותלי הסניפים (במוקדים טלפונים, באינטרנט, בעמדות לשירות עצמי וכיו"ב), וכן תחזוקה שוטפת ושדרוג של מערכות אלה.
- המעבר של לקוח מבנק לבנק עדיין כרוך בהשקעת מאמצים ולעיתים מקשה על גיוס לקוחות חדשים. הוראות המפקח על הבנקים בנושא במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 432, שיפרו ופישטו את התהליך של מעבר בנק.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

- בשנת 2014 נמשכה מגמת התגברות התחרות על לקוחות המגזר תוך התמקדות בלקוחות מעבירי משכורת ואוכלוסיות ייעודיות כגון עובדים במגזר הציבורי, מורים, קבוצות עובדים ומועדוני צרכנות. הבנקים יצאו במגוון הצעות ערך ייעודיות לגיוס קהל זה.
- הקבוצה מתחרה במגזר משקי הבית מול כל הבנקים בישראל, בתחומים כמו השקעות, משכנתאות ואשראי צרכני, היא מתחרה גם מול בתי השקעות וחברות כרטיסי האשראי, שאף חוברות לעניין זה עם רשתות קמעונאיות למיניהן.

- בתחום הייעוץ הפנסיוני מתחרים הבנקים, ובכללם הקבוצה, מול חברות הביטוח, סוכני ביטוח, מנהלי קופות גמל וקרנות פנסיה, יועצים פנסיונים וכיו"ב.
- התחרות באה לידי ביטוי בשיפור מתמיד של השירות ללקוחות, בפעילות שיווקית אגרסיבית, במגוון הולך ומתרחב של הצעות ערך אטרקטיביות ומתן הנחות וכיו"ב.
- בתחום כרטיסי האשראי התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, לרבות הקמת מיזמים עם רשתות שיווקיות וגופים אחרים להפצת כרטיסי אשראי משותפים, ומתן אשראי צרכני.
- על רקע זה, פועלת הקבוצה בשנים האחרונות לשיפור המיצוב התחרותי שלה במגזר משקי הבית בכמה מישורים:
 - התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
 - דגש על השירותים הישירים של הקבוצה; הבינלאומי און ליין ואפליקציות מתקדמות בסלולר.
 - פעילות שיווקית רחבה, המושתתת על מערכות מיכניות תומכות.
 - חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
- במקביל, ממשיכה הקבוצה להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, כמו עובדי מערכת הבטחון וגמלאיה, אוכלוסיית המורים, בעלי מקצועות חופשיים, עובדי חברות גדולות, מגזר הלקוחות החרדי ועוד.

דרכי שיווק והפצה

- השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות מגוון ערוצים ובכללם העיתונות הכתובה, טלוויזיה, אינטרנט, רדיו ושילטי חוצות וכן פנייה ישירה ללקוחות באמצעות הסניפים, שירותי האון-ליין והסלולר, דיורר ישיר ועוד.

הון אנושי

- מספר העובדים ששרתו במהלך שנת 2014 את מגזר משקי הבית עמד על 2,127 עובדים בממוצע (בשנת 2013 - 2,139 עובדים בממוצע), מתוכם 331 עובדים בדרגת ניהול (בשנת 2013 - 318 עובדים).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- שיפור מעמדה של הקבוצה במגזר משקי הבית ממשיך להוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית של הקבוצה. אסטרטגיה זו נועדה לבזר את תמהיל ההכנסות של הקבוצה, כמו גם ליצור מאגר לקוחות, ממנו תצמח עתודת לקוחות הבנקאות הפרטית בעתיד. הבנק שואף לשימור והגדלת פעילות הקבוצה בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיכה הקבוצה בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הקבוצה, כל בנק בתחום התמחותו, ובצעדים ליעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים התבצעו ו/או מתוכננים להתבצע לשם מימוש אסטרטגיה זו:
 - חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
 - ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפרסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות אתר האינטרנט, האפקליקציות הסלולריות, מכשירים אוטומטיים מתקדמים וכיוצ"ב.
 - ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
 - שימור המובילות והיתרון התחרותי בתחום החסכון והשקעות, ובכלל זה המשך פיתוח מוצרים ושירותי ערך מוסף מתוחכמים דוגמת רדאר ההשקעות, פיבי - הבנקאית הוויטואלית וכיוצ"ב.
 - פיתוח פעילות המשכנתאות כמוצר משלים, תוך התמקדות בהעמדת הלוואות ללקוחות הקבוצה.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר									
2014					*2013				
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	סך הכל	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	סך הכל
הכנסות רבית, נטו	489	15	-	434	938	383	17	-	610
- מחיצוניים	88	(4)	-	(312)	227	(8)	-	-	(281)
- בינמגזרי	577	11	-	122	710	610	9	-	729
סך הכל הכנסות רבית, נטו	178	75	144	19	416	207	82	128	28
הכנסות שאינן מרבית	755	86	144	141	1,126	817	91	128	138
- מחיצוניים	98	-	-	2	100	17	-	-	32
סך כל ההכנסות	840	43	100	114	1,097	856	42	105	111
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(183)	43	44	25	(71)	(56)	49	23	(5)
הוצאות תפעוליות ואחרות	(63)	15	16	8	(24)	(17)	19	9	(2)
רווח (הפסד) לפני מסים	(120)	28	28	17	(47)	(39)	30	14	(3)
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)	(4)	(2)	(3)	-	(9)	(8)	(2)	(3)	-
רווח (הפסד) נקי:	(124)	26	25	17	(56)	(47)	28	11	(3)
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק									
תשואה להון									
יתרה ממוצעת של נכסים	13,137	717	-	16,170	30,024	12,513	711	-	15,247
יתרה ממוצעת של התחייבויות	24,802	-	-	-	24,802	24,940	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	12,145	-	-	9,298	21,443	11,483	-	-	8,502
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					20,004				
מרכיבי ההכנסות רבית נטו:									
- מרווח מפעילות מתן אשראי	456	11	-	128	595	403	9	-	110
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	129	-	-	-	129	206	-	-	-
- אחר	(8)	-	-	(6)	(14)	1	-	-	-
סך הכל הכנסות רבית, נטו	577	11	-	122	710	610	9	-	110

* סווג מחדש

סך כל הכנסות המגזר הסתכם ב-1,126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,174 מיליון ש"ח בשנת 2013. סך כל ההכנסות מרבית הסתכם ב-710 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-729 מיליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון בהכנסות הרבית מוסבר בעיקר מירידה במרווח מפעילות קבלת פקדונות וזאת בעיקר עקב ירידת הרבית ב-0.8 נקודות האחוז, בהשוואה לשנת 2013. ירידה זו קווצה בחלקה מגידול, שנבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי לרבות הלוואות לדיור. ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-416 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-445 מיליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון נובע בעיקר מהיישום לראשונה של FAS 91, שהביא לקיטון בסך של 24 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מרבית. קיטון זה, קווצ בחלקו בעלייה בהכנסות מפעילות שוק ההון. סך הכנסות מגזר משקי הבית מהווה כ-30% מסך הכנסות הקבוצה. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר משקי הבית הסתכמו ב-100 מיליון ש"ח בהשוואה ל-49 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההוצאות בגין הפסדי אשראי כוללות גידול בהפרשה הקבוצתית בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים". ההפסד הנקי הסתכם ב-56 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד של 11 מיליון ש"ח בשנת 2013. הגידול בהפסד מוסבר בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי בגין יישום הוראת המפקח על הבנקים כאמור לעיל ומקיטון בהכנסות הרבית ובהכנסות שאינן מרבית כמוסבר לעיל.

מגזר העסקים הקטנים

כללי

מבנה המגזר

הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם בעיקר לקוחות מסחריים קטנים, בעלי אובליגו של עד 5 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של עד 25 מיליון ש"ח.

כחלק מהאסטרטגיה של פעילות מוכוונת לקוח, הופרדה אוכלוסיית העסקים הקטנים בבנק מתוך אוכלוסיית הלקוחות המסחריים, והיא מטופלת תחת האחריות של החטיבה הבנקאית.

חברות בנות

- באוצר החייל לקוחות עם היקף חבות של עד 5 מיליון ש"ח, מקבלים שירותים באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב-19 סניפי אוצר החייל הפרוסים ברחבי הארץ, ובאמצעות ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי. חלק מפעילות המגזר מתבצע באמצעות קרנות למימון בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים.
- בפאג"י מגזר העסקים הקטנים מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ומסחריים. בעיקר מהמגזר החרדי והדת'י. המגזר פועל הן באמצעות סניפים ושלוחות הפרוסים ברחבי הארץ בריכוזים החרדיים והן באמצעות ערוצים ישירים כגון - אינטרנט ו"פאג"י קול".

פעילויות, מוצרים ושירותים

- הפעילויות והמוצרים העיקריים במגזר העסקים הקטנים הינם:
- שירותי בנקאות ופיננסיים - לרבות: שירותי ניהול חשבון, מתן אשראי למטרות שונות, פקדונות, מוצרים מובנים, שירותי ייעוץ השקעות, פעילות בניירות ערך ועוד.
- אשראי עסקי בהיקפים המתאימים.
- ערבויות.
- פעילות יבוא ויצוא לרבות פעילות במטבע חוץ.
- פעילות בכרטיסי אשראי.
- מגוון שירותים בשוק ההון תוך הצעת פתרונות ייחודיים למאפייני וצרכי לקוחות המגזר ותנאי השוק המשתנים.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

- ככלל, חשבון עו"ש ניתן לניהול בבנקים, אולם מוצרים ושירותים אחרים ניתן לרכוש גם במוסדות פיננסיים אחרים בישראל ובאמצעות מוסדות פיננסיים בחו"ל.
- אשראי: המתחרים העיקריים הם המערכת הבנקאית, חברות כרטיסי אשראי וחברות ביטוח.
- שירותי ייעוץ השקעות ומוצרי השקעה וחסכון שונים: המתחרים העיקריים הם בתי השקעות, חברות ביטוח, מנהלי קרנות וכיו"ב.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק ראה פרק חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

- מגזר העסקים הקטנים מושפע משינויים בנתונים הדמוגרפיים והכלכליים, משינויים בצריכה הפרטית וכן ממאפייני החיסכון ותיק הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור.
- במהלך שנת 2014 צומצם הגרעון המצטבר בתקציב המדינה כך שהיווה כ-2.8% מהתמ"ג מעט נמוך מיעד הגרעון המקורי שעמד על כ-3% מהתמ"ג. הצמצום נבע בעיקר כתוצאה מתת ביצוע של ההוצאות האזרחיות, יציבות בהוצאות הממשלתיות ועמידה ביעדי הכנסות המדינה בהתאם לתקציב המקורי.
- הבנק ממשיך להתאים את תמהיל האשראי במגזר זה, שיעורי הרבית ותמהיל הבטחונות, כפועל יוצא מההתפתחויות במשקים בכלל ומהאיתנות ויכולת החזר החוב של הלקוח בפרט.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2014 נמשכת המגמה של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות הערוצים הישירים כגון: שירותי בנקאות באינטרנט ובסלולרי, מערכות מקוונות לניהול השקעות, שירותי דואר און ליין ועוד. בהתאמה, שיפר והרחיב הבנק במהלך השנה את מגוון המוצרים והשירותים באמצעות הערוצים הישירים (לדוגמה העברה אקראית בסכומים גבוהים, הארכת תוקף להעברה למוטבים מוגדרים מראש וכו'). בנוסף, הושק אתר אינטרנט ייעודי ללקוחות עסקיים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- ניהול מערך זמין, נגיש ומותאם לצרכי לקוחות הבנק, ובכלל זה פריסה סניפית נאותה וערוצים ישירים מתקדמים.
- כח אדם מקצועי ומיומן.
- היכולת להעמיד שירות אקטיבי ויזום לכל לקוח על בסיס היכרות עמו ותוך התאמת רמות המחירים המוצעות לו על בסיס פילוח לקוחות. פילוח הלקוחות, המושתת על מאגרי מידע פנימיים וחיצוניים, לוקח בחשבון מספר פרמטרים, לרבות סיכון אשראי וסיכונים אחרים והיקף פעילות הלקוח והפוטנציאל להרחבתה.
- הבנק פועל כל העת לשילוב מערכות תומכות, לצורך ייעול ושיפור תהליכי העבודה בסניפים.
- פיתוח ותחזוקה של סל מוצרים ושירותים נרחב, מגוון ועדכני, ובכלל זה: פתרונות אשראי לרבות הלוואות המותאמים לתנאי השוק ולצרכי הלקוחות, מוצרי חיסכון והשקעה לטווחים שונים, גמישות ותגובה מהירה לשינויים בתנאי השוק ולשינויים הנדרשים על פי הוראות הרגולציה.
- שיפור מתמיד של היעילות התפעולית, תוך שימור ושיפור רמת השירות ללקוח.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמה ותחזוקה של רשת סניפים רחבה בפריסה ארצית.
- הכשרה של כח אדם מיומן, במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות, וכן בדרישות הרגולטוריות, בדגש על אשראי.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות, כאמצעי לניהול מכירות מבוסס נתונים ולצורך העמדת שירותי בנקאות ישירים מחוץ לכותלי הסניפים (באינטרנט, בעמדות לשירות עצמי וכיו"ב), וכן תחזוקה שוטפת ושדרוג של מערכות אלה.
- ניהול מערכת יחסים אישית וארוכת טווח עם הלקוחות.

מבנה התחרות במגזר והשינויים החלים בו

התחרות על מגזר העסקים הקטנים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. הקבוצה מתחרה במגזר העסקים הקטנים מול כל הבנקים בישראל, ובעיקר מול ארבעת הבנקים הגדולים. עם זאת, בשנים האחרונות גוברת התחרות גם מצד הבנקים הקטנים המרחיבים את פעילותם מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות ליסינג וחברות ביטוח.

דרכי שיווק והפצה

השיווק וההפצה נעשים בסניפי הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים.

הפעילות השיווקית מבוססת על כריית מידע במערכות מידע מתקדמות על מנת להתאים מוצרים ושירותים באופן ממוקד לאוכלוסיות המגזר.

הון אנושי

העובדים הנותנים שירותים למגזר העסקים הקטנים עוברים קורסים מקצועיים ייחודיים בנושאים כמו אשראי, השקעות ומט"ח, וכן סדנאות להטמעת תודעת השירות והמכירה.

מספר העובדים ששרתו בשנת 2014 את מגזר העסקים הקטנים עמד על 774 עובדים בממוצע (בשנת 2013 - 778 עובדים בממוצע), מתוכם 121 עובדים בדרגת ניהול (בשנת 2013 - 118 עובדים).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הרחבת הפעילות עם לקוחות קיימים ופוטנציאליים תוך מענה לצרכי הלקוחות ושיפור התשתיות והתהליכים התומכים.
- ניהול מושכל של רשת רב ערוצית תוך מענה מתאים לצרכי הלקוח, המבוסס הן על המערך הסניפי והן על זמינות ונגישות לביצוע פעולות בערוצים הישירים.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר העסקים הקטנים (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר									
2014					*2013				
בנקאות ופיננסיים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסיים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל
הכנסות רבית, נטו	218	2	-	44	264	2	-	44	281
- מחיצוניים	38	(1)	-	(9)	28	(1)	-	5	26
- בינמגזרי	256	1	-	35	292	1	-	40	307
סך הכל הכנסות רבית, נטו	134	8	34	16	192	10	30	22	217
הכנסות שאינן מרבית	390	9	34	51	484	11	30	62	524
- מהחיצוניים	31	-	-	(8)	23	-	-	(1)	34
סך כל ההכנסות	333	3	39	41	416	3	35	42	414
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	26	6	(5)	18	45	8	(5)	21	76
הוצאות תפעוליות ואחרות	11	3	(2)	8	20	3	(2)	9	32
רווח (הפסד) לפני מסים	15	3	(3)	10	25	5	(3)	12	44
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)									
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק									
תשואה להון									
יתרה ממוצעת של נכסים	4,402	152	-	762	5,316	158	-	948	5,528
יתרה ממוצעת של התחייבויות	14,911	-	-	792	15,703	-	-	1,043	13,133
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,137	-	-	862	4,999	-	-	1,445	5,279
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	20,532								16,478
מרכיבי ההכנסות רבית, נטו	221	1	-	31	253	1	-	34	251
- מרווח מפעילות מתן אשראי	40	-	-	2	42	-	-	6	57
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	(5)	-	-	2	(3)	-	-	-	(1)
- אחר	256	1	-	35	292	1	-	40	307
סך הכל הכנסות רבית, נטו									

* סווג מחדש

הכנסות מגזר זה הסתכמו ב-484 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של 7.6% בהשוואה לשנת 2013. הקיטון בהכנסות נובע מירידה בהכנסות הרבית נטו המוסבר בירידה במרווח מפעילות קבלת פקדונות וזאת בעיקר עקב סביבת רבית נמוכה ומירידה בהכנסות שאינן מרבית המוסבר בעיקר מהשפעת היישום לראשונה של FAS 91. בשנת 2014 ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-23 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-34 מיליון ש"ח בשנת 2013. הרווח המיוחס למגזר העסקים הקטנים הסתכם ב-25 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-44 מיליון ש"ח בשנת 2013. יתרת הנכסים הממוצעת של מגזר העסקים הקטנים הסתכמה בשנת 2014 ב-5,316 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,528 מיליון ש"ח בשנת 2013.

מגזר ניהול פיננסי

ההכנסות במגזר זה, כוללות בעיקר את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, לרבות ניהול מאזני ההצמדה, ניהול תיקי הנוסטרו וניהול הנזילות והחשיפה לסיכוני שוק. במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות, נכללת גם השפעת הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (שבעיקרה מהווה חלק ממדיניות ניהול מאזני ההצמדה של הבנק ובחלקה פעילות במסגרת דסקים מתמחים) ואת חלק הבנק ברווחי חברות כלולות.

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-500 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-488 מיליון ש"ח בשנת 2013. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-254 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-243 מיליון ש"ח בשנת 2013.

המגזר האחר - כולל התאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח על פי הוראות המפקח על הבנקים.

פעילות זו כוללת הכנסות והוצאות שאינן משויכות למגזר פעילות עסקי שהוגדר על ידי המפקח על הבנקים או הקיים בבנק. בשנת 2014, לא נרשם רווח נקי, בהשוואה לרווח של 1 מיליון ש"ח בשנת 2013.

פעילות במוצרים

א. פעילות בשוק ההון

כללי

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר בניירות ערך ובנכסים פיננסיים (כולל בתחום המעו"ף), פעילות משמורת (קסטודי) ניירות הערך, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול תיקי השקעות בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, וכן שירותי נאמנות. הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל מתבצעים בחלקם ישירות על ידי הבנק ובחלקם על ידי חברות בנות. התמחותה וחוזקה של הקבוצה באה לידי ביטוי בנתחי השוק הגבוהים שהיא משיגה במגוון הפעילויות בשוק ההון. פעילות הלקוחות בניירות ערך מתנהלת באמצעות מערך יועצי ההשקעות של הבנק הפרוס בסניפי הבנק וכן באמצעות יחידות מקצועיות במטה, המתמחות בפעילות עם הלקוחות הפעילים בשוק ההון ובפעילות עם שוקי ההון בחו"ל.

ניהול תיקי השקעות

ביום 26 בדצמבר 2013 נחתם הסכם מיזוג בין מודוס סלקטיב ניהול וייעוץ השקעות בע"מ (להלן - "מודוס סלקטיב"), חברה אשר היתה בבעלותה המלאה של הבנק ואשר עסקה בניהול תיקי השקעות ללקוחות פרטיים ותאגידים ובייעוץ בניירות ערך לתאגידים, למוסדיים וללקוחות פרטיים לבין יובנק ניהול נכסים פיננסיים בע"מ (להלן - "יובנק ניהול"), חברת ניהול תיקים נוספת, שהיתה בבעלות מלאה של "יובנק". ביום 1 באפריל 2014 התקבלה תעודת המיזוג מרשם החברות והמיזוג הושלם. בהתאם להסכם המיזוג, יובנק ניהול ומודוס סלקטיב התמזגו במיזוג לפי הוראות הפרק השמיני בחלק הראשון בחוק החברות, התשנ"ט - 1999 ללא צורך בקבלת אישור בית המשפט באופן בו מודוס סלקטיב התמזגה עם ולתוך יובנק ניהול, כך שלאחר השלמת המיזוג נפסק קיומה של מודוס סלקטיב וכל הון המניות המונפק הקיים שלה התבטל. עם השלמת המיזוג מחזיק הבנק ב-58.5% מהון המניות המונפק של החברה הממוזגת ויובנק מחזיק ב-41.5% מהון המניות המונפק שלה. לאחר השלמת המיזוג, תיקי ההשקעות של לקוחות מודוס סלקטיב ממשיכים להיות מנוהלים על ידי החברה הממוזגת בהתאם לכל ההסכמים שנחתמו בין מודוס סלקטיב לבין לקוחותיה.

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על 248 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-225 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

תפעול קופות הגמל

סך כל נכסי קופות הגמל המקבלות שירותי תפעול בקבוצה הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 בכ-47 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-41 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

תפעול קרנות נאמנות

סך כל נכסי קרנות הנאמנות המקבלות שירותי תפעול מקבוצת הבנק הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 בכ-90 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-61 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

ייעוץ פנסיוני

הייעוץ הפנסיוני בקבוצה, מתבצע באמצעות מערך יועצים של הבנק הפרוס בסניפי הבנק ובסיוע יחידות מקצועיות במטה. יתרת הנכסים הפנסיוניים של הלקוחות המיועצים בקבוצת הבנק עד לסוף שנת 2014, לרבות קרנות השתלמות שניתן בגין ייעוץ במסגרת הייעוץ הפנסיוני, מסתכמת בכ-9.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-7.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

סך כל ההכנסות המיוחסות למגזר שוק ההון הסתכם ב-656 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-589 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 11.4%. התפלגות ההכנסות מתחום שוק ההון נובעת ברובה ממגזר הבנקאות הפרטית (כ-40.4% מההכנסות) וממגזר הבנקאות העסקית (כ-30.6% מההכנסות).

להלן נתוני הפעילות בשוק ההון כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך הכל	ניהול פיננסי	מסחרי	עסקי	עסקים קטנים	משקי בית	פרטי	
656	-	12	201	34	144	265	הכנסות שאינן מרבית
656	-	12	201	34	144	265	סך כל ההכנסות
570	-	11	183	39	100	237	הוצאות תפעוליות ואחרות
86	-	1	18	(5)	44	28	רווח (הפסד) לפני מסים
33	-	1	7	(2)	16	11	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
53	-	-	11	(3)	28	17	רווח (הפסד) לאחר מסים
(3)	-	-	-	-	(3)	-	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
50	-	-	11	(3)	25	17	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*							
סך הכל	ניהול פיננסי	מסחרי	עסקי	עסקים קטנים	משקי בית	פרטי	
589	1	12	172	30	128	246	הכנסות שאינן מרבית
589	1	12	172	30	128	246	סך כל ההכנסות
533	-	9	162	35	105	222	הוצאות תפעוליות ואחרות
56	1	3	10	(5)	23	24	רווח (הפסד) לפני מסים
21	-	1	4	(2)	9	9	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
35	1	2	6	(3)	14	15	רווח (הפסד) לאחר מסים
(3)	-	-	-	-	(3)	-	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
32	1	2	6	(3)	11	15	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש.

ב. פעילות בכרטיסי אשראי

הבנק ובנק פועלי אגודת ישראל עוסקים בהפצת כרטיסי אשראי מסוג ויזה כאל, ישראלכרט, מסטרקארד, דיינרס ואמריקן אקספרס. יובנק עוסק בהפצת כרטיסי ויזה כאל ואוצר החייל ומסד בהפצת כרטיסי תשלובת ישראלכרט ואמריקן אקספרס. עיקר ההכנסות מתחום זה הינו עמלות המתקבלות מחברות כרטיסי האשראי ומחלק הבנק ברווחי כאל. סיכון האשראי הגלום ברכישות המבוצעות באמצעות כרטיסי האשראי אותם מפיץ כל בנק ללקוחותיו, ובכלל זה רכישות באשראי, הינו על אותו בנק. באשר להשקעה בכאל ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות עיקריות".

להלן נתוני הפעילות בכרטיסי אשראי כפי שהוצגו במגזרי הפעולות השונים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
פרטי	משקי בית	עסקים קטנים	מסחרי	ניהול פיננסי	סך הכל	
1	11	1	-	-	13	הכנסות רבית, נטו
20	75	8	2	-	105	הכנסות שאינן מרבית
21	86	9	2	-	118	סך כל ההכנסות
8	43	3	-	-	54	הוצאות תפעוליות ואחרות
13	43	6	2	-	64	רווח לפני מסים
5	15	3	1	-	24	הפרשה למסים על הרווח
8	28	3	1	-	40	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	35	35	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות, לאחר השפעת המס
						רווח נקי:
8	28	3	1	35	75	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(2)	-	-	-	(2)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8	26	3	1	35	73	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
פרטי	משקי בית	עסקים קטנים	מסחרי	ניהול פיננסי	סך הכל	
2	9	1	-	-	12	הכנסות רבית, נטו
24	82	10	2	-	118	הכנסות שאינן מרבית
26	91	11	2	-	130	סך כל ההכנסות
9	42	3	-	-	54	הוצאות תפעוליות ואחרות
17	49	8	2	-	76	רווח לפני מסים
7	19	3	1	-	30	הפרשה למסים על הרווח
10	30	5	1	-	46	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	30	30	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות, לאחר השפעת המס
						רווח נקי:
10	30	5	1	30	76	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(2)	-	-	-	(2)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	28	5	1	30	74	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

סך כל ההכנסות מכרטיסי אשראי הסתכמו ב-118 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-130 מיליון ש"ח בשנת 2013. הירידה בהכנסות מכרטיסי אשראי מוסברת מהכנסה חד פעמית שנרשמה בשנת 2013 עקב יישום רטרואקטיבי של הסכם הנפקה משותף בין הבנק ובין חברה כלולה - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ. הרווח הנקי מכרטיסי אשראי הסתכם ב-73 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ג. משכנתאות ותרומות להכנסות ממגזרי פעילות

כללי

משכנתאות הינן מוצר משלים לחבילת השרותים הניתנת על ידי קבוצת הבנק ללקוחותיה וללקוחות בנקים אחרים. עיקר פעילותה של הקבוצה במגזר ההלוואות לרכישת דירת מגורים.

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

בשנת 2014 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 3,711 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,559 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 4.3%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 3,707 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,550 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 4.4%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיור הנובעים מפרענות מוקדמים בשנת 2014 הסתכם ל-710 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-384 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 84.9%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי שמרנית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה. שמרנות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור ההחזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינוי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. במהלך בחינת האשראי מקפיד הבנק לקבל מידע ממערכת וסד על "אורות אדומים". הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש. הוראות המפקח על הבנקים בקשר לקבוצות הרכישה יושמו בבנק במלואן. הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון רבעוני בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובדק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value). שיעור המימון מחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם לסך של 18,211 מיליון ש"ח, כולל כ-69% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-68% ב-31 בדצמבר 2013. כ-93% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה ל-92% ב-31 בדצמבר 2013.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2014, שהסתכמו לסך של 3,707 מיליון ש"ח, כוללים כ-73% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בדומה לשנת 2013. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה ל-98% בשנת 2013.

שיעור ההחזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור ההחזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 כולל כ-75% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-71% ב-31 בדצמבר 2013. כ-86% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-83% ב-31 בדצמבר 2013.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2014 כוללים כ-78% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-65% בשנת 2013. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-79% בשנת 2013. המידע כולל הלוואות בבטחון דירת מגורים.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 כולל שיעור של 69% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 12,685 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2014 כוללים סך של 1,239 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 33% מסך הביצועים וסך של 824 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 22% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 כולל כ-70% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 12,776 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2014 כוללים 60% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 2,236 מיליון ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין 329 - מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 329 - מגבלות למתן הלוואות לדיור (להלן - "ההוראה"). ביום 28 בספטמבר 2014 וביום 25 בינואר 2015 עודכנה ההוראה. להלן עיקרי ההוראה:

1. ההוראה מאגדת הנחיות ומגבלות על מתן הלוואות לדיור שקבע הפיקוח על הבנקים בשנים האחרונות (ובכלל זה מגבלות על שיעור המימון, על חלק ההלוואה ברבית משתנה, על שיעור החזר מההכנסה ועל התקופה לפירעון סופי, וכן הוראה על הגדלת ההפרשה הקבוצתית בתיק ההלוואות לדיור) למסמך מחייב אחד.
 2. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה" במקום ההגדרה הקיימת בהוראת הדיווח לפיקוח מספר 876.
 3. המפקח מגביל ל-5 מיליון ש"ח את סכום ההלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ("חובות בביטחון נכס למגורים"). הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליון ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום ההלוואה יורד מתחת ל-5 מיליון ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן ההלוואה.
 4. ההנחיות המתוארות בסעיפים 2 ו-3 לעיל חלות על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2014. לצורך חישוב דרישת ההון כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור.
 - מועד התחילה לעמידה ביעד ההון - 1 בינואר 2017. על התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
 5. החל מיום 1 בינואר 2015, רשאים התאגידים הבנקאיים להפחית את משקל הסיכון להלוואות ממונפות ברבית משתנה, כהגדרתן בנספח ב' להוראה, מ-100% ל-75%.
- הבנק נערך ליישום ההוראה.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים											
מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר צמוד		מגזר צמוד		מגזר צמוד		מגזר צמוד	
רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה	
יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%
1,858	11.4	6,732	41.5	3,224	19.9	4,285	26.4	136	0.8	16,235	100
984	6.5	6,092	40.3	3,528	23.4	4,341	28.7	163	1.1	15,108	93.3
31.12.14											
31.12.13											

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2010	שנת 2011	שנת 2012	שנת 2013	שנת 2014	
3,709	3,459	3,744	3,550	3,707	ביצועי ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)
22%	(7%)	8%	(5%)	4%	שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיור ביחס לשנה קודמת
0.04%	0.08%	0.08%	0.20%	0.01%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
1.04%	0.81%	0.76%	0.86%	0.74%	שיעור ההפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

להלן נתוני הפעילות במשכנתאות כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014			2013*		
פרטי	משקי בית	סך הכל	פרטי	משקי בית	סך הכל
13	122	135	12	110	122
1	19	20	2	28	30
14	141	155	14	138	152
-	2	2	3	32	35
11	114	125	10	111	121
3	25	28	1	(5)	(4)
1	8	9	-	(2)	(2)
2	17	19	1	(3)	(2)
1,697	16,170	17,867	1,601	15,247	16,848
976	9,298	10,274	892	8,502	9,394
13	128	141	12	110	122
-	(6)	(6)	-	-	-
13	122	135	12	110	122

* סווג מחדש.

הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק

סך כל הנכסים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-117,743 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-110,989 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 6.1%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

ליום 31 בדצמבר			
2014	2013	שינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	
68,957	68,706	0.4	אשראי לציבור, נטו
12,554	10,799	16.3	ניירות ערך
29,182	26,100	11.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,222	1,180	3.6	בנינים וציוד
95,155	89,122	6.8	פקדונות הציבור
1,469	1,335	10.0	פקדונות מבנקים
4,903	5,702	(14.0)	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
6,965	6,797	2.5	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
199,366	178,528	11.7	מכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב)

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-68,957 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68,706 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 0.4%. חלקו של האשראי לציבור מסך כל המאזן, היה בסוף שנת 2014 58.6%, בהשוואה ל-61.9% בסוף שנת 2013.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

ליום 31 בדצמבר		חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר			
2014	2013	השינוי	השינוי	2014	2013
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%	%
50,602	48,108	2,494	5.2	73.4	70.0
12,207	14,405	(2,198)	(15.3)	17.7	21.0
5,583	5,740	(157)	(2.7)	8.1	8.3
565	453	112	24.7	0.8	0.7
68,957	68,706	251	0.4	100.0	100.0

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-103,646 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-99,852 מיליון ש"ח אשתקד, גידול בשיעור של 3.8%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ענף משק		סיכון האשראי הכולל לציבור		חלק הענף מסך סיכון האשראי	
		2013	2014	2013	2014
		במיליוני ש"ח		%	
שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה) בינוי ונדל"ן תעשייה מסחר תקשורת ושירותי מחשב לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור אחרים	שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה)	13,176	13,403	13.2	12.9
	בינוי ונדל"ן	14,345	14,158	14.4	13.7
	תעשייה	10,390	11,203	10.4	10.8
	מסחר	7,425	7,816	7.4	7.5
	תקשורת ושירותי מחשב	2,170	2,081	2.2	2.0
	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור	42,932	45,609	43.0	44.0
סך הכל		9,414	9,376	9.4	9.1
		99,852	103,646	100.0	100.0

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים):

ליום 31 בדצמבר 2014				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני (*)		
במיליוני ש"ח					
857	1,665	46	1,619	שירותים פיננסיים	1.
264	734	19	715	חשמל ומים	2.
274	469	213	256	שירותים פיננסיים	3.
86	403	40	363	שירותים פיננסיים	4.
233	368	12	356	תעשייה	5.
367	367	12	355	תקשורת	6.

ליום 31 בדצמבר 2013				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני (*)		
במיליוני ש"ח					
706	1,964	282	1,682	שירותים פיננסיים	1.
221	892	34	858	חשמל ומים	2.
238	876	31	845	שירותים פיננסיים	3.
113	662	20	642	שירותים פיננסיים	4.
219	474	40	434	תעשייה	5.
51	467	1	466	נדל"ן	6.

* כולל אשראי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות נטו, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

על פי התפלגות האשראי לפי גודל חבות לווה, ליום 31 בדצמבר 2014, כאמור בבאור ג' לדוחות הכספיים, 46% מסך סיכון האשראי הכולל של הקבוצה, ניתן ללווים שסך האשראי שלהם מסתכם בסכום של עד 1.2 מיליון ש"ח ללווה. בתחומי אשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח ועד 20 מיליון ש"ח, כלול 20% מסך סיכון האשראי, ובסכומי אשראי שמעל 20 מיליון ש"ח כלול 34% מסך סיכון האשראי של הקבוצה.

להלן יתרות סיכון האשראי הכולל של הלווים הנכללים במדרגות העליונות בבאור ג' לדוחות הכספיים בניכוי בטחונות המותרים
בניכוי לצורך חישוב מגבלת חבות לווה בודד, במאוחד ובבנק:

המאוחד					
31 בדצמבר 2014					
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח					
3	624	982	1,606	272	1,334
1	857	808	1,665	46	1,619
4	1,481	1,790	3,271	318	2,953

תחום אשראי ללווה	
באלפי ש"ח	
מז- 400,000	עד 800,000
מז- 1,600,000	עד 1,664,792
סך הכל	

המאוחד					
31 בדצמבר 2013					
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח					
4	799	1,220	2,019	90	1,929
2	459	1,309	1,768	65	1,703
1	706	1,258	1,964	282	1,682
7	1,964	3,787	5,751	437	5,314

תחום אשראי ללווה		
באלפי ש"ח		
מ- 400,000	עד 800,000	
מ- 800,000	עד 1,200,000	
מ- 1,600,000	עד 1,963,826	
סך הכל		

הבנק					
31 בדצמבר 2014					
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח					
1	274	195	469	213	256
1	857	808	1,665	46	1,619
2	1,131	1,003	2,134	259	1,875

תחום אשראי ללווה	
באלפי ש"ח	
מ- 400,000 עד 800,000	
מ- 1,600,000 עד 1,664,792	
סך הכל	

הבנק						
31 בדצמבר 2013						
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	תחום אשראי ללווה
						באלפי ש"ח
6	1,144	1,710	2,854	146	2,708	מז- 400,000 עד 800,000
1	706	1,258	1,964	282	1,682	מז- 1,600,000 עד 1,963,826
7	1,850	2,968	4,818	428	4,390	סך הכל

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-2,890 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,788 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 3.7%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד בסוף שנת 2014 על 2.8%, בדומה לסוף שנת 2013. 26.9% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 13.3% לענף הנדל"ן, 18.4% לענף הלקוחות הפרטיים לרבות הלוואות לדיר, 18.2% לענף המסחר ו-13.3% לענף התקשורת ושירותי המחשב. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 3.5%, בדומה לשנת 2013.

א. סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
1,145	133	1,012	944	112	832	סיכון אשראי פגום
724	115	609	667	183	484	סיכון אשראי נחות
919	65	854	1,279	143	1,136	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
2,788	313	2,475	2,890	438	2,452	סך סיכון אשראי בעייתי *

יתרה ליום	יתרה ליום	
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
281	248	* מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
196	135	מזה: הלוואות לדיר בגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
78	99	הלוואות לדיר בגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
-	-	אגרות חוב שאינן פגומות בפיגור של 90 ימים או יותר

יתרה ליום	יתרה ליום	
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
915	775	ב. נכסים שאינם מבצעים
23	16	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות רבית:
1	-	- שנבדק על בסיס פרטני
939	791	- שנבדק על בסיס קבוצתי
		אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות רבית
		סך הכל נכסים שאינם מבצעים

54	34	ג. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
----	----	---

1.4%	1.2%	ד. חובות בעייתיים ביחס לסיכון אשראי
0.4%	0.4%	שיעור יתרת האשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
1.2%	1.3%	שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום ויותר מיתרת האשראי לציבור
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור

88.2%	110.7%	ה. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות רבית
-------	--------	--

2.8%	2.8%	ו. שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
------	------	---

0.12%	0.12%	ז. שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור
0.14%	0.05%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור
11.25%	4.11%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-12,554 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,799 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 16.3%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
%		במיליוני ש"ח		
65.6	63.3	7,088	7,945	אגרות חוב ממשלתיות
15.0	17.4	1,621	2,182	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
9.3	10.9	1,006	1,372	קונצרני ומגובי נכסים
6.8	5.9	726	744	קונצרני ומגובי נכסים בערבות ממשלות
3.3	2.5	358	311	מניות ⁽²⁾
100.0	100.0	10,799	12,554	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בערבות ממשלות זרות בסך של 20 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 43 מיליון ש"ח).

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 119 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיתים בסך 31 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך 48 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך 104 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 138 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיתים בסך 56 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב - 149 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
%		השינוי		
%		מיליוני ש"ח		
39.5	44.2	29.9	1,275	מטבע ישראלי
19.6	17.7	5.3	113	- לא צמוד
37.6	35.6	10.2	414	- צמוד למדד
3.3	2.5	(13.1)	(47)	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	16.3	1,755	פריטים לא כספיים
				סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2014:

מחיר מצוטט בשוק פעיל	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצד נגדי לעסקה**	סך הכל
מיליוני ש"ח			
141	31	139	311
6,063	-	-	6,063
1,423	287	-	1,710
8	3,807	-	3,815
-	633	-	633
-	-	22	22
7,635	4,758	161	12,554
60.8%	37.9%	1.3%	100.0%

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגוף, או גופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על בסיס מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

ליום 31 בדצמבר	
2014	2013
במיליוני ש"ח	
1,943	1,447
419	799
249	187
116	217
554	480
156	105
25	16
64	-
289	211
3,815	3,462

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 2% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

* במדינות אלו אין מדינה שיתרת אגרות החוב שלה עולה על 2% מסך ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק לאותו מועד. לפרטים בדבר חשיפה כוללת למדינות זרות בכללן ספרד ואירלנד, ראה תוספת ו' לסקירת ההנהלה.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
92	84	שירותים פיננסיים
173	545	בנקים
89	149	תעשייה
*542	*655	חשמל ומים
163	146	בניה ונדל"ן
61	18	שירותים עסקיים אחרים
25	57	תקשורת ושירותי מחשב
39	25	מסחר
-	5	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
-	11	שירותים ציבוריים
1	15	תחבורה
1,185	1,710	סך הכל

* כולל סך של 455 מיליון ש"ח בערבות ממשלת ישראל (31.12.13 - 346 מיליון ש"ח).

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-3,815 מיליון ש"ח (981 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך 1,760 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן, נסחרות בחו"ל בסך 189 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך 1,738 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך 128 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-89% בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-45% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד אינה עולה על 3.3% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-2.9 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-11 מיליון ש"ח (כ-3 מיליון דולר), בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח (כ-13 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2013.
- **אגרות חוב מגובות במשכנתאות (MBS - Mortgage Backed Securities)** - מסתכמות ב-633 מיליון ש"ח (163 מיליון דולר). אגרות החוב הונפקו על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב. מתוכן אגרות חוב בסך 257 מיליון ש"ח (66 מיליון דולר) הונפקו על ידי חברה בבעלות מלאה של ממשלת ארה"ב (Ginnie Mae) והיתרה בסך של כ-376 מיליון ש"ח (97 מיליון דולר) הונפקה על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב Freddie Mac-I Fannie Mae.

להלן ניתוח רגישות ליום 31 בדצמבר 2014 של השפעת שינויים בשערי הרבית על קצב הפרעונות המוקדמים והשווי ההוגן של תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא (כולל גידור כלכלי של עסקאות החלפת רבית):

שינוי בקצב הפרעונות המוקדמים		
שינוי בשווי ההוגן	בנקודות אחוז	
(3.3)	(6.6)	עלייה של 100 נקודות בסיס
0.6	10.2	ירידה של 100 נקודות בסיס

סיכון הרבית הגלום בתיק מנוהל באופן שוטף על ידי גידור כלכלי.

- **מוצרים מובנים (Structured Products)** המסתכמים ב-10 מיליון ש"ח (3 מיליון דולר), הינם מבוססי רבית, מניות ומטבע, ולטווחי השקעה קצרים יחסית. ברובם, קרן ההשקעה מובטחת.

- **קרנות השקעה פרטיות** - ההשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-119 מיליון ש"ח (31 מיליון דולר). יתרת ההתחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-57 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014.
- **שטרי הון צמיתים** של תאגידים פיננסיים זרים במדינות OECD המהווים את הון רובד 1 שלהם - ההשקעה בשטרי ההון הצמיתים הסתכמה ב-31 מיליון ש"ח (8 מיליון דולר).

להלן פירוט הפער השלילי, לפני השפעת המס, בין השווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה לבין עלותם המותאמת בחלוקה לפי משך הזמן בו קיים פער שלילי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
20	2	-	5	13	א. אגרות חוב זמינות למכירה אחרות עד 20% 20% - 40%
2	-	-	-	2	
22	2	-	5	15	
5	4	-	1	-	ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה עד 20%
5	4	-	1	-	
27	6	-	6	15	
סך הכל					

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
18	10	1	2	5	א. אגרות חוב זמינות למכירה אחרות עד 20%
18	10	1	2	5	
18	-	4	12	2	
18	-	4	12	2	ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה עד 20%
1	1	-	-	-	
1	1	-	-	-	
37	11	5	14	7	ג. מניות זמינות למכירה עד 20%
37	11	5	14	7	
37	11	5	14	7	
סך הכל					

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-29,182 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-26,100 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 11.8%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-95,155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-89,122 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 6.8%.

התמהיל של פקדונות הציבור בחתך לפי מגזרי הצמדה, מצביע על כך שבסוף שנת 2014 64.7% מהפקדונות הינם במגזר השקלי הלא צמוד (בעיקר פקדונות לזמן קצוב), 26.2% מהפקדונות הינם במט"ח ובצמודי מט"ח, 8.5% מהפקדונות הינם צמודי מדד ו-0.6% הינם פריטים לא כספיים.

פקדונות הציבור היוו ביום 31 בדצמבר 2014 80.8% מסך כל המקורות של הקבוצה, לרבות ההון, בהשוואה ל-80.3% בסוף שנת 2013. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור עומד על 138.0% ביום 31 בדצמבר 2014, בהשוואה ל-129.7% בסוף שנת 2013.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר					
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר			
2013	2014	השינוי	2013	2014	
%	%	% במיליוני ש"ח	% במיליוני ש"ח	% במיליוני ש"ח	
64.7	64.7	6.8	57,632	61,562	מטבע ישראלי
10.6	8.5	(14.3)	9,464	8,111	- לא צמוד
24.2	26.2	15.5	21,569	24,915	- צמוד למדד
0.5	0.6	24.1	457	567	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	6.8	89,122	95,155	פריטים לא כספיים
					סך הכל

יתרת סך פקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
2,576	3,300	1
2,163	2,171	2
1,048	2,066	3

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו בסוף השנה ב-4,903 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,702 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. ירידה בשיעור של 14.0%.

לאחר תאריך המאזן, ביום 13 בינואר 2015, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן - "הבינלאומי הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה ציבורית, אגרות חוב (סדרה ח') בסך של 685 מיליון ש"ח ע.ג., אשר תמורתם בסך של 685 מיליון ש"ח הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של אגרות החוב (סדרה ח') שהונפקו בהנפקה זו.

ההשקעה בבנינים וציוד הסתכמה בסוף השנה ב-1,222 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,180 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. יתרת ההשקעה בבנינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2014 כוללת השקעה במבנים בסך 1,107 מיליון ש"ח והשקעה בציוד בסך 115 מיליון ש"ח. נכון לתאריך 31 בדצמבר 2014 קבוצת הבנק הינה הבעלים או החוכרת של שטחים המשתרעים על כ-60 אלף מ"ר, ב-77 נכסים שונים. בנוסף, הקבוצה שוכרת שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ-52 אלף מ"ר, ב-181 נכסים שונים ברחבי הארץ. חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן. מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבנינים וציוד, ראה באור 7 לדוחות הכספיים.

מערכות המידע והמחשוב בבנק

- **מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ** (להלן - "מתף"), הינה חברת בת של הבנק, ומשמשת כספק של תפעול וטכנולוגיות המידע (IT) לבנק ול-4 בנקים נוספים בקבוצה: אוצר החייל, יובנק, מסד ופאג"י.
- מתף מנהלת, מתפעלת ומתחזקת את התוכנה והחומרה של המחשבים המרכזיים, של השרתים המרכזיים והמבזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפי הבנקים, אצל גופים המקבלים מהבנק שירותי תפעול קופות גמל ומנהלי תיקים.

תיאור מערך המחשוב

למתף אתר מחשוב ראשי ואתר מחשוב משני המשמש גם כאתר גיבוי עצמאי. עיקר התפעול והפיתוח נעשים באתר המחשוב הראשי. בנוסף, קיים אתר שלישי שבו מצוי העתק הנתונים של הקבוצה.

משתמשי המערכות שבתפעול מתף הינם: כל הסניפים ומשרדי ההנהלות של חמשת הבנקים בקבוצה, גורמים אחרים כגון מנהלי תיקי השקעות, חברות ניהול קרנות, קופות גמל מתופעלות וכיו"ב ולקוחות הבנקים דרך מערכות האינטרנט ובנקאות וירטואלית. שני האתרים מקושרים ללקוחות מתף ברשת תקשורת מהירה ובעלת שרידות גבוהה. באתרי המחשוב הראשי והמשני מתף מתפעלת מחשב מרכזי (MF), שרתים, מערכות אחסון נתונים, ציוד תקשורת וציוד קצה. אצל הלקוחות ו/או הסניפים מתפעלים שרתים, ציוד קצה, ציוד ייעודי כגון קוראי צ'קים, מכשירי ATM, עמדות מידע, ציוד תקשורת ועוד.

להלן פירוט מספר נתונים כמותיים:

- עצמת מחשוב במחשבי הייצור והגיבוי המרכזיים (MF)	Mips	3,947
- אחסון מרכזי בהיקף של	TB (שטח מנוצל מתוך 984 TB)	850
- תחנות קצה פעילות	יחידות	כ-7,200
- ציוד יעודי כגון: קוראי שיקים, ATM, עמדות שרות עצמי	יחידות	כ-1,100

אבטחת מידע, בקרת איכות וגיבוי

מערך המחשוב של הקבוצה, הינו מרכיב מרכזי וקריטי, בפעילות השוטפת של הבנקים בקבוצה. מערך זה, בא לענות על דרישות עסקיות של חטיבות הבנקים, מתן מענה לדרישות והנחיות הרגולציה של הגורמים השונים ומענה ללקוחות הרבים של הקבוצה. אתגרים אלו חושפים את מערך המידע לסיכונים שונים, שעל מתף לתת להם פתרונות. מתף מאמצת טכנולוגיות מתקדמות על מנת לעמוד ביעדים העסקיים, לאפשר שירותים באינטרנט ובמכשירי הסלולר, וכן על מנת לעמוד בפני איומי הסייבר.

הסיכונים למערך המחשוב קיימים בכמה תחומים: חדירה של גורמים לא מורשים, תוך העתקה או שיבוש של נתונים או מערכות, שימוש לא נאות בנתונים על ידי גורמי פנים, תקלות בתפעול השוטף של מערכות על ידי שינוי תוכנה וחומרה, תקלות בחומרה או תקלות תפעוליות ועוד.

לאור זאת, ובכפוף לחוקים והוראות בנק ישראל, הבטחת פעילות תקינה של מערך המידע, הינו אינטרס מרכזי של הקבוצה, והוא מיושם במגוון רחב של פעילויות בתחום אבטחת מידע, נהלי עבודה, תהליכי עבודה מבוקרים, תוכנות ייעודיות, ארכיטקטורת מחשוב, ומנגנוני גיבוי ושיחזור, במטרה להבטיח כי מערכות המידע יהיו מוגנות בפני חדירה וגניבה לא מורשית, ומוגנות מכל פגיעה בנכונות ושלמות מאגרי המידע.

ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע וניהול טכנולוגיות המידע, בדגש על ביצוע הסקרים והמיפויים הנדרשים, במטרה לעמוד בהוראות ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות והתקפות סייבר. הבנק מינה את מנהל אבטחת המידע כאחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

רשת התקשורת הפנימית, מופרדת מרשתות חיצוניות, יש שימוש באמצעי הגנה מתקדמים של Firewall, תוכנות אנטי וירוס, שרתי כספות ועוד. מיושם מערך הרשאות מתקדם, כולל בקרה שוטפת, תחקיר ודיווח על כל אירועי אבטחת המידע במערך המחשוב.

נושא הסיכונים התפעוליים בכלל וסיכוני ה-ID בפרט זוכים לטיפול מובנה ונרחב ותשומת לב רבה.

פתוח התוכנה והעברתה לייצור נעשים תוך יישום נהלי פתוח וסטנדרטים מתקדמים של הנדסת תוכנה, תהליכי עבודה מובנים, בקרה וביקורת איכות.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוות רק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, אם התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, אם צפויות הטבות כלכליות עתידיות, ואם לבנק כוונה ומקורות מספקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלה נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן במישרין לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן.

- המפקח על הבנקים קבע כי החל מהדוחות הכספיים לשנת 2014 על הבנק ליישם את ההוראות הבאות:
- כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך העלויות שניתן להוון בגינו נמוכות מסך של 600 אלפי ש"ח יזקק לרווח והפסד ולא ניתן יהיה להוון.
 - תקופת ההפחתה של עלויות התוכנה לא תעלה על 5 שנים.
 - דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים יוגבל כך שהדרג העליון יהיה ראש צוות.
 - יקבע מקדם היוון לשעות עבודה הנמוך מ-1 אשר יביא בחשבון את הפוטנציאל לעלייה ברישום שעות העבודה ויביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות כלכלי.
- שינוי המדיניות החשבונאית כאמור, יושמה בדרך של יישום למפרע, לרבות תיקון מספרי ההשוואה. ראה גם באור ד.1 (13) לדוחות הכספיים.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות המידע שבוצעו:

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע שלא נזקפו כהוצאה:

שנת 2013				שנת 2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
16	-	-	16 ⁽¹⁾	12	-	-	12	עלויות בגין שכר ונלוות
15	-	-	15	14	-	-	14	עלויות בגין מיקור חוץ
40	-	-	40	39	-	-	39	עלויות רכישה או רישיונות שימוש
12	-	12	-	44	2	42	-	עלויות ציוד, בנינים ומקרקעין
83	-	12	71	109	2	42	65	סך הכל

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע:

ליום 31 בדצמבר 2013				ליום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
303	5	59	239 ⁽¹⁾	296	4	74	218	סך הכל עלות מופחתת
83	-	-	83	83	-	-	83	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:

שנת 2013				שנת 2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
183	-	6	177 ⁽¹⁾	180	-	7	173	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות
57	-	-	57	54	-	-	54	הוצאות בגין רכישה או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
35	-	15	20	36	-	16	20	הוצאות בגין מיקור חוץ
123	5	27	91 ⁽¹⁾	113	3	25	85	הוצאות בגין פחת
45	44	1	-	45	44	1	-	הוצאות אחרות
443	49	49	345	428	47	49	332	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.1 (13) לדוחות הכספיים.

האמצעים ההוניים של הבנק

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-6,965 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,797 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 2.5%. הגידול בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק הושפע מהרווח השנתי בסך 478 מיליון ש"ח, שקוזז בעיקר על ידי הדיבידנד בסך של 285 מיליון ש"ח ומהקיטון בקרן ההון בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך של 25 מיליון ש"ח. יחס ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן עמד בסוף שנת 2014 על 5.9%, בהשוואה ל-6.1% בסוף שנת 2013.

יחס ההון לרכיבי סיכון, ליום 31 בדצמבר 2014, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3), עמד על שיעור של 14.27% בהשוואה ל-14.66% בסוף שנת 2013. יחס זה גבוה מיחס ההון המזערי לנכסי סיכון משוקללים בשיעור של 12.5% שנדרש על ידי בנק ישראל.

יחס ההון העצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עומד על 9.73%, בהשוואה ל-9.98% בסוף שנת 2013. יתרת כתבי ההתחייבות הנדחים הכלולים בהון רובד 2 תחתון ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת ב-2.6 מיליארד ש"ח. הון רובד 2, המורכב בעיקר מכתבי התחייבות נדחים, תורם ל-4.6% מהלימות ההון של הבנק.

דירקטוריון הבנק החליט כי יחס ההון הכולל של הקבוצה לא יפחת מ-12.65% וכי יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3%. כמו כן, החליט הדירקטוריון שיחס ההון הכולל תחת תרחישי קיצון לא יפחת מ-9% ויחס הון עצמי רובד 1 תחת תרחישי קיצון לא יפחת מ-6.5%.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק וחברות בת משמעותיות בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל 3)

1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באחוזים		
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.98	9.73	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.66	14.27	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
9.66	9.70	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.16	14.21	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ
12.10	12.00	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
16.90	16.70	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		יונק בע"מ
15.40	15.70	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
18.60	18.60	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		בנק מסד בע"מ
14.93	14.50	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.82	15.70	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 30 באוגוסט 2010 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת רווחים, לפיה הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת. רווחים מעודפי עבר יחולקו לפי החלטות אד הוק. חלוקות כאמור תבוצענה בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה הרגולטורית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל.

מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד (לרבות לפי ההחלטות האמורות) תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 19' לדוחות הכספיים.

ביום 14 בינואר 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 100 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 22 בינואר 2014, ויום התשלום היה 3 בפברואר 2014.

ביום 25 במרס 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 130 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 3 באפריל 2014, ויום התשלום היה 16 באפריל 2014.

ביום 18 בנובמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 55 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 27 בנובמבר 2014 ויום התשלום היה 9 בדצמבר 2014.

סכומי הדיבידנד הינם לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

ההחלטות והשיקולים מפורטים בדוחות מיידיים של הבנק במועדי ההחלטה (מספר אסמכתאות 2014-01-017434, 2014-01-024003, 2014-01-198411-1). האמור בדוחות אלה נכלל כאן על דרך ההפנייה.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות החזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (משנת 2010 ואילך), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. שיעורי הפסד העבר מחושבים על בסיס מחיקות

חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו (החל מיום 1 בינואר 2011) או שיעורי ההפרשה (שנת 2010) ביחס ליתרה הממוצעת של החובות. הבנק משתמש בממוצע שיעורי ההפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפסד גדלים ככל שמעמיק הפיגור. כמו כן, על יתרת ההלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועל המערך המשפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.

קיימת הקפדה, שמוצאת את ביטוייה בנהלים הפנימיים של המערך המשפטי, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכות בעקבות אירועים רלוונטיים בבנקים אחרים.

2. טפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר בקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים, לרבות בתחום שוק ההון, יחסי בנק-לקוח, היעדר גילוי וכיו"ב.

התביעות נגד הבנק עוברות לטיפולו של המערך המשפטי, המטפל בתביעות בין בעצמו ובין באמצעות עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח של המערך המשפטי, ככל הנדרש. לתלונות בסכום שמעל 10,000 דולר ולכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון. ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק מבצעת בקרה תקופתית על הערכת הסיכון בתלונות ובתביעות שסכומן מעל 5 מיליון ש"ח. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלונות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהן, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. למנכ"ל מועבר דיווח מיידי במקרה של תביעה מהותית, דיווח חודשי על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי תביעות ותלונות נגד הבנק מעל סכום מסוים ודיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות והתלונות נגד הבנק.

לגבי מרבית התביעות והתלונות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלונות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגין הפרשה. בתביעות ותלונות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ואשר לא נעשתה בגין הפרשה ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון של הבנק.

כמו כן ניתן גילוי לתלונות מהותיות בגין תביעות ייצוגיות או תביעות להכרה באותן תביעות כייצוגיות, לגביהן אין ביכולתם של היועצים המשפטיים לחוות דעה לגבי רמת החשיפה של הבנק בגינן.

ג. זכויות עובדים

עובדים של חלק מחברות הקבוצה, ובכללם הבנק, זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות מענק וותק, פיצויי פיטורין עודפים, ביטוח חיים והטבות לגמלאים. ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. זכאות למענק ותק ("מענק יובל") ולתקופת חופשה מיוחדת, הינה לאחר שנצברו 20, 30 ו-40 שנות ותק. סכום המענק שווה למספר משכורות חודשיות וימי חופשה, כפי שנקבע לגבי כל תקופת ותק. כמו כן, זכאים עובדי הבנק לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות. התחייבויות אלו תלויות במספר תנאים שיתממשו בעתיד.

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

לצורך עריכת החישובים האקטואריים נעזר הבנק באקטואר חיצוני. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, על פי תצפיות שערך האקטואר בנוגע לשיעור עליית השכר בבנק ושיעורי עזיבה בבנק והחלטות הנהלת ודירקטוריון הבנק בקשר עם הזכויות השונות. שיעור ההיוון נקבע בהוראת שעה של בנק ישראל.

חישוב ההפרשה למענק יובל ותוספת ההפרשה האקטוארית לפיצויי פיטורין רגישים לשינויים בכל אחד מהערכים של הפרמטרים שצוינו לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2014		
עליה של 0.5%	ירידה של 0.5%	
במיליוני ש"ח		
10	(10)	השפעת השינוי בשכר על
27	(13)	מענק יובל
		התחייבות אקטוארית לפיצויים
(9)	10	השפעת השינוי בשיעור ההיוון על
(13)	26	מענק יובל
(6)	7	התחייבות אקטוארית לפיצויים
		הפרשה לגמלאים
31 בדצמבר 2014		
עליה של 10%	ירידה של 10%	
במיליוני ש"ח		
(2)	2	השפעת השינוי בשיעור העובדים שעוזבים על
14	(9)	מענק יובל
		התחייבות אקטוארית לפיצויים
12	(9)	השפעת השינוי בשיעור הפיצויים בפרישה מרצון
		התחייבות אקטוארית לפיצויים

לעניין פרסום טיוטת הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2015, המעדכנת את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים, ראה באור 1.ה.1 (לדוחות הכספיים).

ד. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של הסכום בר ההשבה של הנכס.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונקפים לרווח והפסד.

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של הבנק לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל- IAS 39, מכשירים פיננסיים הכנה ומדידה, ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4-1 קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע.

מוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הקבוצה מבצעת הערכה של הסכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה, הקבוצה אומדת את חלקה בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר ההשבה, ומוכר בסעיף "חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר השפעת המס" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו, לרבות למוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה. הפסד מירידת ערך יבוטל אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר השפעת המס".

ה. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012.

FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.
- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.

- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הרבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין רבית הקניה לרבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי.

פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק.

פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הרבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק.

להלן נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים:

ליום 31 בדצמבר 2014				
מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
3,015	458	756	1,801	
142	-	-	142	
3,157	458	756	1,943	
3,170	97	1,245	1,828	
142	-	-	142	
3,312	97	1,245	1,970	

ליום 31 בדצמבר 2013				
מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
1,463	241	339	883	
66	-	-	66	
1,529	241	339	949	
1,794	201	713	880	
66	-	-	66	
1,860	201	713	946	

ו. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, ההערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

תהליך קביעת שווי הוגן של תיק נוסטרו אג"ח חו"ל

תהליך קביעת השווי ההוגן מבוצע במערך הביניים שבחטיבה הפיננסית של הבנק. בתמחור אגרות חוב מסוג יורבונדס ותיק אג"ח מגובות במשכנתאות, נסמך הבנק על ציטוט ממקור חיצוני בלתי תלוי, שעיסוקו במתן ציטוטים למוסדות פיננסיים רבים וגדולים בעולם.

תיק אגרות חוב מסוג יורבונדס

המצטט החיצוני מספק לבנק באופן יומי נתונים על מרווחי האשראי לגבי כל הניירות הקיימים בתיק. במערך הביניים מבוצעת בקרת סבירות על מרווחי האשראי כגון, בדיקת סבירות מול ציטוט ממערכת הבלומברג של עסקאות שבוצעו בכמות ניירות ערך הקרובה לסך ההשקעה של הבנק בנייר, בדיקת מתאם למרווחים הגלומים בעסקות CDS (credit default swap) רלוונטיים ובדיקת סבירות לעומת אגרות חוב אחרות של אותו מנפיק עם מועדי פירעון קרובים למועד הפרעון של אגרת החוב המוחזקת. במקרים בהם אין אינדיקציות כאמור לעיל, מתבצעת פניה לברוקר חיצוני לקבל ציטוט.

תיק אגרות חוב מגובות במשכנתאות

המצטט החיצוני מספק לבנק נתונים על מחיריהם של כל הניירות הקיימים בתיק. פעם בחודש מבוצעת בקרת סבירות על מחירי המצטט החיצוני באמצעות מחירים ממערכות פיננסיות אחרות.

ניתוח רגישות

על פי חישובי הבנק גידול (קיטון) של 0.05% במרווח, הנובע מסיכון האשראי של מנפיקי אגרות החוב, לגבי תיק אגרות החוב במטבע חוץ של הבנק הנסמך על ציטוטים המתקבלים מספק מחירים חיצוני, יביא לקיטון (גידול) בשיעורן אגרות החוב בסך של כ-6 מיליון ש"ח.

בהתייחס לניירות ערך ששוויים ההוגן נקבע על פי מחירי בורסה, הרי שאלה לא בהכרח משקפים את המחיר שהתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

להלן יתרות ניירות הערך הנמדדים בשווי הוגן:

ליום 31 בדצמבר 2014				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
10,169	-	4,257	5,912	נכסים
1,362	-	62	1,300	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
11,531	-	4,319	7,212	סך הכל ניירות ערך למסחר
				סך הכל ניירות ערך
ליום 31 בדצמבר 2013				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
8,614	-	4,003	4,611	נכסים
1,209	-	42	1,167	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
9,823	-	4,045	5,778	סך הכל ניירות ערך למסחר
				סך הכל ניירות ערך

ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת) ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחים ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואין נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

מצב נזילות ומדיניות גיוס המקורות

קבוצת הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר מצב הנזילות בקבוצה, באמצעות מודל פנימי, ובאמצעים משלימים אחרים. הקבוצה שמה דגש על גיוון בסיס הפקדונות ועל שמירת תיק נכסים נזילים בהיקף מתאים.

בחודש ינואר 2013 פרסם בנק ישראל עדכון להוראות ניהול סיכון הנזילות (הוראה 342), שעיקרו הרחבה ועדכון של מתכונת המעקב והדיווח אחר סיכון הנזילות במערכת הבנקאית.

הבנק מנהל ומבקר את סיכוני הנזילות באמצעות המודל הפנימי התואם את הוראת ניהול בנקאי תקין 342 המעודכנת.

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל הוראה חדשה "יחס כיסוי הנזילות" (הוראה 221) המאמצת את המלצות ועדת באזל 3. הבנק נדרש לעמוד בחישוב החל מה-1 באפריל 2015. הבנק נערך לעמידה בהוראה זו.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

היקף יתרות המערכת הבנקאית בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים) לסוף דצמבר 2014 עמד על כ-137 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-116 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2013.

עיקר כרית הנזילות בקבוצה, הכוללת מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2014 ב-38.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-34.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-29.2 מיליארד ש"ח, וכ-9.1 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס הפקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2014, עומד על 138.0%, בהשוואה לכ-129.7% ב-31 בדצמבר 2013. בסוף דצמבר 2014 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-100.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-94.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות וסיכונים תפעוליים. סיכונים אלה מנוהלים על ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל 3. בגין סיכונים תפעוליים ויתר הסיכונים אליהם היא חשופה, הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית המבוצע במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 3 - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין ובהוראות אחרות מספר הנחיות הקשורות בנושא ניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותיאבון סיכון, הקמת פונקציית ניהול סיכונים ראשית בלתי תלויה, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים, וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.
- ד. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחילתם והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ה. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות החטיבה לניהול סיכונים והבקרה הבלתי תלויות. קו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ו. מנהל הסיכונים הראשי וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הוא רו"ח בנצי אדירי.
- ז. האחראים על ניהול הסיכונים בקבוצה הינם:
- רו"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית - מנהל סיכוני האשראי ומנהל סיכוני סליקה;
- מר אבי שטרנשוש, ראש החטיבה הפיננסית - כיהן כמנהל הסיכונים הפיננסיים ומנהל סיכון המוניטין עד ליום 30 ביוני 2014.
- רו"ח ליאת בן ארי, ראש המערך הפיננסי משמשת כמנהלת הסיכונים הפיננסיים.
- רו"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי, משמש כמנהל סיכון המוניטין.
- רו"ח בנצי אדירי - מנהל הסיכונים התפעוליים ומנהל סיכוני ציות והלבנת הון.
- מר יוסי לוי - מנהל הסיכון האסטרטגי.
- מר אמנון בק - מנהל סיכוני דו.
- עו"ד דליה בלנק, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי - מנהלת הסיכונים המשפטיים.
- ח. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ט. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון חברת הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

י. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

יא. מסמך הסיכונים בוחן את כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו ההתפתחויות בסביבה העסקית ובשווקים הפיננסיים, עמידה בתאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות דרגות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

ממשל תאגידי ומעורבות הנהלה ודירקטוריון

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא עבודת הדירקטוריון ובמסגרת הוראה 310 בנושא ניהול סיכונים אומצו, בין היתר, עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים.

במהלך חודש נובמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק את המסמך בעניין עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים המהווה תשתית לממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, התואמת את עקרונות באזל והנחיות בנק ישראל. במסמך מוגדרים הגופים השונים הפועלים במשימות ניהול סיכונים, התהליכים היסודיים של ניהול הסיכונים וחלוקת התפקידים והמשימות, הסמכות והאחריות של האורגנים השונים מרמת הדירקטוריון, ההנהלה, חברי ההנהלה וראשי המערכים האחראים כל אחד על סיכונים שבתחומי פעילותם, גופי ניהול הסיכונים ובקרת ניהול סיכונים והביקורת הפנימית. מסמך זה משמש מצע מחייב עבור קבוצת הבנק בכל הנוגע לתפיסת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון, מסמכי המדיניות הרלוונטיים ונהלי היחידות השונות.

השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון, ועדות מטעמו, ההנהלה וועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים, כמפורט להלן:

התייחסות הדירקטוריון לסוגיות ניהול הסיכונים

- א. דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הקבוצה.
- ב. דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תוכנית העבודה השנתית ומדיניות ניהול הסיכונים בתחומי הסיכון המהותיים השונים, הכוללות, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקורות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים. במסגרת זאת, מתאים הדירקטוריון את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים לשינויים ולתמורות בשווקים הפיננסיים ולסביבת הפעילות של הבנק.
- ג. דירקטוריון הבנק מאשר פעילויות חדשות ומוצרים חדשים העשויים ליצור חשיפות חדשות, תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכוני הפעילות.
- ד. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המתכנסת לפחות שמונה פעמים בשנה. הוועדה מקבלת דיווח על חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים פיננסיים, סיכוני אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים וכן על עמידת הבנק והקבוצה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף, הוועדה מבצעת בחינה של נאותות ואפקטיביות מערך ניהול ובקרת הסיכונים בבנק.
- ה. אחת לרבעון מתקיים דיון בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך הסיכונים הכולל של הבנק והקבוצה.
- ו. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת גם ועדת הלוואות המתכנסת מספר פעמים בשנה.
- ז. לפחות אחת לחודש מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון. ועדת הביקורת מפקחת על פעילות הביקורת הפנימית של הבנק לרבות המלצה לדירקטוריון לגבי: מינוי מבקר פנימי וקביעת שכרו, אישור כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי,

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית. הוועדה מבצעת מעקב אחר יישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ודנה בדוחות ביקורת מהותיים ובדיווחים אחרים של המבקר הפנימי. הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ודנה בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ושל גופים רגולטורים. כמו כן, הוועדה, בשבתה גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, דנה בדוחות הכספיים ובליקויים במערכי הדיווח החשבונאיים ומגישה את המלצותיה בנדון לדירקטוריון, לאחר שדנה וגיבשה המלצה בכל אלה: ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של הבנק; הערכות שווי (אם וככל שקיימות), לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

ח. מערך הביקורת הפנימית של הבנק, במסגרת תכנית העבודה הרב שנתית, מעריך במסגרת הביקורות המבוצעות על ידו בסניפים וביחידות המטה, את תהליך ניהול הסיכונים בקבוצה, את יישום המדיניות ואת ביצוען בפועל של החלטות הדירקטוריון בהיבטי ניהול הסיכונים השונים. בנוסף, מעריך את מידת ההתאמה, ואת אפקטיביות ואיכות תהליכי הבקרה הנהוגים בקבוצה. כמו כן, מבצע את הסקירה הבלתי תלויה על תהליך ה-ICAAP השנתי המתקיים בבנק, במטרה לאתגר את התהליך ולבחון את מהימנות ושלמות הנתונים המוצגים בו והתאמתו לדרישות הפיקוח על הבנקים.

התייחסות ההנהלה לסוגיות ניהול הסיכונים

א. ארבע פעמים בשבוע מתכנסת הוועדה לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל, או ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות ובהשתתפות חברי הנהלה ומנהלים בכירים, ביניהם גם מנהל הסיכונים הראשי ודנה על סמך דיווחים ניהוליים במצב הנזילות בשקלים ובמט"ח, בסיכון הרבית וסיכון השוק של הבנק, בהתפתחויות הפיננסיות בשווקים הפיננסיים, במוצרים חדשים ואחת לשבוע נערכת סקירה של מערך הביניים על פעילות הנוסטרו.

ב. הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם בשבוע ודנה, בין היתר, במגוון נושאים בתחום ניהול ובקרת הסיכונים השונים.

ג. וועדת אשראי בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם אחת בשבוע ודנה בבקשות אשראי חדשות ובחידושי אשראי.

ד. לפחות אחת לרבעון מתקיים דיון בראשות המנכ"ל בהתפתחויות בתיק הנוסטרו ובהתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

ה. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך הסיכונים הכולל של הבנק והקבוצה, במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים פיננסיים, סיכונים אשראי, הסיכון התפעולי, סיכונים ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון המוניטין, הסיכון האסטרטגי, סיכונים סליקה, סיכונים אשראי צד נגדי וסיכונים הקשורים לחברות הבנות ושלוחות חו"ל, תוצאות תרחישי הקיצון, הסיכון המשפטי ועמידת הבנק והקבוצה במגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף קיים עדכון אודות יישום הוראות באזל, תיקוף מודלים והאכיפה הפנימית בניירות ערך.

ו. הפורום לניהול סיכונים תפעוליים בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי הנהלה ומנכ"לי החברות הבנות, מתכנס לפחות אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, בין היתר בהתבסס על ממצאי סקרי הסיכונים השונים, וכן על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות והחברות הבנות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכונים מעילות והונאות.

ז. שלוש פעמים בשנה מתכנסת הוועדה העליונה לניהול נכסים והתייביות בראשות המנכ"ל וחברי הנהלה, לרבות מנהל הסיכונים הראשי, אשר דנה ועוקבת אחר יישום מדיניות הסיכונים הפיננסיים כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון, ודנה בהתפתחויות המרכזיות בחשיפה לסיכונים שוק על סמך מכלול דיווחים המועברים לה.

ח. אחת לשבועיים מתקיים דיון בראשות ראש המערך הפיננסי בהתפתחויות בשווקים הפיננסיים. בדיון משתתפים גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים מהבנק ומחברות הבנות הבנקאיות.

ט. יחידת תחום סיכונים שוק ונזילות הכפופה למנהל מחלקת בקורות וסיכונים ראשית, מבצעת בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על הסיכונים הפיננסיים.

- י. תחום ניהול סיכונים אשראי, הכפוף למנהל הסיכונים הראשי, מורכב החל מסוף שנת 2013 משלוש יחידות. האחת, היחידה לבקרת אשראי, המבצעת בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על סיכונים האשראי ללווים נבחרים על פי מדגם מבוסס סיכון. השנייה, היחידה לבקרת תהליכי אשראי (לשעבר היחידה לבקרת תהליכים והערכת סיכונים אשראי), שתפקידיה לוודא תקינות תהליך אישור האשראי בחשבונות העונים על הפרמטרים המפורטים בנוהל היחידה, קיומם ותקינותם של מסמכי האשראי והביטחונות וקיום אישור הסמכות המתאימה לוותורים והקלות. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי בסמכות המנכ"ל. חלק מתפקידיה של היחידה לבקרת תהליכים והערכת סיכונים אשראי הועברו ליחידה שלישית, שהוקמה בסוף שנת 2013, היחידה להערכת סיכונים אשראי, שעיקר עיסוקה הוא ניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי מעל 50 מיליון ש"ח ללווה בודד או לקבוצת לוויים, וזאת כחלק מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין 311. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי הרלוונטיות. בנוסף, היחידה מבצעת הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע, לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.
- יא. היחידה לניהול סיכונים ופיקוח על חברות בנות הכפופה למנהל מחלקת בקרות וסיכונים ראשית, אחראית, בין היתר, על יישומה והטמעתה של מדיניות קבוצתית כוללת לניהול הסיכונים התואמת את מטרות ויעדי הקבוצה ולביצוע פיקוח ומעקב שוטפים על החברות הבנות הבנקאיות בישראל ובחו"ל.
- יב. יחידת יישום הוראות באזל, הכפופה למנהל הסיכונים הראשי אחראית, בין היתר, על יישום והטמעת נדבך 1 ונדבך 2 של הוראות באזל כחלק מקידום ושיפור מערך ניהול הסיכונים הכולל של הקבוצה.
- יג. היחידה האנליטית לתיקוף, יישום וחקר מודלים, הכפופה מחלקת בקרות וסיכונים ראשית, אחראית על יישום הוראות בנק ישראל בנושא תיקוף המודלים של הקבוצה ועל חקירת מודלים.
- יד. הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת, על חשיפות הקבוצה לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפיסת הניהול הקבוצתית בבנק ובחברות הבנות.

החשיפה והניהול של סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים)

א. כללי

1. סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות לסיכוני השוק אליהם חשוף הבנק וברמת המכשירים והדסקים השונים במערך הפיננסי.
- כחלק ממסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים נוסף מסמך מדיניות הנגזרים. מסמך זה מציג את המכשירים והשווקים בהם הבנק פועל ומבטא את תפיסת תיאבון הסיכון וניהול הסיכון ברמת הבנק והקבוצה, בכל הנוגע לפעילות בנגזרים פיננסיים. על הפעילות בנגזרים הושתו מגבלות על היקף הפעילות ועל החשיפה להפסד חשבונאי הנגזר מפעילות זו.
3. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך הסיכונים לכלל הסיכונים של הבנק והקבוצה, במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים בהשוואה למגבלות שנקבעו. כמו כן, נבחנים גם שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק ו/או שינויים בסביבת הבנק או בשווקים הפיננסיים.

ב. דרישות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל 3 בחרה הקבוצה ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני רבית, סיכוני אופציות, סיכון מניות והסיכון הספציפי בתחומי המסחר בלבד ועל סיכוני מטבע על כלל הפעילות בקבוצה. בנוסף, במסגרת נדבך 2 מוקצה הון נוסף בגין סיכוני שוק.

ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2014 היה 98 מיליון ש"ח, מתוך זה 67 מיליון ש"ח בגין סיכוני רבית, ו-24 מיליון ש"ח בגין סיכוני שער חליפין.

31 בדצמבר 2014			
סך הכל	בגין סיכון כללי	בגין סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח			
			דרישות ההון בגין:
67	63	4	סיכון רבית
-	-	-	סיכון מניות
24	24	-	סיכון שער חליפין של מט"ח
-	-	-	אופציות על רבית
-	-	-	אופציות על מניות
7	7	-	אופציות על מט"ח
98	94	4	סך הכל דרישות הון בגין סיכוני שוק

31 בדצמבר 2013			
סך הכל	בגין סיכון כללי	בגין סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח			
			דרישות ההון בגין:
			סיכון רבית
			סיכון מניות
			סיכון שער חליפין של מט"ח
			אופציות על רבית
			אופציות על מניות
			אופציות על מט"ח
75	70	5	סך הכל דרישות הון בגין סיכוני שוק
-	-	-	
28	28	-	
-	-	-	
-	-	-	
5	5	-	
108	103	5	

ג. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכוני השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון ה-VAR וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כמפורט להלן:

- הערך בסיכון (ה-VAR)
- ה-VAR (הערך הנתון בסיכון) מודד את תוחלת ההפסד המקסימאלית בשווי ההון של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (10 ימי עסקים), בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%) ובהתקיים תנאי שוק נורמאליים.
- ה-VAR השוטף המחושב בבנק, הן על בסיס בנק והן על בסיס קבוצתי מתבסס על שיטת ה-Variance Co-Variance. בנוסף, מריץ הבנק מודלים נוספים בעת הצורך, לרבות סימולציה היסטורית ומונטה קרלו.
- נתוני ה-VAR מחושבים בבנק בתדירות יומית, על מרבית הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (התיק הבנקאי, התיק למסחר והחזקות ריאליות). מערכת ה-VAR משתלבת כחלק אינטגרלי בעבודת המערך הפיננסי והחטיבה לניהול סיכונים.
- יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונדילות בחטיבה לניהול סיכונים מבצעת תהליך בחינה בדיעבד (Back Testing) בלתי תלוי, על פי קריטריונים שהוגדרו בוועדת באזל במטרה לבחון את תקפות ה-VAR ברמת כל מגזר פעילות ורמת סך הפעילות.
- כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הון, מבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית ותרחישי קיצון.
- כלי ניהול ובקרת סיכוני אופציות בחדר עסקאות מט"ח כגון: מטריצת Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה משינוי של שער חליפין ותנודתיות בתרחישים שונים. בנוסף נעשה שימוש ב-RHO הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הרבית. כמו כן נעשה שימוש במודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.
- מבחני רגישות: החשיפה לסיכון מבוטאת במונחי הפגיעה המקסימאלית בשווי ההון כתוצאה משינוי של עקום הרבית.
- תרחישי קיצון (Stress Tests).

בחינת Back Testing

בחינת ה-Back Testing של מודל ה-VaR האנליטי מראה כי בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 נרשם מקרה אחד ביום 4 בדצמבר 2014 בו ההפסד התיאורטי היומי עלה על ערך ה-VaR שנחזה. הפער הסתכם ב-12.4 מיליון ש"ח. מספר זה עומד בקריטריונים כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל.

התאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכוני שוק כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 2.5% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי אופק של 10 ימים בשיטה הפרמטרית. ערך ה-VAR של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על כ-93 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-37 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. הגידול בערך ה-VAR נובע משינוי בפוזיציה ובסטיות התקן. משקלו של ה-VAR ביחס להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על כ-1.3%, בהשוואה ל-0.5% בסוף שנת 2013.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימאלי של השווי ההון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכונים פיננסיים. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מהונו העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

כחלק מיישום הוראות נדבך 2 של באזל 3, מיישם הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית תחת תרחישי קיצון. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכונים השוק, הנזילות והאשראי (לרבות בתחום תיק ניירות-הערך בשקלים ובמט"ח, כולל תיק אגרות החוב מגובי משכנתאות) ותרחישים המשלבים התממשות של כמה סיכונים בו זמנית.

התרחישים שמפעיל הבנק כוללים תרחישים מסוג ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. התשתית התרחישית מורכבת ממגוון של תרחישים, ביניהם תרחיש הוליסטי גלובלי, תרחיש הוליסטי מקומי ותרחיש "הפוך".

תוצאות תרחישי הקיצון והשפעותיהן על בסיס ההון ויחס ההון מוצגות במסמך הסיכונים, הנדון אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

בנוסף, מיושמים בבנק כלים לניהול חשיפות הרבית הכוללים מודלים שונים, ואשר תוצאותיהם נסקרות על בסיס יומי כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

ד. החשיפה בבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ.

על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי (מגזר המדד ומגזר המט"ח וצמוד המט"ח) מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במערך הפיננסי לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות להלן, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברבית.

התאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי, המוגדר כהון עצמי, בתוספת זכויות מיעוט ובניכוי פריטים לא כספיים נטו. סך עודף או חוסר הנכסים על התחייבויות במגזר השקלי הצמוד למדד ובמגזר מטבע חוץ מוגבל לרמה של 60%-20% בהתאמה.
- בנוסף לקביעת מגבלות על תיאבון הסיכון הכולל לחשיפה לסיכונים בסיס ברמת חשיפת ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, ברמת הקבוצה, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון (במיליוני ש"ח):

תקרת החשיפה המאושרת כ- % מההון הפנוי	% מההון הפנוי		החשיפה בפועל		
	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	
	2013	2014	2013	2014	
אין	84	87	3,930	4,320	מט"י לא צמוד
±60	18	14	860	665	מט"י צמוד מדד
±20	(2)	(1)	(105)	(30)	מט"ח וצמוד מט"ח

הערות:

(1) השיעורים השליליים מבטאים עודף התחייבויות על נכסים כאחוז מההון הפנוי.

(2) הבנק נוקט בגישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס, ומבצע התאמות לסיווג החשבונאי בהתחשב במהות הכלכלית. הבנק מביא בחשבון בניהול השוטף את חוסר ההתאמה שנוצרת לעיתים בין החשיפה החשבונאית לחשיפה הכלכלית במטרה לגדר את הרווח החשבונאי המדווח.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוף מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	4	-
ירידה של 10%	11	-
עליה של 5%	7	-
עליה של 10%	31	3

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

דרישות ההון בגין סיכונים בסיס

במסגרת יישום הוראות באזל 3 מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכונים בסיס הנגזרים מסיכונים בסיס במט"ח בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכונים בסיס במט"ח ביום 31 בדצמבר 2014 על פי הוראות באזל 3 היה כ-24 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-28 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013. הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים בסיס הנגזרים מחשיפה לסיכונים בסיס במגזר המדד (סיכונים אינפלציה) במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 3.

ה. החשיפה ברבית

כללי

סיכון הרבית הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הרבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממגזרי הפעילות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית במטרה לעמוד בהוראות ניהול בנקאי תקין 333.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים ברבית נעשה, תוך התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים, ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הרבית. החשיפה העיקרית לסיכונים רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

מודל "קצר ארוך" במגזר המט"ח

פעילות המערכת הבנקאית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במט"ח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח הממומנים ממקורות קצרים. פעילות זו נובעת בעיקרה מחוסר זמינות של מקורות מט"ח ארוכי טווח. פעילות כנ"ל חושפת את הבנק לסיכונים פיננסיים משני סוגים - נזילות ומרווח.

במסגרת המודל נקבעו מגבלות על היקף השימושים הארוכים כפונקציה של היקף המקורות הקצרים, תוך ניהול סיכונים נזילות ומרווח במט"ח.

מודל "קצר ארוך" בשקלים ברבית משתנה

בשנים האחרונות קיימת חשיפה במגזר השקלי ברבית משתנה, עקב ביקוש למשכנתאות במגזר זה. פעילות זו ממומנת ממקורות קצרים ברבית משתנה. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי שינוי הרבית. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המקסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שתבחן מעת לעת.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכונים הרבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הרבית במגזר הצמוד (על בסיס מאוחד), במגזר השקלי ובמגזר המט"ח. על פי המגבלות, החשיפה המקסימאלית המותרת לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי הינה בשיעור של 4% במגזר צמוד המדד, בשיעור של 3.5% במגזר השקלי הלא צמוד ובשיעור של 1% במגזר המט"ח. המגבלה על סך החשיפה הינה 5%.
- בנוסף לקביעת מגבלות על תיאבון הסיכון הכולל לחשיפה לסיכונים רבית ברמת חשיפת השווי ההוגן, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים רבית, על היקף חשיפת הרבית.
- בצד אלה ביחס למגזר המט"ח נקבעה במסגרת מודל "קצר/ארוך" במט"ח מגבלה על גובה ההפסד המקסימאלי בגין ייקור עלות גיוס מקורות במט"ח. כמו כן, נקבעה מגבלה על גובה ההפסד המקסימלי בגין שינוי הרבית במגזר השקלי הלא צמוד במסגרת מודל "קצר/ארוך" בשקלים.
- תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלית בשווי ההוגן הנבדקת באמצעות הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכונים שוק - לרבות סיכונים רבית. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מההון העצמי, לרבות הפעלת תרחיש זעזוע סטנדרטי בשינוי שיעור הרבית.
- בנוסף, מיישם הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום סיכונים רבית (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכונים רבית עם כמה סיכונים אחרים ובו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.
- תוצאות התרחישים ומשמעותן מדווחות אחת לרבעון להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. בחשבונות עו"ש שאינם נושאים רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. תקופת הפרעון של יתרות העו"ש, המשמשת בחישוב החשיפה לרבית, הינה כשנה. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור הצמודות למדד.

להלן תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014		
% המגבלה	% החשיפה בפועל	% המגבלה	% החשיפה בפועל	
(4.00)	(0.44)	(3.50)	(0.47)	מט"י לא צמוד
(5.00)	(0.64)	(4.00)	(1.32)	מט"י צמוד מדד
(1.00)	(0.54)	(1.00)	(0.40)	מט"ח וצמוד מט"ח

סיכון הרבית בתיק הבנקאי

בניהול החשיפות לסיכונים שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר. עליה מקבילה של 1% בעקומי הרבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לקיטון של כ-177 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי. ירידה מקבילה של 1% בעקומי הרבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לגידול של כ-213 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כמפורט להלן:

רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים במקביל בעקומי הרבית בחתך התיק הבנקאי והתיק למסחר:

31 בדצמבר 2014		
שינוי בשווי כלכלי		תרחיש
עלייה 1%	ירידה 1%	
במיליוני ש"ח		
(92)	106	תזוזה ברבית צמודה למדד:
(81)	95	בקבוצת הבנק
(11)	11	בתיק הבנקאי
		בתיק למסחר
		תזוזה ברבית לא צמודה:
(33)	49	בקבוצת הבנק
(35)	51	בתיק הבנקאי
2	(2)	בתיק למסחר
		תזוזה ברביות במט"ח:
(28)	30	בקבוצת הבנק
(61)	67	בתיק הבנקאי
33	(37)	בתיק למסחר

דרישות ההון בגין סיכונים רבית

במסגרת יישום הוראות נדבך 1 של באזל 3, מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכונים רבית בתחומי המסחר בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין חשיפות הרבית בתיק למסחר ביום 31 בדצמבר 2014 על פי הוראות באזל 3 היה 67 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-75 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 3, בהתאם למתודולוגיה שמרנית.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
111,803	1,333	2,812	10,060	16,214	81,384
77,973	5,211	6,593	36,751	871	28,547
106,534	1,689	3,719	19,998	14,483	66,645
78,128	4,976	5,774	26,632	1,736	39,010
5,114	(121)	(88)	181	866	4,276

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
 וחוז' מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
 וחוז' מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
106,732	1,469	2,059	9,210	17,636	76,358
54,777	4,682	6,587	24,822	2,143	16,543
101,712	2,023	3,381	16,579	17,186	62,543
55,109	4,337	5,275	17,338	1,774	26,385
4,688	(209)	(10)	115	819	3,973

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
 וחוז' מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
 וחוז' מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

זמני הפרעון של נכסים והתחייבויות המשמשים בחישוב החשיפה לרבית הם בהתאם לתוספת ב' לסקירת ההנהלה. לפיכך, זמן הפרעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש, כמו כן, חישוב החשיפה אינו כולל השפעה של פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיר.

ליום 31 בדצמבר 2014								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾								
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽²⁾			השפעות מקדוות		
לא צמוד	צמוד		דולר	אירו	אחר	מקדוות	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
השינויים בשיעורי הרבית								
4,053	762		152	(94)	(123)	-	4,750	(364)
4,253	854		178	(89)	(121)	-	5,075	(39)
4,531	996		219	(81)	(119)	-	5,546	432
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד								
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז								
קטיון מיידי מקביל של אחוז אחד								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								
במיליוני ש"ח								

ו. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות, לרבות סטיות התקן.

התיאבון לסיכון

- חדר העסקאות במט"ח של הבנק סוחר במגוון של מוצרים פיננסיים - ובכלל זה באופציות. בנוסף למגבלות שנקבעו על היקף החשיפה בבסיס וברבית ועל רקע רגישות השווי הכלכלי של האופציות לשינויים בבסיס, ברבית ובפרט לשינויים בתנודתיות נכסי הבסיס - קבע הדירקטוריון מגבלות נוספות על פעילות חדר העסקאות באופציות.
 - דירקטוריון הבנק קבע מגבלות ביחס לפעילות המותרת באופציות במונחי הפסד מקסימאלי בתרחישים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו על ידי הדירקטוריון מגבלות על השינויים המקסימאליים בערכו של תיק האופציות במונחים של מדדי רגישות (Greeks).
 - תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני שוק - לרבות סיכוני אופציות. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מההון העצמי.
 - בנוסף, רגישות להפסדים בתיק האופציות נבדקת במסגרת תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, והשפעתה על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.
- תוצאות התרחישים ומשמעותן מדווחות אחת לרבעון להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.

ניהול החשיפה

כלי ניהול החשיפה לסיכוני אופציות כוללים מטריצת רגישויות Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה מהיווצרות שילוב של תרחישים שונים של שער חליפין ותנודתיות. בנוסף, נעשה שימוש בתרחיש חשיפה לסיכון עקום רבית (תרחיש-RHO) הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הרבית, ובמודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

דרישות ההון בגין סיכוני אופציות

במסגרת יישום הוראות באזל 3 בחרה הקבוצה ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכוני אופציות בתחומי הפעילות למסחר בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין החשיפות בגין הפעילות באופציות בפעילות למסחר ביום 31 בדצמבר 2014 על פי הוראות באזל 3 היה כ-7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני האופציות, ככל שקיימות, במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 3.

ז. סיכון מניות

כללי

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון בתחום פעילות במניות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות.

דרישות ההון בגין סיכון מניות

במסגרת יישום הוראות באזל 3 בחרה הקבוצה ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון מניות בתחומי המסחר בלבד.

הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכון המניות בתיק הבנקאי, ככל שקיימים, במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 3.

ביום 31 בדצמבר 2014 לא נדרשה הקצאת הון בגין סיכון מניות.

ח. הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הניהולית והבקרית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה (כמפורט לעיל בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם - כללי) וכן על ידי דרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

- מערך הביניים (Middle Office) - היחידה כפופה לראש המערך הפיננסי ומתמחה בביצוע בקורות על הפעילות בחדרי עסקאות מט"ח שבחטיבה לניהול נכסי לקוחות ועל פעילות הנוסטרו ופעילות היחידה לניהול הנכסים וההתחייבויות שבמערך הפיננסי. היחידה מאתרת את הסיכונים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, ומפתחת בקורות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי הנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.
- יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות - היחידה, השייכת לחטיבה לניהול סיכונים, אחראית על ניהול בקרת סיכוני השוק והנזילות בבנק. היחידה מהווה פונקציה עצמאית בלתי תלויה הפועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכוני שוק"). במסגרת פעילותה מבקרת ובוחנת היחידה את טיב הכלים המשמשים למדידת הסיכון, בוחנת את המגבלות שנקבעו ואת התאמתן לחשיפות הבנק ומדווחת מיידית על חריגות ממגבלות אם היו.
- פורום CRO בתחום סיכוני שוק ונזילות בראשותו של מנהל תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות, מתכנס אחת לרבעון, במסגרתו נדונות שיטות ומתודולוגיות לקידום אפקטיביות הבקרה על סיכוני השוק והנזילות בקבוצה.
- פורום ניהול סיכונים קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים עוסק בדרכים ואפשרויות לקידום ניהול סיכונים על בסיס קבוצתי.
- פורום תרחישי קיצון, מתכנס לפחות אחת לחצי שנה ובוחן אפקטיביות תרחישים קיימים ותרחישים נדרשים.

ט. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, החשיפות בפועל לסיכוני השוק, בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהולם מרוכזות במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310 הנדון אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

י. ניהול חשיפות השוק על בסיס קבוצתי

היבט מרכזי במדיניות ניהול סיכוני השוק ותיאבון הקבוצה לסיכוני שוק הינו מיסוד תיאבון קבוצתי לרבות עקרונות מנחים לפעילות חברות הבנות הבנקאיות בקבוצה. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 339, והוראות אחרות של הפיקוח על הבנקים - ובכלל זה הוראות באזל 3, מערכת ניהול הסיכונים של הבנק מקיפה ומביאה בחשבון את החשיפה לסיכונים בחברות הבנות הבנקאיות בישראל ומחוץ לישראל.

ההנהלות והדירקטוריונים של חברות הבנות הבנקאיות בישראל קבעו מדיניות ומסגרות לחשיפה לסיכוני שוק, ואלה נמסרים לעיון מוקדם בבנק כחלק מיישום והטמעת מדיניות ניהול סיכונים קבוצתית. המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל בבנק מחברות הבנות, ומובא בחשבון בראייה הכוללת של חשיפת הקבוצה. בנוסף, הבנק בוחן בתדירות גבוהה, לפחות פעם ברבעון, את תאבון הסיכון ואת סיכוני השוק בפועל של הבנק ושל חברות הבנות הבנקאיות.

ניהול סיכוני נזילות

א. כללי

- סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים - לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות.
- הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.
- בהתאם למתחייב מהוראת המפקח על הבנקים אישר דירקטוריון הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכוני הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח. המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחס הנזילות, ואופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, ועל תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.
- הבנק מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח תוך שהוא מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.
- בספטמבר 2008 הוציאה ועדת באזל, ה-BIS, הנחייה מעודכנת (Sound Practice) שעוסקת בתחום ניהול סיכון הנזילות. ההנחיה נכתבה בעקבות לקחי המשבר הפיננסי, וכוללת שורת הנחיות חדשות לניהול הנזילות, ובהן: הצורך בתמחור סיכון הנזילות, הצורך בהחזקת כרית בטחון, שורת עקרונות במדידת הסיכון בהם שימוש נרחב יותר בתרחישי קיצון, ניהול נזילות תוך יומי, תוכניות מגירה ועוד.
- הבנק קבע מסגרת ותוכנית פעולה הנדרשת בניהול סיכוני הנזילות וקבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק.
- בינואר 2013 פרסמה ועדת באזל עדכון של המסמך שפרסמה בדצמבר 2010 כחלק ממקבץ מסמכים לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית (באזל 3), שעוסק בשני מדדים חדשים לאמידה כמותית של סיכון הנזילות - יחס הנזילות המזערי (LCR), ויחס המימון היציב (NSFR), וכלים פיקוחיים נוספים לניטור הסיכון. בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל הוראה חדשה "יחס כיסוי הנזילות" (הוראה 221) המאמצת את המלצות ועדת באזל 3. הבנק נדרש לעמוד בחישוב החל מה-1 באפריל 2015. הבנק נערך לעמידה בהוראה זו.

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

- התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחישים המדמים מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבע ישראלי ובמט"ח

- לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת סט של תרחישים המדמים מצבי לחץ וקיצון שונים. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה ברמה היומית השוטפת על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח ולתקופות ארוכות יותר.
- בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס המדדים הכמותיים הבאים: יחס הנזילות, פערי נזילות ואופק הישרדות.

תרחישי קיצון

- העקרונות העומדים בבסיס תרחישי הקיצון גורסים כי ככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס לתזרים היוצא הצפוי להתממש בתרחישי הקיצון, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בצורכי הנזילות. למטרה זו מסווגים הנכסים הנזילים במודל על פי רמת הנזילות, בהתאם להוראות בנק ישראל, והתזרים היוצא על בסיס פרמטרים שמוגדרים מכל אחד מהסעיפים המאזניים והחוץ מאזניים על פי הערכות מומחה מכל תרחיש.

- המודל משמש כלי ניהול דינמי, ברמה היומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מוצגות בוועדה לעניינים שוטפים המתכנסת ארבע פעמים בשבוע ומבוקרות באופן שוטף על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת תחום סיכוני שוק ונזילות.

מערכת זה"ב RTGS לניהול נזילות תוך יומי במטבע ישראלי

בנוסף, לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב-RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

כרית ביטחון (Buffer) במט"ח

דירקטוריון הבנק קבע כרית ביטחון מינימאלית של נכסים נזילים מיידיים במט"ח הניתנים למימוש מידי.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים. ניהול החשיפה לסיכוני הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה כמפורט לעיל (בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם - כללי) וכן על ידי דרגי הביניים.

ד. דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח מופק ממערכת הנזילות במחשב המרכזי, ומופץ לכל גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן ארבע פעמים בשבוע במסגרת הוועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או ראש המערך הפיננסי.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- דיווח רבעוני בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון בנזילות, במסגרת מסמך הסיכונים.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הנזילות

מדיניות ניהול הנזילות ברמת קבוצת הבנק מבוססת על שני העקרונות הבאים:

- בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342, על פיה כל תאגיד בנקאי צריך לקיים מדיניות ומודל נזילות פנימי עצמאיים שאושרו בדירקטוריון. כמו כן, כל חברת בת אחראית לגבש ולקיים מדיניות עצמאית לניהול הנזילות, תוך הקפדה על קיום ההוראות של הרשויות הרגולטוריות.
- הבנק לווה כספים מהחברות בנות, ומלווה להם כספים באופן שוטף כחלק מניהול הנזילות. הכל מתבצע בכפוף לקווי נזילות שאושרו ולמגבלות הרגולטוריות.

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח - סיכוני שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח, וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכוני שוק. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינאמי יותר על בסיס השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים.
- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה (Investment Grade) ביום הרכישה, וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות. הניתוח מתבצע הן ברמת הנייר, הן ברמת החברה הבודדת והן ברמת כלל התיק, תוך הסתמכות על פרסומים הנוגעים לחברה המנפיקה ולשווקי היעד, על תוצאות כספיות ועל פרמטרים אחרים מהם ניתן ללמוד על מצב החברה או ההשקעה. ניהול הסיכונים והמעקב אחר ההשקעות מתבצעים בזמן אמת, ובהתבסס על מערכות תומכות החלטה, המספקות ומנתחות מידע שוק ואחר, ובהן: מערכת Anser מבית BlackRock לניהול סיכונים בניירות ערך מגובי משכנתא ומערכת Kondor+ לניהול סיכונים בניירות ערך.
- ד. בבנק מספר קווי הגנה ותמיכה המגבים את פעילות ההשקעה:
- קו הגנה ראשון (המערך הפיננסי וחיבת משאבים)
- מערך הביניים - מבצע בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ומדינות הכוללת בחינה שוטפת של שינויים בדירוגי הצדדים הנגדיים להם מוקצים קווי אשראי, וכן שינויים במרווחי האשראי בהם הם נסחרים. מוסדות בהם נצפו שינויים משמעותיים, בין היתר, בפרמטרים האמורים מדווחים, נבחנים מחדש ומטופלים בהתאם. בנוסף מדווח מערך הביניים באופן מיידי גם על פתיחת מרווחים והורדות דירוג של צדדים נגדיים מולם הבנק חשוף.
 - המערך האחורי אחראי על סליקת העסקאות והעברת הכספים ובמסגרת זאת מבצע בקורות תפעוליות על ביצוע העסקאות.
- קו הגנה שני (החטיבה לניהול סיכונים)
- יחידת תחום סיכוני שוק ונזילות. במסגרת עבודתה בוחנת היחידה את נאותות תהליכי ניהול סיכוני השוק ואת התאמתה למדיניות באופן מדגמי, את טיב הכלים שמשמשים למדידת הסיכון, את העמידה במגבלות שנקבעו.
 - יחידה זו מבקרת, בין היתר, את פעילות ההשקעה, את העמידה בנוהלי ובמגבלות ההשקעה, את ההתפתחויות בשווי ההון של ניירות הערך ואת נאותות המודלים והכלים המשמשים לניהול הסיכונים בפעילות, בזמן סביר סמוך ככל הניתן למועד הביצוע.
 - היחידה לבקרת אשראי. במסגרת עבודתה מבצעת היחידה בקרה על אגרות החוב בתיק הנוסטרו בהם הדירוג ירד מתחת לדירוג המותר לפי נהלי הבנק ("חריגה פאסיבית"). היקף הבדיקות בתחום זה מושפע מהמצב הכלכלי העולמי ומהחלטת הבנק לצמצם את רמות הסיכון בתיק אגרות החוב. היחידה מעריכה את סבירות הסיכון וטיב הגורם שהנפיק את אגרות החוב, בין אם הוא גורם פרטי או ריבוני, בנפרד מהגורמים העסקיים, ומציגה את מסקנותיה למנכ"ל הבנק, ראש המערך הפיננסי והמבקר הפנימי הראשי.

ה. מדידת השווי ההוגן בתיק ניירות הערך מתבצעת על ידי מערך הביניים. בהתייחס לחלק הארי של ההשקעות בתיק, מדידת השווי ההוגן נעשית בהסתמך על ציטוטי שוק או בהתבסס על ציטוטי מחירים של ספק מחירים בינלאומי חיצוני לבנק. מדובר בחברה בינלאומית מובילה, בעלת נסיון של יותר מ-25 שנה, המספקת שירותי שיערוך עבור מאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם. החברה עוסקת בתחום מתן שירותי ציטוט ושערוך ולא בתחום המסחר בניירות ערך. לגבי ניירות ערך שהינם מוצרים מובנים מתקבל ציטוט ממנפיקי ניירות הערך.

ו. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:

- דיווח מיידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מיידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - ישיבות השקעה דו שבועיות בראשות ראש המערך הפיננסי.
 - דיווח אחת לשבוע לוועדה לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל על רכישות חדשות, מכירות, ואירועים חריגים.
 - דיון אחת לחודש בראשות המנכ"ל בתמהיל התיק, בהתפתחויות בחשיפה ובמגמות בשווקים הפיננסיים.
 - דיווח שש פעמים בשנה לוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
 - דיווח שלוש פעמים בשנה לוועדה העליונה בראשות המנכ"ל ובהשתתפות מנהל הסיכונים הראשי.
- לפירוט תיק ניירות הערך במטבע חוץ - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק.

ניהול סיכוני אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה וברווחיותה עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם לבנק ו/או הרעה בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.

כדי למזער את הסיכון מוגדרת בקבוצה מדיניות ניהול סיכוני האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

ב. הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי

במסגרת יישום הוראות באזל 3 מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני אשראי. במסגרת נדבך 2 מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני האשראי.

ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2014 היה 8,269 מיליון ש"ח, מתוך זה כ-46.0% בגין תאגידים, וכ-19.8% בגין קמעונאות ליחידים. להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2014		סוג החשיפה
באזל 2	נכסי סיכון	באזל 3	נכסי סיכון	
דרישות ההון (9%)	במיליוני ש"ח	דרישות ההון (12.5%) ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	
28	315	49	393	ריבונות
51	561	77	615	יישויות סקטור ציבורי
107	1,186	202	1,613	תאגידים בנקאיים
2,598	28,866	3,805	30,436	תאגידים
273	3,036	370	2,960	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,252	13,909	1,635	13,079	קמעונאות ליחידים ⁽²⁾
118	1,311	382	3,059	עסקים קטנים ⁽²⁾
760	8,449	1,164	9,313	בגין משכנתאות לדיוור
244	2,714	546	4,371	נכסים אחרים
-	-	39	309	סיכון CVA
-	1	-	-	סיכון סליקה
5,431	60,348	8,269	66,148	סך הכל בגין סיכוני אשראי
121	1,350	153	1,226	סיכוני שוק
578	6,423	807	6,459	סיכון תפעולי
6,130	68,121	9,229	73,833	סך הכל נכסי סיכון
9.91% ⁽³⁾		-		יחס ההון ליבה לרכיבי הסיכון
9.91% ⁽³⁾		9.73%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
14.96% ⁽³⁾		14.27%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
9.00%		12.5% ⁽¹⁾		יחס ההון הכולל הנדרש לפי המפקח על הבנקים

(1) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015. ראה באור 112 ה. לדוחות הכספיים לגבי הדרישה להגדלת יחס הון עצמי רובד 1 בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור".

(2) החל מהדיווח הכספי ליום 30 ביוני 2014, הבנק סיווג חשיפות אשראי שאינן כלפי "יחידים" מחשיפה קמעונאות ליחידים לחשיפה לעסקים קטנים כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין, הבנק לא סיווג מחדש מספרי השוואה של נתוני החשיפה המובאים בפרק זה.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 113) לדוחות הכספיים.

התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף צד או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2014						סוג החשיפה
הלואאות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נכסים אחרים	סך הכל חשיפת ברוטו	
במיליוני ש"ח						
25,789	6,938	-	-	-	32,727	ריבונות
714	1,142	78	66	-	2,000	סקטור ציבורי
4,174	1,606	398	204	-	6,382	תאגידים בנקאיים
26,877	1,005	1,562	18,135	-	47,579	חובות של תאגידים
3,060	-	-	66	-	3,126	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
16,684	-	78	10,281	-	27,043	קמעונאות ליחידים
4,345	-	15	2,102	-	6,462	הלוואות לעסקים קטנים
17,776	-	-	1,671	-	19,447	משכנתאות לדיור
-	-	-	-	3,828	3,828	אחרים
99,419	10,691	2,131	32,525	3,828	148,594	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013						סוג החשיפה
הלואאות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נכסים אחרים	סך הכל חשיפת ברוטו	
במיליוני ש"ח						
23,506	6,328	12	-	-	29,846	ריבונות
975	889	84	64	-	2,012	סקטור ציבורי
2,998	1,040	278	127	-	4,443	תאגידים בנקאיים
28,135	971	1,191	15,680	-	45,977	חובות של תאגידים
3,175	-	-	89	-	3,264	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
18,419	-	83	10,945	-	29,447	קמעונאות ליחידים
1,974	-	1	573	-	2,548	הלוואות לעסקים קטנים
16,854	-	-	1,103	-	17,957	משכנתאות לדיור
-	-	-	-	3,306	3,306	אחרים
96,036	9,228	1,649	28,581	3,306	138,800	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו, וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2014		ליום 31 בדצמבר 2013		סוג החשיפה
יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת ⁽¹⁾	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
99,419	96,707	96,036	91,272	הלוואות
10,691	9,891	9,228	9,204	אגרות חוב
2,131	1,753	1,649	1,472	נגזרים (OTC)
32,525	30,002	28,581	28,374	חשיפות חוץ מאזניות
3,828	4,034	3,306	3,296	נכסים אחרים
148,594	142,387	138,800	133,618	סך הכל חשיפת אשראי ברוטו

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע החשיפות לתחילת השנה ולסופי הרבעונים.

ג. מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

- מסמך מדיניות האשראי של הבנק, נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון שלו. החל משנת 2015 החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים נותני האשראי בשלבי התהליך השונים. מדיניות ניהול סיכונים האשראי מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד, והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים.
- בהתבסס על המדיניות, הרחבת תיק האשראי תהא מבוקרת ומדודה, בהתבסס על הסביבה העסקית והכלכלית ותוך שמירה על איכות תיק האשראי ובמסגרת מגבלות החשיפה המתוארות במדיניות האשראי. מדיניות האשראי של הבנק נבדקת ומעודכנת על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים ובמשק הישראלי. נקודת ציון לגידול ולהרחבת תיק האשראי של הבנק, תהא בין היתר, שיעור הגידול בתוצר במשק.
- מדיניות האשראי של הבנק כוללת מגוון מגבלות על מנת לשמר תיאבון סיכון נמוך, המשקף מידתיות סבירה לנטילת סיכונים:
- מדיניות האשראי כוללת מגבלות חשיפה בכל תחומי הפעילות בהם משתקפים סיכונים אשראי בולטים, ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, על מנת ליצור מידתיות בפעילויות השונות. היקף המגבלות יהא קשיח יותר ככל שתחום הפעילות משקף סיכון רחב יותר;
- מדיניות האשראי כוללת תחומי פעילות בהם הבנק לא יעניק אשראי לאור רמת הסיכון הגבוהה יותר הטמונה בהם או רמת השליטה והבקרה עליהם, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל בגין פעילויות אלה הינה גבוהה.
- הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדעיכה. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות ליחידות המנהלות את האשראי ובאמצעות יחידות אקסוגניות לחטיבה העסקית.

הקווים המנחים במדיניות האשראי של הבנק

- במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שוקי יעד.
- מדיניות ניהול סיכונים האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק ומגדרי הפעילות העסקיים השונים.
- מדיניות האשראי של הבנק מושתתת על בחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.
- פעילות האשראי של הבנק תתנהל תוך שמירה על הנאותות ההונית של הבנק ובהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.
- במהלך השנים האחרונות הורחבה תפיסת סיכון האשראי של הבנק ובהתאמה עובתה מדיניות האשראי שלו תוך שהיא כוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים בבנק ישראל. בכלל זה נקבע כי הבנק ישמור על רמת ריכוזיות אשראי סבירה באמצעות קביעת מגבלות אשראי לקבוצות לוויים בודדות, מגזרי פעילות בקבוצות הלוויים, היקף האשראי הכולל של קבוצות הלוויים הגדולות ביחס לתיק האשראי וכו'.
- במסגרת מסמך המדיניות הוגדרו אינדיקטורים כמותיים ברורים לבחינת הצורך בעדכון מסמך המדיניות בעקבות שינויים מאקרו כלכליים ורגולטורים או שינויים בנתוני הבנק. אינדיקטורים אלו כוללים שינויים בתחזיות צמיחה במשק, שינוי בשערי חליפין, הוראות רגולטוריות חדשות בעלות השפעה על תחום האשראי, שינוי בחלקו של הבנק באשראי, הלימות הונו של הבנק ועוד.
- כחלק מניהול סיכונים האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנו, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב.

- הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את שיעור ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל, לרבות קביעת רף מינימום לשיעור זה. רמת המרווחים משקפת גם את הקצאת ההון הנדרשת בשל מתן האשראי.

תיאבון הסיכון

- מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן לפיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.
- תיאבון הקבוצה לסיכון אשראי, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני.
- במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפות בלתי רצויות לסיכון האשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון האשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ד. מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

- לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלווה (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים, נתונים נוספים וכיו"ב). על מנת להדק את הקשר שבין דירוג הסיכונים של הלקוח והתשואה הנובעת מפעילות, קבע הבנק רף תשואה מינימלית לכל דרגת סיכון.
- מערכות ממוכנות בחטיבה העסקית מספקות למנהלי סיכונים האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה - מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי של הלקוח. המערכת מאפשרת להעניק ללקוחות העסקיים את מיטב השירות ברמה גבוהה של מקצוענות ומיומנות. בנוסף, מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי אשר משפרת ומיעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.
- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך נעזרת הנהלת הבנק, בין היתר, בראשי סקטורים מתמחים בחטיבה העסקית וביחידות תחום ניהול סיכונים אשראי בחטיבה לניהול סיכונים.
- בנוסף בוחן הבנק תדיר עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות הריכוזיות: לוה/קבוצת לוויים או חשיפה לענפי משק.
- בניהול האשראי הקמעונאי נסמך הבנק על מערכת דירוג אובייקטיבית.

ה. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

כללי

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.
- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, עקרונות המתחשבים גם במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.
- סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג ביטחון ספציפי.

מדיניות ההשענות על ביטחונות שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותם ועל מהירות מימוש הבטחונות בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההשענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר.

- לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מביטחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכוני אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

התפלגות החשיפה לפי סוג החשיפה וכיסוי בביטחון פיננסי כשיר:

ליום 31 בדצמבר 2014						
סוג החשיפה	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי גזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי כשיר וביטחונות	יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות
	במיליוני ש"ח					
ריבונות	32,727	-	-	470	-	33,197
יישויות סקטור ציבורי	2,000	470	-	28	99	1,459
תאגידים בנקאיים	6,382	-	-	25	279	6,128
תאגידים	47,419	43	-	-	7,679	39,697
בביטחון נדל"ן מסחרי	3,113	-	-	-	131	2,982
קמעונאות ליחידים	27,009	3	-	-	1,483	25,523
עסקים קטנים	6,420	7	-	-	1,070	5,343
בגין משכנתאות לדיוור	19,447	-	-	-	1	19,446
נכסים אחרים	3,828	-	-	-	96	3,732
סך הכל	148,345	523	-	523	10,838	137,507

ליום 31 בדצמבר 2013						
סוג החשיפה	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי גזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי כשיר וביטחונות	יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות
	במיליוני ש"ח					
ריבונות	29,846	-	-	652	-	30,498
יישויות סקטור ציבורי	2,010	652	-	30	120	1,268
תאגידים בנקאיים	4,442	-	-	87	38	4,491
תאגידים	45,427	104	-	-	7,826	37,497
בביטחון נדל"ן מסחרי	3,241	-	-	-	162	3,079
קמעונאות ליחידים	29,259	8	-	-	2,334	26,917
עסקים קטנים	2,514	5	-	-	405	2,104
בגין משכנתאות לדיוור	17,812	-	-	-	7	17,805
נכסים אחרים	3,306	-	-	32	-	3,338
סך הכל	137,857	769	-	801	10,892	126,997

פיקוח ובקרה

כל חביויות לקוחות הבנק, לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזות במערכת האובליגו - באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.

- מעקב יומי שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים באמצעות דוח יומי מהמערכת בו מפורטות כל חביויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, והוא הנותן תמונת מצב שלמה בזמן אמת על חשיפת הלקוח.
- במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה לאובליגנטים עם סכום חבות מעל 100 אלף ש"ח גם במחלקת הפיקוח על ידי רפרנטים אזוריים או ייעודיים ללקוחות שוק ההון והנדל"ן.

ו. מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים המוסדרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים ומוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסד האשראי הצפוי לבנק.
- במסגרת הבנק פועלות יחידות לטיפול בחובות בעייתיים. בנוסף, פועלת בבנק מחלקת גביה, המטפלת בחביויות שהועברו לטיפול משפטי.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

ניהול החשיפה לסיכונים האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה (כמפורט לעיל בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם - כללי) וכן על ידי דרגי הביניים, שהמרכזיים שבהם הינם:

- יחידות עסקיות

בחטיבת עסקים מתבצעים באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג האשראי הניתן ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן. במסגרת היחידות העסקיות נדון באופן תקופתי האשראי הניתן ללווים גדולים וקבוצות לווים וכן האשראי לענפי משק שונים.

כל חביויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכת האובליגו - באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.

- היחידה לטיפול באשראים מיוחדים

היחידה מופקדת על ניהול תיקי האשראי שסווגו כבעייתיים והוחלט להעבירם לטיפול היחידה.

- **היחידה לניתוח פיננסי**
היחידה משמשת כגוף תומך החלטה לגורמי הבנק ותפקידה העיקרי הוא לחוות דעה מקצועית ואובייקטיבית בנושא סיכויי אשראי של לווים בבנק, הן קיימים והן פוטנציאליים. ייחודה ויתרונה של היחידה מתבטא בכך שאינה מעורבת במתן אשראי בפועל ובכך נשמרת אי התלות שלה.
- **היחידה לפיקוח אשראי**
תפקידה של היחידה הוא איתור לקוחות בעייתיים ובחינת מצבם הפיננסי. היחידה היא בלתי תלויה ואינה מעורבת בפעילות העסקית. המעקב והפיקוח מתבצעים באופן שוטף ביחס לכלל לקוחות הבנק על בסיס מגוון של דיווחים ממוחשבים המופקים בתדירות ובחתכים שונים.
- **היחידה לבקרה עסקית**
הבנק פועל על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות בבנק באמצעות רציונליזציה של מרווחים. לשם כך, היחידה בוחנת את התפתחות הרווחיות הכוללת של לקוחות האשראי במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות.
- **היחידה לפיקוח ובקרה**
היחידה נמצאת בחטיבה הבנקאית. מקיימת מעגלי פיקוח ובקרה בתחום האשראי הצרכני, בקורות תפעוליות וכן בקורות אחר יישום תהליך ורגולציה. הבקורות מתבצעות הן באמצעות מערכות בקרה, דוחות המופקים בתדירות קבועה והן באמצעות ביקורים תכופים בסניפים.
- **תחום ניהול סיכויי אשראי**
תחום ניהול סיכויי אשראי, כפוף למנהל הסיכונים הראשי העומד בראש החטיבה לניהול סיכונים. החל מסוף שנת 2013 התחום מורכב משלוש יחידות. הראשונה, היחידה לבקרת אשראי, אחראית על בקרת סיכויי האשראי של לווים ספציפיים, על פי מדגם מבוסס סיכון מתיק האשראי של הבנק, על פי עיקרון 14 לנוהל בנקאי תקין 311 ("ניהול סיכויי אשראי"). בנוסף, מבצעת היחידה בקרה על אגרות החוב בתיק הנוסטרו, בהם הדירוג ירד מתחת לדירוג המותר לפי נהלי הבנק ("חריגה פאסיבית"). השנייה, היחידה לבקרת תהליכי אשראי (לשעבר היחידה לבקרת תהליכים והערכת סיכויי אשראי), אשר תפקידה הם לוודא את תקינות תהליך אישור האשראי בחשבונות העונים על הפרמטרים המפורטים בנוהל היחידה, את קיומם ותקינותם של מסמכי האשראי והביטחונות ואת קיום אישור הסמכות המתאימה לוויטורים והקלות. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי בסמכות המנכ"ל. היחידה השלישית שהוקמה בסוף שנת 2013, היחידה להערכת סיכויי אשראי, שעיקר עיסוקה הוא ניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי בסכומים מהותיים, זאת, כחלק מיישום הוראת נוהל בנקאי תקין 311. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי (מסמכות ראש חטיבה ומעלה), בודק ומעריך את סיכויי האשראי בכל הבקשות הנדונות, ובמידת הצורך מחווה את דעתו בדיוני הוועדות. פעילות היחידה אינטגרלית לתהליך קבלת ההחלטות העסקי בגין האשראי הניתן ועמדתה נבחנת כחלק מהתהליך ולא בדיעבד. בנוסף, מבצעת היחידה הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע, לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.

ח. מימון ממונף - Leveraged Finance

הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי שניתן לעסקאות לרכישת אמצעי שליטה בהן שיעור המימון גבוה מהמקובל בבנק בתחום זה. נוכח התנודתיות בשוק ההון, הבנק נוקט משנה זהירות במתן אשראי זה, ובעת מתן אשראי נערכות בדיקות מקיפות ביחס לרמת המינוף בעסקה ולכושר ההחזר הנובע מניירות הערך המשועבדים.

ליום 31 בדצמבר 2014 סך כל החשיפה המאזנית בגין עסקאות כאמור הסתכם ב-375 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 387 מיליון ש"ח), מתוכם 105 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 110 מיליון ש"ח) בענף השירותים הפיננסיים ו-270 מיליון ש"ח בענף המסחר (31 דצמבר 2013 - 277 מיליון ש"ח).

אין חשיפה חוץ מאזנית למימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013. בשנים 2014 ו-2013 לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין מימון ממונף.

ט. ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי הכלול בסיכון האשראי הוא למשל, ירידה בערך הבטחונות או הרעה במצב הפיננסי של הלווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן קיימת אפשרות לסיכון מוניטין, כתוצאה מייחוס קשר בין הבנק לבין הגורם למפגע סביבתי.

במחצית השנייה של שנת 2009 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק, אושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי, שתעודכן על פי הצורך. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות והטיפול בנושא זה הסתייע הבנק ביועצים חיצוניים והטמיע מתודולוגיה קבוצתית לניהול סיכונים סביבתיים.

י. דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום התממשות סיכוני אשראי (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכוני אשראי עם כמה סיכונים אחרים בו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי. תחולת ההוראה ביום 1 בינואר 2014. ההוראה מאמצת את תפיסת ועדת באזל ורשויות פיקוח מובילות בעולם, לגבי ניהול סיכוני אשראי.

ההוראה דנה, בין היתר, בנושאים הבאים:

- מתן חוות דעת כתובה שתערך על ידי פונקציית ניהול הסיכונים לכל חשיפת אשראי מהותית (בשנה הראשונה ליישום ההוראה - 50 מיליון ש"ח ומעלה והחל משנת 2015 - 25 מיליון ש"ח ומעלה).
- אחריות לסיווג אשראי ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי תוטל על גורם בתאגיד הבנקאי שאינו אחראי לפעילות עסקית.
- אחריות לקביעת דרוגי האשראי או לאישורם תוטל על פונקציית ניהול הסיכונים.

- בנוסף, דנה ההוראה בצורך בקיום מערכות מידע ניהוליות שונות, בצורך בפיתוח מערכות דרוג אשראי איכותיות, ובחובה לתיקוף מודלים בכלל ומערכות הדרוג בפרט על ידי פונקצית ניהול הסיכונים.
- ביום 30 באפריל 2013 פרסם המפקח הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות. תחולת ההוראה ביום 1 בינואר 2014.
- ההוראה מאמצת שבעה קריטריונים ומפרטת את הדרך הראויה ליישומם:
- הדירקטוריון והנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי אחראים לקיום תהליכים נאותים ובקורות פנימיות אפקטיביות, על מנת לקבוע באופן עקבי הפרשות להפסדי אשראי, בהתאם למדיניות ולנהלים של התאגיד הבנקאי ולהוראות המפקח.
- תאגיד בנקאי יקיים מערכת לסיווג מהימן של חובות, על בסיס הערכת סיכון אשראי.
- תאגיד בנקאי יקבע תהליך כולל לתיקוף של כל מודל פנימי להערכת סיכוני אשראי.
- תאגיד בנקאי יאמץ ויתעד שיטת עבודה לטיפול בהפסדי אשראי שתקבע את אופן הערכת סיכוני האשראי, זיהויים של חובות בעייתיים וקביעה במועד של הפרשות להפסדי אשראי.
- סך ההפרשות להפסדי אשראי, הפרטניות והמוערכות על בסיס קבוצתי, יהיה מספיק לכיסוי הפסדי האשראי המוערכים בתיק האשראי, כנדרש בהוראות הדיווח לציבור.
- השימוש בשיקול דעת של עובדים מנוסים בתחום האשראי ובהערכות סבירות, חיוני בתהליך ההכרה והמדידה של הפסדי אשראי.
- תהליך הערכת סיכוני האשראי יספק את הכלים החיוניים, הנהלים והנתונים הדרושים לשם הערכת סיכוני אשראי, לדיווח הכספי ולמדידת הלימות ההון.

יא. ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות האשראי

היבט מרכזי במדיניות ניהול סיכוני האשראי ותיאבון הקבוצה לסיכון אשראי הינו מיסוד תיאבון קבוצתי לרבות עקרונות מנחים לפעילות האשראי בחברות הבנות בקבוצה והגברת השליטה והבקרה על האשראי הניתן בחברות אלה. לכל אחת מחברות הבנות בקבוצה נקבע מיקוד עסקי מובהק וברור. קביעת המיקוד העסקי הינה היבט מרכזי בקביעת התיאבון הקבוצתי לסיכון אשראי. במסגרת זו גם מאותגרים מסמכי מדיניות האשראי של חברות בנות על ידי החטיבה לניהול סיכונים של חברת האם. הבנק ממשיך בהטמעתה של מדיניות אשראי על בסיס קבוצתי, תוך שימור מאפייניה הייחודיים של כל חברה בת.

יב. חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2014, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

יג. הצגת חשיפות האשראי בחתך תקופות לפירעון לפי סוגי החשיפה, לפני ואחרי הפחתות סיכון לפי משקולות

הסיכון - לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

ליום 31 בדצמבר 2014						
סוג החשיפה	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נכסים אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
עם דרישה ועד שנה	58,353	3,729	1,894	24,649	1,371	89,996
מעל שנה ועד חמש שנים	20,951	3,286	111	4,872	60	29,280
מעל חמש שנים	19,884	3,676	126	513	-	24,199
סך הכל תזרימי מזומנים	99,188	10,691	2,131	30,034	1,431	143,475
ללא תקופת פירעון	231	-	-	2,491	2,397	5,119
סך הכל	99,419	10,691	2,131	32,525	3,828	148,594

ליום 31 בדצמבר 2013						
סוג החשיפה	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות ⁽¹⁾	נכסים אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
עם דרישה ועד שנה	58,205	1,470	1,394	21,291	1,400	83,760
מעל שנה ועד חמש שנים	20,134	4,426	105	4,879	10	29,554
מעל חמש שנים	17,446	3,332	150	361	-	21,289
סך הכל תזרימי מזומנים	95,785	9,228	1,649	26,531	1,410	134,603
ללא תקופת פירעון	251	-	-	2,050	1,896	4,197
סך הכל	96,036	9,228	1,649	28,581	3,306	138,800

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

חשיפות לפני הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון

סוג החשיפה	ליום 31 בדצמבר 2014								
	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)								
	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	ניכוי מבסיס ההון
ריבונות	-	-	-	-	85	-	1,754	30,888	32,727
יישיות סקטור ציבורי	-	-	43	-	1,581	-	376	-	2,000
תאגידים בנקאיים	-	-	87	-	1,103	-	5,192	-	6,382
תאגידים	-	279	46,692	-	392	-	56	-	47,419
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	17	3,096	-	-	-	-	-	3,113
קמעונאות ליחידים	-	94	288	26,627	-	-	-	-	27,009
עסקים קטנים	-	102	112	6,206	-	-	-	-	6,420
בגין משכנתאות לדיר	-	71	1,659	5,002	2,670	10,045	-	-	19,447
נכסים אחרים	843	186	2,126	-	-	-	-	673	3,828
סך הכל	843	749	54,103	37,835	5,831	10,045	7,378	31,561	148,345

סוג החשיפה	ליום 31 בדצמבר 2013								
	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)								
	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	ניכוי מבסיס ההון
ריבונות	-	-	-	-	76	-	1,387	28,383	29,846
יישיות סקטור ציבורי	-	-	38	-	1,743	-	229	-	2,010
תאגידים בנקאיים	-	-	71	-	723	-	3,648	-	4,442
תאגידים	-	271	44,661	-	495	-	-	-	45,427
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	2	3,239	-	-	-	-	-	3,241
קמעונאות ליחידים	-	43	376	28,840	-	-	-	-	29,259
עסקים קטנים	-	38	1	2,475	-	-	-	-	2,514
בגין משכנתאות לדיר	-	64	1,290	4,201	1,581	10,676	-	-	17,812
נכסים אחרים	-	146	2,484	-	-	-	52	624	3,306
סך הכל	-	564	52,160	35,516	4,618	10,676	5,316	29,007	137,857

חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

ליום 31 בדצמבר 2014										סוג החשיפה
ניכוי מבסיס ההון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	
									במיליוני ש"ח	
-	-	-	-	-	85	-	1,754	31,358	33,197	ריבונות
-	-	-	43	-	1,040	-	376	-	1,459	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	87	-	1,128	-	4,913	-	6,128	תאגידים בנקאיים
-	-	273	38,976	-	392	-	56	-	39,697	תאגידים
-	-	17	2,965	-	-	-	-	-	2,982	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	90	212	25,221	-	-	-	-	25,523	קמעונאות ליחידים
-	-	95	97	5,151	-	-	-	-	5,343	עסקים קטנים
-	-	71	1,659	5,001	2,670	10,045	-	-	19,446	בגין משכנתאות לדיור
-	843	186	2,030	-	-	-	-	673	3,732	נכסים אחרים
-	843	732	46,069	35,373	5,315	10,045	7,099	32,031	137,507	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013										סוג החשיפה
ניכוי מבסיס ההון	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	
									במיליוני ש"ח	
-	-	-	-	-	76	-	1,387	29,035	30,498	ריבונות
-	-	-	38	-	1,001	-	229	-	1,268	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	71	-	809	-	3,611	-	4,491	תאגידים בנקאיים
-	-	271	36,731	-	495	-	-	-	37,497	תאגידים
-	-	2	3,077	-	-	-	-	-	3,079	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	41	291	26,585	-	-	-	-	26,917	קמעונאות ליחידים
-	-	38	1	2,065	-	-	-	-	2,104	עסקים קטנים
-	-	63	1,287	4,198	1,581	10,676	-	-	17,805	בגין משכנתאות לדיור
-	-	146	2,484	-	-	-	52	656	3,338	נכסים אחרים
-	-	561	43,980	32,848	3,962	10,676	5,279	29,691	126,997	סך הכל

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי. בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק. במסגרת הפעילות העסקית השוטפת חשופה הקבוצה לסיכון הנובע מחשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילות מגוונת מול מוסדות פיננסיים כגון: עסקאות המתבצעות בחדרי העסקאות של הבנק - הפקדות יתרות מט"ח ונגזרים, מימון סחר חוץ ופעילות בשוק ההון. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקרים/דילרים וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן ממצבו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינה בה הוא פועל. פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים, ובכלל זה קביעת סמכויות וקריטריונים להעמדת מסגרות לפעילות מעוגנות במדיניות ובנהלים של הבנק שאושרו על ידי הדירקטוריון.

ב. מדיניות

במסגרת מסמך מדיניות האשראי של הבנק קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול בנקים ובתי השקעות, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק ומשקל החשיפות בו.

מדיניות האשראי של הבנק בהתייחס לאופי והיקף החשיפות מול צדדים נגדיים מתבססת על מספר פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי ובכלל זה: דירוג האשראי שניתן למוסד על ידי חברות הדירוג המובילות בעולם (S&P-I, Moody's, Fitch), היקף ההון העצמי שלו, מבנה הבעלות, המדינה בה הוא פועל וכדומה.

לצורך כימות ואמידת החשיפה של הצדדים הנגדיים עושה הבנק שימוש במודל פנימי המשקלל את הסיכון הגלום בעסקאות על פי מאפייני הסיכון - סוג העסקה ומאפייניה, תקופת העסקה וכדומה.

הקבוצה מנהלת את החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות רשת של הסכמי קיזוז (Netting) המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פירעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי:

- הסכם ISDA MASTER הוא ההסכם הבסיסי הנהוג בין בנקים ויתרוננו העיקרי הוא היכולת לבצע קיזוז (Netting) של התחייבויות במקרה של פשיטת רגל של אחד הצדדים כך שהחשיפה מצטמצמת לחשיפה נטו.
- הסכם CSA הוא הסכם ליצירת והפעלת מנגנון הדדי של העברת נכסים נזילים להבטחת חשיפות בעסקאות פתוחות בין שני בנקים, וזאת לאחר חישוב החשיפה. מנגנון זה מופעל באופן שוטף ומפחית את החשיפה בקירוב לסכום הסף שנקבע בלבד.

עד היום הבנק חתם על הסכמי ISDA MASTER עם 53 מוסדות פיננסיים, ומתוכם גם על נספח CSA עם 36 מוסדות פיננסיים.

- הבנק פועל למזעור סיכוני הסליקה וסולק את רוב רובן של עסקאותיו דרך מסלקת ה-CLS לגבי אותם מטבעות ועסקאות המשתתפים ב-CLS.

- כחלק מניהול סיכוני הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ובתי השקעות הכוללת בחינה ודיווח שוטפים על שינויים בדירוגי הצדדים הנגדיים להם מוקצים קווי אשראי, וכן שינויים במרווח האשראי בהם הם נסחרים. מוסדות בהם, בין היתר, נצפו שינויים משמעותיים בפרמטרים האמורים נבחנים מחדש בהתאם במסגרת וועדות האשראי השונות.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה, החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

דירוג אשראי חיצוני			ליום 31 בדצמבר 2014			ליום 31 בדצמבר 2013		
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
1,282	3	1,285	3,110	29	3,139	732	4	736
160	19	179	40	-	40	2,257	37	2,294
40	-	40	17	6	23	139	7	146
17	6	23	4,609	57	4,666	37	-	37
41	15	26	17	6	23	41	15	26
3,254	63	3,191	4,609	57	4,666	3,254	63	3,191
-	-	-	-	-	-	-	-	-

סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
מזה: סיכון אשראי בעייתי⁽⁴⁾

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. ההשקעה במניות בגין מוסדות פיננסיים זרים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-40 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 אין השקעה במניות בגין מוסדות פיננסיים זרים).
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל 3. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור 3 לדוחות הכספיים).
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 17' לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 ב-355 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 664 מיליון ש"ח). נתוני סיכון האשראי החוץ מאזני ליום 31 בדצמבר 2014 חושבו בהתאם להגדרות החדשות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. נתוני סיכון האשראי החוץ מאזני ליום 31 בדצמבר 2013 מוצגים בהתאם להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפני העדכון.

התיאבון לסיכון השמרני שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

בנוסף הקבוצה מנהלת את החשיפות לחלק מהצדדים הנגדיים באמצעות רשת של הסכמי קיזוז (Netting) המצמצמים באופן משמעותי את הסיכון להכנסות ולהון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של מוסדות אלו.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (95%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 28% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-1.7 מיליארד ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-91% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כשנתיים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.6 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

להלן חשיפת האשראי למדינות בהן קיימת לקבוצת הבנק חשיפה העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,581 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון):

שם המדינה	סיכון אשראי כולל
	במיליוני ש"ח
ארצות הברית	2,092

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. מערך הביניים מדווח מגוון דיווחים מיידיים ואחרים על גובה, היקף ואופי החשיפה ובחתכים שונים.

חשיפה למדינות זרות

סך כל החשיפה למדינות זרות מפורטת בתוספת ו' לסקירת ההנהלה. החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות. הבנק מחזיק, בין היתר, באגרת חוב של בנק בספרד בסך של 51 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג B88+ אשר נפרעה בחודש ינואר 2015, באגרת חוב של ממשלת ספרד בסך של 43 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג BBB ומועד פרעונה בשנת 2017, ובאגרת חוב של ממשלת איטליה בסך של 85 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג B88- ומועד פרעונה בשנת 2017. כל אגרות החוב האמורות משלמות את תשלומי הרבית כסדרם.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

א. כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע ורביית) וכן כשירות ללקוחותיו, בהם מהוות האופציות (לרבות מסלולי הברירה) תחום בעל מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל.

מדיניות ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש, מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים והוועדה העליונה לניהול נכסים והתחייבויות (ALCO) בראשות המנכ"ל. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות שהבנק פועל בהם כעושה שוק.

ב. חדרי עסקאות

חדרי העסקאות בבנק מיועדים לפעילויות שונות ומגוונות בתחום שוקי ההון ומטבע החוץ. חדר העסקאות במס"ח סוחר במגוון גדול של מכשירים פיננסיים, והינו אחד מחדרי העסקאות הפעילים במערכת הבנקאית גם בתחום המכשירים הנגזרים, לרבות עשיית שוק במטבעות ובאג"ח מדינה. בין היתר פועל הבנק גם בתחום המעו"ף בבורסה לניירות ערך. החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברביית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברביית.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	
980	1,746	עסקאות גידור:
367	379	חוזי רביית
		חוזי מטבע חוץ
15,485	17,689	עסקאות ALM ואחרות:
53,942	81,336	חוזי רביית
107,754	98,216	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
178,528	199,366	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
		סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

ג. מוצרים מובנים

במהלך שנת 2014 נמשכה פעילות הבנק במוצרים מובנים (Structured Products), שהינם פקדונות המאפשרים ללקוח תשואה גבוהה ביחס למוצרים רגילים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הרביית האלטרנטיבית. קרן ההשקעה הנומיןלית במוצרים מובטחת במטבע הבסיס. קבלת מענק ביחס לתשואה במוצרים מותנית בפרמטר הנכס המוגדר (לדוגמה, סל מניות, טווח השתנות מוגדר מראש של שער החליפין, שיעורי הרביית, מדדי שוק וכו'). החל מחודש דצמבר 2014 שווקו גם פקדונות מובנים המשלבים קבלת רביית מובטחת על קרן הפקדון ואפשרות לקבלת מענק ביחס לסלי מניות.

ד. סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונות בשוק ההון. בצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לבטחונות ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שדירקטוריון הבנק קבע.

ה. פירוט היתרות המאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים כאמור בבאור 17א.

להלן פירוט ליתרות המאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים עבור צד נגדי שהם "בנקים", לפי חתך דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	
	במיליוני ש"ח	
		בנקים בחו"ל
1	-	- בדירוג AAA
17	12	- בדירוג AA
45	33	- בדירוג A
131	252	- בדירוג A
7	14	- בדירוג A
-	2	- בדירוג BBB
2	-	- בדירוג BBB
203	313	סך הכל בנקים בחו"ל
123	386	בנקים ישראליים
326	699	סך הכל בנקים

ו. חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד ג'

ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	
	במיליוני ש"ח	
		שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים:
8	31	חוזי רבית שקל-מדי
139	238	חוזי רבית אחר
439	965	חוזי מטבע חוץ
387	305	חוזים בגין מניות
8	14	חוזי סחורות ואחרים
981	1,553	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים
1,032	1,296	חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית
(364)	(718)	הטבת קיזוז
1,649	2,131	חשיפת אשראי נוכחית לאחר קיזוז
(740)	(855)	בטחון שמוחזק
909	1,276	חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

עסקאות בנגזרי אשראי שיוצרות חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי

סוג נגזר	תיק בנקאי ליום 31 בדצמבר 2014	תיק בנקאי ליום 31 בדצמבר 2013
	סכום ערך נקוב	סכום ערך נקוב
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
נגזרי אשראי	194	191

ז. פיקוח ובקרת ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים עבור עצמו מבוקרת ומפוקחת על ידי יחידת תחום ניהול סיכונים שוק ונזילות ועל ידי מערך הביניים.

החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, המובא לדיון ולאישור בהנהלה, בועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות וסיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטי השונים ויתר הסיכונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).
- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בקבוצת הבנק כולה. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם, ככל שניתן, של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקורות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.
- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד מתהליכי ניהול פעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.
- מנהל היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים, משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים, לרבות בנושא מניעת מעילות והונאות והתנהגות לא אתית.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים הקובעת את תיאבון הסיכון וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק ובקבוצה. כמו כן מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני זיהוי אומדן הסיכונים, הבקרה, הניטור, המעקב וכן מערכי הדיווח.
- המדיניות הינה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים - 350.
- דירקטוריון הבנק מינה את מנהל הסיכונים הראשי (CRO) של הבנק כמנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי, אשר באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, אחראי לגיבוש ויישום המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית היחידות השונות בקבוצה, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות בקבוצה.
- תאבון הסיכון - הבנק יפעל למזעור הסיכונים התפעוליים ככל האפשר בהתאם לשיקולי עלות מול הפחתת הסיכון.

ג. ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

סקר למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד מהכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. בקבוצה מבוצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק השונות על בסיס מיפוי תהליכים ופעילויות. במסגרת תהליך מיפוי וזיהוי הסיכונים בסקר, הוטמעה מתודולוגיה המשלבת הערכות מומחים בשילוב עם שיטות סטטיסטיות לדירוג ולאומדן הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל אומדן של

- הנזק הפוטנציאלי הנובע מכל סיכון שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. כמו כן ממופות הבקורות הקיימות.
- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.
- בעקבות ממצאי סקר הסיכונים נוספו בקורות חדשות, לרבות בקורות מיכוניות ואחרות במערכות התפעוליות, שונו ואורגנו מחדש תהליכי ונהלי עבודה, ונוספו מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליך הבקרה.
- הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות, תהליכים ויחידות חדשות בבנק.
- בשנת 2013 הבנק סיים עדכון שלישי של סקר סיכונים תפעוליים (תלת שנתי).
- בבנק הוגדרו אינדיקטורים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים (KRI) על ידי מנהלי התהליכים.

2. מנהלי תהליכים

לכל תהליך מרכזי בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לניהול הסיכון התפעולי לרבות קיום הבקורות ולמזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך ודיווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

3. איסוף אירועי כשל

בסוף שנת 2013 השיק הבנק מערכת המסייעת בניטור אירועים החשודים ככשלים תפעוליים, ובנוסף הבנק באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל (אירועים שגרמו או כמעט גרמו להפסד/רווח), לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות ולשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים. איסוף הנתונים, המתודולוגיה, וספי הדיווח עוגנו בנוהל עבודה מפורט המעגן בין היתר את: אופן תיעוד האירועים שהתרחשו בקבוצה, בדיקת כיסוי הסיכונים הרלוונטיים במסמך הסיכונים ובמידת הצורך, שינוי סדרי עדיפויות לטיפול בבקורות המומלצות בסקרי הסיכונים התפעוליים. בהתאם לנוהל, מוגו נאמני דיווח בסניפים וביחידות שהפעילות העסקית בהן רגישה, והתקיימו ומתקיימות הדרכות לנאמנים. אירועים מועלים רבעוניים להנהלה, לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים, לדירקטוריון ולפורום לניהול סיכונים תפעוליים בהתאם לספים שנקבעו בנוהל, לצורך דיון בהפקת לקחים ועדכון מפת החשיפות. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

4. הגדרת KRI (Key Risk Indicators)

כחלק מהמלצות הוראת ניהול בנקאי תקין 350 הוגדרו KRI לתהליכים עסקיים נבחרים, קוימו הדרכות בנושא ומתקיים מעקב בפורום לניהול סיכונים תפעוליים וכן על ידי היחידה לניהול סיכונים תפעוליים.

5. שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה.

ד. המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה לניהול סיכונים אחראי לריכוז הנושא באופן קבוצתי, ובאמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מתבצעת בבנק היערכות אשר מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות

להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם. הבנק עתיד להעביר במהלך שנת 2015 את מתקן המחשב הראשי מתל אביב לאזור ראשון לציון, מהלך המהווה צעד משמעותי נוסף בשימור ההמשכיות העסקית, מאחר ומדובר במתקן חדיש וממוגן המרוחק מאתר הגיבוי שנמצא בתל אביב.

ה. אבטחת מידע

ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמוד בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות והתקפות סייבר. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר על הדוח לציבור

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בשירותים אסטרטגיים. הנזק הצפוי מיישום התקפות אלו עלול להוביל לפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ובזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה ישירה על פעילות לקוחותיו.

במטרה להתמודד עם מערך התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע, מקיים הבנק מערך הגנה כולל וייעודי מפני התקפות סייבר. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם להביא לצמצום הפגיעות בתשתיות הבנק, והכל על פי תרחישי התקפה ייעודיים שמוגדרים על ידי מנהל אבטחת מידע.

להלן תאור הערכות הבנק:

- אחת לשנה מתבצע סקר לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. הסקר כולל תרגול מערך ההגנה הקיים, והכל על פי תרחישי הבנק לצורך היערכות לשעת חרום.
- ממצאי הסקרים שבוצעו במהלך שנת 2014 והסיכונים המהותיים בעקבות תקריות סייבר ידועות שלא התממשו, נדונו בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.
- מבוצעת בחינה של הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטים תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
- ברבעון השני של השנה בוצעה סימולציה להתקפת סייבר מקיפה על מערכות הבנק אשר מטרתה היתה לבחון את התגובה של צוותי המחשוב וחדרי המצב במת"ף ובבנק לאירוע סייבר.
- ברבעון השלישי של השנה בוצעה סימולציה להתקפת סייבר מקיפה על המערכת הבנקאית בכללה. הסימולציה נערכה בפורום מנהלי אבטחת מידע של בנק ישראל.
- ברבעון הרביעי של השנה בוצע תרגיל סייבר לבחינת עמידות מרכז המחשבים של הבנק בבית הבנק להתקפות באמצעות פגיעה או חדירה דרך מערכות תומכות של הבנק.
- הבנק יעדכן מעת לעת את מאפייני ההתקפות המהותיות בגין יידרש לבצע דיווח/גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים המהותיים והשפעתם על הבנק.
- במהלך השנה התבצעו נסיונות תקיפה אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק.
- ההנהלה ודירקטוריון הבנק החליטו להרחיב את הכיסוי הביטוחי בעניין זה.

ו. כיסוי ביטוחי

קבוצת הבנק הבינלאומי מחזיקה נכון ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

1. כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:

1.1 פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק "רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.

1.2 פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.

1.3 פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס ל"תביעה" בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.

1.4 ביטוח כספות אישיות: פרק זה מכסה את אחריותו החוקית של הבנק בגין אובדן או נזק ל"רכוש" לקוחות, לרבות מזומנים ותכשיטים, המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק.

2. פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של הדירקטורים ונושאי המשרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי הבנק, כאשר הם פעלו בתום לב והיה להם יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת הבנק.

3. פוליסות "ביטוחים אלמנטאריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, וביטוח כספים.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה (כמפורט לעיל בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם - כללי) וכן על ידי דרגי הביניים, שהמרכזיים שבהם הינם:

- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים הקבוצתי בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי הנהלה ומנכ"לי חברות הבת הבנקאיות בארץ, המתכנס לפחות אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, בין היתר בהתבסס על אירועי כשל, ממצאי סקרי הסיכונים השונים, RAI וכן על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות וחברות הבת, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכונים מעילות והונאות.
- פורום אבטחת מידע בראשות מנכ"ל מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - מת"ף), המתכנס לפחות אחת לחודש. בפורום זה משתתפים גם נציגי חטיבת ניהול סיכונים.
- פורום המשכיות עסקית בשעת חירום בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים, המתכנס לפחות אחת לרבעון.
- היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי, אחראית על גיבוש והטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון וכן, לאכיפת הציות למדיניות הסיכונים התפעוליים.

ח. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראה 310 ו-350 להוראות ניהול בנקאי תקין. במסגרת מסמך הסיכונים מתוארות החשיפות התפעוליות הן על פי הקטגוריות שנקבעו על ידי באזל 3 והן על פי המבנה הארגוני, וכל זאת בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. מסמך הסיכונים מפרט גם התפתחויות נושא הניהול הקבוצתי ואירועי כשל.

ט. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים התפעוליים

בבנק ובקבוצה קיימת מתודולוגיה אחידה לניהול הסיכון התפעולי. בהמשך למסמך המדיניות שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, אושר המסמך, בהתאמות המתבקשות בכל הדירקטוריונים של חברות הבנות הבנקאיות.

ניהול הסיכונים המשפטיים

א. כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטיים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

ב. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות ניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו.

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי וגיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, מערך הייעוץ המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות.

בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים המשפטיים משולב במסמך הסיכונים הכולל של החטיבה לניהול סיכונים ונדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי מערך הייעוץ המשפטי, הביקורת הפנימית, קצין הציות והממונה על אכיפה פנימית, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מיידית למנכ"ל הבנק.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית. סיכונים משפטיים מהותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים מתכנסת תקופתית ונדונים בה נושאים וחיפופות משפטיים מהותיים.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.
- סיכון ציות נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.
- החובות הצרכניות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, והמסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפירסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק השלים ביצועו של סקר פערים בנושא ופועל לסגירת הפערים שעלו במהלך הסקר. הבנק מינה את ראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק, והוא פועל, בין היתר, לבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תוכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית, אשר הועברה לכל חברות הבת הבנקאיות בישראל לאישור במוסדותיהן תוך התאמה לאופי המיוחד של כל אחד מהבנקים. כמו כן דירקטוריון הבנק מאשר וקובע אחת לשנה את תוכנית העבודה של מחלקת הציות של הבנק.

ג. תאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה תמלא אחר ההוראות הרגולטוריות החלות עליה ותפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק מחלקת ציות, הכפופה לראש החטיבה לניהול סיכונים (CRO). בראש המחלקה עומד קצין ציות ראשי, אשר אחראי גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור וגם על האכיפה המנהלית בקבוצה.
- המחלקה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, על ידי בחינת מוצרים חדשים ואו פעילויות חדשות, כמו גם ביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת ההון. כחלק מתפקידה, בוחנת גם המחלקה חוזרים ונהלים חדשים בהיבטי יחסי בנק-לקוח, טרם פרסומם.
- המחלקה בודקת את קיום ההוראות הצרכניות ועוקבת באופן שוטף, בסיוע המערך המשפטי, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.
- על פי הוראת בנק ישראל בוצע סקר תשתיות, אשר במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, והוגדרו בקורות למניעת הסיכון שבהפרתן. הבנק השלים עדכון מקיף לסקר התשתיות בשנת 2014. על פי ממצאי הסקר עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של המחלקה.
- ועדת תיאום לאכיפת הציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות (המערך המשפטי, מחלקת ארגון ושיטות, מחלקת מיכון, מדור הדרכה, מדור פניות הציבור ונציגים מהחברות הבנות של הבנק שהן תחת אחריותו של קצין הציות). הועדה אשר מתכנסת מעת לעת ובתדירות משתנה בהתאם לצורך, אחראית לתאם בין היחידות השונות בבנק ולפעול להגברת שיתוף הפעולה במטרה ליישם את תוכנית הציות. בנוסף דנה הועדה בנושאים הקשורים לתוכנית הציות בנושאי הציות להוראות הצרכניות, כאשר עיקר תפקידה הוא לדון בנושאים ברמת רזולוציה גבוהה אשר לא ניתן לדון בהם באופן מספק במסגרת הפורום למעקב אחר הוראות סטטוטוריות.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות נקבע בנהלי הבנק גם כועדת התאום לאכיפת הציות. פורום זה מתכנס בראשות מנכ"ל מת"ף, וכאשר דנים במסגרת הפורום בהוראות צרכניות, קצין הציות משמש כיושב הראש.
- כמו כן, מסתייעת המחלקה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במחלקת שיטות ותהליכים, במערך המשפטי, במת"ף ובמחלקת ההדרכה.
- בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות להוראות צרכניות על ידי לומדה, קיום ימי עיון והדרכות למטה ולסניפים.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות המחלקה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראה צרכנית חדשה.
- לפחות אחת לשנה מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט ובו הוא מסכם את פעילותו בשנה הקודמת וכן מציג את תכנית העבודה לשנה הבאה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות קצין הציות וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים לדירקטוריון.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

- קצין הציות פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכוני הציות, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות להוראות צרכניות בקרב חברות הבת הבנקאיות בארץ, הכוונה וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטעמה של ההוראות. בכל חברה בת בנקאית פועל קצין ציות למעט בפאג", שם משמש קצין הציות של הבנק.
- תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, בהתאמות הנדרשות.
- מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא הציות להוראות צרכניות בבנק ובחברות הבנות בקבוצה.

ז. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין 308 - ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי

ביום 22 בדצמבר 2014 הפיץ בנק ישראל טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי". טיוטת ההוראה נועדה לעדכן ולערוך התאמות להוראה הקיימת, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002. עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, הטיטה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר וקובע אחת לשנה את מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הקבוצה.

ג. תאבון הסיכון

- קבוצת הבנק נוהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהול התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות מולם ישנן הגבלות.
- מדיניות ניהול הסיכון מתייחסת לדרישות "הכר את הלקוח" בהתאם לחקיקה מחייבת ומגדירה תהליכים וכלים הנדרשים לצורך עמידה מיטבית בדרישות אלו.

ד. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, הכפופה לראש החטיבה לניהול סיכונים (CRO), אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד, כאמור, האחראי על איסור הלבנת הון, המכנה אף כקצין הציות הראשי של הבנק.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים על פי סוג וגודל הפעולה, ווידוא כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, ביצוע ו/או בקרה אחר קיום הדרכות, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל תאגידי העזר בקבוצה.
- לשם יישום החוק והטמעת דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים האחרים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. נאמנים אלו נבחרים מתוך אוכלוסיית מורשי החתימה בבנק וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון, לאחראי על איסור הלבנת הון.
- הבנק, מפעם לפעם, עורך ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף מפיץ הבנק לומדה ממוחשבת הכוללת מבדק לבחינת הטמעת תוכן הלומדה בקרב העובדים. הלומדה מתעדכנת בהתאם לשינויים והתפתחויות בתחום ובהוראות הדין. עובדי הבנק הרלבנטיים נבחרים במבדק ונבדקת עמידתם בו בהצלחה. אחת לתקופה מהלך זה חוזר על עצמו לרענון הידע. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות. כמו כן, משקיע הבנק משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם ליחידה על מנת לייעל את הבקורות לאיתור פעולות בלתי רגילות.

- בשל החשיבות המיוחדת שיש לנושא הוחלט על ביצוע של סקר תשתיות נפרד לחקיקה הקשורה בהלבנת הון ומימון טרור. במהלך שנת 2012 בוצע סקר פערים וכל הפערים שנמצאו בסקר זה טופלו.
- במהלך שנת 2013 ערך בנק ישראל ביקורת בתחום איסור הלבנת הון. הבנק מסר את התייחסותו לדוח. ביום 21 ביולי 2014, קיבל הבנק זימון לוועדת העיצומים בגין הפרות לכאורה של צו איסור הלבנת הון לעניין חובות אימות פרטים ומסמכי זיהוי של לקוחות ואי דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון של פעולות הנחזות כבלתי רגילות. ביום 6 בינואר 2015 התכנסה ועדת העיצומים לשיבה במסגרתה העלה הבנק את טיעוניו. טרם התקבלה החלטת הוועדה.
- המערך המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכונים איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- ועדה מיעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים: דיון בפעולות בלתי רגילות אשר קיים ספק באם יש צורך בהעברתן לרשות לאיסור הלבנת הון, דיון בחשבונות בהם קיימות פעילויות מורכבות על מנת לבחון ולקבל החלטה האם מדובר בפעילות בלתי רגילה ועוד.
- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולאריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי הממונה ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות הממונה על איסור הלבנת הון וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

- האחראי למילוי החובות בבנק לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות בארץ ובחו"ל - כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתובת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.
- תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, לרבות חברת הבת בחו"ל בהתאמות הנדרשות. חברת הבת בחו"ל מציינת למדיניות הקבוצתית, גם כאשר זו מחמירה יותר לעומת הדרישות המקומיות ובלבד שאין זה נוגד את הוראות הדין המקומי.
- מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא יישום מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור בבנק ובחברות הבנות בקבוצה.

ז. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד. בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק. מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, מיום 26 בדצמבר 2011. לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכונים השוק הם סיכונים קיימים או עתידיים לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם פועלת הקבוצה והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או על התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים. כדי למזער את החשיפה לסיכונים שוק לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים שוק המפרטת, בין היתר: תיאבון כולל לסיכונים שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והדסקים השונים, דיווח תקופתי להנהלה ולדירקטוריון על החשיפה לסיכונים שוק, הגדרת מערך סמכויות, כלי המדידה, הבקרה והפיקוח אחר החשיפה לסיכונים.	קטנה
1.1 סיכון רבית	סיכון רבית הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר בגין פער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הרבית בין הנכסים לבין ההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הפעילות.	קטנה
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון האינפלציה הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון שער החליפין הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.4 סיכון מניות / אופציות	הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מירידת מחירי מניות שהבנק מחזיק או כתוצאה מהפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות סטיות התקן.	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה עקב הרעה ביכולת הלזים לעמוד בהתחייבויותיהם לבנק ו/או הרעה באיכותם ו/או הרעה בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בקבוצה מדיניות ניהול סיכונים האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לזימים/ענפים במגזרי הפעילות השונים. בהתאם למפורט בתתי סעיפים 2.1-2.3 הופחתה הערכת השפעת הסיכון מבינונית לקטנה-בינונית.	קטנה-בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.1 איכות לווים ובטחונית	<p>סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלוים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונית שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן:</p> <p>- חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הרבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה.</p> <p>- שווי, איכות או תמהיל הבטחונית הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבוניתו.</p> <p>בשל שיפור בהרכב ובאיכות תיק האשראי וניהולו, הופחתה הערכת השפעת הסיכון מבינונית לקטנה-בינונית.</p>	קטנה-בינונית
2.2 ריכוזיות ענפית	<p>סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללוים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונית שניתנו על ידי חלק מהלוים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.</p>	קטנה
2.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	<p>סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.</p> <p>בשל ירידה מתמשכת במשקל החבות של קבוצות הלוים הגדולות מסך האשראי, הופחתה הערכת השפעת הסיכון מבינונית לקטנה-בינונית.</p>	קטנה-בינונית
3. סיכון תפעולי	<p>סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.</p> <p>כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם ל-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.</p>	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
4. סיכון נזילות	<p>סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים, לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות.</p> <p>כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על פער יחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, מגבלות על תזרים המזומנים, וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.</p>	קטנה
5. סיכון משפטי	<p>סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צנדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".</p> <p>במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.</p>	קטנה
6. סיכון מוניטין	<p>סיכון מוניטין הינו הפוטנציאל שפרסומים שליליים, נכונים או שגויים המתייחסים לתאגיד הבנקאי, יגרמו למצב של חוסר אמון באיתנותו, אמינותו, מהימנותו או ביושרו של התאגיד, לירידה מיידית או הדרגתית בבסיס הלקוחות, לעלויות משפטיות גבוהות ו/או לירידה בהכנסות. ידיעות בתקשורת על ערוציה השונים ו/או שמועות בשוק משפיעות על התפיסה הציבורית את הבנק ומהוות פקטורים משמעותיים בקביעת רמת הסיכון בקטגוריה זו.</p> <p>סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').</p>	קטנה
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	<p>סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברות המוחזקות על ידו, כפופות להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הקבוצה ועל עסקיה, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.</p>	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	<p>סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי - מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין הצרכניות כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ.</p> <p>התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות וסיכונים מוניטין - Cross border risk.</p> <p>מידת ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור הועלתה מקטנה לקטנה-בינונית בעיקר לאור התעצמות הדרישות הרגולטוריות בתחום זה והשפעתן על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.</p>	קטנה-בינונית
9. סיכון תחרות ואסטרטגיה	<p>- סיכון התחרות נובע מחשיפת הקבוצה לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת מתמודדת הקבוצה עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידיה, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.</p> <p>- סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון הנגזר מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם, בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים, רכישות ומיזוגים והגדלת השקעה בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של ההתאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התוכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.</p> <p>לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, מוערכת השפעת הסיכון כקטנה.</p>	קטנה

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

באזל 3

רקע

בחודש דצמבר 2010 פירסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן - "באזל 3"), הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של ההון של הבנק, וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עקביות בהגדרת ההון בעולם וחוסר גילוי מידע (שקיפות) שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בעולם. במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ-2% ל-7% עד סוף שנת 2018, ויחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ-4% ל-8.5% עד סוף שנת 2018.

בנק ישראל קבע מדיניות הון לתקופת ביניים, לפיה יחס הון הליבה לא יפחת מ-7.5% כבר בשנת 2010. ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 2005-201, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל 3. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, ידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

ההנחיות מתייחסות לסיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכונים אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).

נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם, וסביבתו העסקית, תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך הנ"ל כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת, קיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים ועוד. התהליך כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשופה הקבוצה, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות, סיכון רבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה ותחרות, סיכונים רגולטוריים ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

הוראות בנק ישראל

להלן פירוט עיקרי ההוראה שפורסמה במהלך שנת 2014.

- "מגבלות למתן הלוואות לדירור" - הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליון ש"ח תשוקלל במשקל סיכון של 100%, לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2014.

- "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - כתוצאה מיישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. הגדלת יעד ההון תהיה בשיעורים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
- הלוואות ממונפות ברבית משתנה - החל מיום 1 בינואר 2015 יהיה ניתן להפחית את משקל הסיכון מ-100% ל-75%.

יישום ההוראות בבנק

- הנדבך הראשון - כאמור לעיל, לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 3, החל מיום 1 בינואר 2014.**
- סיכונים אשראי - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל.
- סיכונים תפעוליים - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית החל משנת 2013. מידע נוסף בנושא הסיכונים התפעוליים מפורט בפרק ניהול הסיכונים התפעוליים.
- סיכונים שוק - הבנק בחר ליישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר. כחלק מבחינת עמידת הקבוצה בהנחיות בנק ישראל בנושא סיכונים שוק, בוצע סקר פערים קבוצתי לאור הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא. בנוסף, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק מדיניות להגדרת התיק הסחיר על פי הפרמטרים ותנאי הכשירות של באזל.

- הנדבך השני - יישום התהליך לבחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) בקבוצת הבנק.**
- במסגרת הנדבך השני נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. בנוסף, נדרש במסגרת הנדבך השני, לבחון האם יש לקבוצה די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים (Stress Tests and Stress Scenarios). תהליך הערכת הנאותות ההונית, שיפור מערך ניהול הסיכונים ובקרת תרחישי הקיצון הופכים כלי חשוב ובלתי נפרד מתהליכים אלה בקבוצה.

- דוח ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר 2013:
- על פי הוראות בנק ישראל הגיש הבנק לפיקוח על הבנקים ביום 30 באפריל 2014 את מסמך ה-ICAAP ל-31 בדצמבר 2013 שאושר על ידי הנהלת ודירקטוריון הבנק. המסמך מרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) על בסיס קבוצתי ועל בסיס הנתונים ליום 31 בדצמבר 2013. במסגרת תהליך זה, העריכה הקבוצה את רמת ההון הנדרשת ממנה על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותה העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת על פי התוכנית האסטרטגית. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים פנימיים שבוצעו להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם.
- תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצעה הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2013 מצביעות על כך שלקבוצה יש די הון לתמוך בסיכונים אליהם היא חשופה הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון מגוונים ובדרגות חומרה שונות.
- למסמך ה-ICAAP שהוגש לפיקוח על הבנקים צורפו ממצאי הסקירה הבלתי תלויה שבוצעה על ידי הביקורת הפנימית שתמכה בתוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצעה הקבוצה במהלך עסקים רגיל ותחת תרחישי קיצון.
- שלוחת הבנק בשווייץ פטורה מביצוע תהליך ה-ICAAP על פי הנחיות הרגולטור המקומי (ה-FINMA).

יישום תהליך ה-ICAAP בחברות הבנות בישראל:

- על פי הנחיית המפקח על הבנקים החברות הבנות הבנקאיות פטורות מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP), אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית.
- במהלך חודש דצמבר 2014 אישרו ההנהלות והדירקטוריונים של חברות הבנות את מסמך ה-ICAAP שלהם על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2014. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בכל אחת מחברות הבנות הבנקאיות בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של כל חברת בת.

הנדבך השלישי - בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל 3 להלן פירוט דרישות הגילוי:

מס' טבלה	גילוי כמותי	עמוד	גילוי איכותי	עמוד
1. טבלה 2 ג', ד'	הרכב ההון הפיקוחי וטבלת הקשר בין המאזן בדוחות הכספיים ורכיבי ההון הפיקוחי			אתר הבנק-מדור דוחות כספיים
2. טבלה 2 א'	תאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו			אתר הבנק-מדור דוחות כספיים
3. טבלה 3	א. הלימות ההון - נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי ב. ביאור 12 ב' לדוחות הכספיים- הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים	102 312-313	באזל 3	134-135
4. טבלה 4 א', ב'	סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	103	א. פרק מדיניות ניהול סיכונים - ניהול סיכוני אשראי ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים - הפרשה להפסדי אשראי	102-113 75-76
טבלה 4 ג'	תוספת ו' לסקירת ההנהלה - חשיפה למדינות זרות	216-217	-	-
טבלה 4 ד'	התפלגות החשיפה לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי	103	-	-
טבלה 4 ה'	פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	111	-	-
טבלה 4 ו'	תוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	212-215	-	-
טבלה 4 ז'	תוספת ו' לסקירת ההנהלה - חשיפה למדינות זרות, טור חובות פגומים	216-217	-	-
טבלה 4 ח'	תמונה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי: באור 4 א' לדוחות הכספיים - הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירים חוץ מאזניים	276-280	-	-
5. טבלה 5	סיכון אשראי, גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית לפני ואחרי הפחתות סיכון	112-113	ניהול סיכוני אשראי - הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי	102
6. טבלה 7	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית	106	ניהול סיכוני אשראי - מדיניות ניהול מערך הבטחות	105-107
7. טבלה 8	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	118	א. ניהול סיכוני אשראי צד נגדי ב. ניהול סיכוני אשראי - הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי	114-116 102
8. טבלה 9	-		באור 3 לדוחות הכספיים - ניירות ערך - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים	274-275
9. טבלה 10	סיכון שוק - גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית	88	החשיפה והניהול של סיכוני שוק	88-97
10. טבלה 13	גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי: ביאור 3 לדוחות הכספיים - ניירות ערך	268-273	א. דיון בגורמי סיכון ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים - שווי הוגן של ניירות ערך - ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני	130-133 82
11. טבלה 14	סיכון הרבית בתיק הבנקאי	93	החשיפה והניהול של סיכוני שוק - חשיפה ברבית	92-95

פעילות חברות מוחזקות עיקריות

חברות מוחזקות בישראל

השקעת הבנק בחברות המוחזקות בישראל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-3,212 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,248 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, קיטון בשיעור של 1.1%.

חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברות המוחזקות בארץ הסתכם ב-122 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-191 מיליון ש"ח בשנת 2013.

בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ (להלן - "פאג"י") - בו מחזיק הבנק 100% מהון המניות, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 23 סניפים ושלוחות ועיקר לקוחותיו נמנים על הסקטור החרדי והדתי. השקעת הבנק בפאג"י ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-367 מיליון ש"ח.

סך המאזן ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-3,870 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,602 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 7.4%. סך כל ההון של פאג"י ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-362 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-355 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 1.9%.

הרווח הנקי של פאג"י הסתכם ב-27.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-38.5 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 29.4%. הקיטון ברווח מוסבר בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי ומגידול בהוצאות תפעוליות ואחרות. הגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות מוסבר בחלקו מגידול בהוצאות השכר, שנבע בעיקר מהשפעת יישום הסכם השכר בבל"ל וחלקו מגידול בהוצאות אחזקה ופחת כפועל יוצא מהרחבת השטח במספר סניפים ועדכוני הסכמי שכירות. חלקו של הבנק ברווחי פאג"י, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה, הסתכם ב-26.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37.5 מיליון ש"ח בשנת 2013.

היתרה להפחתת של עודף עלות הרכישה בפאג"י הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בכ-5 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 7.3%, בהשוואה ל-11.1% בשנת 2013.

בשנת 2014 חילק פאג"י דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח.

יחס ההון לרכיבי סיכון המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3) עומד על 16.70%, בהשוואה ל-16.90% בסוף שנת 2013. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 12.00%, בהשוואה ל-12.10% בסוף שנת 2013.

דירקטוריון פאג"י קבע בהתאם למכתב בנק ישראל מיום 10 בדצמבר 2013 בנושא ה-SREP כי יחס ההון הכולל של פאג"י לא יפחת משיעור של 15.0% וכי יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-10.0%.

יובנק בע"מ (להלן - "יובנק") - בו מחזיק הבנק 100% מהון המניות, הינו בנק מסחרי הפועל בעיקר במגזרי הבנקאות הפרטית ושוק ההון באמצעות 8 סניפים. השקעת הבנק ביובנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-456 מיליון ש"ח.

סך המאזן של יובנק הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-10,299 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,379 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 22.9%.

סך כל ההון של יובנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-456 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-417 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 9.4%.

הרווח הנקי של יובנק הסתכם ב-43.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42.0 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 2.6%.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 9.7%, בהשוואה ל-9.5% בשנת 2013.

יחס ההון לרכיבי סיכון המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3) עומד על 18.60%, בדומה לסוף שנת 2013. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 15.70%, בהשוואה ל-15.40% בסוף שנת 2013.

ביום 19 בדצמבר 2013, קבע דירקטוריון יובנק יעדי הון עד להשלמת הליך הסקירה וההערכה הפיקוחי על ידי בנק ישראל. על פי החלטה זו, יחס ההון הכולל המינימלי שנקבע יהיה בשיעור של 15% ואילו יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון המינימלי יהיה בשיעור של 10%.

ביום 1 בינואר 2014, נתקבל מכתב מבנק ישראל בנושא הליך הסקירה הפיקוחי, אשר גם על פיו יעדי ההון של יובנק הם המצויינים לעיל.

ביום 1 ביולי 2014 מונה מר אבי שטרנשוס למנכ"ל יובנק.

בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל") - בו מחזיק הבנק 78.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 48 סניפים ושלוחות. הבנק יישם למפרע את הבהרת המפקח על הבנקים בדבר טיפול באופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם, חלק הבנק ברווחי אוצר החייל כולל את חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה באוצר החייל - חבר משרתי קבע והגמלאים בע"מ, להם העניק הבנק אופציית מכר למניות אוצר החייל המוחזקות על ידם.

השקעת הבנק באוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-1,203 מיליון ש"ח. סך המאזן של אוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-16,902 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-16,364 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 3.3%. סך כל ההון של אוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-1,133 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,103 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 2.7%.

הרווח הנקי של אוצר החייל הסתכם ב-44.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-103.1 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 57.1%. עיקר הקיטון ברווח מוסבר מהשפעת ירידת הרבית על הכנסות הרבית, בירידה ברווחי מימוש אגרות חוב ומגידול בהפרשה להפסדי אשראי כתוצאה מיישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים". חלק הבנק בתוצאות הפעילות של אוצר החייל, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה הסתכם ב-3.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-62.0 מיליון ש"ח בשנת 2013. היתרה להפחתה של עודף עלות הרכישה באוצר החייל הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 ב-70 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 3.9%, בהשוואה ל-9.6% בשנת 2013.

יחס ההון לרכיבי סיכון המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3) עומד על 14.21%, בהשוואה ל-14.16% בסוף שנת 2013. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 9.70%, בהשוואה ל-9.66% בסוף שנת 2013.

בחודש דצמבר 2014 החליט דירקטוריון אוצר החייל, לאחר דיון במסמך שהוכן במסגרת תהליך הערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP) כי בשנת 2015 יחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.5% ויחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3%.

לעניין רכישה נוספת של מניות אוצר החייל - ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 23 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק במסד ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-284 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-5,701 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,131 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 11.1%. סך כל ההון של מסד ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-502 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-465 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 8.0%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-36.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42.1 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 14.0%. הקיטון ברווח מוסבר בעיקרו מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד הסתכם ב-18.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-21.5 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 14.0%. חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה הסתכם ב-9.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.

היתרה להפחתה של עודף עלות הרכישה במסד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 ב-28 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 7.5% בהשוואה ל-9.6% בשנת 2013. יחס ההון לרכיבי סיכון המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3) עומד על 15.70%, בהשוואה ל-15.82% בסוף שנת 2013. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 14.50%, בהשוואה ל-14.93% בסוף שנת 2013.

ביום 24 בדצמבר 2014 במסגרת קביעת יעדי הון, נקבע עבור שנת 2015 יעד הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בשיעור של 10.0% ויעד יחס הון כולל בשיעור של 13%.

בחודש מרס 2014 זכה מסד במרכז החשכ"ל למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה. תקופת ההסכם על פי המרכז הינה ל-5 שנים מחודש יוני 2014, עם אופציה להארכה לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

השקעת הבנק בכאל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-404 מיליון ש"ח.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-39.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-33.4 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 18.0%.

בשנת 2014 חילקה כאל דיבידנד בסך של 60 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם ב-17 מיליון ש"ח.

סך כל הנכסים הסתכם בסוף דצמבר 2014 ב-10,263 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9,545 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

יחס ההון לרכיבי סיכון המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון (באזל 3) עמד על 16.3%, בהשוואה ל-16.4% בסוף שנת 2013.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי אשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל ומשווקת באופן מצומצם בלבד גם כרטיסי אשראי של "מסטרקארד".

חברות בת בחו"ל

השקעות הבנק בחברות הבת בחו"ל, הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 ב-243 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-408 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. הירידה בהשקעת הבנק בחברות הבת בחו"ל נובעת ממכירת פיבי בנק (יו.ק.), שהושלמה ביום 10 ביוני 2014. ראה באור 8'א' לדוחות הכספיים.

פיבי בנק (שוויץ) - בה מחזיק הבנק 100% מהון המניות הינה חברת בת בנקאית הפועלת בציריך. תחום ההתמחות העיקרי של החברה הוא בנקאות פרטית ופעילות בשוקי ההון.

פעילותה של השלוחה מפקחת על ידי רשות הפיקוח המקומית ה-FINMA (Swiss Financial Market Supervisory Authority) באמצעות משרד רואי חשבון חיצוני המבקר את החברה והמשמש כזרוע ארוכה של רשות הפיקוח השוויצרית. השקעת הבנק בפיבי בנק (שוויץ) ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-243 מיליון ש"ח. סך המאזן של פיבי בנק (שוויץ) ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-379 מיליון פר"ש, בהשוואה ל-409 מיליון פר"ש ביום 31 בדצמבר 2013, קיטון בשיעור של 7.3%. סך נכסי הלקוחות המנוהלים הסתכם ב-1,126 מיליון פר"ש, בהשוואה ל-1,128 מיליון פר"ש ביום 31 בדצמבר 2013.

הרווח הנקי לאחר ביצוע התאמות למדיניות החשבונאית בקבוצה הסתכם ב-223 אלפי פר"ש, בהשוואה ל-1,669 אלפי פר"ש בשנת 2013. הירידה ברווח מוסברת בעיקר מהפרשה שנעשתה בגין חלק פיבי שוויץ מכלל מערכת הבנקאית בשוויץ, בהסכם להסדרת סוגיות המיסוי בגין שלטונות אנגליה לשלטונות שוויץ, בכל הקשור לכספי לקוחות אנגלים המנוהלים בבנקים בשוויץ. תשואת הרווח הנקי עמדה על 0.4%, בהשוואה ל-2.8% בשנת 2013.

לפרטים בנושא חשיפות אפשריות בגין לקוחות אמריקאיים ראה פרק "חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית" - חשיפות אפשריות בגין לקוחות אמריקאיים.

חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

כללי

מערכת החקיקה המסדירה את תחום הבנקאות בישראל ואשר חלה על הבנק כוללת, בין היתר, את פקודת הבנקאות משנת 1941, חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981 וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. מכוח חוקים אלה נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל ושל המפקח על הבנקים, וחלים עליו הוראות, כללים, הנחיות וצווים של המפקח על הבנקים ("החקיקה הבנקאית"). החקיקה הבנקאית מהווה את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. פרט לחקיקה הבנקאית, כפוף הבנק בפעילותו גם למערכות חקיקה מקבילות המסדירות את פעילותו בתחומים שונים, כגון פעילות בתחום שוק ההון, בתחום המשכנתאות ועוד. גם בתחומים אלה חלים על הבנק, בנוסף לדברי החקיקה, הוראות, כללים והנחיות של רשויות המדינה המוסמכות, ובהם של רשות ניירות ערך, של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, של הבורסה לניירות ערך ושל רשות ההגבלים העסקיים. רגולציה נוספת בנושאים יחודיים מטילה על כלל המערכת הבנקאית חובות והוראות ספציפיות, לדוגמה דיני איסור הלבנת הון ומימון טרור, רגולציה העוסקת בפעילות מול תושבי חוץ כגון ה-FACTA וכיו"ב. קבוצת הבנק פועלת תוך ציות להוראות החוק והרגולציה החלים עליה כאמור. להלן בתמצית פירוט של שינויי חקיקה ויזומות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדו"ח אשר משפיעים או עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

בנקאות

חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 19), התשע"ד - 2014

ביום 10 במרס 2014 פורסם תיקון מס' 19 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). התיקון מחייב את התאגידים הבנקאיים, בטרם העמדת הלוואה לפרעון מיידי או פתיחה בהליך משפטי נגד לקוח, למסור ללקוח על כך הודעה מראש ובכתב. במסגרת התיקון מפורט המידע המדויק אותו נדרש הבנק לציין בהודעה שתימסר ללקוח. התיקון יחול גם ביחס להודעות הנמסרות לערבים, בהתאם לכללים שקבע המפקח על הבנקים במסגרת תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 453 שפורסמה ביום 23 באפריל 2014. התיקון לחוק נכנס לתוקפו ביום 10 בספטמבר 2014 וחל גם ביחס להלוואות שניתנו לפני מועד זה.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ה - 2015

במסגרת המשך יישום דו"ח ועדת זקן, ביום 28 בנובמבר 2013 פורסם תיקון הכולל הרחבה של הגדרת "עסק קטן" ליחיד שהוא עסק (אלא אם הבנק ימצא כי מחזור עסקיו השנתי עולה על 5 מיליון ש"ח), קביעת שני מסלולי עמלות, מסלול בסיסי ומסלול מורחב (הכוללים רשימת שירותים אחידה) שבנק חייב להציע ללקוחותיו ומסלול עמלות נוסף שהינו רשות, וכן הפחתה של עמלת המינימום בעו"ש, הכל ביחס ליחידים ולעסקים קטנים. התיקון נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014, למעט התיקון הנ"ל בהגדרת "עסק קטן" אשר בהתאם להבהרת בנק ישראל ייכנס לתוקף עם השלמת הליך החקיקה לתיקון סעיף 9ט(ו) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. ביום 26 במרס 2014 פורסם ברשומות צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד-2014, לפיו שירות מסלול בסיסי מוכרז כשירות בר פיקוח ונקבע לו סכום עמלה מירבי של 10 ש"ח בחודש, בתוקף מיום 1 באפריל 2014. ביום 29 בינואר 2015 פורסם ברשומות התיקון הנ"ל, המשלב תיקונים ממספר טיוטות קודמות ותיקונים נוספים, שעיקרם - הוראות בנושא ההצטרפות למסלולים. - תיקון (נוסף) בהגדרת "עסק קטן" לפיו תאגיד שהמציא לבנק "דוח שנתי", על פיו מחזור עסקיו בשנה שקדמה למועד מסירתו אינו עולה על חמישה מיליון ש"ח, לא יידרש למסור דוח שנתי נוסף וימשיך להיחשב כ"עסק קטן" עד להתקיים הנסיבות המפורטות בתיקון, בהן הותר לבנק לסווגו כעסק שאינו עסק קטן.

- תיקונים בעמלות שונות- איסור על גביית עמלת פעולה בערוץ ישיר בגין חיוב בכרטיס חיוב מיידי, תיקונים בעמלות טיפול במזומנים, העברה ב- RTGS ועמלות כרטיסי אשראי, ביטול עמלת דמי ניהול/גבייה של הלוואות.
- הוסף תעריפון בעניין עמלות בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיס חיוב.
- בחודש פברואר 2015 הופצה טיוטת תיקון נוסף לכללי העמלות, הכוללת ביטול עמלת "חיוב המפקיד בהחזרת שיק", הכנסת עמלת "הודעות" לפיקוח ואיסור על גביית דמי כרטיס בעד כרטיס חיוב מיידי שהונפק ללקוח שברשותו כרטיס אשראי שהונפק על ידי אותו תאגיד בנקאי.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים)(תיקון), התשע"ה-2014

ביום 7 באוקטובר 2014 פורסם ברשומות התיקון הנ"ל, הכולל -

- הוראות משלימות ליישום כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008 בהקשר להגדרת "עסק קטן" (חובת מתן דף הסבר לכל אדם המבקש לפתוח חשבון למטרת עסק ותוכנו) ולמסלולי העמלות, לרבות הסמכת המפקח לקבוע הוראות שונות לעניין המידע שיימסר ללקוח בהצטרפות למסלול (בנק ישראל טרם פירסם נוסח סופי לטיוטת החוזר שהפיץ ביום 5 במרס 2014 בנושא המידע הנ"ל).
- חובת פרסום שיעורי רבית מסוימים ומחיר מטבע חוץ, שקבע הבנק, באתר הבנק באינטרנט.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים)(תיקון מס' 2), התשע"ה-2014

ביום 30 בדצמבר 2014 פורסם ברשומות התיקון הנ"ל, שעיקרו -

- חובת פרסום חוזים אחידים מסוימים הנהוגים בבנק, באתר הבנק.
- הסמכת המפקח לקבוע סוגי חשבונות או תנאים מסוימים שבהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח על הסכמים עם הבנק.
- ביום 4 בינואר 2015 פורסם מכוח הסמכה זו חוזר בעניין סוגי הסכמים ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח וניתן יהיה לאשרם באינטרנט (לרבות מסמכי פתיחת חשבון מקוון בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 418).
- הוספת הסדר לעניין מסירת עותקי הסכמים/מסמכים באמצעות אתר הבנק או בדואר אלקטרוני.
- הסדר מרכז בנושא מתן הודעה ללקוחות על שינויים.

צו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם)(תיקון) התשע"ד-2014

ביום 27 באוגוסט 2014 פורסם תיקון לצו, המשנה את נוסחת החישוב של עמלות פירעון מוקדם בהלוואות לדיוור. בהתאם לתיקון, אם שיעור הרבית הממוצעת במועד מתן ההלוואה נמוך משיעור הרבית התקופתית החלה על ההלוואה במועד העמדתה, עמלת הפירעון המוקדם לא תעלה על סך כל ההפרש בין התשלומים העתידיים שהלווה חפץ לפרוע בפירעון מוקדם, כשהם מהווים לערך הנוכחי ביום הפירעון המוקדם לפי הרבית הממוצעת נכון ליום זה, לבין אותם תשלומים, כשהם מהווים לערך הנוכחי ביום הפירעון המוקדם לפי הרבית הממוצעת במועד העמדת ההלוואה.

עם זאת, במקרה בו רבית ההלוואה נמוכה מהרבית הממוצעת הידועה ביום העמדת ההלוואה, תחושב העמלה בהתבסס על הרבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול רבית ההלוואה (במקרה זה נוסחת חישוב העמלה נשארה, איפוא, כפי שהיתה בעבר). עוד נקבע כי במקרים בהם הלווה נפטר, אין לגבות עמלה בגובה עשירית האחוז מהסכום הנפרע, וכן הוספו אמצעים למתן הודעה מוקדמת והורחבה חובת הגילוי וחובת הוספת פרטי יצירת קשר בדפי ההסבר הניתנים ללקוחות. תחילת התיקון 180 יום מיום פרסומו והוא יחול על כל הפירעונות המוקדמים של הלוואות לדיוור שיבוצעו החל ממועד כניסתו לתוקף.

הוראת ניהול בנקאי תקין 421 בעניין "הפחתה או תוספת בשיעורי רבית"

ההוראה, אשר פורסמה ביום 9 בספטמבר 2013, מחייבת את הבנק, ביחס להלוואות ולפקדונות מסוימים, לשמור לאורך כל תקופת ההלוואה/הפקדון על אותה הפחתה או תוספת לרבית הבסיסית, שחלה במועד מתן ההלוואה/במועד ההפקדה. "הלוואה" – לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון או מסגרת אשראי בכרטיס חיוב.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2014, למעט ביחס לפקדונות לגביהם ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2014, והיא חלה על הלוואות ופקדונות של "יחיד" ו"עסק קטן" שיבוצעו לאחר כניסת ההוראה לתוקף. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הכנסות הבנק.

הבהרות לגבי ההוראה ניתנו בקובץ שאלות ותשובות שפורסם על ידי בנק ישראל ביום 23 באפריל 2014.

הוראת ניהול בנקאי תקין 414 בעניין "גילוי עלות שירותים בניירות ערך"

על פי ההוראה, אשר פורסמה ביום 2 באפריל 2014, נדרשים הבנקים לגלות ללקוח, בהודעת פירוט עמלות חצי-שנתית הנשלחת ללקוח ובאתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, גם "מידע השוואתי" בקשר עם עמלות בסוגי פעולות בניירות ערך שנקבעו בהוראה, ששולמו בפועל על ידי לקוחות שמחזיקים פקדונות בשווי דומה לשווי הפקדון שמחזיק הלקוח. המידע ההשוואתי והמידע בדבר עמלות ניירות ערך בהן חויב הלקוח, יוצגו במתכונת שנקבעה בהוראה.

ההוראה חלה על יחידים ועסקים קטנים. ונכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015, כאשר ההצגה הראשונה של המידע ללקוח ופרסומו באתר האינטרנט, התבססה על נתונים שהתקבלו במהלך החודשים יולי – דצמבר 2014.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 – "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו"

ביום 26 במאי 2014 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 – פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו. סעיף 2(א) (2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981 קובע, בין היתר, כי תאגיד בנקאי לא יסרב מטעמים שאינם סבירים לפתוח ולנהל עבור לקוח חשבון עו"ש המתנהל ביתרות זכות. ההוראה מגדירה רשימת מקרים בהם לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון עו"ש כאמור: לקוח מוגבל/מוגבל חמור/מוגבל מיוחד לרבות לקוח שהוגבל בעבר; לקוח בהליך פשיטת רגל לרבות לקוח שהיה בעבר בהליך כאמור; לקוח שהוטל עיקול על חשבוניתו; לקוח שמתנהל או שהתנהל נגדו בעבר הליך משפטי שמקורו בגביית חוב בינו לבין תאגיד בנקאי אחר.

בנוסף לאמור קובעת ההוראה רשימת שירותים בסיסיים, אותם, ככלל, מחויב הבנק לספק בכל חשבון המתנהל אצלו.

ההוראה חלה על יחידים תושבי ישראל ונכנסה לתוקף באופן מלא ביום 1 בינואר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין 418 בעניין "פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט"

ההוראה, אשר פורסמה ביום 16 ביולי 2014, מאפשרת לבנק לפתוח ללקוחות חשבונות באופן מקוון ולנהלם, ובלבד שהמבקשים לפתוח חשבון יהיה יחידים, בגירים, תושבי ישראל, ולא יהיו נהנים בחשבון זולת בעלי החשבון. לצורך זיהוי הלקוחות ואימות פרטיהם יבוצעו הליכים יחודיים, לרבות אימות על סמך העתק מסמכי זיהוי, חתימה על הצהרת נהנים באופן מקוון, זיהוי באמצעות טכנולוגיית היוועדות חזותית, וביצוע הליך הכר את הלקוח מוגבר. ההוראה קובעת הגבלות שונות בניהול החשבון (סכומי מקסימום – לפעולות, יתרת נכסים בסוף כל יום ולמסגרת לפעילות בכרטיס חיוב, זהות המורשים לפעול בחשבון. סוג וכמות טפסי שיקים שיונפקו ללקוח). ההגבלות תוסרנה לאחר שהלקוח יפקוד את הסניף ויושלם הליך זיהוי מלא.

הבנק הודיע לבנק ישראל כי יהיה ערוך לשירות של פתיחת חשבון מקוון בסוף חודש מרס 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין 403 בעניין "הטבות לא בנקאיות ללקוחות" והוראת ניהול בנקאי תקין 470 בעניין "כרטיסי חיוב"

ביום 6 ביולי 2014 פורסם תיקון להוראות הנ"ל, המסדיר את תחום ההטבות הלא בנקאיות הניתנות ללקוחות על ידי בנקים וחברות כרטיסי אשראי. במסגרת התיקון נקבע כי ניתן לתת הטבות בנקאיות כגון הפחתה/פטור בתשלום עמלות, הפחתה/תוספת רבית וכו', אך, ככלל, נאסר לתת הטבה לא בנקאית, כגון מתנה, ובפרט כזו הכובלת את הלקוח. עם זאת, ההוראה מתירה לתת הטבה לא בנקאית בתנאים מסוימים, כגון במסגרת הגשת בקשה להנפקת כרטיס חיוב, החזקתו והשימוש בו (בכפוף למגבלות בהקשר לאשראי מתגלגל) או תשלום כסף בפתיחת חשבון עו"ש בלבד וכו', אך זאת בתנאי שלא יותנו בתנאים שפורטו בהוראה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין - מס' 425 - דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים

ביום 23 בנובמבר 2014 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים. ההוראה קובעת חובת מסירת דיווח שנתי ללקוחות, ומגדירה את אופן מסירתו ואת פירוט המידע שייכלל בו. הדיווח יכלול מידע מקיף אודות נכסיו והתחייבויותיו של הלקוח. ההוראה כוללת אפשרות שהמפקח על הבנקים ירחיב את חובת הדיווח גם למידע אודות דירוג האשראי של הלקוח בתאגיד הבנקאי.

ההוראה תחול על יחידים ועסקים קטנים ותיכנס לתוקף ביום 28 בפברואר 2016 (התאגידים הבנקאיים נדרשים להעביר למפקח על הבנקים פירוט הנוסחאות המשמשות בסיס לחישוב הנתונים וכן תצוגה ראשונית של הדוחות עד ליום 1 ביולי 2015).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

ביום 21 בדצמבר 2014 פורסם על ידי בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח. עיקרי התיקון הם הרחבת האפשרות לבצע תהליכי סגירת חשבון או העברת פעילות באמצעות ערוצי תקשורת נוספים וכן מסירת מידע ללקוח במתכונת דומה לזו שנקבעה בהוראות בנק ישראל מס' 425 בנוגע לדוחות השנתיים ללקוחות. ההוראה תחול על יחידים ועסקים קטנים ותיכנס לתוקף במועדים שונים - 1 בינואר 2015, 1 ביולי 2015 ובאופן מלא ביום 28 בפברואר 2016.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' A308 בעניין טיפול בתלונות הציבור

ביום 30 בספטמבר 2014 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין A308 בעניין טיפול בתלונות הציבור. ההוראה מחייבת הקמת פונקציה יעודית לטיפול בתלונות הציבור ומיניו נציב תלונות הציבור. בנוסף קובעת ההוראה את הסמכויות והתפקידים של הפונקציה הנ"ל וכן של ההנהלה והדירקטוריון, על מנת להבטיח את תפקודם היעיל והתקין ומתן מענה מהיר והוגן ללקוחות. תחילתה של ההוראה ביום 15 באפריל 2015.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 19), התשע"ג - 2013

הטיטסה מיום 8 ביולי 2013 מסדירה הרחבת הגדרת "עסק קטן" בכללי העמלות גם ליחיד המנהל חשבון למטרת עסק וכן מסמיכה את המפקח על הבנקים לפרסם נתונים בדבר ההכנסה הממוצעת בפועל של לקוחות מקבלת שירותים וכן שיעורי רביות המשולמות בפועל ללקוחות בעד פקדונות שקליים והנגבות בפועל מלקוחות בעד אשראי, בתאגידים הבנקאיים.

טיטסת ניהול בנקאי תקין מס' 454 - פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיור

הטיטסה פורסמה ביום 3 בפברואר 2015. מטרת הטיטסה היא להרחיב את תחולת ההסדר הקבוע בהוראה, להסדיר מנגנון אחיד וגלוי לקביעת שיעור הרבית לפיה מחושב רכיב ההיוון וליצור התאמה, ככל הניתן, בין פירעון מוקדם של הלוואה לדיור לבין פירעון מוקדם של אשראי שניתן שלא לדיור. לפי התיקון יחול ההסדר הקבוע בהוראה על הלוואות שסכומן המקורי אינו עולה על 5 מיליון ש"ח, לעומת

הנוסח הקיים שהחילו רק על הלוואות שסכומן המקורי אינו עולה על 750 אלף ש"ח ושניתנו לתקופה של 6 חודשים לפחות ("הלוואות מוגנות"). כמו כן, התיקון מחיל את כללי הפירעון של הלוואות מוגנות ברבית משתנה גם על הלוואות ברבית משתנה שסכומן המקורי עולה על 5 מיליון ש"ח ("הלוואות חופשיות").

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014

ביום 10 באוגוסט 2014 פורסם תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014 המסמיך את הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") לקבוע שיעורי עמלה צולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, וזאת במקום ההסדר המשפטי הקיים (אישור הסדר כובל בבית הדין להגבלים עסקיים). הממונה יוכל לקבוע עמלה צולבת בשיעורים שונים, לרבות עמלה צולבת בשיעור אפס, מקום בו הוא סבור כי לעסקאות שונות מאפיינים המצדיקים זאת. בנוסף, תיקון החוק קובע אחריות פלילית ואפשרות הטלת עיצום בגין תשלום או גביית עמלה צולבת בשיעור שונה משקבע הממונה, וכן כי הפיקוח השיפוטי על הממונה בהפעלת סמכותו לעיל, לרבות ערעור על החלטת הממונה בקביעת שיעור עמלה צולבת, יעשה באמצעות בית המשפט לעניינים מנהליים.

שוק ההון

א. ייעוץ השקעות, ניהול תיקים וקרנות נאמנות

חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014

ביום 30 ביולי 2014 פורסם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014. התיקון מסדיר, בין היתר, את האפשרות להציע לציבור בישראל יחידות של קרן חוץ, אשר קיבלו אישור הגוף המפקח במדינת המוצא שלהן ובכלל זה מאפשר לשר האוצר לקבוע הוראות לעניין תשלום עמלת הפצה על ידי מנהל קרן החוץ. החוק נכנס לתוקף 3 חודשים ממועד פרסומו, אולם הפרק המסדיר הצעת קרנות חוץ ייכנס לתוקף במועד כניסתו לתוקף של תקנות, אשר נועדו להבטיח את עניינו של ציבור המשקיעים בישראל.

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012

ביום 29 באוקטובר 2013 התקבלה במליאת הכנסת הודעת הממשלה על החלת דין רציפות על הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 9 ביולי 2012. מטרת התיקון להסדיר את פעילות תעודות הסל במסגרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וכמו כן להסדיר במסגרת חוק זה מכשיר פיננסי חדש - "קרן סל". קרן סל תהיה קרן נאמנות סגורה, מחקה, היינו שיעודה השגת תוצאות הדומות ככל האפשר לשיעור השינוי בנכס המעקב שלה. במסגרת התיקון לחוק, מוצע להחיל חלק נכבד מהוראות החוק החלות כיום רק על קרנות נאמנות גם על תעודות סל וקרנות סל.

חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014

ביום 27 בינואר 2014 פורסם החוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, אשר במסגרתו תוקן חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, השתנ"ה-1995 באופן המסמיך את שר האוצר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע סוגי נכסים פיננסיים, אשר ניתן יהיה לתת לגביהם ייעוץ השקעות גם על ידי מי שאינו בעל רישיון ייעוץ לפי החוק. ביום 19 בנובמבר 2014 פורסמו תקנות המגדירות קרן פקדונות ומלוות (קפ"מ) כנכס פיננסי כאמור. השלכות תיקון זה על הבנק עדיין אינן ידועות.

הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (ייעוץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012

ביום 24 ביולי 2012 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (ייעוץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012.

הצעת החוק נועדה להסדיר באופן נפרד את העיסוק בייעוץ השקעות כללי ובשיווק השקעות כללי, שמשמעם מתן שירותי ייעוץ / שיווק השקעות למספר רב של אנשים, שאינו מותאם באופן ספציפי לצרכיו ומאפייניו של לקוח ספציפי ושאינו בו אינטראקציה בין-אישית בין נותן הייעוץ למקבלו.

העיסוק בייעוץ השקעות כללי אינו מחייב רישיון אולם מחייב מתן גילויים שונים על ידי היועץ, לרבות גילוי על ניגודי עניינים ופרטים על היועץ והכל בהתאם לאופי הייעוץ הכללי.

התיקון לחוק ככל שיתקבל ייכנס לתוקפו שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות.

ב. קופות גמל

חוזר הממונה על שוק ההון - חוזר סוכנים ויועצים 1-10-2014 בעניין "הסכמים למתן שירותים"

בהתאם לחוזר, שפורסם ביום 18 באוגוסט 2014, כל התקשרות בין תאגיד בנקאי שהוא יועץ פנסיוני לבין גוף מוסדי בהסכם ניהול, תפעול או כל הסכם דומה תיחשב כהתקשרות היוצרת זיקה אסורה לפי חוק הייעוץ הפנסיוני ומהווה קבלת טובת הנאה אלא אם התקיימו מספר תנאים המתייחסים לתוכן השירות, התמורה, הפרדה בין מתן הייעוץ ומתן השירותים במסגרת הסכם התפעול, וכן מניעת הטיה של הייעוץ וגילוי נאות. מבחינת התוכן של שירותי התפעול, הסכם התפעול לא יתייחס לפעילויות שכלולות במסגרת חובותיו ופעולותיו של יועץ פנסיוני או לפעילות שאינה קשורה לניהול או תפעול של הגוף המוסדי, אך על אף האמור רשאי תאגיד בנקאי שהוא יועץ פנסיוני לספק שירותים מסוימים המפורטים בחוזר גם שלא כחלק מייעוץ פנסיוני. חוזר זה מחליף חוזרים קודמים של הממונה באותו נושא, בהם נקבעו הסדרים דומים להסדר הנוכחי, אך אין בו מגבלה לגבי זהות הגופים המוסדיים להם ניתן לתת שירותי תפעול מסוימים המפורטים בחוזר, גם שלא כחלק מייעוץ פנסיוני, או מגבלה על התקופה שבה ניתן לתת שירותי תפעול כאמור.

טיטת חוזר הממונה על שוק ההון בעניין "אספקת שירותי תפעול אחורי ושירותי תפעול קדמי"

הטיטת פורסמה ביום 6 באוגוסט 2013. על פי הטיטת מוצע שינוי מהותי במעורבות תאגידים בנקאיים בשירותי התפעול לגופים מוסדיים, תוך הבחנה, לראשונה, בין שירותי תפעול אחורי לבין שירותי מערך קדמי, המתייחסים לשירותים הניתנים במישרין לעמיתים. לאור פרסום חוזר סוכנים ויועצים 1-10-2014 האמור לעיל, הובהר לבנק כי טיטת זו כבר אינה על הפרק.

ג. ניירות ערך

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53), התשע"ד-2013

ביום 28 באוקטובר 2013 אושר תיקון 53 לחוק ניירות ערך. התיקון נועד לעודד מחזיקים בניירות ערך לממש את זכויות ההצבעה שלהם באמצעות מערכת הצבעה אלקטרונית שתקים הרשות לניירות ערך מבלי להידרש לקבל אישור בעלות בנייר הערך מאת חבר הבורסה. חברי הבורסה יידרשו להמציא למערכת את כל הנתונים הנדרשים על מצביעים פוטנציאליים המחזיקים בניירות ערך באמצעותם וכן להמציא למצביעים הפוטנציאליים הללו את המידע והפרטים הנדרשים להם לצורך הצבעה באסיפה. המודל לא נועד להחליף את האפשרויות הקיימות היום להצבעה באסיפה אלא מהווה ערוץ נוסף למימוש זכויות ההצבעה של המחזיקים בניירות ערך.

התיקון לחוק ייכנס לתוקף ביום 17 ביוני 2015, עם תחילתן של תקנות לחוק שהותקנו לעניין זה.

המלצות הוועדה הבינמשרדית לבחינת שוק הקסטודי בישראל

ביום 29 בדצמבר 2011 פרסמה הוועדה הבין-משרדית לבחינת שוק הקסטודי בישראל את המלצותיה הסופיות ביחס להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון הישראלי (להלן - "הוועדה" ו-"הדוח", בהתאמה). לפי הדוח, המונח קסטודי מתייחס לשירות של משמורת ניירות ערך עבור בעליהם באופן שמתעד את זכויות הבעלות של המשקיע ומגן עליהן, וכן מאפשר למשקיע ליהנות מפירותיה של בעלות זו (להלן - "שירותי קסטודי"). הדוח כולל את המלצותיה של הוועדה ביחס להסדרה רגולטורית של שירותי קסטודי בישראל, לרבות בנוגע להשקעות בחו"ל, המתייחסות, בין היתר, להגדרת מהות שירותי הקסטודי והגופים המעורבים במתן השירותים (כגון: קסטודיאן, מתווך, קסטודיאן צד ג' ותת-קסטודיאן), והגדרת חובות בסיסיות של נותן שירותי קסטודי (הפרדת נכסים, רישום, תיעוד ודיווח, ביקורת וכיו"ב). נאמר בדוח כי ההסדרה, הפיקוח והאכיפה של המלצות הוועדה יבוצעו על ידי הרגולטורים המפקחים הרלוונטיים לגוף שמעניק את שירותי הקסטודי. במכתב מיום 16 בינואר 2013 של המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, נקבע, בין היתר, כי תאגידים בנקאיים המספקים שירותי קסטודי ללקוחותיהם, בין באופן ישיר (קסטודיאן) ובין באופן עקיף (מתווך), יפעלו על פי המלצות הוועדה, וכי בכוונת המפקח לשלב בעתיד את המלצות הוועדה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין, כאשר עד אז יפרסם המפקח הבהרות לאופן יישום ההמלצות, ככל שידרש, באמצעות "שאלות ותשובות".

תעודות סל "שקופות"

ביום 4 באוגוסט 2014 פרסמו רשות ניירות ערך והפיקוח על הבנקים הודעה משותפת הנוגעת להחזקת מניות הבנקים על ידי מנפיקי תעודות סל, בתעודות סל העוקבות אחרי מדד ת"א בנקים. נכון להיום מנפיקי תעודות הסל הם הנחשבים למחזיקים במניות המוחזקות בתעודות הסל שבניהולן. על פי ההודעה האמורה, מנפיק תעודות סל רשאי להנפיק תעודת סל "שקופה", שבה המשקיעים שירכשו את התעודה (להלן - "המשקיעים") הם אלה שייחשבו המחזיקים במישרין במניות הבנקים ולא מנפיק התעודה, וזאת בתנאי שיתקיימו כל התנאים שנקבעו בהודעה, ובין היתר: נכסי התעודה יכללו את מניות מדד הבנקים בלבד, הם יוחזקו על ידי נאמן עבור המשקיעים וזכויות ההצבעה בגין מניות הבנקים המוחזקות בתעודה תהיינה בידי המשקיעים ולא בידי מנפיק התעודה.

ד. ייעוץ פנסיוני

התוכנית להגברת התחרות בשוק הייעוץ הפנסיוני

בחודש יוני 2014 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על הבנקים על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשע"ד - 2014, אשר פורסמה גם בחודש מאי 2012, על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, במסגרת התוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני שפורסמה בחודש נובמבר 2010. טיוטת התקנות קובעת, בין היתר, שגם מבטח יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ושלגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. בנוסף, על פי הטיוטה שיעור עמלות ההפצה המירבי יורכב משני רכיבים, כאשר הרכיב הראשון יהיה הנמוך מבין 0.2% מהיתרה הצבורה ו-40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מהיתרה הצבורה, והרכיב השני יהיה הנמוך מבין 1.6% מההפקדות השוטפות ו-40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מההפקדות השוטפות. כמו כן מוצע, כי שיעור עמלת ההפצה המירבי בגין קרנות השתלמות יישאר 0.25% מהיתרה הצבורה.

לאחרונה הובהר לאיגוד הבנקים כי לעת עתה ולאור כוונת הממונה על שוק ההון לגבש עמדה אחרת בנושא, מוקפא קידומה של טיוטת התקנות האמורה לעיל.

בחודש ספטמבר 2014, פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"ד-2014, המחליפה טיוטה קודמת מחודש מאי 2012. הטיוטה קובעת, בין היתר, כי דמי עמילות (לרבות עמלת הפצה) בשל מוצר ביטוחי (לרבות מוצר פנסיוני אך למעט פוליסת ביטוח לתקופה שאינה עולה על שנתיים) ישולמו רק לבעל רישיון חדש שמונה לבקשת לקוח. בעל רישיון לעניין זה מוגדר ככולל סוכני ביטוח שותפים אשר ערכו הסכם בכתב לחלוקה ביניהם של דמי עמילות המתקבלים בעד לקוח. על אף האמור, יתכן תשלום עמלה לסוכן ביטוח שצירף לראשונה מבטח למוצר ביטוחי (לרבות מוצר פנסיוני), לאחר שמונה בעל רישיון אחר תחתיו, בתנאים ולתקופה המפורטים בטיטה.

ביום 10 במרס 2014 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים)(תיקון מס' 6), התשע"ד- 2014, אשר פורסמה גם בשנת 2012. ההצעה כוללת, בין היתר, הוראות לעניין בחירת בעל רשיון על ידי עובדים; וכן הצעה להחיל על בעלי רשיון את החובות החלות על מבטח בעניין דוחות והודעות לממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, תוך התאמה מסוימת לגבי תאגידים בנקאיים.

ה. כללי

החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד - 2013 פרסום רשימות

ביום 11 בדצמבר 2014 פרסמה הוועדה לצמצום הריכוזיות, על פי הוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד - 2013 ("חוק הריכוזיות"), את רשימת הגורמים הריכוזיים במשק ואת רשימת התאגידים הריאליים המשמעותיים והתאגידים הפיננסיים המשמעותיים. בהתאם לרשימות, הבנק הוגדר כגוף פיננסי משמעותי, פז חברת נפט בע"מ ("פז") הוגדרה כתאגיד ריאלי משמעותי, ושניהם הוגדרו כגורם ריכוזי. לאור האמור, ובהתאם למצב הדברים הקיים, לאחר תום תקופת המעבר של שש שנים מפרסומו של חוק הריכוזיות, בעלי השליטה בבנק לא יוכלו לשלוט במקביל בבנק ובפז.

בנוסף, עד לתום תקופת המעבר שנקבעו בחוק הריכוזיות בנושא כהונת נושאי משרה, על דירקטורים המכהנים בבנק ושלם זיקה לתאגיד ריאלי משמעותי הכלול ברשימות לסיים את כהונתם בבנק או לסיים את הזיקה שלהם לתאגיד הריאלי המשמעותי.

הוראת בנק ישראל בעניין "פעילות בסחורות"

בחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את עמדתו בנושא פעילות בסחורות. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי אינו רשאי לפעול בסחורות עבור הנוסטר, ובכלל זה מכשירים פיננסיים נגזרים שנכס הבסיס שלהם הוא סחורה, לרבות נגזרים משובצים. גם פעילות במתכות יקרות נחשבת כפעילות בסחורות, למעט השקעה בזהב המיועד לצרכים מוניטריים.

בנוסף, מגבילה ההוראה את הפעילות המותרת בסחורות עבור לקוחות, וקובעת תנאים לקיומה. תנאים אלה כוללים, בין היתר, ביצוע הפעילות בדרך של תיווך, התחשבות כספית בלבד עם הלקוח ועם הצד הנגדי (למעט במקרים מוגדרים בהם ניתנה הקלה בהקשר זה להסכם עם הצד הנגדי), ותיחום הלקוחות עבורם תבוצע הפעילות ללקוחות כשירים, כהגדרת "לקוח כשיר" בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וללקוחות הפעילים בתחום הסחורות שבבסיס הנגזרים ובלבד שיש הלימה בין הפעילות בסחורות עבור לקוחות המבוצעת על ידי תאגיד הבנקאי לבין הפעילות העסקית של הלקוח.

ההוראה אינה מגבילה פעילות עבור לקוחות במוצרים פיננסיים סחירים המבוססים על סחורה בה הבנק אינו משמש צד לעסקה.

מועד תחילתה של ההוראה הוא עם פרסומה, והיא תחול על עסקאות שנקשרו או שחודשו עם כניסתה לתוקף.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

הצעת חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה

והוראת שעה), התשע"ג-2013

ההצעה אושרה בקריאה ראשונה ביום 31 ביולי 2013 ובהתאם לה יתוקן חוק איסור הלבנת הון במטרה להגביר את המלחמה בהון השחור שמקורו בעבירות מס חמורות. התיקונים כוללים בעיקר הוספת עבירות מס חמורות כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון (עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, לפי סעיף 98(ג) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), ולפי סעיף 117(ב)(1) או (3) עד (8) או (ב1) לחוק מס ערך מוסף), וכן מתן סמכויות חקירה, כניסה, תפיסה וחיפוש לפקיד מכס חוקר וקביעת הסדר המאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון לפקיד מכס חוקר.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001
ביום 2 לפברואר 2014 פורסם תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001. עיקרי התיקון הינם שינוי בקריטריונים המחייבים דיווח על פעילות בלתי רגילה באופן המחייב דיווח במקרה בו התעורר חשש שמדובר בפעילות האסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או חוק מימון טרור, שילוב חובת "הכר את הלקוח" בצו, הטלת חובה לנקוט באמצעים סבירים לאימות זהותם של נהנים ובעלי שליטה. תחילתו של הצו היא שישה חודשים מיום פרסומו.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012

החוק פורסם ביום 5 באוגוסט 2012 ומטרתו להטיל סנקציות על גורמים המסייעים לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק או אמצעי נשיאה לנשק להשמדה המונית וכן קביעת מגבלות על תאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן. החוק מסמיך ועדת שרים להכריז על יחיד ו/או על תאגיד "גורם זר מסייע" בהתקיים תבחינים שונים שמהותם הוכחת סיוע לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק להשמדה המונית ו/או אמצעי נשיאה לנשק כאמור וכן מסמיך את הוועדה להכריז על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן". הכרזות אלה תתפרסמנה באמצעות מטה הסנקציות שיוקם על פי החוק. הכרזה על "גורם זר מסייע" מטילה איסור לקיום פעילות כלכלית עם אותו גורם מוכרז. הכרזה על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן" מטילה איסור השקעה באותו תאגיד בשיעורים הקבועים בחוק. המבצע פעילות כלכלית עם מי שהוכרז "גורם זר מסייע" ו/או השקעה בגורם זר שהינו תאגיד שהוכרז כ"תאגיד זר מסייע" דינו מאסר ו/או קנס ו/או חילוט רכוש כמפורט בחוק. ביום 31 במרס 2014 פורסמו תקנות המאבק בתכנית הגרעין של איראן (מתן הודעות וסדרי עבודה), התשע"ד-2014. התקנות מסדירות את דרכי ההודעה על הכוונה להכריז על גורם זר כ"גורם זר מסייע" או כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן", את אופן הגשת בקשה שלא להכריז או לבטל הכרזה, ואת סדרי עבודת הוועדה המייעצת ומטה הסנקציות שיוקמו בהתאם לחוק. תחילתן של התקנות 10 ימים מיום פרסומן.

ממשל תאגידי וחברות

הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 19 בנובמבר 2013, פרסם הפיקוח על הבנקים את הנוסח המחייב של הוראת ניהול בנקאי תקין 301A "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה") וכן קובץ שאלות ותשובות בקשר עם יישומה. בהתאם להוראה, על דירקטוריון הבנק לאשר, לפחות אחת לשלוש שנים, מדיניות תגמול שתגובש על ידי ועדת התגמול וכן לקבוע מדיניות תגמול קבוצתית. מדיניות התגמול תחול על כלל עובדי הבנק, תוך התמקדות במנגנון התגמול לעובדים מרכזיים. בקבוצת העובדים המרכזיים כלולים כל מי שלפעילותו עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק ובין היתר, בכפוף לחריגים מסוימים, נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה, מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל, עובד שסך התגמול המשויך לו מהבנק בשנה החולפת או בשנה שקדמה לה, עולה על 1,500,000 ש"ח וקבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בין החריגים כאמור להגדרת עובדים מרכזיים נכללים עובדים (שאינם נושאי משרה) שכל תגמולם נקבע על פי ההסכם הקיבוצי. ההוראה קובעת הוראות רבות בכל הנוגע לעקרונות נדרשים ביחס לתגמול עובדים מרכזיים, בדגש על התגמול המשתנה ותגמולים בגין סיום ההעסקה. עוד קובעת ההוראה הוראות בדבר מעורבות של גורמי ניהול הסיכונים, בקרה וביקורת בפיתוח מנגנון התגמול ובבחינה כי מדיניות התגמול עקבית עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק. במקביל להוראה, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 301 שעיקרם עיגון תפקידיה של ועדת התגמול בקשר עם מדיניות התגמול ותגמול של עובדים בבנק.

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק זימון לאסיפה מיוחדת של בעלי המניות שעל סדר יומה אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק המעודכנת, בין היתר, גם לפי ההוראה. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 5 בינואר 2014 (מס' אסמכתא: 01-2014

004648). ביום 16 בפברואר 2014, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה. בחודש יוני 2014, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצות ועדת התגמול, מדיניות תגמול גם ביחס לכלל העובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאם לנדרש על פי ההוראה, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק מהווה חלק ממנה. מדיניות התגמול בבנק כוללת הגדרה של קבוצות העובדים המרכזיים בבנק (לרבות עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה); תיאור של מנגנון התגמול לכלל העובדים וכן לקבוצות העובדים המרכזיים השונות ובכלל זה מתייחסת לתגמול קבוע, הסדרי סיום ההעסקה ותגמול משתנה; עקרונות למדיניות התגמול קבוצתית אשר יחולו ביחס לתאגידים הנשלטים (כמשמעם בהוראה) של הבנק; וכן תיאור של הגורמים המרכזיים המעורבים בתכנון, אישור, יישום וניטור של מנגנון התגמול בבנק. לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול ראה פרק משאבי אנוש - גילוי בגין תגמול.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בעניין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים"

ביום 10 ביולי 2014 פרסם בנק ישראל תיקון לניהול בנקאי תקין מס' 312 בעניין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". הנוהל תוקן בנושאים רבים, וביניהם, הנושאים הבאים: הקטנת מגבלת החבות הכוללת לכל האנשים הקשורים (מ-10% מההון הרגולטורי ל-10% מהון רובד 1 בלבד לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים), קביעת מגבלה פרטנית, מתוך המגבלה הכוללת, לגופים שונים המוגדרים כאיש קשור, ולא רק למרכיבים בקבוצת שליטה (כולל, בין היתר, מגבלת חבות של נושא משרה בבנק (בן זוג, צאצא ותאגידים בשליטתם) שלא תעלה על 1 מיליון ש"ח, למעט הלוואה לדיוור), הרחבת האנשים והגופים שייחשבו איש קשור לבנק (כולל, בין היתר, צאצא של נושא משרה ותאגידים בשליטתו, מי שמחזיק בבנק יותר מ-5% מסוג אמצעי שליטה ומי שמחזיק 10% ויותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו) וכן הרחבת היקפי העסקאות עם אנשים קשורים שיובאו לאישור ועדת הביקורת. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015, פרט לעניין הגדרת ההון שיפחת בהדרגה על פני 16 רבעונים עד ליום 31 בדצמבר 2018.

הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד - 2014

ביום 21 ביולי 2014 פורסמה הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד - 2014. הצעת החוק כוללת שני הסדרים עיקריים. האחד, קביעת מנגנון תאגידי לאישור התקשרות למתן תגמול לנושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי העולה על 3.5 מיליון ש"ח בשנה. סכום התגמול מחושב במצטבר בכל החברות באותו אשכול פיננסי. המנגנון כולל אישור ועדת תגמול/ ובהעדרה ועדת ביקורת, אם קיימת כזו, אישור הדירקטוריון, ברוב של הדירקטורים החיצוניים/הבלתי תלויים (ככל שיש כאלו), ואישור אסיפה כללית. בתאגיד שהוא חברה ציבורית, לאישור האסיפה הכללית נחוץ רוב מיוחס מקרב בעלי מניות המיעוט. ההסדר השני, קביעה כי בהכנסה החייבת במס של תאגיד פיננסי לא יותרו ניכויים בשל שכר של נושאי משרה בכירה ועובדים מעבר לתקרה של 3.5 מיליון ש"ח בשנה, ומתקרה זו יופחת סכום ההוצאה השנתי של הענקת מניות או זכות לקבלת מניות.

הגדרת התאגידים הפיננסיים עליהם חלה הצעת החוק כוללת, תאגידים בנקאיים, מבטחים, חברות לניהול קופ"ג, חברות לניהול קרנות נאמנות, חברות לניהול תיקים, חברות שיעודן הנפקת מוצרי מדדים ותאגידים השולטים במי מהגופים האמורים ושמתיימים בהם קריטריונים נוספים שנקבעו בהצעת החוק.

על פי ההצעה, החוק יחול על התקשרויות שיאושרו מיום פרסום החוק ואילך. התקשרויות שאושרו קודם לפרסומו יהיו טעונות אישור עד לתום שנה מפרסום החוק. אולם, על פי הצעת החוק, ההוראה המגבילה את השיעור המותר לניכוי בהכנסה החייבת של תאגידים פיננסיים היתה אמורה להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015 ולחול לגבי עלות שכר שנשא בה התאגיד הפיננסי ממועד זה ואילך.

FATCA - FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT

התקנות שהותקנו לישומו של חוק ה-FATCA (FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT), נכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2014. מטרתו של החוק היא להעמיק את גביית המס מישויות אמריקאיות שבבעלותן נכסים מחוץ לגבולות ארה"ב, ובמסגרתו נדרשים מוסדות פיננסיים זרים (FOREIGN FINANCIAL INSTITUTIONS), לרבות בנקים ברחבי העולם, להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים אצלם על ידי אותן ישויות. לצורך כך, על המוסדות הפיננסיים הזרים להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקאית (IRS). מוסד פיננסי שלא יחתום על הסכם כאמור ו/או שלא יפעל בהתאם להוראות הנ"ל, יהיה כפוף, בין היתר, לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% מהתשלומים המגיעים לבנק ו/או ללקוחותיו ממקורות אמריקאיים.

ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בילטרלי (להלן - "ההסכם") בין ארה"ב לישראל בנוגע ליישום ה-FATCA (הסכמים בנושא זה הושגו גם בין ארה"ב למדינות אחרות). הסכם זה הופך את רשות המס הישראלית לגורם ביניים בין המוסדות הפיננסיים הישראליים ל-IRS האמריקאי.

ביום 6 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בעניין היערכות ליישום הוראות ה-FATCA. בחוזר הבהיר המפקח כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח אשר אינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן הנדרש ליישום הוראות ה-FATCA וסירוב ליתן שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת הוראות ה-FATCA, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981.

בהתאם לנדרש ממוסדות פיננסיים שאינם אמריקאיים, נרשמו הבנק וחברות רלוונטיות מקבוצת הבנק אצל רשויות המס האמריקאיות. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות בחקיקה ונערך בהתאם.

חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים עם מדינות ה-OECD לצרכי מס

ביום 28 באוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר לארגון לשיתוף פעולה כלכלי של המדינות המפותחות כי ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (COMMON REPORTING STANDARD - CRS) וזאת במסגרת המאבק לצמצום ההון השחור. בהתאם לנוהל זה על המוסדות הפיננסיים, ובכללם הבנקים, לערוך הליך לזיהוי בעלי החשבונות המוחזקים בהם ויעבירו לרשות המיסים מידע הנוגע לבעלי חשבונות שהם תושבי מדינות זרות. המידע יכלול את היתרות ואת ההכנסות הפיננסיות. לשם יישום הוראות הנוהל ידרשו חתימת הסכם בין הרשויות במדינות השונות ותיקוני חקיקה.

הודעה זו הנה בהמשך להצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 200) התשע"ד - 2014, אשר פורסמה ביום 29 לינואר 2014, שמטרתה לאפשר חילופי מידע וסיוע בענייני מס בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי הסכם בינלאומי, אף אם אינו הסכם למניעת כפל מס, וכן לקבוע בדיון הפנימי את התנאים והמגבלות לחילופי המידע ולסיוע כאמור.

פעילות מול לקוחות תושבי חוץ

ביום 15 בדצמבר 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר בעניין פעילות בנקאית של תושבי חוץ. בהתאם לטיוטה, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בטיטה, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2014 פנה הפיקוח על הבנקים לבנק ולחלק מהבנקים האחרים בקבוצה (להלן בפסקה זו - "הבנק") (ולמייטב ידיעת הבנק, גם לבנקים אחרים) בנושא היערכותו לסיכונים רגולציה בפעילות לקוחות תושבי חוץ בבנק. לדעת הפיקוח על הבנקים, התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל והניסיון לאתר כספי חייבי מס, שהועברו על ידי אזרחיהם באמצעות תאגידים בנקאיים זרים, עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן גם לחשוף את הבנק לסיכונים ציודיים וסיכונים מוניטין.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל. לבנק מדיניות במסגרת איסור הלבנת הון ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA כמתואר בפרק זה. הבנק נקט בעבר ונוקט גם כיום בפעולות בדיקה וניטור של חשיפות וכן בפעולות מול לקוחות על מנת להקטין ככל הניתן חשש לחשבונות לא מדווחים. בהתאם לפניית הפיקוח על הבנקים, הבנק נוקט גם בצעדים נוספים ובכלל זה גיבוש מסמך מדיניות ייעודי העוסק בניהול הסיכון הרגולטורי הנובע מפעילות של לקוחות תושבי חוץ וביצוע ביקורת פנימית בבנקים בקבוצה, בסיוע של משרד רואי חשבון חיצוני, בדבר נאותות תהליך ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים הגלומים בפעילות תושבי חוץ.

חשיפות אפשריות בגין לקוחות אמריקאיים

ביום 29 באוגוסט 2013 נחתם הסכם בין ממשלת שווייץ לבין משרד המשפטים בארה"ב, שנועד להסדיר את המחלוקות בנושא העלמות מס של אזרחים אמריקאיים באמצעות בנקים בשווייץ. במסגרת ההסכם, כל הבנקים בשווייץ שאינם תחת חקירה פלילית של הרשויות האמריקאיות (כדוגמת פיבי בנק (שווייץ) שאינה נמנית על הקטגוריה הראשונה בהסכם) היו אמורים להודיע לרגולטור בשווייץ, עד ליום 31 בדצמבר 2013, על החלטתם בנוגע להצטרפותם או אי הצטרפותם להסכם.

פיבי בנק (שווייץ) התקשרה עם יועצים משפטיים שווייצריים ואמריקאיים המתמחים בתחום, ולאחר בחינה שבוצעה בעזרתם החליטה פיבי בנק (שווייץ) עד ליום 31 בדצמבר 2013 שלא להצטרף להסכם במסלול המיועד לבנק שאינו מצהיר כי לא ביצע הפרה (הקטגוריה השניה) וביום 30 באוקטובר 2014 החליטה שלא להצטרף להסכם במסלול המיועד לבנק המצהיר כי לא ביצע הפרה (הקטגוריה השלישית). בהתאם לכך, לא הצטרפה פיבי בנק (שווייץ) להסכם האמור. פיבי בנק (שווייץ) ציינה בדוחותיה כי הסביבה העסקית הנוכחית כרוכה בסיכונים משפטיים ורגולטוריים וקיים קושי להעריך את השפעתם על המצב הכספי והרווחיות של פיבי בנק (שווייץ). בהתאם למצב העניינים הנוכחי לדעת פיבי בנק (שווייץ) ויועציה, לא נדרש בשלב זה ביצוע הפרשה בדוחות הכספיים המבוקרים.

בחודש דצמבר 2014 פרסם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") את ההסדר הסופי בינו וחברות בנות שלו לבין רשויות החוק בארה"ב בקשר עם פעילותיה של קבוצת בנק לאומי עם לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב ("לקוחות אמריקאיים") בחשד להפרה של הדין האמריקאי, במסגרתו הוטלו על בנק לאומי תשלומים בסכום כולל של כ- 400 מיליון דולר.

בהתאם לפנייה של רשות ניירות ערך, התבקש הבנק לכלול בדוחות אלו תיאור של החשיפות האפשריות לבנק כתוצאה מעסקיו עם לקוחות אמריקאיים בהתחשב בניסיון המצטבר מפרשיית בנק לאומי ובהתחשב בכל מה שידוע לבנק.

לבנק ולפיבי בנק (שווייץ) לא ידוע על כל חקירה שמתנהלת כנגד מי מהם על ידי הרשויות בארה"ב בקשר לחשיפה להפרה של הדין בארה"ב ביחס להעלמות מס של לקוחות אמריקאיים של הבנק או של פיבי בנק (שווייץ) וגם לא התקיימה כל תקשורת בין הבנק ופיבי בנק (שווייץ) לבין הרשויות בארה"ב אשר עשויה להיות לה נגיעה לחשיפה האמורה. לבנק לא היו מעולם שלוחה, סניף או חברה בת בארה"ב. הבנק ופיבי בנק (שווייץ) גם לא פעלו לגיוס אקטיבי ממוקד של לקוחות אמריקאיים. כך למשל, לא היה להם דסק אמריקאי או נציגויות בארה"ב, וכן לא התקיימו נסיעות עבודה לארה"ב של נציגים למטרת גיוס לקוחות אמריקאיים. למעשה, לקוחות אמריקאיים לא היו יעד שיווקי של הבנק הבינלאומי או של פיבי בנק (שווייץ) (שהתמקדה בלקוחות ישראלים או לקוחות בעלי זיקה לישראל).

הבנק סבור כי ההסדר שנקבע בעניין בנק לאומי נגזר מהעובדות הספציפיות הנוגעות לבנק לאומי ולפעילותו, המתוארות בפירוט במסמכי ההסדר, כאשר התשתית העובדתית העיקרית שבבסיס ההסדר שונה באופן ברור מהעובדות הרלבנטיות לפעילותם של הבנק ופיבי בנק (שווייץ), שמלבדה אין לבנק כיום חברה בת או שלוחה מחוץ לישראל. כמו כן, ככל שניתן להבין מההסדר של בנק לאומי עם רשויות החוק בארה"ב, הקנס שהוטל עליו כולל תשלומי השבה שהתבססו על הערכות הרשויות בארה"ב בדבר הפסדי מס שנגרמו לארה"ב כתוצאה מפעילות קבוצת בנק לאומי, המבוססת על התשתית העובדתית שסופקה להם על ידי קבוצת בנק לאומי. תשתית עובדתית כאמור לא קיימת בעניינם של הבנק ופיבי בנק (שווייץ) ולא ניתן להקיש מעניינם לעניינו של בנק לאומי.

הבנק ופיבי בנק (שווייץ) ערים לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות אמריקאיים. הבנק ופיבי בנק (שווייץ) נערכו ונערכים לרגולציית ה-FATCA, בהתאם להסכם הבי-מדינתי שנחתם בין ישראל לארה"ב ובין שווייץ לארה"ב, לפי העניין. יצוין כי עוד בטרם נחקקה רגולציית ה-FATCA, הבנק נקט צעדי מנע שכללו הנחיות ופיקוח צמוד של היחידה הרלוונטית בבנק, ובחינה של תקבולים

משוויץ וממדיניות המוגדרות כמרכזים פיננסיים בינלאומיים (המוכרים כמקלטי מס), לחשבונות בבעלות או בשליטת לקוחות אמריקאיים ואחרים, וכן הטלת מגבלות בפתיחת חשבונות חדשים ללקוחות אמריקאיים. לאור האמור לעיל, ולמיטב ידיעת הבנק, הבנק סובר כי בנסיבותיו, מבחינה איכותית, החשיפה הפוטנציאלית שלו להפרה של הדין בארה"ב ביחס להעלמות מס של לקוחות אמריקאיים של הבנק או של פיבי בנק (שוויץ) אינה שונה מחשיפה פוטנציאלית להפרת הוראות כל דין החל על פעילות הבנק ופעילות החברות הבנות. לפיכך, למיטב הערכת הבנק במועד זה, ועל בסיס כל האמור לעיל, אין לבנק יכולת לכמת חשיפה אפשרית שאינה קלושה להפרה של הדין בארה"ב ביחס להעלמות מס של לקוחות אמריקאיים של הבנק ופיבי בנק (שוויץ).

רפורמות "Dodd Frank" ו-EMIR

בשנת 2012 פורסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" (שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן - "רפורמת DF"). מטרת רפורמת DF, בין היתר, היא הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה. במסגרת רפורמת DF נקבעו, בין היתר, כללים לגבי סליקת עסקאות במסלוקה מרכזית, דרישות בטחונות ודיווח העסקאות למאגרי מידע ייעודיים.

במקביל לרפורמת DF שפורסמה בארצות הברית, פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים - European Market Infrastructure Regulation (להלן - "רפורמת EMIR").

רפורמת EMIR חלה על כל גוף אירופאי ולכן, צפויה להשפיע על אופן פעילות הבנק במכשירים נגזרים, שכן לבנק היקף פעילות משמעותי מול בנקים אירופאים. עם זאת, רפורמת EMIR נמצאת עדיין בשלבי חקיקה וטרם נקבע לוח הזמנים הסופי ליישום כל השלבים השונים. הסליקה המרכזית על פי רפורמת EMIR מתוכננת להתחיל במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 לגבי גופים מרכזיים בשוק האירופי.

לאחרונה פורסם אישור הסכמה בין European Securities and Markets Authority (ESMA) ובין European Commission על מתווה טיוטת הסטנדרטים הטכניים לפיה, בין היתר, מוצע כי חובת הסליקה המרכזית על פי רפורמת EMIR הצפויה להיות רלוונטית לבנק, תחול החל מתחילת שנת 2016. הבנק נערך ליישום הכללים מכח רפורמת EMIR, ככל שהם רלוונטים לגביו.

הליכים משפטיים

בבאור 17.3. לדוחות הכספיים מתוארות תביעות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ההסכמים המפורטים להלן, שנחתמו בשנת 2013 ו/או שנחתמו קודם לכן ועדיין מחייבים את הבנק, עשויים להחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

1. הסכם בעלי מניות ואופציות מכר (PUT) אוצר החייל:

במסגרת הסדרים משנת 2006 (כפי שתוקנו באוגוסט 2011 ובפברואר 2014), בין הבנק לבין חבר משרתי הקבע והגילמאים בע"מ (להלן - "חבר"), שהינה בעלת מניות נוספת באוצר החייל, לבנק התחייבויות מסוימות כלפי חבר, וביניהן זכות לאופציות מכר (PUT), לפיה חבר רשאית, לחייב את הבנק לרכוש ממנה את החזקותיה (כ-24%) באוצר החייל, כולן או חלקן, במחיר הנגזר ממחיר העסקה שבה רכש הבנק את השליטה באוצר החייל בשנת 2006 (בהתאמות מסוימות). באוגוסט 2011 הוארכה האופציה לשנתיים נוספות עד ליום 17 באוגוסט 2013 כשלבנק ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ועל פי תנאיה היא היתה ניתנת למימוש בסוף התקופה בלבד. ביום 16 ביוני 2013 הודיע הבנק לחבר, בהתאם לזכותו על פי ההסכם להארכת האופציה מאוגוסט 2011, על הארכת האופציה עד ליום 17 בפברואר 2014.

ביום 16 בפברואר 2014 התקשרו הבנק וחבר בהסכם להארכת נוספת של האופציה לתקופה של 4 שנים, עד ליום 17 בפברואר 2018, בתנאים הקיימים ובשינוי שלהלן: בשונה מתנאי האופציה שנקבעו בהסכם להארכתה משנת 2011, האופציה ניתנת למימוש על ידי חבר גם בשיעורים שנתיים של 2% לשנה מההון המונפק והנפרע של אוצר החייל, במצטבר עד 8% למשך כל תקופת האופציה (וזאת בנוסף לזכותה של חבר לממש בתום תקופת האופציה את מלוא אחזקותיה או חלקן). בד בבד לחתימת ההסכם בפברואר 2014, מסרה חבר לבנק, בהתאם להסכם, הודעת מימוש בגין 2% מההון המונפק והנפרע של אוצר החייל, המוחזקים על ידי חבר (להלן - "האחזקות הממומשות"). ביום 23 במרס 2014 הושלמה רכישת האחזקות הממומשות והחל ממועד זה מחזיק הבנק בכ-78% מזכויות ההון וההצבעה וחבר זכאית להמליץ על דירקטור אחד פחות, כך שהבנק מחזיק בכ-73% מהזכות למנות דירקטורים באוצר החייל. בנוסף, לחבר זכות הצטרפות יחסית במכירת מניות אוצר החייל על ידי הבנק. לחבר זכות להתנגד למינוי מנכ"ל באוצר החייל ובלבד שלא יתנגד ליותר משני מועמדים. נקבעו הסדרים למינוי דירקטורים ומילוי תפקידים בדירקטוריון מטעם חבר. עוד נקבע, כי אוצר החייל יאמץ מדיניות דיבידנד לפיה יחולק דיבידנד בשיעור המירבי על פי דין, עם זאת בשלב זה מדיניות כזו לא אומצה, בהסכמת חבר. יצוין, כי בתקנון אוצר החייל קיים מנגנון זכות סירוב. בהיתר השליטה שקיבלו הבנק וחבר מבנק ישראל הותר, בין השאר, לבנק ולחבר לשלוט ולהחזיק יחד באוצר החייל, הותר שיתוף פעולה בין הבנק ו"חבר" בתנאים מגבילים ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, מניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל אוצר החייל. ביום 29 בינואר 2015 הודיעה חבר לבנק על ויתור על זכותה למנות דירקטור חיצוני באוצר החייל מתוך ארבעת הדירקטורים שהיא זכאית להמליץ למנותם בהתאם להסכם.

כמו כן, בהתאם להיתר השליטה של הבנק באוצר החייל, מחוייב הבנק לשמור על שיעור החזקותיו הקיים באוצר החייל ובמקרה של הנפקה לציבור לשמור על שיעור החזקות שלא יפחת מ-50.1%.

2. הסכמי עבודה קיבוציים:

בבנק קיימים שני ועדים - ועד הפקידים ועד המנהלים ומורשי החתימה.

להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם שני ועדי העובדים:

- הסדר קיבוצי מיום 19 בנובמבר 1975 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של אגודת מנהלים ומורשי החתימה של הבנק, בדבר הצמדת תנאי שכר ונילווים ותנאי עבודה, כנהוג לגבי מורשי החתימה בבנק לאומי לישראל בע"מ. ביום 12 בנובמבר 2000 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין נידות בין תפקידים, מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצויי פיטורין (חוקת עבודה).
- פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.

- הסדר קיבוצי מיום 25 באוקטובר 1974 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של ארגון עובדי הבנק, בדבר קבלת תשלומים נלווים, כפי שמקבלים עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ. כמו כן קיים הסכם קיבוצי מיוחד מאותה שנה, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין ניידות בין תפקידים, מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצוי פיטורין (חוקת עבודה). פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.

3. שיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות בת שלו ראה באור 3.17 ג' לדוחות הכספיים.

4. שטרי נאמנות וערבויות בהנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים - הבינלאומי הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, התקשרה בשטרי נאמנות בקשר להנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים מסדרות שונות המונפקים על ידי הבינלאומי הנפקות, על פי תשקיפים בהנפקות ציבוריות או פרטיות. בין הבינלאומי הנפקות לבין הבנק נחתמו הסכמים לפיהם, בגין הנפקות שתמורתן מופקדת בפקדונות או בפקדונות נדחים בבנק בתנאים זהים לתנאי תעודות ההתחייבות ובחלקם בתוספת עמלה, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות, לרבות החזרי קרן ותשלומי רבית.

ביום 15 במאי 2007 נחתם הסכם דומה בין הבינלאומי הנפקות לבין אוצר החייל לגבי תמורת ההנפקות המופקדת באוצר החייל. סך השווי המשוערך של תעודות ההתחייבות שהונפקו במסגרת שטרי הנאמנות האמורים, שתמורתם הופקדה בבנק ובאוצר החייל, ושנמצאות בידי הציבור, נכון ליום 31 בדצמבר 2014 (כולל הפרשי הצמדה, רבית שנצברה, הוצאות הנפקה, נכיון ופרמיה), הינו 3,769 מיליון ש"ח.

5. הסדרים בנושאים הקשורים לשוק ההון - הודעה שניתנה על ידי הבנק ביום 1 באוגוסט 1984 למפקחת על הבנקים דאז על מספר מגבלות שהבנק לקח על עצמו בקשר לפעילותו בשוק ההון.

6. שעבוד נכסי הבנק למסלקות בארץ ובחו"ל ולבנקים וברוקרים זרים - ראה באור 13 לדוחות הכספיים.

7. שעבוד לטובת בנק ישראל - ראה באור 13 לדוחות הכספיים.

8. ערבות הדדית לקרן סיכונים מעו"ף ולקרן סיכונים שהוקמה על ידי הבורסה - ראה באור 3.17 ד' ו-3.17 ה' לדוחות הכספיים.

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

פרטי המבקרת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבנק למעט בחברה בת בחו"ל פיבי בנק (שוויץ). בחברות הבנות הלא בנקאיות מונו מנהלים ממערך הביקורת הפנימית כמבקרים ראשיים.

המבקרת הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת תל אביב. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והיתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146(ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית (התשנ"ב - 1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות אירגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במרס 2011. הממונה בארגון על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות בישראל. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורת קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת.

תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאשרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

חברות בנות בחו"ל

בפיבי בנק (שוויץ) מועסק מבקר פנימי מקומי במיקור חוץ. עבודתו נסקרת ומפוקחת על ידי המבקרת הפנימית, תכנית העבודה שלו מועברת למבקרת הפנימית הראשית ומדווחת לוועדת הביקורת של הבנק. דוחות הביקורת שלו מועברים דרך קבע למבקרת הפנימית הראשית.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק והחברות הבנות שלו עמד במהלך שנת 2014 על כ-60 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב שנתית, וכולל מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307, והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש כי, גם בביצוע ביקורת בחברות הבנות ניתנה גישה מלאה כאמור, למעט בחברה בת בחו"ל פיבי בנק (שווייץ).

דין וחשבון המבקרת הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

דוחות הביקורת הפנימית מוגשים לחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק.

יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בועדת הביקורת. בנוסף, מוגש לחברי ועדת הביקורת הדיווח החודשי של הביקורת הפנימית הכולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, והם רשאים לעיין בכל דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בועדת הביקורת.

הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי.

הדיווח החודשי מוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון.

הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית.

לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בועדת הביקורת.

במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2013 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 8 באפריל 2014 וביום 21 במאי 2014. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2014 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 4 בנובמבר 2014. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2014 ידון בחודש מרס 2015.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול

להלן פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם (באלפי ש"ח) - לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי השכר הגבוה בבנק:

שנת		
2013	2014	
1,106	971	משכורת ומענקים
273	285	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשות, מענק יובל, בטוח לאומי והטבות נוספות
75	75	שווי הטבות
1,454	1,331	סך הכל שכר והוצאות נלוות

תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות התשנ"ט-1999, לפחות אחד מהדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, והיתר יהיו בעלי כשירות מקצועית או בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית (כהגדרת מונחים אלה בחוק). כמו כן, בהתאם להוראת בנק ישראל לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון ולפחות שניים מחברי ועדת הביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

בפועל, מתוך שלושה עשר הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון כיום, עשרה דירקטורים (ובכללם שני דח"צים) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת חמישה דירקטורים מתוך ששת חברי הוועדה הם בעלי המומחיות.

להלן פרטים אודות דירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק, שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, תוך ציון חברותם בוועדת הביקורת ותאור הרקע המקצועי ו/או ההשכלה, לפיהם יש לראותם כדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית:

1. **יו"ר הדירקטוריון, מר רוני חזקיהו**, בעל BSc הנדסת תעשייה וניהול באוניברסיטת בן גוריון באר שבע. כיהן כמפקח על הבנקים בבנק ישראל.
2. **מר צדיק בינו**, כיהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכמנכ"ל בנק לאומי לישראל בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. דירקטור בחברות.
3. **מר גיל בינו**, עורך דין, בוגר משפטים ומנהל עסקים ומוסמך במנהל עסקים (EMBA), מכהן כיו"ר פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; מנכ"ל בינו אחזקות בע"מ, דירקטור בחברות.
4. **מר דוד אסיא**, בוגר בכלכלה ומדעי החברה ומוסמך במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: איטורו ישראל בע"מ; ביוקאץ בע"מ; כדירקטור בחברות: אראר סאט גלובל קומיוניקייטנס נטוורק בע"מ; מוב-ארט קונסולטינג בע"מ; ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ; נדיר השקעות בע"מ; נדיר אחזקות מילניום בע"מ; ש. מ. טלקום בע"מ; אנפורמיה תוכנה בע"מ; קרן לקידום החינוך בישראל מיסודה של קרן לקידום החינוך ליוצאי עיראק בע"מ; משוב השקעות וטכנולוגיות (1993) בע"מ (לא פעילה) וכדירקטור בעמותות: IMPACT; מועצת הנגידים של מכון ויצמן למדע.
5. **מר זאב בן אשר**, (דח"צ, חבר בוועדת ביקורת); בעל תואר שני (MBA) במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב; תעודת סיום בתוכנית מתקדמת לניהול מנהל עסקים באוניברסיטת הארווארד. כיהן כחבר הנהלה בבנק הפועלים ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. דירקטור בחברות: כלל תעשיות בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: אקסלנס השקעות בע"מ. מאמן מנהלים.
6. **מר אמנון גולדשמידט**, (חבר בוועדת הביקורת), דוקטור בכלכלה (בנקאות), מוסמך במימון (MBA), בוגר כלכלה ומדעי המדינה. כיהן כמפקח על הבנקים וכראש החטיבה הפיננסית בבנק דיסקונט. דירקטור בחברות.
7. **מר יוסף הורביץ**, (דח"צ, יו"ר ועדת ביקורת), עו"ד, בוגר (LLB) במשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים (השלוחה בתל אביב); מכהן כדירקטור ביד ושם רשות הזכרון לשואה ולגבורה; כיהן במשך כ-15 שנה כמבקר הפנימי הראשי וחבר הנהלה בבנק לאומי לישראל בע"מ ולפני כן כיהן בתפקידים בכירים שונים בבנק לאומי.
8. **גב' דליה לב**, (חברה בוועדת ביקורת); רואת חשבון, מוסמכת במשפטים באוניברסיטת בר-אילן, תעודת ISMP באוניברסיטת הרווארד, מגשרת מוסמכת, מנהלת סיכונים. כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברה: מי אביבים בע"מ וכדירקטור בחברות: רשות שדות התעופה; הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ. מכהנת כדירקטור בחברות: שטראוס גרופ בע"מ; פז חברת נפט בע"מ.
9. **מר יעקב סיט**, עורך דין, בוגר (LLB) במשפטים, בעל תואר ראשון (BA) בכלכלה באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במנהל עסקים (מוסמך במימון) (MBA) במרכז הבינתחומי הרצליה. מכהן כמנכ"ל פיבי אחזקות בע"מ וכדירקטור בחברות. כיהן כמנכ"ל ודירקטור: פיבי בית השקעות בע"מ, כיהן כמנכ"ל משותף: בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה: ברבינו בע"מ.
10. **מר דניאל פורמן**, בוגר כלכלה וסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמך (MBA) במנהל עסקים ב-INSEAD צרפת. מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: אל.אפ. פיתוח חומרי הלחמה בע"מ. מכהן כדירקטור בחברות: אורעד מערכות הייטק בע"מ; ארבע ו' סי חברת ניהול בע"מ; Cohanzick Absolute Return Master; Cohanzick Absolute Return Fund Ltd. מכהן כדירקטור ומנכ"ל בחברה: ארבע חברה למימון בע"מ. מכהן כמנכ"ל משותף בחברה: Societe Palais De La Promenade SARL. חבר בוועד המנהל ויו"ר ועדת קרנות של האוניברסיטה העברית בירושלים.

משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש של הבנק נבנית בהתאמה למדיניות הבנק ויעדיו העסקיים ועיקרה שותפות אסטרטגית בהשגת היעדים העסקיים של הבנק ומימוש מלוא הפוטנציאל של ההון האנושי. בהתאם, במהלך שנת 2014 התמקדה אסטרטגיית משאבי אנוש במספר תחומים עיקריים:

פיתוח ההון האנושי - חיזוק ההון האנושי ופיתוחו בהתאם לצרכי הבנק ויעדיו העסקיים ותוך ראייה לטווח ארוך: איתור ומיצוי הפוטנציאל בקרב העובדים, מיפוי פערי ידע והקניית יכולות ליבה מרכזיות, הכשרות מקצועיות וניהוליות ופיתוח מנהלים.

תכנון כח אדם לטווח ארוך - מיפוי ותכנון צרכי ההון האנושי בהלימה ליעדי הבנק, התאמת מסלולי קריירה, גיוס והכשרת עתודות ניהול ועתודות מקצועיות בהתאם לצרכי הבנק.

פיתוח ארגוני - פיתוח כלים מתקדמים בכל תחומי הטיפול בהון האנושי בארגון, ביניהם: טיוב תהליכי גיוס, קליטה ושימור עובדים, הוקרת עובדים, יעול תהליכים ארגוניים ובניית כלי בקרה, הערכת ביצועים, תמיכה ביחידות הבנק ועוד.

תקשורת פנים ארגונית - ניהול התקשורת הפנים ארגונית לשם יצירת שיח ושיתוף פעולה חוצה ארגון תוך העצמת ההון האנושי, דגש על פתיחות ושקיפות מידע, עידוד דיאלוג שוטף בבנק באמצעים שונים ומיתוג פעילויות הרווחה של הבנק.

תרבות ארגונית - תמיכה בתרבות המחזקת את ערכי ויעדי הבנק תוך שימת דגש על מצויינות בכל התחומים, אתיקה, אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

כח אדם

מספר המועסקים בהיקף משרה מלאה בקבוצת הבנק ביום 31 בדצמבר 2014 עמד על 4,947 עובדים, בהשוואה ל-5,042 עובדים בסוף התקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 1.9%.

להלן נתונים לגבי מצבת כח האדם בקבוצה:

שנת 2013				שנת 2014			
סך הכל בקבוצה	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	הבנק	סך הכל בקבוצה	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	הבנק
5,042	48	1,787	3,207	4,947	32	1,765	3,150
5,177	46	1,798	3,333	5,117	31	1,788	3,298

מספר המועסקים בהיקף משרה מלאה לסוף השנה ממוצע שנתי של מספר המועסקים בהיקף משרה מלאה(*)

(*) כולל שעות נוספות.

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק עומד על 17.8 שנים, בהשוואה ל-17.3 שנים בתקופה המקבילה אשתקד. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עומד על 46.0 בהשוואה ל-45.5 בשנת 2013.

ניוד עובדים

על מנת להקטין ככל הניתן סיכונים ותלות בנושאי תפקידים שונים וכחלק מהפיתוח האישי והמקצועי של העובדים, הבנק מקפיד על ניוד עובדים בתוך הבנק ועל נהלי רוטציה בתפקיד. לשם כך פועל הבנק באופן שוטף לניוד בעלי תפקידים רגישים אשר מכהנים בתפקידים מעל למספר השנים הרצוי בהתאם לתוכנית רוטציה רב שנתית, על פי סוג התפקיד ו/או הצרכים הפרסונליים ובכפוף למגבלות של הסכמי העבודה בבנק.

איכות ההון האנושי ואיכות הניהול

במהלך שנת 2014 נמשכה המגמה של טיפוח ההון האנושי בבנק באמצעות יצירת תהליכים מתקדמים בשלבים שונים של חיי העובד בארגון: גיוס, מיון וקליטת עובדים חדשים, הענקת קביעות ומינויים חדשים, פיתוח מנהלים, וכד'.

מאגר עתודות ניהול ותוכניות פיתוח מנהלים

מאגר עתודות הניהול של הבנק נבנה על בסיס הפרופיל הניהולי וכישורי הליבה הקריטיים. באמצעות המאגר מנוהל מעקב אחר עובדים בעלי פוטנציאל ניהולי לצרכי תכנון ופיתוח אישי ולצורך מיפוי פערים איכותיים וכמותיים. כתוצאה, נפתחו בשנים האחרונות מסלולים שונים לפיתוח מנהלים, במטרה להכשיר עתודות ניהול לטווחים שונים. במסגרת זו ממשיך הבנק לפעול גם לגידול בשיעור העובדים האקדמאים. נכון לדצמבר 2014 שיעור האקדמאים בבנק עומד על 57%, בהשוואה ל-56% ב-31 בדצמבר 2013. העלייה נובעת ממדיניות של גיוס עובדים אקדמאיים או לקראת סיום הלימודים, התניית קידום לדרג ניהולי בהשלמת לימודים, וכן עידוד ומימון הבנק להשלמת לימודים אקדמאיים של עובדיו.

קוד אתי

הקוד האתי של הבנק נכתב בשיתוף עם העובדים ופורסם בשנת 2009. מאז פורסמו פועל הבנק למיסוד ופיתוח כלים להטמעה של הקוד ולקידום תרבות של אתיקה ואחריות חברתית. לשם כך מונו מוסדות אתיקה בבנק, ביניהם ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה אשר אחראית על הטמעת הקוד ועל מתן ייעוץ והדרכה בהתאם לערכי הקוד האתי, בין היתר, באמצעות פורטל הקוד האתי הכולל כלים אינטראקטיביים שונים לשימוש כלל העובדים.

תקשורת פנים ארגונית

תקשורת פנים ארגונית משמשת ככלי ניהולי אסטרטגי שתפקידו לתמוך ביעדי הבנק ובפעילותו, ללוות את מכלול התהליכים והאירועים המרכזיים וליצור דיאלוג וחיבור של העובדים לארגון. הבנק שם דגש על ניהול אפקטיבי של התקשורת הפנים ארגונית במטרה לקדם שקיפות, להגדיל את שביעות רצון העובדים ולחזק את הקשר בין כלל עובדי הבנק.

הדרכה והכשרות מקצועיות

במהלך שנת 2014 הושם דגש על פיתוח אקלים של למידה ומצוינות בקרב העובדים והוכנסו לשימוש תהליכים וכלי מידע חדשניים למיפוי פערי ידע ולפיתוח הכשרות מקצועיות מתקדמות בקבוצת הבנק. בנוסף, הושם דגש על הכשרות בתחומי הליבה של הבנק ועל פיתוח מנהלים לפני ובמהלך תפקיד. מספר ימי ההדרכה של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2014 ב-20,766, המהווים כ-81 משרות וכ-4 ימי הדרכה בממוצע לעובד בקבוצה בשנה (לעומת 22,714 ימי הדרכה בשנת 2013, אשר היוו כ-89 משרות וכ-4.4 ימי הדרכה בממוצע לעובד בשנה).

מערכת יחסי העבודה בבנק

קיימים שני ארגוני עובדים: ארגון המנהלים ומורשי החתימה אשר מייצג כ-800 עובדים וארגון הפקידים אשר מייצג כ-2,120 עובדים בבנק ובפאג"י. בבנק ובפאג"י קיים הסכם קיבוצי הקובע הצמדה של תנאי הפקידים והמנהלים להסכמים הנחתמים בין הנהלת בנק לאומי לישראל (להלן - בל"ל) לבין ועדי העובדים אצלו.

א. ביום 29 באפריל 2013 הודיעו ההסתדרות הכללית וועד ארגון הפקידים בבנק על סכסוך עבודה במסגרתו יוכל להכריז על צעדים ארגוניים החל מיום 16 במאי 2013 ואילך, וזאת מהעילות הבאות: טענה בדבר ניסיון להצר את צעדי ועד ארגון הפקידים; טענה בדבר דחיית הדרישה של העובדים להארכת הסכמי העבודה; טענה בדבר התעלמות מדרישת העובדים להסדיר נושא עומס העבודה.

בעקבות ההכרזה על סכסוך העבודה נקטו הפקידים בעיצומים, שהתבטאו בביצוע חלקי של העבודה ביחידות מסוימות, בהשבתה של סניפים, יחידות ועובדים בתחומים מסוימים, באי ביצוע פעילות שיווקית בסניפי הבנק ובשביתה של כל הפקידים בבנק בימים 11 במאי 2014 ועד 13 במאי 2014.

הסניפים בהם שבתו הפקידים כאמור היו פתוחים לקהל וניתן בהם שירות חלקי במסגרת תפקידה של המנהלים ומורשי החתימה.

ב. ביום 29 בינואר 2015 נחתם בבל"ל הסכם קיבוצי מיוחד לארבע השנים 2015 ועד 2018. בבנק ובפאג"י קיימים הסכמים קיבוציים הקובעים הצמדה של שכר ותנאים נלווים של הפקידים והמנהלים להסכמים שנחתמים בין הנהלת בל"ל לבין ארגון עובדי בל"ל.

להלן עיקרי ההסכם בבל"ל:

1. תקציב קידום אישי/הסכם שכר - הופחת מ-5% והועמד על:

שנת 2015 - 4%

שנת 2016 - 4%

שנת 2017 - 3.5%

שנת 2018 - 3.5%

2. שולם לעובדים מענק חד פעמי בגובה משכורת.

3. שכר המינימום בבנק (השכר המשולם הנמוך ביותר) עלה ל-5,000 ש"ח.

4. הופחתו זכויות מענק היובל (חופשות ומענקים).

5. הועלתה תקרת תוספת הוותק.

6. תגמולי המעסיק לעובדים בפנסיה צוברת (דור ב' של בל"ל) עלו ל-7.5%.

7. נקבע מנגנון לעידוד עובדים שאינם מנצלים ימי מחלה.

נושאים 1-5, שפורטו לעיל, מיושמים בבנק ובפאג"י.

יישומם של נושאים 6 ו-7, שפורטו לעיל, נבחן בימים אלו.

ג. יובנק

ביום 3 בנובמבר 2014 הודיעו ההסתדרות הכללית ונציגות העובדים על סכסוך עבודה ובמסגרתו יוכלו להכריז על צעדים ארגוניים החל מיום 19 בנובמבר 2014 ואילך.

ביום 30 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון יובנק תכנית התייעלות ואיחוד יחידות מטה עם הבנק. התכנית תבוצע בהדרגה במהלך שנת 2015.

גילוי בגין תגמול לפי הוראת דיווח לציבור - חוזר מספר 2404-06 של הפיקוח על הבנקים מיום 26 בנובמבר 2013

גילוי איכותי

כללי

1. בחודש יוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן - "הוראה A301"), את מדיניות התגמול של הבנק (להלן - "מדיניות התגמול").
2. ביום 16 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, את מדיניות התגמול לנושאי משרה, בהתאם להוראות סעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"). מדיניות התגמול לנושאי המשרה מהווה חלק ממדיניות התגמול. מדיניות התגמול לנושאי המשרה פורסמה לציבור בדיווח מיידי של הבנק מיום 5 בינואר 2014 (מס' אסמכתא: 2014-01-004648) (להלן - "מדיניות התגמול לנושאי משרה").
3. בבנק קיימת תוכנית מענקים למנהלים בכירים (יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק, חברי הנהלת הבנק ומנכ"ל מתך - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של הבנק)) (להלן - "תוכנית המענקים לבכירים"). ביום 22 במאי 2014, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראות מדיניות התגמול, החליט דירקטוריון הבנק לאשר תיקונים בתוכנית המענקים לבכירים, וזאת בגין מענקים שנתיים החל משנת העבודה 2014. לפרטים נוספים בדבר תוכנית המענקים לבכירים ראו גם דיווח מיידי של הבנק מיום 22 במאי 2014 (מס' אסמכתא: 2014-01-070887) ובאור 14.ח. לדוחות הכספיים (להלן - "באור 14.ח").

הפיקוח על התגמול ותחולת מדיניות התגמול

4. הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול הוא ועדת התגמול של הדירקטוריון (להלן - "ועדת התגמול"). הרכב ועדת התגמול וסמכויותיה הינם בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 118א לחוק החברות, להוראה A301 ולהוראת נוהל בנקאי תקין 301 "הדירקטוריון" (להלן - "הוראה 301"). נכון למועד זה חברי ועדת התגמול הינם: יוסי הורוביץ (דח"צ לפי חוק החברות; יו"ר), פנינה ביטרמן-כהן (דח"צ לפי חוק החברות), זאב בן אשר (דח"צ לפי חוק החברות), אמנון גולדשמידט (דח"צ לפי הוראה 301) ודליה לב.
- בהתאם למדיניות התגמול, גם לגופים נוספים בבנק תפקידים בקשר לפיקוח על נושא התגמול, ובכלל אלה מערך משאבי האנוש וחטיבת ניהול הסיכונים בבנק.
5. ועדת התגמול והדירקטוריון נעזרו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' בתחום ליווי הליך גיבוש מדיניות התגמול ותוכנית המענקים לבכירים.
6. מדיניות התגמול חלה על כל עובדי הבנק. כמו כן, קובעת מדיניות התגמול עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית ביחס לתאגידים הנשלטים על ידי הבנק שפעילותם בישראל. לגבי פיבי בנק (שוויץ), שאינה מחויבת בקביעת מדיניות תגמול לפי הוראה A301 הואיל ומקום התאגדותה ופעילותה אינו בישראל, נקבע במדיניות התגמול כי יקבעו עקרונות נפרדים שיחולו על התגמול בה, לאור הרגולציה הזרה החלה עליה והמאפיינים השונים של שוק העבודה במקום פעילותה.

נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים נכון לסוף תקופת הדיווח

7. בבנק 28 נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה A301.
8. בבנק 78 מנהלים המדווחים ישירות למנהלים המדווחים ישירות למנכ"ל הבנק אשר סך התגמול השנתי המשויך להם בגין אחת מהשנתיים שקדמו לסוף תקופת הדיווח עלה על 500,000 ש"ח או שהתגמול המשתנה שלהם באחת מהשנתיים האמורות עלה על 20% מהתגמול השנתי שלהם.

שיקולים כלליים בקביעת מדיניות התגמול

9. במדיניות התגמול נקבעו כללים שמטרתם להבטיח כי הסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק.

השיקולים שהנחו את ועדת התגמול והדירקטוריון באמצע את מדיניות התגמול, בדגש על מדיניות התגמול לנושאי המשרה, היום, בין היתר, קידום מטרות הבנק, תוכנית העבודה שלו והאסטרטגיה של הבנק בראיה ארוכת טווח ולאור סביבת הבקרה שלו; התרבות הארגונית של הבנק; יצירת תמריצים ראויים, בהתחשב, בין השאר, במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק על מנת שאלה לא יעודדו לקחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק; גודל הבנק ואופי פעילותו בשים לב לאופייה המיוחד של המערכת הבנקאית והבנק בתוכה; יצירת איזון ראוי בין מרכיבי תגמול שונים; הגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו, הגברת שביעות הרצון והמוטיבציה שלהם ושימור לאורך זמן של העובדים המרכזיים האכזריים בבנק בעלי היכולת להוביל את הבנק להצלחה עסקית ולהתמודדות עם האתגרים העומדים בפניו בהיותו אחד מחמשת הבנקים הגדולים במערכת הבנקאית בישראל.

הסדרי התגמול העיקריים לעובדים שאינם עובדים מרכזיים

10. מרבית העובדים בבנק מועסקים על פי הסכמים קיבוציים. האמור במדיניות התגמול ביחס לעובדי הבנק המועסקים על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק, כפוף להוראות ההסכמים הקיבוציים, בהתאם לאמור בהוראה A301.

ביחס לעובדים שאינם עובדים מרכזיים, מדיניות התגמול קובעת כללים ביחס להענקת תגמול משתנה לעובדי הבנק. הענקת תגמול משתנה מותנית בהתקיימות תנאי סף, שיכללו לפחות תנאי של יעד שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק (להלן - "התשואה להון") שיקבע על ידי דירקטוריון הבנק מדי שנה, בשים לב לרביית הנהוגה במשק, לתנאי הסף שנקבעו בארבעת התאגידים הבנקאיים הגדולים האחרים במערכת הבנקאית ולתוכניות העבודה של הבנק באותה שנה. יצוין, כי בהתקיים נסיבות מיוחדות, הבנק יהיה רשאי לאשר הענקת מענק שנתי לעובדים, כולם או חלקם, גם אם הבנק לא עמד בתנאי הסף, אולם המענק הממוצע לעובד בנסיבות אלה לא יעלה על 0.5 משכורת חודשית.

תקציב המענק השנתי לעובדים (למעט עובדים שנקבעו בעניינם תכניות תגמול ספציפיות כמפורט להלן) יקבע על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיעור התשואה להון של הבנק, במונחים של מספר משכורות חודשיות בממוצע לכל עובד (להלן - "המשכורת לחלוקה"), ועד לתקרה של 3 משכורות חודשיות בממוצע לכל עובד. בכך, הענקת התגמול המשתנה קשורה לביצועי הבנק.

חלוקת תקציב התגמול המשתנה לכלל העובדים כאמור נעשית כך שלכל ראש חטיבה או מערך מוקצה חלק יחסי מתקציב המענק השנתי. הבנק רשאי לקבוע מקדם עדיפות בחלוקת התקציב ליחידות העסקיות על פני היחידות העורפיות כקבוע במדיניות התגמול. מנהל היחידה מאשר את המענק השנתי לכל עובד לאור התקציב היחידתי והמלצת המנהלים הממונים על העובד. היקף המענק השנתי לכל עובד הינו בשים לב לציון הערכה שנקבע לעובד בהתאם לעמידתו בפרמטרים שונים על פי מנגנון ההערכה הנהוג בבנק.

בהתאם לחשיבות הרבה שמייחס הבנק לטיפול האדם בו, תהליך החניכה, הליווי והלימוד של העובדים נעשה באופן שוטף כל ימות השנה. במסגרת זו מתקיים גם תהליך ההערכה, המהווה כלי ארגוני ואישי להערכת העובד ולהענקת משוב ביחס להישגיו, יכולותיו וכן התחומים בהם מצופה ממנו להשתפר. מנגנון ההערכה משלב בין ציונים ברי-השוואה, הערכות מילוליות והערכת אופק התקדמותו של העובד בבנק.

בנוסף למענק השנתי, הבנק רשאי לאשר תגמול משתנה נוסף לעובדים מצטיינים (לרבות יועצי השקעות), לסניפים ו/או יחידות מצטיינות ו/או בגין הישגים בעבודה. בדרך כלל, תגמולים משתנים נוספים כאמור אינם מיועדים לעובדים שהינם עובדים מרכזיים.

הסדרי התגמול העיקריים לעובדים מרכזיים

11. ככלל, עקרונות המענק שחלים על כל עובדי הבנק חלים גם על העובדים המרכזיים (למעט עובדים מרכזיים שנקבעו בעניינם תוכנית תגמול ספציפית). העובדים המרכזיים מועסקים גם ברובם על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק. המענק המרבי לעובד מרכזי יחושב במונחי משכורת חודשית, ולא יעלה על פי 3 ממספר המשכורות לחלוקה.

עם זאת, הבנק יהיה רשאי לקבוע כי מענקים לעובדים המרכזיים יוענקו בהתאם לקריטריונים שייקבעו מראש המבוססים, בין היתר, על ביצועי העובד, היחידה העסקית והבנק בכללותו. בשנה שבה לא נקבעו קריטריונים למענק כאמור, יוגבל היקף המענק לעובד מרכזי עד לתקרה של 25% מהתגמול הקבוע של אותו עובד באותה שנה. על המענק השנתי לעובדים מרכזיים יחולו הוראות פריסה כמפורט בסעיף 16 להלן.

12. בכל הנוגע לנושאי משרה, חלה מדיניות התגמול לנושאי משרה, אשר פורסמה לציבור כאמור בסעיף 2 לעיל. מדיניות התגמול לנושאי משרה קובעת, בין היתר, עקרונות הנוגעים לתגמול הקבוע ולהסדרי סיום העסקה של נושאי המשרה, וכן לעקרונות לתגמול המשתנה לנושאי המשרה. תוכנית המענקים לבכירים, שדווחה אף היא לציבור, מיישמת באופן פרטני את עקרונות מדיניות התגמול ביחס לבכירים הנכללים בה.

מדיניות התגמול לנושאי המשרה ותכנית המענקים לבכירים קובעות הוראות בדבר תנאי סף לתשלום מענקים כאמור וכן הוראות בדבר קביעת תקציב המענק השנתי הנגזר, בין היתר, משיעור התשואה להון של הבנק. אי עמידה במדדים אלה תביא לכך שלא יוענק תגמול משתנה או כי תקציב התגמול המשתנה יהיה נמוך באופן יחסי. לפרטים נוספים ראו סעיף 5.1 למדיניות התגמול לנושאי משרה וסעיפים 3 ו-4 לבאור 14.ח.

חלוקתו של תקציב המענק השנתי לפי תוכנית המענקים לבכירים (למעט לגבי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל), נגזרת מעמידתם במדדים אישיים שכוללים ברובם קריטריונים ניתנים למדידה המושפעים מפעילותו או מפעילות היחידה עליה הם ממונים וציון ברכיב הערכה אישית שניתן להם. מדדי ביצוע אלה מהווים אמצעי להתאמת התגמול לביצועים כאשר תוצאות במדדים האמורים הנמוכות מהתוצאות שנרשמו בשנה הקודמת מהוות שיקול להקטנת המענק השנתי לאותו בכיר בגין המדד האמור. בשים לב לכך שהיקף תקציב המענק הכולל לנושאי המשרה נקבע על בסיס קריטריונים הניתנים למדידה, קבעו ועדת התגמול והדירקטוריון כי ההשפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה על חלוקת המענק בין נושאי המשרה לא תעלה על שיעור של 20% מסך המענק המשולם לכל אחד מנושאי המשרה. ככל שהמענק השנתי שייקבע למי מנושאי המשרה יכול להשפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה העולה על 20% מסך המענק שנקבע לו, יותאם סך המענק עד שהשפעה של קריטריונים כאמור תעמוד על 20% מסך המענק.

תגמול במזומן ותגמול הוני

13. בהתאם למדיניות התגמול, ככלל, התגמול המשתנה בבנק יוענק במזומן. לצד זאת, מדיניות התגמול לנושאי המשרה מאפשרת הענקת רכיב תגמול הוני לנושאי המשרה לשם הגברת זהות האינטרסים ביניהם לבין בעלי המניות. לפרטים נוספים בדבר הנימוקים להענקת תגמול הוני כאמור ראו סעיף 6 למדיניות התגמול לנושאי משרה. בהתאם לכך, בתוכנית המענקים לבכירים נקבעו הוראות בדבר אפשרות להענקת אופציות למניות הבנק לבכירים הנכללים בתוכנית כמפורט בסעיפים 4, 6, 7 לבאור 14.ח. (לענין המגבלות בהענקת אופציות כאמור ראו גם סעיף 6.7 לבאור 14.ח).

יצוין, כי בהתאם לסעיף 15(א) להוראה A301 לפחות 50% מסך התגמול המשתנה שהוענק בגין שנה קלנדרית לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות יוענק בצורת מניות ומכשירים מבוססי מניות. ביום 12 באוגוסט 2014 אישר המפקח על הבנקים, בהמשך לפניית הבנק והנסיבות שצוינו בה, מתן פטור לבנק מתחולת סעיף 15(א) להוראה A301. הפטור כפוף לכך שהבנק לא יבצע שינוי במדיניות התגמול לנושאי משרה אשר יש בו כדי להשפיע מהותית על התגמול המשתנה לנושאי משרה, ולכך שלא יוענקו מענקים באמצעים הוניים ללא אישור מוקדם בכתב של המפקח על הבנקים. באחריות הבנק לעקוב אחר המשך התקיימות הנסיבות שפורטו בפניית הבנק.

נכון למועד זה, טרם הוקצו אופציות בבנק בהתאם לתכנית המענקים לבכירים.

הסדרי תגמול בקשר לקבוצות עובדים ייחודיות

14. בהתאם למדיניות התגמול, תוכנית תגמול ספציפיות לעובדים, לרבות עובדים מרכזיים, אשר התגמול המשתנה בעניינם שונה מעקרונות התגמול המשתנה לקבוצות העובדים השונות, יובאו לאישור של ועדת התגמול. יצוין כי בהתאם לאמור אישרה ועדת התגמול עקרונות תגמול משתנה לעובדים בחדר עסקאות.

15. מדיניות התגמול מייחדת התייחסות ספציפית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת.

התגמול המשתנה של עובדים כאמור נקבע על פי סטנדרטים המתחשבים בחשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו. התגמולים של יחידות כאמור או של עובדים ביחידות כאמור לא יהיו תלויים בתוצאות העסקיות של התחומים העסקיים שאת פעילותם הם מנטרים, מבקרים או מפקחים. ככלל, עובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, למעט נושאי המשרה, כפופים להסדרי התגמול החלים על כלל עובדי הבנק (בהתאם לסוג ההעסקה של עובד כאמור). התגמול הקבוע של מרבית העובדים כאמור נגזר מההסכמים הקיבוציים.

בהתאם למדיניות התגמול, ובשילוב חטיבת ניהול הסיכונים של הבנק, ניתנה במנגנון הערכת העובדים בבנק התייחסות ייעודית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת ביחידות עסקיות ולתפקודם בתחום זה.

ביחס לנושאי משרה העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, ראו גם סעיף 5.3.3 למדיניות התגמול לנושאי משרה וסעיף 5.2 לבאור 14.ח.

בנוסף, בשים לב להיקפו הנמוך יחסית של המענק המרבי המהווה תגמול משתנה לעובד מרכזי בבנק, לא נמצא כי נדרש לקבוע יחס שונה בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה לעובדים מרכזיים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת לעומת עובדים מרכזיים אחרים (מלבד ההבחנה במקדם עדיפות על בסיס התקציב ביחידות עסקיות מול יחידות עורפיות כאמור לעיל).

הסדרים נוספים: פריסת המענק; הפחתת או הגדלת סכומי המענק השנתי; השבה

16. מדיניות התגמול קובעת הסדר לפיו חלק מתשלום המענק השנתי יידחה תוך התניית תשלום המענקים הנדחים בעמידה בתנאים כמפורט להלן, ומחזקת את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים בראייה ארוכת טווח בהתאם להוראה A301, לרבות התאמה בגין ביצועים חלשים.

לפרטים בקשר לכללי פריסת המענק לנושאי משרה, ראו סעיף 5.9 למדיניות התגמול לנושאי משרה. לפרטים בקשר לכללי פריסת המענק לפי תוכנית המענקים לבכירים, ראו סעיף 7 לבאור 14.ח. הענקת מנת תגמול נדחית קשורה לביצועי הבנק באותה שנה על מנת להבטיח כי התגמול המשתנה יינתן על בסיס ביצועים לטווח ארוך.

בכל הנוגע לעובדים מרכזיים אחרים אשר התגמול המשתנה המוענק להם עולה על 1/6 מהתגמול הקבוע שלהם בשנת המענק, נקבעו במדיניות התגמול כללי פריסה כדלקמן ובהתאם להוראה 301: 50% מהמענק השנתי יידחה ויפרס לשלוש מנות שוות שישולמו בשלוש השנים העוקבות. תשלום מנת המענק הנדחה יותנה בתנאי הפריסה שנקבעו בתכנית המענקים לבכירים בבנק כמפורט לעיל.

17. יצוין, כי לפי מדיניות התגמול לנושאי המשרה, ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להוסיף או להפחית את סכומי המענק השנתי, כמפורט בסעיף 5.11 למדיניות התגמול לנושאי משרה, ובהתאם לשיקולים שונים כמפורט שם, ובלבד שההיקף המצרפי של שינוי כאמור לא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית אחת בשנת המענק לכל נושאי המשרה. הוספה או הפחתה לנושא משרה לא תעלה על גובה של משכורת חודשית וחצי לכל אחד ובכל מקרה לא תעלה על תקרת המענק השנתי כאמור לעיל ולהלן; במקרים מיוחדים וחריגים ומנימוקים שיצוינו, ניתן יהיה להפחית סכומים גבוהים יותר מסכומי המענק השנתי, בכפוף למגבלות הקבועות בדיון ובהסכמים.

גם ביחס לכלל העובדים נקבע במדיניות התגמול כי הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לאשר הפחתת מענקים לעובדים, ככל שנדרש, בין היתר, לצורך שמירה על יציבות הבנק או במקרים שהענקת מענקים כאמור אינה מוצדקת לאור ביצועים שליליים כגון ירידה בהכנסות וברווחים או אי עמידה ביעדים.

18. בנוסף, ביחס לעובדים מרכזיים לרבות נושאי המשרה, נקבעו במדיניות התגמול כללי השבה, ולפיהם אם יתברר כי שולם תגמול על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם תגמול נמוך מזה ששולם בפועל, יושב התגמול לבנק, עם דרישתו. לפרטים נוספים ראו סעיף 10 למדיניות התגמול לנושאי המשרה.

19. לפרטים בקשר להענקת תגמול, בהיקף מוגבל, לנושאי משרה, מקום שהבנק לא עמד בשיעור התשואה להון המזכה בתשלום מענק שנתי, ראו סעיף 5.11.4 למדיניות התגמול לנושאי משרה.
20. האמצעים המפורטים לעיל, לצד ההסדרים המפורטים לעיל בדבר תקציבי המענקים, קושרים מלכתחילה את היקפי המענקים לביצועי הבנק ואף מאפשרים את התאמת היקפי המענקים בדיעבד לביצועי הבנק.

הסדרי סיום העסקה

21. בהתאם להוראה A301, חלק מהתגמולים בגין סיום ההעסקה, המהווה תגמול משתנה, יהיו מותנים בביצועים שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה, חלק מהם יפרס לשלוש שנים נוספות, יותנה באי התקיימותו של אירוע קיצון בבנק ויהיה נתון להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד. לפרטים נוספים ראו סעיף 4.9 למדיניות התגמול לנושאי משרה.
- הסדרי סיום ההעסקה של יתר העובדים המרכזיים בבנק מוסדרים בהסכמים הקיבוציים או בחוזה אישי ואינם כוללים תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק. ככל שמעת לעת, יבקש הבנק לקבוע תכניות פרישה הכוללות מתן תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין לעובדים מרכזיים המועסקים בהסכמים הקיבוציים או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, יובאו תכניות אלה לאישור דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצות בועדת התגמול, וייקבעו הוראות מתאימות, ככל שנדרש, בשים לב להוראת המפקח לעניין תגמולים בגין סיום ההעסקה, ותכניות אלה תיחשבה כחלק ממדיניות תגמול זו.

הקשר שבין מדדי הסיכון והתגמול; היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה

22. במסגרת קביעת מנגנון התגמול מוודא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מפורזים, עקבי עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק.
- מדדי הסיכון משפיעים על התגמול במספר מובנים עיקריים: תנאי סף לתשלום מענקים לפי תוכנית המענקים לבכירים כוללים גם עמידה ביחס הלימות הון כולל, אשר נקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק; יחס הלימות הון ליבה משפיע על היקף תקציב המענק השנתי לפי תוכנית המענקים לבכירים; מדדי סיכון מובאים בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לבכירים (KPI's) לפי תוכנית המענקים לבכירים ומשפיעים על היקף המענק שייקבע לכל אחד מהבכירים מתוך סך תקציב המענקים; תשלום מענק שנתי מותנה בעמידה בשיעור תשואה להון מינימאלי; תשלום מנת מענק נדחית מותנית בעמידה ביחס הלימות ההון הכולל וכן בשיעור התשואה להון בשנת הענקת המנה הנדחית; ומדדי הסיכון משפיעים גם על אופן התאמת תגמול נדחה בגין סיום ההעסקה הנחשב כתגמול משתנה לפי הוראה A301.
- כמו כן, הרכיב המשתנה מבוסס על תשואה להון יחס הלימות הון וכן נותן משקל לתכנית העבודה השנתית של הבנק, הנקבעת מדי שנה על ידי הדירקטוריון, בין היתר, בהתאם לתיאבון הסיכון העדכני של הבנק. יעדי התשואה להון יחס הון הליבה של הבנק מותאמים אף הם לסיכונים העדכניים ולעלות ההון של הבנק על מנת לתת ביטוי לפרמטרים של שליטה בסיכון. פריסת התגמול המשתנה והתנאים להענקת מנות נדחות שלו מובילים להענקת חלק התגמול בפועל במועד מרוחק בזמן ובכך מצמצמים את המוטיבציה לנטילת סיכונים לצורכי השגת מענק בטווח הזמן המיידי ומבטיחים שאיפה לביצועים לטווח ארוך. השילוב במדיניות התגמול בין תשואה להון לבין הלימות הון מהווה את השילוב הנכון היוצר תגמול המביא לקידום מטרות הבנק. הוא יוצר תמריצים ראויים תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.
23. היחס בין התגמול המשתנה המירבי לבין התגמול הקבוע, בהתאם למדיניות התגמול, הינו יחס סביר והולם:
- נקבעה תקרה לרכיב המשתנה המסייעת ביצירת מבנה תמריצים מאוזן, כך שלא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק.
 - מדיניות התגמול לא כוללת מצבים בהם התגמול המשתנה המרבי יכול להגיע ליותר מ- 100% מהתגמול הקבוע.
 - במדיניות התגמול לנושאי המשרה נקבע כי סכום המענק השנתי לנושא משרה לא יעלה על סך של 12 משכורות חודשיות של נושא המשרה, קרי יחס אשר מוטה עוד יותר לטובת התגמול הקבוע.

- לעניין התגמול המשתנה של יתר העובדים המרכזיים נקבע כי המענק המרבי יחושב במונחי משכורת חודשית ולא יעלה על פי 3 ממספר המשכורות לחלוקה (קרי- מנת מספר המשכורות החודשיות שנקבע כממוצע לעובד). ואולם, כמצוין לעיל, בשנה שבה לא נקבע כי מענקים לעובדים המרכזיים יוענקו בהתאם לקריטריונים שייקבעו מראש, המבוססים, בין היתר, על ביצועי העובד, היחידה העסקית והבנק בכללותו, יוגבל היקף המענק לעובד מרכזי עד לתקרה של 25% מהתגמול הקבוע של אותו עובד באותה שנה.
- היחסים המרביים האמורים בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב התגמול המשתנה הינם מידתיים ומאוזנים לדעת הבנק, ומאזנים כראוי בין הצורך לעודד את עובדי הבנק להצטיין ובין הצורך לשמור על יציבותו של הבנק.
- בפועל, כפי שניתן לראות בפרק הגילוי הכמותי, היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה בבנק נמוך באופן משמעותי מהיחסים המרביים שנקבעו במדיניות התגמול.

גילוי כמותי

24. ועדת התגמול:
- מספר הדיונים שערכה ועדת התגמול בשנת 2014: שבעה.
 - התגמול ששולם לדירקטורים החברים בוועדת התגמול בשנת 2014 הכולל רכיבים ששולמו לחבריו בגין כהונתם כדירקטורים וחברות בוועדות דירקטוריון נוספות: 2,092 אלפי ש"ח.
25. נתונים כמותיים על אודות התגמול המשתנה:
- במהלך שנת הדיווח (קרי - בגין שנת הדוח) לא הוענק מענק משתנה לנושאי משרה בכירה ו/או לעובדים מרכזיים אחרים.
 - במהלך שנת הדיווח, לא הוענקו מענקים בעת חתימה ו/או תשלומי פיצויים ו/או במוססים מובטחים לנושאי משרה בכירה ו/או לעובדים מרכזיים אחרים.
26. דחיית תגמול:
- סך כל התגמול הנדחה במזומן שטרם שולם לנושאי משרה בכירה הינו 283 אלפי ש"ח. סך כל התגמול הנדחה ששולם במזומן לנושאי משרה בכירה בשנת הדיווח הינו 283 אלפי ש"ח.
 - אין תגמולים נדחים כלשהם שאינם במזומן או ביחס לעובדים מרכזיים אחרים.
27. פירוט נוסף של סכום התגמול בגין שנת הדיווח:
- שווי כולל של תגמול קבוע מבוסס מזומן לא נדחה לנושאי משרה בכירה הינו 32,248 אלפי ש"ח ולעובדים מרכזיים אחרים הינו 62,605 אלפי ש"ח.
28. הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק, שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות, הינו כמפורט בסעיף 26 לעיל.

פרטים על בעלי השליטה בבנק

רכישת השליטה בפיבי ובבנק בשנת 2003 והיתר בנק ישראל

ביום 19 בספטמבר 2003 רכשו בינוהון בע"מ וקבוצת ליברמן האוסטרלית מניות בפיבי באופן שבינוהון שבשליטת מר צדיק בינו החזיקה כ-28.54% מזכויות בהון בפיבי וכ-50.59% מזכויות ההצבעה וקבוצת ליברמן החזיקה 23.35% מהזכויות בהון ו-20% מהזכויות בהצבעה (בחלקים שווים באמצעות אינסטנז הולדינגס בע"מ שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה ודולפין אנרגיות בע"מ, שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה, כולם באמצעות שרשרת גופים אוסטרליים). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה במסגרתו נקבעו הסדרים שונים בנוגע לאחזקותיהם בגרעין השליטה בפיבי ובעקיפין בבנק, הכוללים למיטב ידיעת הבנק, בין השאר:

- 1) בכפוף לכל דין, הסדר למינוי דירקטורים בפיבי ובבנק: בקשר לדירקטוריון פיבי - נקבע כי ימנה לפחות תשעה דירקטורים: חמישה דירקטורים או יותר שיומלצו על ידי בינוהון, דירקטור אחד שיומלץ על ידי אינסטנז הולדינגס, דירקטור אחד שיומלץ על ידי דולפין אנרגיות ושני דירקטורים חיצוניים שימונו לפי המלצת בינוהון לאחר היוועצות באינסטנז הולדינגס ודולפין אנרגיות. בקשר לדירקטוריון הבנק נקבע כי הצדדים יפעלו כך שדירקטוריון הבנק ימנה לפחות 11 דירקטורים, שפיבי תתמוך במינוי חמישה דירקטורים שיומלצו על ידי בינוהון, דירקטור אחד שיומלץ על ידי אינסטנז הולדינגס ודירקטור אחד שיומלץ על ידי דולפין אנרגיות, וכי הדירקטורים החיצוניים בבנק ייבחרו בהסכמה וכן נקבע הסדר במקרה שאין הסכמה כאמור;
- 2) בנוגע להשתתפות הצדדים באסיפות בעלי מניות של פיבי, נקבע כי הצדדים יצביעו באסיפות האמורות לפי עמדת בינוהון (לאחר דיון בין הצדדים), למעט לגבי החלטות למינוי דירקטורים בפיבי ובבנק (לגביהן נקבע ההסדר האמור לעיל) ולמעט עסקאות של פיבי, הבנק ו/או חברת בת שלהם עם הצדדים או בעלי עניין בהם, לגביהן נקבעו הסדרים, לפיהם עסקאות כאלו לא יבוצעו ללא הסכמה בכתב של בינוהון ושל אחת מהשתיים, אינסטנז הולדינגס או דולפין אנרגיות;
- 3) בכפוף לכל דין, הסדרים ביחס לשימוש בכח השליטה שלהם בפיבי בנוגע להצבעה של פיבי באסיפות בעלי מניות של הבנק כדלקמן: (א) בכל הנוגע לנושאים העומדים על סדר היום של אסיפת הבנק, לגביהם ניתנו החלטות או המלצות של דירקטוריון הבנק לאסיפה, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי; (ב) בכל הנוגע לנושאים לגביהם לא ניתנו החלטות או המלצות כאמור של דירקטוריון הבנק או שהובאו לאסיפת הבנק לפי בקשת בעל מניות, ללא שנדונו בדירקטוריון הבנק, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי, ובלבד שאחד מהדירקטורים שמונו על ידי אינסטנז הולדינגס או על ידי דולפין אנרגיות יתמוך בעמדה, ובהיעדר תמיכה כאמור, תצביע נגד הצעת ההחלטה. במקרה שלשני הדירקטורים שמונו כאמור על ידי אינסטנז הולדינגס או על ידי דולפין אנרגיות קיים עניין אישי, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי. יובהר כי הסדרים אלו אינם חלים לגבי מינוי דירקטורים בבנק, שאז חל ההסדר המתואר לעיל. עוד הובהר בהסכם כי אין בהסכם בעלי המניות כדי להוות הסכם הצבעה החל על הדירקטורים בבנק.
- 4) הסכמה לפעול בהתאם להיתר בנק ישראל להחזקת אמצעי השליטה בבנק שניתן לבעלי השליטה;
- 5) מנגנון זכות סירוב ראשונה לבינוהון לרכישת מניות פיבי, שהן חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003 כאמור, שבידי אינסטנז הולדינגס ודולפין אנרגיות (לרבות מניות הטבה או מניות אחרות שיוקצו בקשר אליהן), אם מי מהן תתקשר בהסכם למוכר;
- 6) מנגנון זכות הצטרפות לדולפין אנרגיות ולאינסטנז הולדינגס בעת מכירת מניות של פיבי, שהן חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003 כאמור (לרבות מניות הטבה או מניות אחרות שיוקצו בקשר אליהן), על ידי בינוהון;
- 7) זכות לבינוהון לחייב את דולפין אנרגיות ואינסטנז הולדינגס להצטרף למכירה של מניות פיבי על ידה.

העברת השליטה בפיבי נעשתה בהתאם להיתר בנק ישראל מיום 27 באוגוסט 2003 (להלן - "ההיתר"), בו נקבעו, בין היתר, תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה במישרין ובעקיפין בפיבי ובבנק, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר, פיבי והבנק, לרבות, למיטב ידיעת הבנק, כדלקמן:

- (1) כל עוד שולטים מקבלי ההיתר בפיבי, פיבי לא תמכור ולא תעביר, במישרין או בעקיפין, אמצעי שליטה בבנק, אם כתוצאה מכך יפחת שיעור ההחזקה שלה בבנק מתחת לשיעור המזערי שנקבע (כ-48.34% מהון המניות וכ-67.25% מזכויות ההצבעה) וכן נקבע שיעור מזערי להחזקות בפיבי. בהיתר נקבע, כי קבוצת השליטה תשמור בכל עת על החזקת השיעור המזערי בפיבי ובבנק. לצורך כך תרכוש קבוצת השליטה אמצעי שליטה אם שיעור החזקתה בסוג כלשהו של אמצעי שליטה ירד מתחת לשיעור המזערי. עוד נקבע, כי אם פיבי או הבנק ינפיקו זכויות למניות או כל נייר ערך הניתן להמרה למניות, תשמור קבוצת השליטה על החזקת השיעור המזערי בניכוי שלוש נקודות האחוז בחישוב על פי דילול מלא. על אף האמור לעיל, אם תבוצע השוואת זכויות בין סוגי המניות השונים הקיימים בפיבי או בבנק, יושווה גרעין השליטה או השיעור המזערי בהתייחס לזכויות ההצבעה, לשיעור המזערי בהתייחס להון המניות ובלבד שהקבוצה תמשיך לשמור על שליטה בלעדית בלבדית בפיבי ובבנק. ניתן לרכוש אמצעי שליטה נוספים בבנק שיוחזקו ישירות על ידי פיבי בשיעור שלא יעלה על 3% מהון המניות של הבנק ושיעור זכויות ההצבעה הנובעות מהחזקה נוספת זו (אמצעי שליטה בשיעור זה נרכשו על ידי פיבי בשנת 2005 ונמכרו על ידה בחודש אפריל 2013). כמו כן, נקבע כי עיסוקה העיקרי של פיבי יהיה החזקת השליטה בבנק.
- (2) מכיוון שחלפה תקופה של חמש שנים ממתן ההיתר, מקבלי ההיתר רשאים למכור או להעביר אמצעי שליטה בפיבי, רק אם (א) ימכרו או יעבירו את כל אמצעי השליטה, המהווים את השיעור המזערי בפיבי, ליחיד או לקבוצה שקיבלו היתר כדון לקבלתם; או (ב) הקונה או הנעבר קיבל היתר כדון לרכישה ולקבלה של אמצעי השליטה ויפעל בתיאום דרך קבע עם יתר מקבלי ההיתר על פי הסכם בעלי המניות בפיבי הנזכר לעיל או הסכם אחר שאושר על ידי המפקח על הבנקים.
- (3) אמצעי השליטה בפיבי, שנרכשו בעת רכישת השליטה, המוחזקים במישרין על ידי בעלי ההיתר וכן אמצעי השליטה בבנק המוחזקים בידי פיבי (בשיעור המזערי המצוין בסעיף 1 לעיל) יופקדו בידי נאמן תושב ישראל, אשר זהותו, כתב נאמנותו וההוראות שניתנו לו יהיו כפופים לאישור של המפקח על הבנקים. אמצעי השליטה האמורים בפיבי ובבנק מוחזקים באופן האמור לפי תנאי ההיתר באמצעות גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ.
- (4) לא יחולקו דיבידנדים מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 ואם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולקו דיבידנדים, אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים בבנק שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך של 2,391 מיליוני ש"ח.
- (5) מינויים של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק יהיה כפוף להסכמת המפקח על הבנקים.
- (6) מקבלי ההיתר, לרבות קרוביהם ותאגידים בשליטת מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים בשליטת הבנק, אולם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, לאחר הודעה מראש למפקח על הבנקים בתנאים הנקובים בהיתר. הודיע המפקח כי השירות אינו מסוג הניתן כרגיל לאחרים או כי התמורה בעדו אינה סבירה, לא יינתן השירות. הוראה זאת אינה חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכלל הדירקטורים בבנק.
- (7) ללא אישור של המפקח על הבנקים, לא יעסקו מקבלי ההיתר או תאגידים בשליטתם, לרבות פיבי והתאגידים שבשליטתה, בכל עסק, בישראל או מחוץ לישראל, של קבלת פיקדונות, של מתן אשראי, או כל עיסוק פיננסי אחר שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק. כמו כן, ללא אישור של המפקח על הבנקים, לא יהיו מקבלי ההיתר או מי מהם או תאגידים בשליטתם, בעלי עניין (כהגדרתם בהיתר), דירקטורים או מנהלים בכירים בתאגידים העוסקים בעיסוקים האמורים.
- (8) מימון רכישת אמצעי שליטה בפיבי או בבנק, לרבות מתן ערבות למימון כאמור, לא ייעשה, במישרין או בעקיפין, על ידי הבנק או תאגידים בנקאיים שבשליטתו.
- (9) נקבעו שיעורי החזקה מינימליים של מקבלי ההיתר בפיבי וכן הוראות בדבר הסדרים בתוך קבוצת מקבלי ההיתר, לרבות הוראות שונות בדבר רכישת אמצעי שליטה נוספים בפיבי על ידם, מבחינת אופן החזקתם של אמצעי שליטה נוספים שירכשו ומבחינת יחס שיעורי ההחזקה במניות פיבי בין חברי קבוצת השליטה.
- (10) קבוצת השליטה התחייבה להביא את ההיתר ותנאיו לידיעת דירקטוריון הבנק, למעט תנאים מסויימים.

בעקבות תיקונים שבוצעו בהיתר, הותר לפיבי להגדיל את החזקותיה בבנק בשיעור שלא יעלה על 8% מהון המניות של הבנק, מעבר לשיעורי ההחזקה שפורטו בהיתר. בהתאם לכך ובהתחשב בהחזקותיה של פיבי בבנק למועד דוח זה, פיבי רשאית להגדיל את החזקותיה בבנק בשיעור של עד 8% מהון המניות של הבנק ושיעור זכויות ההצבעה הנובעות מהחזקה נוספת זו. בהיתר נקבע כי משפחת בינו תחזיק את אמצעי השליטה בפיבי (שהינם חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003) באמצעות בינוהון בע"מ במישרין; כמו כן, בעקבות תיקונים להיתר, המחזיקים בבינוהון יכולו שיהיו מר צדיק בינו ו/או ילדיו של מר צדיק בינו - מר גיל בינו (המכהן כדירקטור בבנק), גב' הדר בינו שמואלי, גב' דפנה בינו אור (להלן, ביחד - "משפחת בינו"). משפחת בינו רשאית להחזיק את השיעור העודף בפיבי (מעבר לשיעור המזערי שנקבע בהיתר כאמור לעיל), על ידי תאגיד אחר.

פרטים נוספים לגבי החזקות בעלי השליטה בפיבי

מר צדיק בינו הינו הבעלים של 52.5% מאמצעי השליטה בבינוהון, וילדי בינו מחזיקים ביתר אמצעי השליטה בבינוהון בחלקים שווים. מר צדיק בינו מחזיק בכל זכויות ההצבעה ובכל הזכויות למינוי דירקטורים בבינוהון מתוקף יפוי כוח שניתן לו.

בשנת 2009 השלימה פיבי איחוד הון של מניותיה.

פיבי דיווחה כי ביום 24 במרס 2013 אינסטנט הולדינגס העבירה לאינסטנט מספר 2 בע"מ (להלן - "אינסטנט 2"), בעסקה מחוץ לבורסה, 4,139,233 ממניות פיבי, המהוות 15.77% מההון המונפק והנפרע של פיבי ומלוא החזקותיה של אינסטנט הולדינגס בפיבי. אינסטנט 2 הינה חברה שהתאגדה בישראל בבעלות מלאה של Sing Acquisitions Pte. Ltd (להלן - "סינג"), שהינה חברה שהתאגדה בסינגפור ונשלטת באופן מלא (באמצעות גופים אוסטרליים) על ידי ה"ה הן ומיכאל (מייקל) אבלס, אשר שולטים באופן מלא גם באינסטנט הולדינגס (באמצעות אותם גופים אוסטרליים). המניות שהועברו מוחזקות בנאמנות עבור אינסטנט 2 על ידי גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ. עם העברת המניות אינסטנט 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנט הולדינגס, בינוהון ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנט הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנט 2. כמו כן, ההיתר תוקן כך שאופן ההחזקה של מקבלי ההיתר הנזכרים לעיל בפיבי יהיה באמצעות סינג ואינסטנט 2 במקום באמצעות Intanz Pty Ltd ואינסטנט הולדינגס.

כמו כן פיבי דיווחה כי בימים 10-11 בפברואר 2014 השלימה בינופרי (חברה בבעלות מלאה של בעלי המניות בבינוהון) מכירת 1,913,523 מניות של פיבי (שהיו באותה עת כ-7.29% מההון ומזכויות ההצבעה בפיבי), במספר עסקאות מחוץ לבורסה, במסגרת התקשרות עם גוף פיננסי שפעל להפצת המניות לצדדים שלישיים. ביום 1 ביוני 2014 דיווחה פיבי כי בינופרי מכרה באותו יום את יתרת מניות פיבי שהחזיקה, 446,002 מניות (שהיו באותה עת כ-1.7% מההון ומזכויות ההצבעה בפיבי), בעסקה מחוץ לבורסה, ובעקבות כך היא חדלה להיות בעלת עניין בפיבי מכח החזקותיה במניות פיבי.

בעקבות רכישת מניות פיבי שבוצעה בשנת 2005 על ידי חברה בת בבעלות מלאה של פיבי ובעקבות העברתן במהלך שנת 2013 וברבעון הראשון של שנת 2014 לפיבי, הוחזקו על ידה 9,198,958 מניות רדומות. ביום 18 בספטמבר 2014 פיבי דיווחה כי באותו היום מכרה בעסקה מחוץ לבורסה מניות רדומות שלה, שהיו לאחר מכירתן כ-0.65% מהזכויות בהן ובהצבעה בה, לגוף מוסדי. כמו כן פיבי דיווחה כי ביום 23 בדצמבר 2014 חילקה את יתרת המניות הרדומות שהוחזקו על ידה כאמור, קרי 9,028,508 מניות, כמניות הטבה לכלל בעלי מניותיה (מבחינה פורמאלית החלוקה בוצעה בדרך של ביטול המניות הרדומות והקצאתן מחדש כמניות הטבה).

בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הינן כלדהלן: בינוהון בע"מ - 38.29%, אינסטנט מספר 2 בע"מ - 15.66%, ודולפין אנרגיות בע"מ - 15.66%.

ביום 10 בדצמבר 2014 דיווחה פיבי כי נמסר לה על ידי בעלי השליטה כי מגעים, שעליהם דיווחה בינואר 2013 שהם ניהלו עם הפיקוח על הבנקים לצורך תיקון ההיתר (כהגדרתו לעיל) באופן שיאפשר להם להחזיק במישרין את גרעין השליטה בבנק, הסתיימו לפי שעה.

פרטים לגבי החזקות פיבי בבנק

למיטב ידיעת הבנק, נכון למועד פרסום הדוחות, מחזיקה פיבי ב-48.34% בהון ובזכויות ההצבעה בבנק (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

פיבי הינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

יצוין כי בהתאם לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 ולרשימות הגורמים הריכוזיים שפרסמה הוועדה לצמצום הריכוזיות לאחרונה, הבנק הוגדר כגוף פיננסי משמעותי ופז חברת נפט בע"מ (להלן - "פז") הוגדרה כתאגיד ריאלי משמעותי. לאור זאת, ובהתאם למצב הדברים הקיים במועד זה, לאחר תום תקופת המעבר של 6 שנים מפרסומו של החוק, בעלי השליטה בבנק לא יוכלו לשלוט במקביל בבנק ובפז.

למיטב ידיעת הבנק, בין בעלי העניין בבנק, פיבי ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "דיסקונט"), חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, התקיימו הסדרים כמפורט בבאור 1.19' לדוחות הכספיים.

עסקאות עם בעלי עניין

א. תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 - דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מתקשר או עשוי להתקשר מעת לעת בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם בעלי שליטה או קרוביהם או עם תאגידים אשר בעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי לגביהם (להלן - "בעלי שליטה").

בהתאם לתיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 משנת 2008 (להלן: "תקנות ני"ע"), תאגיד מדווח נדרש לפרסם דיווח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו, וזאת למעט בקשר לעסקאות מסוג שנקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות כמשמעות המונח בתקנה 41(א)(6)(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע-2010.

הואיל ועל בנקים לא חלות התקנות האמורות בדבר עריכת דוחות כספיים שנתיים, אלא הוראות המפקח לעניין עריכת הדוחות, פנה איגוד הבנקים לרשות ניירות ערך באשר לאופן יישום הוראה לעניין "עסקה זניחה" לגבי בנקים ולעניין מתכונת הגילוי. בהתאם לסיכומים בין איגוד הבנקים לבין רשות ניירות ערך, קיבלו הבנקים פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שנקבעו על ידי הבנקים קריטריונים לעסקאות חריגות וזניחות.

בעקבות פניה זו ושיבות שנערכו בעקבותיה, הנחתה הרשות את הבנק לתת גילוי בתשקיף הבנק ולאחר מכן בדוחות השנתיים, במתכונת המפורטת להלן:

- לעניין עסקאות בנקאיות עם בעלי שליטה שאינן עסקאות חריגות, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי על יתרות האשראי ויתרות הפיקדונות, על פי המתכונת המופיעה בטבלה בסוף פרק זה להלן.
 - בטבלת האשראי יפוצל הגילוי בין יתרת האשראי של בעל השליטה לבין יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר). האשראי לכל תאגיד מדווח הקשור לבעל השליטה, יינתן ברמת התאגיד המדווח, במאוחד.
- לאור האמור, קבעה ועדת הביקורת של הבנק קריטריונים להיותן של עסקאות כאמור חריגות או שאינן חריגות או להיותן של עסקאות כאמור זניחות, בקשר לעסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן.
- הקריטריונים יחולו גם לגבי עסקאות במהלך העסקים הרגיל המבוצעות על ידי חברות שבשליטת הבנק, כגון תאגידים בנקאיים שבשליטת הבנק.
- יצוין כי הקריטריונים עשויים להיבחן מעת לעת על ידי ועדת הביקורת, בין השאר, לאור שינויים במדיניות הבנק, בעיסוקיו או בתנאי השוק, וכי ועדת הביקורת עשויה לשנותם מעת לעת ו/או להוסיף להם סוגי עסקאות נוספות ו/או קריטריונים שונים.
- בהתאם לאמור, ולעניין עסקאות בנקאיות, מפרסם הבנק את הדיווח המפורט בסוף פרק זה להלן.

לעניין עסקה שאינה עסקה בנקאית, קבע הבנק כי "עסקה זניחה" היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, העונה על הקריטריונים המפורטים להלן:

עסקה חד פעמית לרכישת שירותים או מוצרים מבעל שליטה או עסקה כאמור שלבעל שליטה יש בה עניין אישי שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי (כהגדרתו להלן) או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. יובהר כי האמור לעיל לא יחול על התקשרות עם בעל שליטה או קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו.

לעניין זה, הגדרת המונח "הסכום המזערי" תהיה כהגדרתו בהוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין בעניין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים".

עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או עסקאות כאמור שיש לבעל שליטה עניין אישי בהן, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, ובלבד שהיקפן הכולל של העסקאות אינו עולה על הסכום המזערי.

עסקאות של השכרת שטחים לבעל השליטה או עסקאות כאמור שיש לבעל שליטה בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, ובלבד שהיקפן הכולל של העסקאות אינו עולה על הסכום המזערי.

כל עסקה אחרת שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי או שסך העסקאות מסוגה לשנה הקלנדרית לא יעלה על הסכום המזערי.
לעניין עסקה שהינה עסקה בנקאית, קבע הבנק כי "עסקה זניחה" היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק,
העונה על הקריטריונים המפורטים להלן:

1. עסקה המתבצעת כאשר סכום החבות או כשתוצאה ממנה סכום החבות אינו עולה על הסכום המזערי (כהגדרתו לעיל).
 2. כל עסקה אחרת, שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי.
- על עסקאות שאינן בנקאיות ושאין זניחות יימסר דיווח מיידי ככל שנדרש בתקנות נ"ע.
- בנוסף לאמור יצוין כי לגבי עסקאות חבות אשר הוראת נב"ת 312 אינה חלה לגביהן, במידה ויוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת נב"ת 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרה שקבע הבנק לעניין תקנות נ"ע כאמור לעיל.

ב. קביעת קריטריונים לצורך עסקאות של הבנק עם בעלי עניין

בהתאם לסעיף 117(א1) לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות") אשר תוקן במסגרת תיקון מס' 16 לחוק החברות, הוטל על ועדת הביקורת להחליט על יסוד נימוקים שיפורטו לגבי עסקאות של הבנק עם נושאי משרה בו או עסקאות של נושאי משרה יש בהן עניין אישי ולגבי עסקאות של הבנק עם בעל השליטה או לעסקאות של בעל השליטה יש בהן עניין אישי, האם הן עסקאות חריגות או עסקאות שאינן חריגות. עוד קובע סעיף 117(א1) כי ועדת הביקורת רשאית להחליט כאמור לגבי סוג של פעולות או עסקאות, לפי אמות מידה שתקבע אחת לשנה מראש.

בהתאם לאמור, וועדת הביקורת של הבנק קבעה אמות מידה, וכן קבעה כי אחת לשנה יתקיים דיון לקביעה או אישור מחדש של אמות המידה.

אמות המידה נקבעו על פי קריטריונים כמותיים וכן נקבע כי עסקה שאינה חריגה היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק. ועדת הביקורת קבעה אמות מידה לעניין בחינת תנאי השוק.

הקריטריונים שנקבעו יחולו גם לגבי עסקאות במהלך העסקים הרגיל המבוצעות על ידי חברות שבשליטת הבנק, כגון תאגידים בנקאיים שבשליטת הבנק. הקריטריונים האמורים לא יחולו בקשר לעסקאות של הבנק עם תאגידים בשליטתו. כמו כן הובהר כי הקריטריונים אינם נוגעים לעניין אישור תנאי העסקה וכהונה בבנק.

יצוין כי הקריטריונים עשויים להיבחן מעת לעת על ידי ועדת הביקורת, בין השאר, לאור שינויים במדיניות הבנק, בעיסוקיו או בתנאי השוק, וכי ועדת הביקורת עשויה לשנותם מעת לעת ו/או להוסיף להם סוגי עסקאות נוספות ו/או קריטריונים שונים.

בחודש ינואר 2014 נכנסו לתוקפם סעיפים 117(ב1) ו-117(א2) לחוק החברות, במסגרת תיקון עקיף לחוק החברות שנכלל בחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013. בהתאם לסעיפים האמורים נדרשת ועדת הביקורת לקבוע לגבי עסקאות עם בעל שליטה או אשר לבעל שליטה יש בהן עניין אישי, אף אם אינן עסקאות חריגות, חובה לקיים הליך תחרותי, בפיקוחה של הוועדה או מי שתקבע לעניין זה ולפי אמות מידה שתקבע, או לקבוע כי יקוימו הליכים אחרים שתקבע ועדת הביקורת, בטרם התקשרות בעסקאות כאמור, והכל בהתאם לסוג העסקה, ורשאית היא לקבוע לעניין זה אמות מידה אחת לשנה מראש. כמו כן, בהתאם לסעיפים האמורים, נדרשת ועדת הביקורת לקבוע את אופן האישור של עסקאות שאינן זניחות, ובכלל זה לקבוע סוגי עסקאות כאמור שיהיו טעונות את אישורה של ועדת הביקורת.

בחודש אפריל 2014 אישרה ועדת הביקורת אמות מידה בכל הנוגע לחובה לקיים הליך תחרותי בהתאם לסעיף 117 (ב1) לחוק החברות וכן את אופן האישור של עסקאות שאינן זניחות בהתאם לסעיף 117 (א2) לחוק החברות.

ג. מגבלות "אנשים קשורים" לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312

בסוף חודש פברואר 2010 הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי בנוסף למגבלות הקבועות בניהול בנקאי תקין 312 על סך החבות של בעלי שליטה לבנק, הוא מבקש להחיל מגבלה נוספת כך שהחבות המקסימלית של כל אחד ממרכיבי גרעין השליטה בבנק, מתוך סך החבות המותרת לכלל האנשים הקשורים על פי נוהל בנקאי תקין 312, תהיה בהתאם לחלקו היחסי בגרעין השליטה, וזאת אף אם החבות של אותו מרכיב בקבוצה אינה בעיקרה לבנק. בנק ישראל הבהיר כי כוונתו ליישם מגבלה כזו באופן מערכתי ובהתאם לתקן את

הנוהל האמור. בעקבות המכתב פנה הבנק לפיקוח לקבל הבהרות בעניין החלת המגבלה ואופן יישומה. יובהר, כי הבנק אינו חורג מהמגבלה האמורה גם אם היא לא תבוטל או לא תתקבלנה הבהרות/הנחיות נוספות.

ביום 10 ביולי 2014 פירסם בנק ישראל תיקון לניהול בנקאי תקין מס' 312 בעניין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים", שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015. הנוהל תוקן הן בנושא המגבלה האמורה לעיל והן בנושאים רבים נוספים, כמפורט בפרק החקיקה.

ד. עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן שאושרו בשנת הדיווח בהתאם לסעיף 270(4) לחוק החברות (כולל עסקאות מסגרת שעדיין בתוקף במועד הדיווח ועסקאות שאושרו במסגרת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן - "תקנות ההקלות")):

1. ביום 29 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאור סיומה של עסקת מסגרת מאוקטובר 2009 ולאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את ההחלטות הבאות, בעניין ביטוח דירקטורים ונושאי משרה:
 - חידוש פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה" לתקופה של 18 חודשים החל מיום 1 ביולי 2014 ("תקופת הביטוח") באמצעות כלל חברה לביטוח בע"מ עבור הבנק וקבוצת הבנק, לרבות חברות בנות של הבנק וכן בעלת השליטה, פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "חברות הקבוצה"), אשר תחול לגבי נושאי המשרה, כפי שיכהנו בבנק ובחברות הקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.
 - אישור מראש להתקשרות הבנק בפוליסות ביטוח כאמור לעיל עבורו ועבור חברות הקבוצה לאחר תום תקופת הביטוח ועד לתקופה של 5 שנים, לרבות בדרך של הארכת הפוליסות המקוריות ו/או באמצעות רכישת פוליסות חדשות, ואשר יחולו לגבי נושאי המשרה, כפי שיכהנו בבנק ובקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ולרבות נושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.
 - ההחלטה האמורה לעיל מהווה אף החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות וכן החלטה לפי סעיף 267 לחוק החברות כחלק ממדיניות התגמול של הבנק (למשך תוקפה של מדיניות התגמול הקיימת בבנק, אשר פרטיה פורסמו בדיווח מיידי של הבנק מיום 5 בינואר 2014 מס' אסמכתא 004648-01-2014), כאמור בתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות.
 - אישור אופן חלוקת דמי הביטוח כאמור בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו אשר תבחרנה להשתתף בפוליסת הביטוח החל מיום 1 ביולי 2014.
- תנאי הפוליסה לתקופה של 18 חודשים שתחילתה ביום 1 ביולי 2014, התנאים לחידוש הפוליסה לאחר תום תקופת הביטוח בגדר עסקת המסגרת ומדיניות התגמול ואופן חלוקת דמי הביטוח בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו, מפורטים בדיווח מיידי של הבנק מיום 22 במאי 2014 (מס' אסמכתא 071067-01-2014). האמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.
2. ביום 30 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, את המשך העסקתה של הגברת יהודית דגן, שהינה "קרוב של בעל השליטה" בבנק, כפקידה באגף לתפעול בנקאי במתחם-מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתחם"), חברה בת בבעלותו ובשליטתו המלאה של הבנק, לתקופה של עד 3 שנים נוספות שתחילתה ביום 15 בנובמבר 2014 (המועד בו יחלפו 3 שנים ממועד אישור האסיפה הכללית משנת 2011 להמשך העסקתה) או עד לפרישתה לגמלאות, לפי המוקדם, וזאת בתנאי ההעסקה הקיימים של גב' דגן, המתבססים על הסדרי עבודה קבוציים. כמו כן, אושרו שינויים אפשריים מסויימים בתנאי ההעסקה, כמקובל וסביר בהעסקת עובד בבנק ובמתחם, בעלי ותק ודרגה של הגב' דגן והכל כמפורט באישור העסקה.
 3. ביום 23 בספטמבר 2014 אישר מחדש דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול ובהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס - 2000, להמשיך ולשלם גמול לדירקטורים, מקרב בעלי השליטה בבנק, בהתאם לגמול שאושר לכלל הדירקטורים (למעט ליו"ר הדירקטוריון) באסיפה הכללית של הבנק מיום 14 בספטמבר 2008. הגמול שאושר תואם את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, אשר פרטיה לעניין גמול דירקטורים מפורטים בסעיף 7 לנספח א' לדוח מיידי מיום 5 בינואר 2014 ולדוח מתקן מאותו היום (אסמכתאות 003511-01-2014 ו-004648-01-2014 בהתאמה) אשר האמור בהם נכלל כאן על דרך ההפניה. סכומי הגמול שאושר והנימוקים לאישורו מפורטים בדוח מיידי של הבנק מיום 23 בספטמבר 2014 (מס' אסמכתא 163920-01-2014). האמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.

4. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים מבעלי השליטה בבנק), ועדכנו בשנת 2011, כמפורט בביאור 17.ג. לדוחות הכספיים.

ה. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין

1. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 19 לדוחות הכספיים.
2. הקבוצה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אשר בו משתתפת גם פיבי אחזקות וכולל אף דירקטורים שהינם בעלי שליטה וקרוביהם.
3. בנוסף, הבנק והחברות הבנות שלו מבצעים עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, שהינן במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.
4. הקבוצה רוכשת במהלך העסקים הרגיל מקבוצת פז (פז חברת הנפט בע"מ וחברות בנות וקשורות אליה), הנשלטת על ידי בעלי השליטה בבנק, דלקים עבור רכבים המשמשים עובדים של החברה (לרבות רכבי ליסינג). בשנת 2014 רכשה קבוצת הבנק דלקים מקבוצת פז בסך כולל של כ-7.6 מיליון ש"ח (שנת 2013 - 8.4 מיליון ש"ח). כמו כן, הבנק שוכר מקבוצת פז נכס נדל"ן לצורך סניף של הבנק בנתניה בשטח של כ-345 מ"ר עד לחודש ספטמבר 2017 וחברה מאוחדת שוכרת מקבוצת פז נכס נדל"ן לצורך סניף בכפר קרע בשטח של 25 מ"ר עד לחודש פברואר 2020. שכר הדירה לשנת 2014 הסתכם בכ-0.8 מיליון ש"ח (שנת 2013 - 0.8 מיליון ש"ח).
5. להלן ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק (לרבות חברות שבעלי שליטה בבנק הינם בעלי עניין בהן) ובכלל זה נכללים גם נתונים בדבר עסקאות העונות לקריטריונים שנקבעו לעניין עסקאות זניחות כמפורט לעיל (הנתונים נקובים באלפי ש"ח):

חביויות	אשראי	השקעה באגרות חוב	שווי הוגן של מכשירים נגזרים	סך הכל חבות כספית מאזנית	יתרת אשראי שלא נוצלה	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	ערבויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	סך הכל
באלפי ש"ח									
31 בדצמבר 2014									
קבוצת פז ⁽²⁾	37,043	-	4	37,047	14,133	828	-	156 ⁽¹⁾	52,164
קבוצת פיבי אחזקות ⁽³⁾	-	-	-	-	100	-	-	-	100
אחרים ⁽⁴⁾	30	-	-	30	104	-	100	-	234
סך הכל	37,073	-	4	37,077	14,337	828	100	156	52,498
31 בדצמבר 2013									
קבוצת פז ⁽²⁾	21,794	-	527	22,321	30,383	829	-	2,619 ⁽¹⁾	56,152
קבוצת פיבי אחזקות ⁽³⁾	-	-	-	-	100	-	-	-	100
אחרים ⁽⁴⁾	22	-	-	22	81	-	-	-	103
סך הכל	21,816	-	527	22,343	30,564	829	-	2,619	56,355
פקדונות	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013						
	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽⁵⁾					
	באלפי ש"ח		באלפי ש"ח						
קבוצת פז ⁽²⁾	6,559	122,981	5,853	279,297					
קבוצת פיבי אחזקות ⁽³⁾	2,730	2,849	2,840	3,025					
אחרים ⁽⁴⁾	1,608	4,247	2,452	4,872					
סך הכל	10,897	130,077	11,145	287,194					

(1) ליום 31 בדצמבר 2014 הערך הנקוב של העסקאות בנגזרים הסתכם ב-15,600 אלפי ש"ח (31.12.13 - 87,300 אלפי ש"ח).

(2) פז חברת נפט בע"מ וחברות בנות וקשורות אליה. קבוצת פז נשלטת על ידי בעלי השליטה בבנק.

(3) פיבי אחזקות בע"מ וחברות בנות וקשורות אליה. פיבי אחזקות הינה חברת האם של הבנק ונשלטת על ידי בעלי השליטה בבנק.

(4) קרוביהם של בעלי שליטה בבנק, כהגדרת קרוב בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.

(5) על בסיס היתרות בסוף כל יום.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר-צדיק, והחשבונאי הראשי, רו"ח נחמן ניצן.

בהתאם להוראות SOX 302, מדי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראש חטיבת החשבונאי הראשי, ראשי חטיבות ומנהלי המערכים והמחלקות הכפופים למנכ"ל ו/או לדירקטוריון, מתאם הגילוי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן ליקויים שנתגלו במערך הבקרה על הדיווח הכספי, ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים.

בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בעניינם בהנהלת הבנק, בוועדת הגילוי וכן בהשתתפות המנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק, במסגרתם מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים) התש"ע-2010. בראש ועדת הביקורת מכהן דירקטור חיצוני, רוב חבריה הינם בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים וכל חבריה הנם בעלי היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בדירקטוריון ובוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. כיום בפועל - 10 מתוך 11 חברי הדירקטוריון, ו-4 מתוך 5 חברי ועדת הביקורת הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים חמישה דירקטורים כמפורט להלן:

1. **מר יוסף הורביץ**, יו"ר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדן על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהן במשך כ-15 שנה כמבקר הפנימי הראשי וחבר הנהלה בבנק לאומי לישראל בע"מ ולפני כן כיהן בתפקידים בכירים שונים בבנק לאומי.
2. **גב' פנינה ביטרמן-כהן**, חברת ועדת הביקורת, מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. איננה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית. הנה בעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדן על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהנה במשך למעלה מ-20 שנה כנושאת משרה בכירה בחברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לני"ע בת"א, כיהנה במשך למעלה מ-20 שנה כדירקטורית בחברות הפעילות בתחומים מגוונים, השתתפה בקורסים בנושאים של ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים.
3. **מר זאב בן אשר**, חבר ועדת הביקורת, מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדן על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: בעל תואר שני (MBA) במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב; תעודת סיום בתוכנית מתקדמת לניהול באוניברסיטת הארווארד. כיהן כחבר הנהלה בבנק הפועלים ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. דירקטור בחברת כלל תעשיות בע"מ; כיהן כדירקטור בחברת אקסלנס השקעות בע"מ; מאמן מנהלים.
4. **מר אמנון גולדשמידט**, חבר ועדת הביקורת, אינו מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (נחשב כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדן על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים

המפורטים להלן: דוקטור בכלכלה (בנקאות), מוסמך במימון (MBA), בוגר כלכלה ומדעי המדינה. כיהן כמפקח על הבנקים, כראש החטיבה הפיננסית וחבר הנהלה בבנק דיסקונט. דירקטור בחברות.

5. **גב' דליה לב**, חברת ועדת הביקורת, אינה מכהנת כדירקטור חיצוני ואינה בכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנה בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית, ובעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואת חשבון, תעודת ISMP מאוניברסיטת הרווארד, מוסמכת במשפטים מאוניברסיטת בר-אילן, מגשרת מוסמכת, מנהלת סיכונים. כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברות: מי אביבים בע"מ ושופרסל בע"מ. כיהנה כמנכ"ל משותף אי.די.בי חברה לפיתוח בע"מ וכדירקטור בחברות: רשות שדות התעופה; הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ. מכהנת כדירקטור בחברות: שטראוס גרופ בע"מ; פז חברת נפט בע"מ; בלגל בע"מ.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה מיום 24 בפברואר 2015, דיון בהפרשות להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. הדיון התקיים בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. כמו כן, בישיבתה מיום 2 במרס 2015 דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

כמו כן, ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיטות הדוחות הכספיים. הדיון נערך ביום 2 במרס 2015 בהשתתפות חברי ועדת הביקורת, המנכ"ל, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. בעקבות ישיבת ועדת הביקורת נשלחו לחברי הדירקטוריון הדוחות הכספיים, בהם הוכנסו התיקונים שהתבקשו על ידי ועדת הביקורת, ובהתאם לכך, המליצה ועדת הביקורת לחברי הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך. ועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים. הדירקטוריון הוא הארגון המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 8 במרס 2015, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק לרבות, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל הועברו לחברי הדירקטוריון ביום 3 במרס 2015, זמן סביר לפני הדיון במליאה. במסגרת הדיון במליאה, הציגה המנכ"ל את התוצאות הכספיות של הבנק והשוואה לתקופות קודמות. במעמד זה התקיים דיון במהלכו השיבו נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים בנושאים הקשורים לתוצאות הפעילות ולדוחות הכספיים. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

עניינים אחרים

א. ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה דאז על הגבלים עסקיים (להלן - "הממונה") קביעה על פי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - "החוק") לפיה בין חמשת הבנקים הגדולים בישראל - בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי והבנק הבינלאומי - התקיימו הסדרים כובלים בעניין העברת מידע הנוגע לעמלות. לפי הנתען בקביעה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004.

לדברי הממונה בגין הסדרים אלה לא נתבקש מראש כל אישור וממילא גם לא ניתן ובכך הופרו הוראות החוק. על פי החוק, קביעת הממונה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. ביום 15 ביוני 2014 ניתן על ידי בית הדין להגבלים עסקיים (להלן - "בית הדין") תוקף של צו, על פי סעיף 50 לחוק, להסכמה שהושגה בין הממונה לבין חמשת הבנקים. על פי המוסכם, תבטל הקביעה ולא ינקטו צעדי אכיפה על ידי הממונה או הרשות כנגד מי מהבנקים ו/או מי מטעמם בקשר עם כל עניין הנוגע לחקירה במערכת הבנקאות שהובילה לפרסום הקביעה (בין בעניינים נשוא הקביעה ובין בעניין אחר בו עסקה החקירה). בהתאם למוסכם ישלמו הבנקים סכום של 70 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 8 מיליון ש"ח ישולם על ידי הבנק. ככל שהבנקים או מי מהם יגיעו להסדר פשרה בתובענות הייצוגיות כהגדרתן בצו המוסכם, אשר יכלול הסכמה על תשלום מזומן וככל שהסדר הפשרה יוגש לאישור בית המשפט הדין בתובענה הייצוגית בתוך פרק הזמן שנקבע בהוראות, אזי יופחת סכום תשלום המזומן מתוך חלקו של הבנק בסכום התשלום. ככל שתיוותר יתרה, זו תעבור לאוצר המדינה. הצו כולל הוראות נוספות למקרה שהסדר הפשרה לא יאושר על ידי בית המשפט הדין בתובענה הייצוגית, כמו גם למקרה שלא יוגש הסדר פשרה כלשהו הכולל תשלום מזומן במהלך התקופה שנקבעה, או אז יעבור סכום התשלום כולו לאוצר המדינה. הבנקים אינם מודים בחבות על פי הוראות החוק או בהפרה מצדם של הוראות החוק. בית הדין מצא כי ההסכמה הנ"ל הנה ראויה והיא לטובת הציבור. הבנק הפקיד את חלקו כאמור בחשבון נאמנות שנפתח לעניין זה בחברה לנאמנות של בנק איגוד.

ב. פטורים עיקריים שהתקבלו מהממונה על הגבלים עסקיים

1. הסדר החזקה ופעילות משותפת בשבא ובמסב

ביום 20 בספטמבר 2012 החליט הממונה על ההגבלים העסקיים על המשך מתן פטור בתנאים להסדר בין חמשת הבנקים הגדולים שעניינו בעלות משותפת בחברת שבא וגביית עמלה בינבנקאית בגין שימוש הדדי במכשירי בנק אוטומטיים. בהחלטתו מצא הממונה לנכון לשנות את התנאים שניתנו בהחלטות הפטור הקודמות בעניין זה, והורה לשבא למכור את כל מכשירי הבנק האוטומטיים שלה. במסגרת מכרז נמכרו מכשירי הבנק האוטומטיים לקרן תמר שירותים פיננסיים בע"מ. בנוסף, הממונה התיר לשבא לגבות תשלומים מגורמים המבקשים להתחבר למערכותיה רק בגין העלויות התוספתיות הכרוכות במתן גישה למערכות השונות הנובעות באופן ישיר מביצוע ההתאמות הנדרשות במערכות, וזאת רק לאחר הצגה מפורטת של חישוב עלויות אלה בפני המצטרפים החדשים והממונה וקבלת אישור הממונה. תוקפו של הפטור הוארך מפעם לפעם לתקופות קצרות, עד שביום 26 באוגוסט 2013 הוארך תוקפו של הפטור ל-3 שנים נוספות, תוך שהממונה קובע תנאים חדשים בהחלטת הפטור הנוגעים לשדרוג ושיפור מערכותיה של שבא בתחום שירותי איסוף ואישור עסקאות ושירותי ממשק בין סולקים, מנפיקים ובתי עסק.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליט הממונה גם על המשך מתן פטור בתנאים להסדר בין חמשת הבנקים הגדולים שעניינו הבעלות המשותפת בחברת מסב. גם בפטור זה שינה הממונה מהתנאים שניתנו בהחלטותיו הקודמות בעניין זה, והטיל על מסב מגבלות דומות לאלה שהוטלו על שבא בנוגע לגביית תשלומים ממצטרפים חדשים המבקשים להתחבר למערכותיה של מסב. ביום 20 במרץ 2013 הוארך תוקף הפטור ל-3 שנים נוספות.

2. הסדרי קונסורציום אשראי

ביום 30 בדצמבר 2014 הודיע הממונה על ההגבלים העסקיים למנהלי הבנקים וחברות הביטוח, כי החליט לשנות את התנאים שנקבעו על ידו בעבר, אשר בהתקיימם אין בכוונת רשות ההגבלים העסקיים לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 על קונסורציום למתן אשראי בו חברים בנקים ו/או חברות ביטוח (להלן-"הפטור"). השינוי העיקרי שחל בתנאי הפטור הינו כי זה לא יחול עוד על קונסורציום אשראי אשר אליו יחברו יחד בנק הפועלים בע"מ ובנק לאומי לישראל בע"מ. קונסורציום כזה ידרוש אישור פרטני ממערך הפיקוח על ההגבלים העסקיים. יתר תנאי הפטור אשר ימשיכו לחול על קונסורציום למתן אשראי הינם כדלקמן: (1) החבירה בקונסורציום אשראי תהיה לאחר הסכמת הלקוח מראש ובכתב, על גבי טופס נפרד; (2) ללקוח תינתן האפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים החברים בקונסורציום; (3) לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו נדרש לצורך החבירה בקונסורציום הספציפי שבעניינו מתנהלים המגעים. מבלי לגרוע מכך, כל העברת מידע כאמור תיעשה באופן הממזער כל חשש לפגיעה תחרותית בין הצדדים; (4) הצדדים יערכו תיעוד מפורט אשר ישמר אצלם ויועבר לרשות ההגבלים העסקיים בתום 30 ימים מתום כל שנה קלנדרית או לפי דרישת הרשות, תוך 14 ימים.

תוקפו של מכתב הממונה הינו עד ליום 30 בדצמבר 2015 או עד להודעה אחרת, על פי המוקדם.

ג. איכות הסביבה

הבנק הינו תאגיד פיננסי המספק שירותים פיננסיים שונים ללקוחותיו. לפיכך, ההשפעות הסביבתיות (סיכונים סביבתיים) של תהליכי הייצור הינן מיונרות, אם בכלל. להבדיל ממפעל תעשייתי כזה או אחר, אשר מתמודד דרך קבע עם בעיות כגון, פינוי פסולת מהותית, שפכים וכיו"ב, הבנק הינו צרכן משאבים אזרחי/טיפוסי רגיל והמשאבים שהוא צורך הם חשמל, מים, נייר וכיו"ב. בהתאם לכך אין הבנק מייצר או שהינו חשוף לסיכונים סביבתיים מהותיים. הבנק פעיל בנושא השמירה על איכות הסביבה, כולל פעילות לחיסכון באנרגיה כמו שימוש בגופי תאורה חסכוניים, בקרת מבנה לכיבוי אוטומטי של מערכות מרכזי הדפסה משותפים לחיסכון בנייר, איסוף נייר המיועד לגריסה בחברת מיחזור וכיו"ב. בניין משרדים המשמש את הנהלת הבנק בשדרות רוטשילד בתל אביב, נושא תו תקן ישראל 5281, המוקיר פעילות בנושא איכות הסביבה. בניין זה הינו בניין המשרדים הראשון במדינת ישראל שזכה בתו התקן ותפעולו מתבצע על פי עקרונות השמירה על איכות הסביבה כמו מיקסום הניצול של אור טבעי בחללי המבנה, קיר מסך אקלימי אשר מאפשר ניצול אנרגיה של האוויר החוזר, בקרת מבנה לחיסכון באנרגיה וכיו"ב. לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים כמשמעותם בהוראות המפקח על הבנקים, ראה פרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי PCAOB.

לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, וכן הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2014 את אפקטיביות הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

מינויים ופרישות

ביום 1 בינואר 2014 מונתה הגב' אלה גולן לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית וחברת הנהלה בבנק. הגב' אלה גולן החליפה את מר קובי מלכין שמונה למנכ"ל בנק אוצר החייל.

ביום 30 ביוני 2014 הסתיימה כהונתו של מר אבי שטרנשוס כראש חטיבת ניהול פיננסי וכחבר הנהלת הבנק, עקב מינויו למנכ"ל החברה הבת יובנק בע"מ החל מיום 1 ביולי 2014.

ביום 4 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק שינויים במבנה הארגוני של הבנק, לפיהם חטיבת ניהול פיננסי תפוצל ופעילותיה תמוזגנה לחטיבות ומערכים אחרים בבנק. בהתאם לכך, הוקם מערך פיננסי בכפיפות למנכ"ל הבנק, אשר מרכז את פעילות הנוסטרו וניהול הנכסים וההתחייבויות.

ביום 31 במרס 2014 הסתיימה כהונתם של מר גיורא מיוחס וגב' נגה יציב כדירקטורים בבנק.

ביום 15 בנובמבר 2014 הסתיימה כהונתו של מר דן ארבל במלאת 9 שנות כהונה כדירקטור חיצוני לפי הוראות בנק ישראל.

דירקטוריון הבנק מודה למר דן ארבל, למר גיורא מיוחס, ולגב' נגה יציב על תרומתם לעבודת הדירקטוריון וועדותיו.

ביום 30 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר דניאל פורמן כדירקטור חיצוני לפי הוראות בנק ישראל לתקופה של 3 שנים.

בעמודים המצורפים לדוח זה, מפורטת רשימת חברי הדירקטוריון וכן פירוט שכר יו"ר הדירקטוריון ונושאי משרה בכירה בגין השנים 2013 ו-2014.

דירקטוריון הבנק קיים בשנת 2014 - 25 ישיבות מליאה ו-53 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רוני חזקיהו
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 8 במרס, 2015
י"ז באדר, תשע"ה

חברות בנות עיקריות

(במיליוני ש"ח)

חברות בנות בנקאיות בישראל									
בנק מסד בע"מ		בנק אוצר החייל בע"מ		בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ		יובנק בע"מ			
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
5,131	5,702	16,364	16,902	3,602	3,870	8,379	10,299	סך הכל נכסים	
2,907	3,814	11,427	11,373	2,203	2,313	2,071	1,883	אשראי לציבור, נטו	
4,152	4,368	12,558	13,073	2,811	3,050	7,415	9,005	פקדונות הציבור	
465	502	1,103	1,133	355	362	417	456	סך כל ההון	
66	59	159	72	62	49	62	71	רווח לפני מסים	
42	36	103	44	39	27	42	43	רווח נקי	
9.6%	7.5%	9.7%	3.9%	11.1%	7.3%	9.5%	9.7%	תשואה נטו	
15.8%	15.7%	14.2%	14.2%	16.9%	16.7%	18.6%	18.5%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון (באזל 3)	

חברת בת בנקאית בחו"ל									
פיבי בנק (שוויץ) לימיטד*									
2013	2014								
1,589	1,490	סך הכל נכסים							
331	402	אשראי לציבור, נטו							
1,301	1,207	פקדונות הציבור							
240	243	סך כל ההון**							
10	(1)	רווח (הפסד) לפני מסים							
7	1	רווח נקי***							
2.8%	0.4%	תשואה נטו							

* על פי הדוחות הכספיים של חברת הבת בחו"ל במטבע חוץ מתורגמים לפי שער חליפין יציג לסוף תקופה, לאחר התאמות.

** ההון של פיבי בנק (שוויץ) לימיטד הסתכם לסך של 61.9 מיליון פר"ש ביום 31 בדצמבר 2014 (31.12.13 - 61.6 מיליון פר"ש).

*** הרווח הנקי של פיבי בנק (שוויץ) לימיטד הסתכם לסך של 0.2 מיליון פר"ש ביום 31 בדצמבר 2014 (31.12.13 - 1.7 מיליון פר"ש).

פרטים אודות הדירקטורים של התאגיד בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

שם הדירקטור: מר רוני חזקיהו

יו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 16.5.2012.

מכהן כיו"ר חוג הידידים של עמותת "ילדים בסיכוי - המועצה לילד החוסה".

מכהן כיו"ר אגודת הידידים שוחרי האקדמיה ללשון העברית, חבר בועד המנהל בחברה מידות - שיקוף ודירוג מלכ"רים בע"מ, חבר בחבר הנאמנים במכללת בית ברל.

כיהן כמפקח על הבנקים בבנק ישראל וכדירקטור בחברה Fibi Bank (U.K.) PLC.

שם הדירקטור: מר צדיק בינו

דירקטור בבנק מיום 21.9.2003.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פז חברת נפט בע"מ*.

מכהן כדירקטור בחברות: בינו אחזקות בע"מ; בינוהן בע"מ; ברבינו בע"מ; BIGRO Commodities Limited; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; בינופרי בע"מ (עד לחיסולה מרצון ביום 31.12.2014); נרוטק בע"מ; דאדא ניהול בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: פיבי אחזקות בע"מ; פיבי בית השקעות בע"מ; פיבי בית השקעות א' (1998) בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: פז בית זיקוק אשדוד בע"מ; נרו חברה להשקעות בע"מ; צוהר הדמיה מתקדמת (השקעות 1996) בע"מ.

שם הדירקטור: מר דוד אסיא

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 24.12.2012.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: ביוקאץ' בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: איטור ישראל בע"מ; אראר סאט גלובל קומיוניקייטנס נטוורק בע"מ; מוב-ארט קונסולטינג בע"מ; ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ; נדיר השקעות בע"מ; נדיר אחזקות מילניום בע"מ; ש. מ. טלקום בע"מ; אנפורמיה תוכנה בע"מ; קרן לקידום החינוך בישראל מיסודה של קרן לקידום החינוך ליוצאי עיראק בע"מ; משוב השקעות וטכנולוגיות (1993) בע"מ (לא פעילה) וכדירקטור בעמותות: IMPACT; מועצת הנגידים של מכון ויצמן למדע. כיהן כדירקטור בחברה: איטור ישראל בע"מ.

שם הדירקטור: גב' פנינה ביטרמן-כהן

מכהנת כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 3.6.2009.

שימשה כסמנכ"ל ויועצת משפטית בפולאר השקעות בע"מ וכיהנה כדירקטור בחברות הבנות בקבוצת פולאר.

מכהנת כדירקטור בחברות: על דף הנדסה בע"מ; פוליגיר קפיטל בע"מ.

שם הדירקטור: מר גיל בינו

דירקטור בבנק מיום 21.9.2003.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פיבי אחזקות בע"מ.

מכהן כסמנכ"ל בחברות: בינו אחזקות בע"מ; ברבינו בע"מ; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: פז חברת נפט בע"מ*; Alden Hotel AG.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פיבי בית השקעות בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: פז תעשיות ושרותים (נפט) בע"מ, פז בית זיקוק אשדוד בע"מ.

* תקופת הכהונה בתאגיד זה מוגבלת בהתאם להוראות המעבר של החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות התשע"ד-2013.

שם הדירקטור: מר זאב בן אשר

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 23.12.2010.
מכהן כדירקטור בחברה: כלל תעשיות בע"מ*; סוקולובסקי לור בע"מ.
מאמן מנהלים.
כיהן כדירקטור בחברה: אקסלנס השקעות בע"מ

שם הדירקטור: מר אמנון גולדשמידט

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 11.4.2006.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: א. גולדשמידט ייזום והשקעות בע"מ.
מכהן כדירקטור בחברות: פירסט ישראל מזנין אינבסטורס בע"מ; קרן המזנין לישראל (בישראל) שותפות מוגבלת; פימי אופורטיוניטי 2005 בע"מ; פימי 2001 בע"מ; פימי אופורטיוניטי IV שותפות מוגבלת; פימי IV (בישראל) שותפות מוגבלת; פימי IV 2007 בע"מ; קרן פימי אופורטיוניטי II שותפות מוגבלת; קרן פימי אופורטיוניטי ישראל II שותפות מוגבלת; קרן פימי אופורטיוניטי שותפות מוגבלת; קרן פימי אופורטיוניטי ישראל שותפות מוגבלת.
מכהן כיועץ לחשב הכללי במשרד האוצר.
כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברת ממאדור בע"מ.
כיהן כיו"ר ועדת השקעות בהראל פיננסים ניהול והשקעות בע"מ וכיועץ ברשות שדות התעופה.
כיהן כראש החטיבה הפיננסית בבנק דיסקונט.
עוסק בתחום הפיננסים.

שם הדירקטור: מר יוסף הורביץ

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 15.11.2011.
דירקטור בחברה יוסף הורביץ יעוץ וביד בע"מ ושיס רשות הזכרון לשואה ולגבורה.
כיהן כמפקח ראשי בקבוצת בנק לאומי ובתפקידים בכירים אחרים בבנק לאומי.

שם הדירקטור: גב' דליה לב

מכהנת כדירקטור בבנק מיום 24.12.2012.
מכהנת כדירקטור בחברות: שטראוס גרופ בע"מ; פז חברת נפט בע"מ*; בלגל בע"מ.
כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברה: מי אביבים בע"מ.
כיהנה כדירקטור בחברות: רשות שדות התעופה; הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ.

שם הדירקטור: מר יעקב סיט

מכהן כדירקטור בבנק מיום 30.8.2010.
מכהן כמנכ"ל בחברה: פיבי אחזקות בע"מ; וכדירקטור בחברות: סיט ניהול נכסים בע"מ; פנמר בע"מ.
כיהן כמנכ"ל ודירקטור בחברה: פיבי בית השקעות בע"מ, כמנכ"ל משותף: בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה: ברבינו בע"מ.

* תקופת הכהונה בתאגיד זה מוגבלת בהתאם להוראת המעבר של החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות התשע"ד-2013.

שם הדירקטור: **מר דניאל פורמן** (החל מיום 30.10.14)
מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 30.10.2014.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: אל. אפ. פיתוח חומרי הלחמה בע"מ.
מכהן כדירקטור בחברות: אורעד מערכות הייטק בע"מ; ארבע וי סי חברת ניהול בע"מ; Cohanzick Absolute Return Master Fund Ltd;
Cohanzick Absolute Return Fund Ltd.
מכהן כדירקטור ומנכ"ל בחברה: ארבע חברה למימון בע"מ.
מכהן כמנכ"ל משותף בחברה: Societe Palais De La Promenade SARL.
חבר בועד המנהל ויו"ר ועדת קרנות של האוניברסיטה העברית בירושלים.

שם הדירקטור: **מר דן ארבל** (עד 15.11.14)
כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 15.11.2005.
נשיא המוסד לבוררות עסקית. עוסק בבוררות מסחריות; יו"ר ועדות ציבוריות שונות; נשיא בית המשפט המחוזי בדימוס; מנהל בתי
המשפט לשעבר.
כיהן כמרצה בקריה האקדמית בקרית אונו.

שם הדירקטור: **גב' נגה יציב** (עד 31.3.14)
כיהנה כדירקטור בבנק מיום 31.1.2012.
מכהנת כד"ר בחברה: ממנ מסופי מטען וניטול בע"מ; איסת"א ליינס חברת הנסיעות של הסטונדטים בישראל בע"מ.
דירקטור בחברות: שראל שרותים ואספקה לרפואה בע"מ; תל השומר מחקרים, תשתיות ושירותים רפואיים בע"מ; אמנת ניהול מערכות
מידע.
חברה בועד המנהל: מתן - משקיעים בקהילה.
חברה באגודת הידידים בעמותות: וראיטי ישראל; אלו"ט, מרכז רפואי רעות.
מכהנת כמזכירת הדירקטוריון בבתי זיקוק חיפה בע"מ
כיהנה כדירקטור בחברות: אנליסט קופות גמל בע"מ (עד למועד מינויה כדירקטור בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ); גרנית
הכרמל השקעות בע"מ; תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (עד 4.2.13); תעשיות מזון תנובה - אגודה
שיתופית חקלאית בישראל בע"מ (עד 4.2.13).
כיהנה כמזכירת חברה, עוזרת מנכ"ל ומנהלת קשרי קהילה וכח אדם בחברה לישראל בע"מ.

שם הדירקטור: **מר גיורא מיוחס** (עד 31.3.14)
כיהן כדירקטור בבנק מיום 7.10.2003.
מכהן כדירקטור בחברות: תעודה א-פירצ'יילד טקנולוג'יס בע"מ; אספרו אינפורמיישן טכנולוגי בע"מ; קבוצת ברן; פרו-סיד; ISA Scientific.
כיהן כיו"ר הדירקטוריון במועצה מקומית תעשייתית רמת חובב וכיו"ר כלכלי: משאבות יצחק (עד 31.1.13).
כיהן כדירקטור בחברות: פז תעשיות ושירותים (נפט) בע"מ; מוצרי מעברות בע"מ.

פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ניתן למצוא בתקנה 26 "דירקטוריון הבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2014 המתפרסם באתר מגנא של רשות
ניירות ערך.

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

שם נושא המשרה הבכירה: **גב' סמדר ברבר-צדיק**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 20.3.2007

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מנהל כללי.

מכהנת כיו"ר דירקטוריון בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ; FIBI Bank (Switzerland) Ltd.

מכהנת כדירקטור בחברה: שי.ש.י.ס. אחזקות (1999) בע"מ.

חברת הוועד המנהל בעמותת "מתן". חברת הוועד הפועל וממלאת מקום קבועה לנשיא איגוד הבנקים.

כיהנה כיו"ר הדירקטוריון ב- Fibi Bank (U.K.) PLC.

כיהנה כמנהלת כללית בחברות: פ.י.ב.י. אחזקות בע"מ; פיבי בית השקעות בע"מ; סהר פיתוח ואחזקות בע"מ.

כיהנה כראש אגף עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר אילן בצרי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 20.3.2007

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: משנה למנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה העסקית.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון: בנק מסד בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: פאנקה בע"מ; FIBI Bank (Switzerland) Ltd.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: Fibi Bank (U.K.) PLC

כיהן כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר יוסי לוי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 1.12.2003

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש חטיבת משאבים.

מכהן כדירקטור בחברות: יובנק בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק מסד בע"מ; פורטראב חברה להשקעות בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ.

כיהן כמנכ"ל ויו"ר מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ;

כיהן כראש אגף תפעול ומערכות מידע בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר יורם סירקיס**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 20.3.2007

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: יובנק בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ; חברה לרישומים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; הבורסה

לניירות ערך בת"א בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: הבינלאומי סוכנות לביטוח (2005) בע"מ.

כיהן כמנהל מחלקת ניירות ערך בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר נחמן ניצן**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 1.9.2011

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ; מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ.

כיהן כממלא מקום ומשנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק ירושלים; סמנכ"ל כספים ב-סו חברה לביטוח (ביטוח ישיר); חשבונאי

ראשי וסמנכ"ל בבנק ירושלים.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר בנצי אדירי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 23.2.2012

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי (CRO) וראש החטיבה לניהול סיכונים.
כיהן כמנהל האגף העסקי, סמנכ"ל וחבר הנהלת בנק ירושלים בע"מ.

שם נושאת המשרה הבכירה: **גב' יעל חון**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 23.5.2011

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מבקרת פנימית ראשית ומבקרת פנימית בחברות הבנות הבנקאיות בקבוצת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (למעט פיבי שווייץ).

מכהנת כדירקטור באיגוד המבקרים הפנימיים (החל מיום 1.1.2015).

כיהנה כיו"ר ועדת SOX בהתאחדות חברות הביטוח; חברת ועדת ביקורת מערכות מידע בלשכת המבקרים הפנימיים; מרצה בקורס ההכנה לבחינות CISA של האיגוד הישראלי לביקורת ואבטחת מערכות מידע ובקורס לביקורת מערכות מידע של לשכת המבקרים הפנימיים.
שימשה כמנהלת מחלקת SOX בקבוצת כלל ביטוח בע"מ ומנהלת (מנכ"ל) במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רו"ח סומך-חייקין.

שם נושאת המשרה הבכירה: **גב' אלה גולן**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 1.1.2014

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: סמנכ"ל, חברת הנהלה, ראש החטיבה הבנקאית.

מכהנת כדירקטור בחברות: יובנק בע"מ; בנק מסד בע"מ ומסלקת הבורסה.

כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות וכמנהלת מחלקת ניירות ערך ארצית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר אביאל שטרנשוס** (עד 30.6.14)

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 19.10.2010

התפקיד שהוא מילא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש החטיבה הפיננסית.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל בחברה: הבינלאומי הנפקות בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: FIBI Bank (Switzerland) Ltd.; סטוקופין (ישראל) בע"מ; כרטיסי אשראי לישראל בע"מ; מכון למחקר עסקים.

שימש כסמנכ"ל ומנהל תחום השקעות ביטוח וגמל במנורה מבטחים ביטוח בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברה: מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

(*) המועד בו קיבלו נושאי המשרה את התואר הנוכחי.

פרטים נוספים על חברי ההנהלה הבכירה, ניתן למצוא בתקנה 26א' "נושאי משרה בכירה בבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2014 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

חברי הדירקטוריון

מר רוני חזקיהו, יו"ר
מר צדיק בינו
מר דוד אסיא
גב' פנינה ביטרמן-כהן
מר גיל בינו
מר זאב בן אשר
מר אמנון גולדשמידט
מר יוסף הורביץ
גב' דליה לב
מר יעקב סיט
מר דניאל פורמן (החל מיום 30.10.14)
מר דן ארבל (עד 15.11.14)
גב' נגה יציב (עד 31.3.14)
מר גיורא מיוחס (עד 31.3.14)

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

מנהל כללי	גב' סמדר ברבר-צדיק
משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	מר אילן בצרי
סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	מר יוסי לוי
סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	מר יורם סירקיס
סמנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי	מר נחמן ניצן, רו"ח
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי (CRO)	מר בנצי אדירי
מבקרת פנימית ראשית	גב' יעל רונן, רו"ח
סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	גב' אלה גולן
מזכיר כללי	מר אביעד בילר, עו"ד
רואי החשבון המבקרים של הבנק	סומך חייקין, רו"ח
סמנכ"ל, ראש החטיבה הפיננסית (עד 30.6.14)	מר אביאל שטרנשוס

שכר יו"ר הדירקטוריון ונושאי משרה בכירה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014
(באלפי ש"ח)

שנת 2014						
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽³⁾
רוני חזקיהו	יו"ר הדירקטוריון	100%	-	2,546	-	152
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	3,033	-	154
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	100%	-	998	-	61
שולי גרבורג	מנהל כללי פיבי בנק (שוויץ)	100%	-	1,633	*157	-
אילן בצרי	משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,436	-	89
יוסי לוי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,389	-	134
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,272	-	96

שנת 2013						
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽³⁾
רוני חזקיהו	יו"ר הדירקטוריון	100%	-	2,389	547	150
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,999	766	151
שולי גרבורג	מנהל כללי פיבי בנק (שוויץ)	100%	-	1,623	624	-
אילן בצרי	משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,342	382	91
יוסי לוי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,362	322	126
יעקב מלכין	מנהל כללי אוצר החייל	100%	-	1,083	282	63
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,258	336	95
אמנון בק	מנהל כללי מת"ף	100%	-	1,123	260	77

(1) לא כולל מס שכר.

(2) כולל הלוואות ומשכנתאות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

(3) שווי הטבות שונות (כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, שווי שכר דירה, שווי ביטוחי בריאות ועוד).

* מענק המותנה בשלוש שנות העסקה.

תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, מענק יבל, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾	תשלומים אחרים	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽²⁾
738	-	3,436	-	-
1,084	-	4,271	-	-
417	795	2,271	-	833
429	-	2,219	-	-
331	-	1,856	-	153
219	-	1,742	-	3,596
273	-	1,641	-	-

תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, מענק יבל, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾	תשלומים אחרים	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽²⁾
811	-	3,897	-	-
1,088	-	5,004	-	-
341	-	2,588	-	-
444	-	2,259	-	211
268	-	2,078	-	3,708
629	-	2,057	-	-
355	-	2,044	-	-
357	-	1,817	-	106

הערות:

- א. על רקע עמדה משפטית שפרסמה רשות ניירות ערך ביום 13 בפברואר 2011 לגבי הגילוי הנדרש מתאגידים מדווחים בדוח הדירקטוריון על פי תקנה 10(ב)(4) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ובשים לב להבהרה שפורסמה על ידי רשות ניירות ערך ביום 11 בפברואר 2014 בעקבות אימוץ מדיניות תגמול לנושאי משרה, ועל אף שהתקנה האמורה אינה חלה על הבנק, מצא דירקטוריון הבנק כי התגמולים שניתנו בשנת 2014 לנושאי המשרה הבכירה המתוארים לעיל, הינם הוגנים וסבירים בין משום שהינם תואמים את מדיניות התגמול של הבנק (לגבי אלה שמדיניות התגמול חלה בעניינם) ובין בהתחשב במעמדו ותפקידו של מי מהם, התרומה שתרם לפעילותו ולקידומו של הבנק או חברה בת של הבנק וקריטריונים נוספים שנקבעו על ידי הדירקטוריון והיוו בסיס לבחינתו האמורה.
- ב. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.
- ג. לפרטים בדבר תכנית המענקים לבכירים ראו להלן וכן באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר רוני חזקיהו מונה ליו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 16 במאי 2012.
לתאור הסכם העסקתו של מר רוני חזקיהו - ראה באור 19.ח. (2) לדוחות הכספיים. לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר למר חזקיהו, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

גב' שמדר ברבר-צדיק - מועסקת בבנק מיום 9 בינואר 2005 ומכהנת כמנכ"ל הבנק מיום 19 במרס 2007.
לתאור הסכם העסקתה של גב' ברבר-צדיק - ראה באור 19.ח. (1) לדוחות הכספיים. לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר לגב' ברבר-צדיק, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר אילן בצרי - מועסק בבנק מיום 4 באוקטובר 1978 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוקטובר 2000 לתקופה בלתי קצובה.
כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים.
עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר בצרי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק.
משכורתו של מר בצרי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר למר בצרי, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר יוסי לוי - למר לוי הסכם עבודה אישי עם מתף והינו מושאל לבנק.
מר לוי החל עבודתו במתף ביום 1 באפריל 1979 והסכם העבודה האישי הנוכחי בתוקף מיום 1 בספטמבר 1980.
כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים.
עם סיום העסקתו, זכאי מר לוי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בביטוח המנהלים אליו הפריש מתף כספים לטובתו.
משכורתו של מר לוי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר למר לוי, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר יורם סירקיס - מועסק בבנק מיום 9 בפברואר 1993 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 20 במרס 2007 לתקופה קצובה עד יום 20 במרס 2010. לאחר מועד זה החוזה ימשך לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.
עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר יורם סירקיס לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו.
במקרה של סיום עבודה שלא בפיטורין, יוכל הבנק לוותר על הגבלת התחרות בהודעה בכתב חודש מראש.
משכורתו של מר יורם סירקיס צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר למר סירקיס, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

גב' אלה גולן - מועסקת בבנק מיום 16 בינואר 1994 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בדצמבר 2013 לתקופה בלתי קצובה. עם סיום העסקתה בבנק זכאית הגברת אלה גולן לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרה האחרון או 200% משכרה האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מבניהם במקרה של פיטורין ובמקרה של התפטרות תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרה האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה. משכורתה של גב' גולן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר לגב' גולן, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר אמנון בק - מכהן כמנכ"ל מתף מיום 1 בנובמבר 2006. מר בק החל את עבודתו במתף ביום 1 במרץ 1980 בהסכם אישי. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים. עם סיום העסקתו, זכאי מר בק לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בביטוח המנהלים אליו הפרישה מתף כספים לטובתו. משכורתו של מר בק צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. לפרטי תוכנית המענקים במסגרתה הוסדר אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2014 ואילך, בין היתר למר בק, ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

מר יעקב מלכין - הועסק בבנק מיום 10 ביוני 2011 עד יום 30 בנובמבר 2013 ומיום 1 בדצמבר 2013 כמנכ"ל אוצר החייל. בתנאי העבודה שאושרו על ידי דירקטוריון אוצר החייל ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים. עם סיום העסקתו באוצר החייל זכאי מר מלכין לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר מלכין צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה.

גב' שולי גרבורג - מכהנת כמנכ"ל פיבי שוויץ ומועסקת בהסכם אישי החל מה-1 בדצמבר 2012 למשך 3 שנים. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך הודעה מוקדמת של 6 חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. גברת גרבורג תהיה זכאית למענק שנתי שנגזר מהתשואה השנתית על ההון של פיבי בנק (שוויץ) מעל ללייבור לפי מדרג. החל מתשואה של 4% ועד לתשואה של 7.5% תהיה זכאית למענק של 50,000 פר"ש ועד לתקרה של 180,000 פר"ש בהתאמה. הגברת גרבורג תהיה זכאית למענק מותנה בסך 120,000 פר"ש אשר ישולם לה בתום 3 שנות עבודתה (40,000 פר"ש עבור כל שנה).

תוכנית המענקים לבכירים

ביום 22 במאי 2014, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 21 במאי 2014, ובהתאם להוראות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, החליט דירקטוריון הבנק לאשר תיקונים מסוימים בתוכנית המענקים למנהלים בכירים הקודמת בבנק, שאושרה במאי 2012 על ידי דירקטוריון הבנק (אישור אסיפת בעלי המניות בכל הנוגע להחלת תכנית המענקים הקודמת על יו"ר הדירקטוריון ניתן ביום 27 ביוני 2012). לפרטים נוספים אודות תכנית המענקים למנהלים בכירים ראו באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

תכנית המענקים חלה על בעלי התפקידים הבאים: היו"ר; המנכ"ל; חברי ההנהלה של הבנק (אשר לנכון למועד זה כוללים בנוסף למנכ"ל שבעה חברים, ביניהם מנהל הסיכונים הראשי (CRO), החשבונאי הראשי והמבקרת הפנימית) וכן מנכ"ל מת"ף – מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של הבנק) (להלן "יקראו כלל בעלי התפקידים בסעיף זה - "הבכירים"). תכנית המענקים קובעת את אופן קביעת רכיב המענק השנתי לבכירים בגין שנת 2014 ואילך.

בשנת 2014 התשואה להון של הבנק הייתה נמוכה מ- 8.5% והבנק לא עמד בתנאי הסף של תכנית המענקים. בהתאם לכך, לא שולמו מענקים לבכירים על פי התכנית. לפרטים נוספים בנושא תוכנית תגמול לבכירים - ראה באור 14.ח. לדוחות הכספיים.

שכר רואה החשבון המבקר⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
(באלפי ש"ח)

הבנק		המאוחד		
שנת 2013	שנת 2014	שנת 2013	שנת 2014	
5,133	4,999	10,901	10,524	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ :
-	-	1,585	1,806	רואי החשבון המבקרים
5,133	4,999	12,486	12,330	רואה חשבון מבקר אחר
				סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת ⁽⁵⁾ :
237	62	754	92	רואי החשבון המבקרים
				עבור שירותי המס:
463	248	849	311	רואי החשבון המבקרים
				שירותים אחרים:
1,464	979	1,656	1,404	רואי החשבון המבקרים
2,164	1,289	3,259	1,807	סך הכל
7,297	6,288	15,745	14,137	סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי.
- (5) Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות.

להלן סקירת ההנהלה על מידע רב תקופתי ופרטים שונים הקשורים לדוחות הכספיים, אשר יש בהם לתת תמונה רחבה על מצבו הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו במאוחד. אלה מובאים בתוספות כדלהלן:

תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

תוספת ב' - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה

תוספת ד' - חשיפה לשינויים בשיעורי הרבית

תוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

תוספת ו' - חשיפות למדינות זרות

תוספת ז' - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון - מידע רב רבעוני

תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

(במיליוני ש"ח)

תוספת א'					ליום 31 בדצמבר				
					2010	2011	2012	2013	2014
נכסים									
מזומנים ופקדונות בבנקים					15,563	18,443	22,939	26,100	29,182
ניירות ערך					15,802	11,872	9,756	10,799	12,554
ניירות ערך שנשאלו					1,516	1,510	932	990	477
אשראי לציבור					66,283	65,856	68,715	69,533	69,833
הפרשה להפסדי אשראי					(2,836)	(878)	(836)	(827)	(876)
אשראי לציבור, נטו					63,447	64,978	67,879	68,706	68,957
אשראי לממשלה					13	10	3	23	658
השקעות בחברות מוחזקות					395	398	376	381	404
בנינים וציוד					1,288	1,201	1,185	1,180	1,222
נכסים בלתי מוחשיים					(1)610	(1)545	(1)471	(1)407	335
נכסים בגין מכשירים נגזרים					1,587	1,674	1,219	1,462	3,015
נכסים אחרים					(1)910	(1)787	(1)833	(1)825	939
נכסים המוחזקים למכירה					-	-	-	116	-
סך כל הנכסים					101,131	101,418	105,593	110,989	117,743
התחייבויות והון									
פקדונות הציבור					80,155	81,387	84,365	89,122	95,155
פקדונות מבנקים					1,568	860	1,385	1,335	1,469
פקדונות הממשלה					796	553	685	650	556
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					4,837	5,010	5,620	5,702	4,903
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					2,161	1,870	1,710	1,789	3,162
התחייבויות אחרות					(1)5,759	(1)5,809	(1)5,136	(1)5,355	5,287
התחייבויות מוחזקות למכירה					-	-	-	11	-
סך כל ההתחייבויות					95,276	95,489	98,901	103,964	110,532
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק					5,651	5,744	6,483	6,797	6,965
זכויות שאינן מקנות שליטה					204	185	209	228	246
סך כל ההון					5,855	5,929	6,692	7,025	7,211
סך כל ההתחייבויות וההון					101,131	101,418	105,593	110,989	117,743

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה.

רווח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					תוספת ב'
2010	2011	2012	2013	2014	
3,293	4,096	3,787	3,322	2,664	הכנסות רבית
1,375	1,919	1,537	1,135	563	הוצאות רבית
1,918	2,177	2,250	2,187	2,101	הכנסות רבית, נטו
115	93	134	97	89	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,803	2,084	2,116	2,090	2,012	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מרבית
176	(94)	150	200	230	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית
1,501	1,447	1,362	1,418	1,375	עמלות
35	39	35	64	62	הכנסות אחרות
1,712	1,392	1,547	1,682	1,667	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
(1)1,584	(1)1,677	(1)1,676	(1)1,736	1,746	משכורות והוצאות נלוות
448	451	435	438	444	אחזקה ופחת בנינים וציוד
(1)132	(1)141	(1)146	(1)145	139	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
633	576	557	531	549	הוצאות אחרות
2,797	2,845	2,814	2,850	2,878	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
718	631	849	922	801	רווח לפני מסים
(1)314	(1)205	(1)315	(1)376	340	הפרשה למסים על הרווח
404	426	534	546	461	רווח לאחר מסים
45	55	51	30	35	חלק הבנק ברווח של חברות כלולות לאחר השפעת המס
					רווח נקי:
449	481	585	576	496	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(20)	(19)	(22)	(21)	(18)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
429	462	563	555	478	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק:
(1)4.28	(1)4.60	(1)5.61	(1)5.53	4.76	רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה.

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית

א. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - נכסים

תוספת ג'	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
	שיעור הכנסה	הכנסות רבית	יתרה ממוצעת (1) במיליוני ש"ח
	ב-%		
נכסים נושאי רבית			
אשראי לציבור ⁽²⁾⁽⁵⁾			
- בישראל	3.78	2,385	63,023
- מחוץ לישראל	2.08	9	433
סך הכל	3.77	2,394	63,456
אשראי לממשלה			
- בישראל	0.68	3	439
- מחוץ לישראל	-	-	-
סך הכל	0.68	3	439
פקדונות בבנקים			
- בישראל	0.64	16	2,502
- מחוץ לישראל	0.22	1	458
סך הכל	0.57	17	2,960
פקדונות בבנקים מרכזיים			
- בישראל	0.60	106	17,562
- מחוץ לישראל	-	-	-
סך הכל	0.60	106	17,562
נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
- בישראל	0.61	6	980
- מחוץ לישראל	-	-	-
סך הכל	0.61	6	980
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾			
- בישראל	1.27	123	9,703
- מחוץ לישראל	1.49	2	134
סך הכל	1.27	125	9,837
אגרות חוב למסחר			
- בישראל	0.78	11	1,416
- מחוץ לישראל	-	-	4
סך הכל	0.78	11	1,420
נכסים אחרים			
בישראל	0.33	2	613
מחוץ לישראל	-	-	114
סך הכל	0.28	2	727
סך כל הנכסים נושאי רבית	2.74	2,664	97,381
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית			2,921
נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ⁽⁴⁾			10,913
סך כל הנכסים			111,215
סך הנכסים נושאי רבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל	1.05	12	1,143

הערות לטבלה ראה עמוד 204.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
שיעור הכנסה	הכנסות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסה	הכנסות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
ב-%	במיליוני ש"ח		ב-%	במיליוני ש"ח	
5.06	3,102	61,248	4.52	2,819	62,308
3.59	29	808	2.68	12	447
5.05	3,131	62,056	4.51	2,831	62,755
-	-	5	-	-	12
-	-	-	-	-	-
-	-	5	-	-	12
1.23	34	2,761	1.28	32	2,509
0.25	2	805	0.29	1	342
1.01	36	3,566	1.16	33	2,851
2.33	298	12,798	1.36	192	14,077
-	-	-	-	-	-
2.33	298	12,798	1.36	192	14,077
2.40	37	1,541	1.35	15	1,113
-	-	-	-	-	-
2.40	37	1,541	1.35	15	1,113
2.56	218	8,529	2.28	204	8,963
1.13	3	265	1.72	2	116
2.51	221	8,794	2.27	206	9,079
2.44	46	1,887	2.41	40	1,663
11.11	1	9	-	-	2
2.48	47	1,896	2.40	40	1,665
9.34	17	182	2.79	5	179
-	-	-	-	-	111
9.34	17	182	1.72	5	290
4.17	3,787	90,838	3.62	3,322	91,842
		2,761			2,875
		9,507			10,359
		103,106			105,076
1.85	35	1,887	1.47	15	1,018

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - התחייבויות והון

תוספת ג'			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	
			יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	הוצאות רבית
			במיליוני ש"ח	ב-%
			4,253	6
			59,274	316
			-	-
			63,527	322
			710	7
			-	-
			710	7
			926	1
			-	-
			926	1
			5,474	222
			-	-
			5,474	222
			1,026	11
			10	-
			1,036	11
			71,673	563
			25,711	
			2,921	
			3,750	
			104,055	
			7,160	
			111,215	
			1.95	
			96,238	2,089
			1,143	12
			97,381	2,101
			10	-

התחייבויות נושאות רבית
פקדונות הציבור
- בישראל
לפי דרישה
לזמן קצוב
- מחוץ לישראל
לזמן קצוב
סך הכל
פקדונות הממשלה
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
פקדונות מבנקים
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
אגרות חוב
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
התחייבויות אחרות
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
סך כל ההתחייבויות נושאות רבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים רבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות רבית ⁽⁶⁾
סך כל ההתחייבויות
סך כל האמצעים ההוניים
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
פער הרבית
תשואה נטו על נכסים נושאים רבית ⁽⁷⁾
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
סך ההתחייבויות נושאות רבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל

הערות לטבלה ראה עמוד 204.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
שיעור הוצאה ⁽¹⁾	הוצאות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הוצאה ⁽¹⁾	הוצאות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	
ב-%		במיליוני ש"ח	ב-%		במיליוני ש"ח	
0.79	29	3,682	0.48	19	3,954	
1.86	1,141	61,209	1.22	709	58,285	
0.97	1	103	-	-	-	
1.80	1,171	64,994	1.17	728	62,239	
2.15	12	557	1.94	9	465	
-	-	-	-	-	-	
2.15	12	557	1.94	9	465	
0.13	1	765	0.66	8	1,204	
-	-	178	-	-	-	
0.11	1	943	0.66	8	1,204	
5.95	319	5,360	6.28	354	5,639	
-	-	-	-	-	-	
5.95	319	5,360	6.28	354	5,639	
2.08	34	1,637	3.06	36	1,175	
-	-	-	-	-	15	
2.08	34	1,637	3.03	36	1,190	
2.09	1,537	73,491	1.60	1,135	70,737	
		17,882			21,463	
		2,756			2,875	
		2,594			3,093	
		96,723			98,168	
		6,383			6,908	
		103,106			105,076	
2.08			2.02			
2.49	2,216	88,951	2.39	2,172	90,824	
1.80	34	1,887	1.47	15	1,018	
2.48	2,250	90,838	2.38	2,187	91,842	
0.36	1	281	-	-	15	

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי רבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			תוספת ג'
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	
ב-%		במיליוני ש"ח	
2.80	1,959	70,018	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.39)	(174)	44,723	סך נכסים נושאי רבית
2.41			סך התחייבויות נושאות רבית
			פער הרבית
3.09	458	14,828	מטבע ישראלי צמוד למדד
(2.46)	(348)	14,166	סך נכסים נושאי רבית
0.63			סך התחייבויות נושאות רבית
			פער הרבית
2.06	235	11,392	מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
(0.32)	(41)	12,774	סך נכסים נושאי רבית
1.74			סך התחייבויות נושאות רבית
			פער הרבית
2.75	2,652	96,238	סך פעילות בישראל
(0.78)	(563)	71,663	סך נכסים נושאי רבית
1.97			סך התחייבויות נושאות רבית
			פער הרבית

הערות לטבלה ראה עמוד 204.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
ב-%		במיליוני ש"ח	ב-%		במיליוני ש"ח
4.35	2,700	61,999	3.49	2,263	64,798
(1.72)	(781)	45,305	(0.92)	(413)	44,617
2.63			2.57		
5.05	768	15,209	5.35	804	15,003
(4.58)	(663)	14,482	(4.87)	(677)	13,889
0.47			0.48		
2.42	284	11,743	2.18	240	11,023
(0.69)	(92)	13,423	(0.37)	(45)	12,216
1.73			1.81		
4.22	3,752	88,951	3.64	3,307	90,824
(2.10)	(1,536)	73,210	(1.60)	(1,135)	70,722
2.12			2.04		

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות רבית ובהוצאות רבית

תוספת ג'	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
	גידול (קטון) בגלל שינוי	מחיר	שינויים נטו
	כמות	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי רבית			
אשראי לציבור	27	(461)	(434)
- בישראל	-	(3)	(3)
- מחוץ לישראל	27	(464)	(437)
סך הכל			
נכסים נושאי רבית אחרים	38	(259)	(221)
- בישראל	-	-	-
- מחוץ לישראל	38	(259)	(221)
סך הכל	65	(723)	(658)
סך כל הכנסות הרבית			
התחייבויות נושאות רבית			
פקדונות הציבור	-	(13)	(13)
- בישראל	5	(398)	(393)
- לפי דרישה	-	-	-
- לזמן קצוב	-	-	-
- מחוץ לישראל	5	(411)	(406)
סך הכל			
התחייבויות נושאות רבית אחרות	(10)	(156)	(166)
- בישראל	-	-	-
- מחוץ לישראל	(10)	(156)	(166)
סך הכל	(5)	(567)	(572)
סך כל הוצאות הרבית	70	(156)	(86)
סך כל הכנסות הרבית פחות הוצאות הרבית			

- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית.
- מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוכתה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 63 מיליון ש"ח (לשנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2013 וביום 31 בדצמבר 2012 נוכתה יתרה בסך של 77 מיליון ש"ח ויתרה בסך שלילי של 26 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- עמלות בסך 143 מיליון ש"ח, 106 מיליון ש"ח ו-112 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות רבית בשנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2014, 31 בדצמבר 2013 ו-31 בדצמבר 2012, בהתאמה.
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות רבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הרבית.
- השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה.
- השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 בהשוואה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
גידול (קטון) בגלל שינוי			
שינויים נטו	מחיר	כמות	
במיליוני ש"ח			
(283)	(331)	48	
(17)	(7)	(10)	
(300)	(338)	38	
(162)	(176)	14	
(3)	-	(3)	
(165)	(176)	11	
(465)	(514)	49	
(10)	(11)	1	
(432)	(396)	(36)	
(1)	(1)	-	
(443)	(408)	(35)	
41	33	8	
-	-	-	
41	33	8	
(402)	(375)	(27)	
(63)	(139)	76	

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת ד'						
עם דרישה ועד חודש	מכל חודש ועד שלושה חודשים	מכל שלושה ועד חודשים ועד שנה	מכל שנה ועד שלושה ועד חודשים	מכל חודש ועד שלושה ועד חודשים	מכל חודש ועד שלושה ועד חודשים	מכל חודש ועד שלושה ועד חודשים
במיליוני ש"ח						
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
69,548	2,576	3,238	2,067	1,887	1,409	
8,198	7,071	8,341	1,482	991	708	
313	530	893	1	-	-	
78,059	10,177	12,472	3,550	2,878	2,117	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
62,091	1,511	1,886	814	252	56	
14,570	7,395	10,211	1,638	1,156	871	
304	671	2,193	-	-	-	
76,965	9,577	14,290	2,452	1,408	927	
1,094	600	(1,818)	1,098	1,470	1,190	
1,094	1,694	(124)	974	2,444	3,634	
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
1,022	347	2,812	4,807	3,961	2,370	
-	199	418	76	23	152	
1,022	546	3,230	4,883	3,984	2,522	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
1,730	330	1,727	4,173	4,011	2,295	
-	149	711	410	423	39	
1,730	479	2,438	4,583	4,434	2,334	
(708)	67	792	300	(450)	188	
(708)	(641)	151	451	1	189	

ראה הערות בעמוד 210

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
0.33	2.82	76,358	0.38	2.20	81,384	212	53	394
0.93		15,368	0.70		26,810	-	-	19
0.29		1,175	0.16		1,737	-	-	-
(2)0.43		92,901	(2)0.45		109,931	212	53	413
0.07	1.21	62,543	0.06	0.70	66,645	-	-	35
0.75		24,714	0.59		35,842	-	-	1
0.29		1,671	0.24		3,168	-	-	-
(2)0.26		88,928	(2)0.25		105,655	-	-	36
							53	377
							4,064	4,011
3.19	2.21	17,636	3.43	1.83	16,214	14	71	810
1.26		2,143	1.89		871	-	-	3
(2)2.98		19,779	(2)3.35		17,085	14	71	813
2.78	0.97	17,186	2.94	0.81	14,483	-	3	214
2.10		1,774	1.52		1,736	-	-	4
(2)2.72		18,960	(2)2.79		16,219	-	3	218
							68	595
							852	784

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית ליום 31 בדצמבר 2014 (המשך)

תוספת ד'						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד חמש שנים
במיליוני ש"ח						
מטבע חוץ⁽⁴⁾						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
7,457	1,927	1,569	1,300	808	1,073	
22,637	8,115	11,239	1,527	818	624	
414	766	2,415	-	-	-	
30,508	10,808	15,223	2,827	1,626	1,697	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
20,217	3,280	1,737	117	18	25	
15,227	5,022	10,525	1,327	1,313	1,828	
426	624	1,090	-	-	-	
35,870	8,926	13,352	1,444	1,331	1,853	
מכשירים פיננסיים, נטו						
(5,362)	1,882	1,871	1,383	295	(156)	
(5,362)	(3,480)	(1,609)	(226)	69	(87)	

ראה הערות בעמוד 210

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
0.86	2.29	12,738	1.06	2.16	14,205	1	6	64
0.41		34,125	0.38		44,960	-	-	-
0.37		1,966	0.20		3,595	-	-	-
(2)0.52		48,829	(2)0.53		62,760	1	6	64
0.09	0.86	21,983	0.08	0.79	25,406	-	-	12
0.79		25,472	0.77		35,242	-	-	-
0.39		1,478	0.12		2,140	-	-	-
(2)0.46		48,933	(2)0.47		62,788	-	-	12
							6	52
							(29)	(35)

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית ליום 31 בדצמבר 2014 (המשך)

תוספת ד'						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שנה ועד שלושה שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל עשר ועד חמש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים
במיליוני ש"ח						
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
78,027	4,850	7,619	8,174	6,656	4,852	
30,835	15,385	19,998	3,085	1,832	1,484	
727	1,296	3,308	1	-	-	
109,589	21,531	30,925	11,260	8,488	6,336	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
84,038	5,121	5,350	5,104	4,281	2,376	
29,797	12,566	21,447	3,375	2,892	2,738	
730	1,295	3,283	-	-	-	
114,565	18,982	30,080	8,479	7,173	5,114	
מכשירים פיננסיים, נטו						
(4,976)	2,549	845	2,781	1,315	1,222	
(4,976)	(2,427)	(1,582)	1,199	2,514	3,736	

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הרבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
0.86	2.38	107,565	0.91	1.99	112,817	1,241	130	1,268
0.60		51,636	0.52		72,794	153	-	22
0.34		3,975	0.19		6,869	1,537	-	-
(2)0.77		163,176	(2)0.74		192,480	2,931	130	1,290
0.53	0.98	102,191	0.46	0.80	107,245	711	3	261
0.81		51,960	0.70		72,973	153	-	5
0.34		3,978	0.19		6,837	1,529	-	-
(2)0.62		158,129	(2)0.55		187,055	2,393	3	266
							127	1,024
							4,887	4,760

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2014										תוספת ה'
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)			
הפסדי אשראי (4)										
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	* מזה: חובות (2)	סך הכל *	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל	פעילות לווים בישראל
במיליוני ש"ח										ציבור - מסחרי
7	(1)	-	11	16	464	559	16	490	562	חקלאות
174	12	(21)	158	766	7,277	10,437	766	9,995	11,105	תעשייה
146	(27)	(65)	144	301	3,298	9,375	303	8,780	9,469	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
14	12	-	38	48	4,197	4,452	48	4,327	4,540	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	-	2	2	2	346	551	2	1,232	1,258	חשמל ומים
152	13	77	226	515	6,356	7,578	526	6,896	7,674	מסחר
14	1	13	36	44	771	900	44	757	907	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
35	(1)	9	33	43	924	1,110	50	995	1,143	תחבורה ואחסנה
35	(12)	(14)	40	385	1,383	1,930	385	1,591	2,049	תקשורת ושירותי מחשב
18	(2)	(14)	11	89	6,749	10,026	89	12,318	12,661	שירותים פיננסיים
16	3	(3)	24	36	2,046	2,799	36	2,579	2,831	שירותים עסקיים אחרים
11	3	1	38	50	1,671	2,171	50	1,983	2,195	שירותים ציבוריים וקהילתיים
624	1	(15)	761	2,295	35,482	51,888	2,315	51,943	56,394	סך הכל מסחרי
132	15	(4)	17	252	18,252	19,944	252	19,245	19,944	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
224	29	109	117	281	15,604	25,416	281	22,346	25,446	אנשים פרטיים - אחר
980	45	90	895	2,828	69,338	97,248	2,848	93,534	101,784	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	1,442	1,442	-	2,421	2,421	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	658	659	-	8,953	8,953	ממשלת ישראל
980	45	90	895	2,828	71,438	99,349	2,848	104,908	113,158	סך הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 71,438 מיליון ש"ח, 9,717 מיליון ש"ח, 477 מיליון ש"ח, 986 מיליון ש"ח, 30,540 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 336 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 888 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

31 בדצמבר 2013										תוספת ה'
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾ חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾										
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל *	בעייתי ⁽⁵⁾	סך הכל	פעילות לווים בישראל	
במיליוני ש"ח										
5	4	2	9	13	496	589	13	591	ציבור - מסחרי	
204	29	42	192	747	7,084	9,939	747	10,298	חקלאות	
172	6	7	342	483	3,687	9,217	486	9,317	תעשייה	
35	-	(2)	28	135	4,521	4,725	135	4,814	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾	
-	(1)	(1)	-	-	648	772	-	1,377	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	
86	19	25	210	413	5,844	7,150	413	7,253	חשמל ומים	
2	1	-	15	23	773	907	23	915	מסחר	
27	3	1	27	56	848	1,084	75	1,106	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	
37	6	(1)	50	112	1,478	2,096	131	2,154	תחבורה ואחסנה	
31	-	(4)	12	14	7,519	11,244	14	12,502	תקשורת ושירותי מחשב	
23	-	(7)	24	37	2,146	2,867	37	2,940	שירותים פיננסיים	
14	(1)	(8)	42	73	1,630	2,027	73	2,034	שירותים עסקיים אחרים	
636	66	54	951	2,106	36,674	52,617	2,147	55,301	שירותים ציבוריים וקהילתיים	
151	8	33	23	298	17,334	18,451	298	18,451	סך הכל מסחרי	
144	30	21	123	315	15,066	24,246	315	24,270	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
931	104	108	1,097	2,719	69,074	95,314	2,760	98,022	אנשים פרטיים - אחר	
-	-	-	-	-	1,677	1,677	-	2,088	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	-	-	-	23	23	-	7,609	בנקים בישראל	
931	104	108	1,097	2,719	70,774	97,014	2,760	107,719	ממשלת ישראל	
									סך הכל פעילות בישראל	

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 70,774 מיליון ש"ח, 7,825 מיליון ש"ח, 990 מיליון ש"ח, 381 מיליון ש"ח, ו-27,749 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 213 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 947 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2014										תוספת ה'	
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)											
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	* מזה: חובות (2)	סך הכל *	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל	פעילות לווים בחו"ל	
										במיליוני ש"ח	ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	16	18	-	18	18	חקלאות	
1	(1)	(1)	10	10	30	63	10	88	98	תעשייה	
1	1	-	-	-	-	43	-	43	43	בינוי ונדל"ן - בינוי	
12	(11)	-	32	32	105	106	32	35	106	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	
-	-	-	-	-	-	-	-	26	26	חשמל ומים	
-	1	-	-	-	47	138	-	142	142	מסחר	
-	-	-	-	-	78	78	-	78	78	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	
-	-	-	-	-	-	12	-	20	20	תחבורה ואחסנה	
-	-	-	-	-	5	6	-	32	32	תקשורת ושירותי מחשב	
-	1	-	-	-	36	72	-	742	742	שירותים פיננסיים**	
2	-	-	-	-	90	338	-	338	338	שירותים עסקיים אחרים	
16	(9)	(1)	42	42	407	874	42	1,562	1,643	סך הכל מסחרי	
-	-	-	-	-	88	213	-	219	219	אנשים פרטיים - אחר	
16	(9)	(1)	42	42	495	1,087	42	1,781	1,862	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	
-	-	-	-	-	2,515	2,515	-	4,459	4,459	בנקים בחו"ל	
-	-	-	-	-	-	-	-	128	128	ממשלות בחו"ל	
16	(9)	(1)	42	42	3,010	3,602	42	6,368	6,449	סך הכל פעילות בחו"ל	

** מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא 633 מיליון ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 3,010 מיליון ש"ח, 2,526 מיליון ש"ח, 298 מיליון ש"ח, ו-615 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

31 בדצמבר 2013										תוספת ה'
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾ חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) ⁽³⁾										
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל *	בעייתי ⁽⁵⁾	סך הכל	פעילות לווים בחו"ל	
								במיליוני ש"ח		ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	14	20	-	20		חקלאות
1	(2)	(1)	-	-	32	77	-	92		תעשייה
2	-	2	21	21	98	129	21	143		בינוי ונדל"ן - בינוי
5	(12)	(12)	5	5	46	47	5	71		בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	18		חשמל ומים
2	-	-	2	2	40	144	2	172		מסחר
-	-	-	-	-	39	40	-	40		בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
-	-	-	-	-	3	20	-	20		תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	3	3	-	16		תקשורת ושירותי מחשב
2	-	-	-	-	31	71	-	674		שירותים פיננסיים**
-	2	-	-	-	91	353	-	353		שירותים עסקיים אחרים
12	(12)	(11)	28	28	397	904	28	1,619		סך הכל מסחרי
-	1	-	-	-	62	199	-	211		אנשים פרטיים - אחר
12	(11)	(11)	28	28	459	1,103	28	1,830		סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	1,353	1,353	-	3,005		בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	501		ממשלות בחו"ל
12	(11)	(11)	28	28	1,812	2,456	28	5,336		סך הכל פעילות בחו"ל

** מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא 567 מיליון ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאדני וסיכון אשראי חוץ מאדני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 1,812 מיליון ש"ח, 2,616 מיליון ש"ח, 215 מיליון ש"ח, ו-693 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאדניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאדני וחוץ מאדני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(במיליוני ש"ח)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך ⁽⁵⁾

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאדני וחוז' מאדני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווא.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

תוספת ו'													31 בדצמבר 2013
חשיפה מאזנית ⁽²⁾													חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾
חשיפה מאזנית מעבר לגבול													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
לממשלות ⁽⁴⁾													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
לפני ניכוי התחייבויות													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
ניכוי בגין התחייבויות מקומיות													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
סך כל													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
מדינות אחרות													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
סך כל													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
למדינות זרות													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
סך כל													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾
למדינות LDC													חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות
ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014
שוויץ 932	835
	בריטניה 754

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				סכום החשיפה בתחילת השנה
רומניה	איסלנד	הונגריה	קפריסין	רומניה	איסלנד	הונגריה	קפריסין	
4	12	3	29	1	11	-	18	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	1	-	-	-	(1)	-	-	חשיפות שהתווספו
-	-	-	-	-	-	1	-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
(3)	(2)	(3)	(11)	(1)	-	(1)	(18)	סכום החשיפה בסוף השנה
1	11	-	18	-	10	-	-	

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2013-2014 - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

תוספת ז'								
שנה				שנה				
רבעון				רבעון				
נכסים				נכסים				
2013				2014				
1	2	3	4	1	2	3	4	
20,572	18,939	22,544	26,100	28,027	26,836	22,502	29,182	מזומנים ופקדונות בבנקים
10,531	12,878	12,656	10,799	11,197	11,982	12,181	12,554	ניירות ערך
1,060	1,124	1,120	990	992	894	1,225	477	ניירות ערך שנשאלו
68,277	68,289	67,755	69,533	68,719	68,678	70,735	69,833	אשראי לציבור
(856)	(828)	(860)	(827)	(825)	(843)	(827)	(876)	הפרשה להפסדי אשראי
67,421	67,461	66,895	68,706	67,894	67,835	69,908	68,957	אשראי לציבור, נטו
10	5	6	23	328	659	660	658	אשראי לממשלה
388	388	380	381	385	389	396	404	השקעה בחברות מוחזקות
1,175	1,169	1,164	1,180	1,204	1,209	1,198	1,222	בניינים וציוד
(1)445	(1)424	(1)399	(1)407	(1)388	(1)364	(1)340	335	נכסים בלתי מוחשיים
1,154	1,107	1,105	1,462	1,122	982	1,937	3,015	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1)692	(1)736	(1)844	(1)825	(1)786	(1)815	(1)893	939	נכסים אחרים
122	87	82	116	102	-	-	-	נכסים מוחזקים למכירה
103,570	104,318	107,195	110,989	112,425	111,965	111,240	117,743	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
82,418	82,533	85,380	89,122	91,103	90,686	88,737	95,155	פקדונות הציבור
966	1,493	1,411	1,335	1,278	1,171	1,289	1,469	פקדונות מבנקים
784	588	574	650	846	867	1,144	556	פקדונות הממשלה
5,500	5,871	5,815	5,702	5,574	5,570	5,468	4,903	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,600	1,427	1,434	1,789	1,340	1,277	1,849	3,162	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)5,463	(1)5,674	(1)5,675	(1)5,355	(1)5,348	(1)5,316	(1)5,529	5,287	התחייבויות אחרות
27	12	10	11	12	-	-	-	התחייבות המוחזקות למכירה
96,758	97,598	100,299	103,964	105,501	104,887	104,016	110,532	סך כל ההתחייבויות
(1)6,599	(1)6,503	(1)6,674	(1)6,797	(1)6,690	(1)6,839	(1)6,979	6,965	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
213	217	222	228	234	239	245	246	זכויות שאינן מקנות שליטה
6,812	6,720	6,896	7,025	6,924	7,078	7,224	7,211	סך כל ההון
103,570	104,318	107,195	110,989	112,425	111,965	111,240	117,743	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה.

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2013-2014 - מידע רב רבעוני
(במיליוני ש"ח)

2013				2014				תוספת ח' שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
801	871	940	710	619	764	690	591	הכנסות רבית
257	320	382	176	82	217	171	93	הוצאות רבית
544	551	558	534	537	547	519	498	הכנסות רבית, נטו
32	12	21	32	10	(7)	(11)	97	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
512	539	537	502	527	554	530	401	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
76	62	2	60	41	48	67	74	הכנסות שאינן מרבית
340	350	360	368	347	335	340	353	הכנסות מימון שאינן מרבית
11	5	28	20	9	34	17	2	עמלות
427	417	390	448	397	417	424	429	הכנסות אחרות
								סך הכל הכנסות שאינן מרבית
(1)441	(1)445	(1)412	438	(1)451	(1)428	(1)431	436	הוצאות תפעוליות ואחרות
108	110	114	106	112	107	115	110	משכורות והוצאות נלוות
(1)40	(1)35	(1)35	35	(1)34	(1)34	(1)36	35	אחזקה ופחת בנינים וציוד
120	133	130	148	129	140	134	146	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
709	723	691	727	726	709	716	727	הוצאות אחרות
230	233	236	223	198	262	238	103	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
(1)103	(1)94	(1)91	88	(1)84	(1)108	(1)102	46	רווח לפני מסים
127	139	145	135	114	154	136	57	הפרשה למסים על הרווח
11	11	1	7	8	8	12	7	רווח לאחר מסים
138	150	146	142	122	162	148	64	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
(5)	(5)	(5)	(6)	(5)	(5)	(5)	(3)	רווח נקי:
133	145	141	136	117	157	143	61	לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
								המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
								המיוחס לבעלי מניות הבנק
2013				2014				רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
בשקלים חדשים				בשקלים חדשים				רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח
(1)1.32	(1)1.46	(1)1.40	1.35	(1)1.17	(1)1.56	(1)1.42	0.61	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2014 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

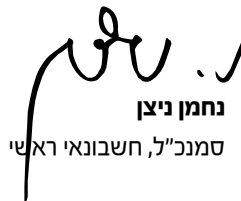
8 במרס 2015

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2014 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

8 במרס 2015

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

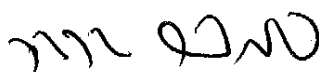
הדירקטוריון וההנהלה של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2014, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 227 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמיר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רונן חזקיהו
יו"ר הדירקטוריון
תל אביב, 8 במרס 2015

דוחות כספיים

דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על דיווח כספי	227
דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים	229
מאזן	230
דוח רווח והפסד	231
דוח על הרווח הכולל	232
דוח על השינויים בהון	233
דוח על תזרימי המזומנים	234
באורים לדוחות הכספיים	236

טלפון 03 684 8000
פקסימיליה 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO 1992"). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO 1992.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, והדוח שלנו, מיום 8 במרס 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

8 במרס 2015

טלפון 03 684 8000
פקסימיליה 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל - דוחות כספיים שנתיים

ביקרו את המאזנים המצורפים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה שאוחדה אשר נכסיה הכלולים באיחוד מהווים כ-1.3% וכ-1.4% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013, בהתאמה והכנסותיה מרבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהוות כ-0.5%, כ-0.5% וכ-0.7% מכלל ההכנסות במאוחד מרבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותה חברה, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה, נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) 1992 והדוח שלנו מיום 8 במרץ 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

8 במרץ 2015

מאזן ליום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

	הבנק		המאוחד		באור	
	2013	2014	2013	2014		
נכסים						
מזומנים ופקדונות בבנקים	15,710	18,071	26,100	29,182	2	
ניירות ערך	7,047	7,725	10,799	12,554	3, 13	
ניירות ערך שנשאלו	849	319	990	477		
אשראי לציבור	50,350	50,437	69,533	69,833	4	
הפרשה להפסדי אשראי	(626)	(619)	(827)	(876)		
אשראי לציבור, נטו	49,724	49,818	68,706	68,957		
אשראי לממשלה	-	-	23	658	5	
השקעות בחברות מוחזקות	3,656	3,455	381	404	6	
בנינים וציוד	989	1,042	1,180	1,222	7	
נכסים בלתי מוחשיים	(4)237	217	(4)407	335	7א	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,360	2,748	1,462	3,015	17א	
נכסים אחרים ⁽²⁾	(4)604	548	(4)825	939	8	
נכסים המוחזקים למכירה	-	-	116	-	8א	
סך כל הנכסים	80,176	83,943	110,989	117,743		
התחייבויות והון						
פקדונות הציבור	61,344	64,774	89,122	95,155	9	
פקדונות מבנקים	2,083	2,048	1,335	1,469	10	
פקדונות הממשלה	383	234	650	556		
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	4,765	4,069	5,702	4,903	11	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1,630	2,856	1,789	3,162	17א	
התחייבויות אחרות ⁽¹⁾⁽³⁾	(4)3,174	2,997	(4)5,355	5,287	12	
התחייבויות מוחזקות למכירה	-	-	11	-	8א	
סך כל ההתחייבויות	73,379	76,978	103,964	110,532		
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	(4)6,797	6,965	(4)6,797	6,965	12א	
זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	228	246		
סך כל ההון	6,797	6,965	7,025	7,211		
סך כל ההתחייבויות וההון	80,176	83,943	110,989	117,743		

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 120 מיליון ש"ח ו-116 מיליון ש"ח במאוחד, ו-90 מיליון ש"ח ו-102 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.14 וב-31.12.13, בהתאמה.

(2) מזה: נכסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן בסך של 142 מיליון ש"ח ו-66 מיליון ש"ח במאוחד, ו-46 מיליון ש"ח ו-66 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.14 וב-31.12.13, בהתאמה.

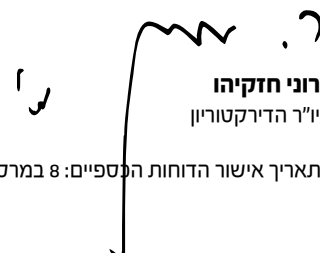
(3) מזה: התחייבויות אחרות הנמדדות בשווי הוגן בסך של 695 מיליון ש"ח ו-769 מיליון ש"ח במאוחד, ו-497 מיליון ש"ח ו-634 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.14 וב-31.12.13, בהתאמה.

(4) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.1(13).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רוני חזקיהו
יו"ר הדירקטוריון
תאריך אישור הדוחות הכספיים: 8 במרס 2015

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			באור	
2012	2013	2014	2012	2013	2014		
2,511	2,261	1,798	3,787	3,322	2,664	20	הכנסות רבית
1,186	920	486	1,537	1,135	563	20	הוצאות רבית
1,325	1,341	1,312	2,250	2,187	2,101	20	הכנסות רבית, נטו
96	64	16	134	97	89	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,229	1,277	1,296	2,116	2,090	2,012		הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מרבית							
84	135	152	150	200	230	21	הכנסות מימון שאינן מרבית
799	851	809	1,362	1,418	1,375	22	עמלות
214	248	264	35	64	62	23	הכנסות אחרות
1,097	1,234	1,225	1,547	1,682	1,667		סך הכל הכנסות שאינן מרבית
הוצאות תפעוליות ואחרות							
(1)1,092	(1)1,135	1,150	(1)1,676	(1)1,736	1,746	24	משכורות והוצאות נלוות
273	274	276	435	438	444		אחזקה ופחת בנינים וציוד
(1)91	(1)91	85	(1)146	(1)145	139	א7	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
401	396	414	557	531	549	25	הוצאות אחרות
1,857	1,896	1,925	2,814	2,850	2,878		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
469	615	596	849	922	801		רווח לפני מסים
(1)171	(1)247	240	(1)315	(1)376	340	26	הפרשה למסים על הרווח
298	368	356	534	546	461		רווח לאחר מסים
265	187	122	51	30	35		חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
רווח נקי:							
563	555	478	585	576	496		לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(22)	(21)	(18)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
563	555	478	563	555	478		המיוחס לבעלי מניות הבנק

המאוחד והבנק			באור	
2012	2013	2014		
		בשקלים חדשים	29	רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
(1)5.61	(1)5.53	4.76		רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.1 (13).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

המאוחד			
2012	2013	2014	
585 ⁽³⁾	576 ⁽³⁾	496	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(22)	(21)	(18)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
563	555	478	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
278	(64)	(40)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(2)	5	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ⁽¹⁾ , לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾
276	(59)	(41)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(97)	18	16	השפעת המס המתייחס
179	(41)	(25)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(3)	2	-	בניכוי (רווח) הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
176	(39)	(25)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
764	535	471	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(25)	(19)	(18)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
739	516	453	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(2) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.1. (13).

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

(במיליוני ש"ח)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	עודפים ⁽²⁾	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
927	(88)	4,905 ⁽³⁾	5,744	185	5,929
יתרה ליום 1 בינואר 2012					
שינויים בשנת 2012-					
-	-	563 ⁽³⁾	563	22	585
רווח נקי בשנת החשבון					
-	176	-	176	3	179
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	(1)	(1)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
927	88	5,468	6,483	209	6,692
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012					
שינויים בשנת 2013-					
-	-	555 ⁽³⁾	555	21	576
רווח נקי בשנת החשבון					
-	-	(200)	(200)	-	(200)
דיבידנד					
-	(39)	-	(39)	(2)	(41)
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס					
-	-	(2)	(2)	-	(2)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
927	49	5,821	6,797	228	7,025
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013					
שינויים בשנת 2014-					
-	-	478	478	18	496
רווח נקי בשנת החשבון					
-	-	(285)	(285)	-	(285)
דיבידנד					
-	(25)	-	(25)	-	(25)
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס					
927	24	6,014	6,965	246	7,211
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014					

(1) כולל פרמיה על מניות בסך 313 מיליון ש"ח (משנת 1992 ואילך).

(2) כולל סך של 2,391 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד - ראה באור 19.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.1 ד.13).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
(1)563	(1)555	478	(1)585	(1)576	496	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
						רווח נקי לשנה
						ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
						חלק הבנק בהפסד (ברווח) הבלתי מחולק של חברות מוחזקות, נטו
73	(29)	3	31	(1)	(19)	שערוך כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי חברות בנות
(3)	(4)	-	-	-	-	רווח מממוש השקעה בחברות מוחזקות
-	-	(31)	(10)	-	(31)	פחת על בנינים וציוד
72	72	73	98	96	98	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
(1)91	(1)91	85	(1)146	(1)145	139	רווח מממוש בנינים וציוד
(11)	(28)	(13)	(11)	(28)	(13)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
96	64	16	134	97	89	הפסד (רווח) משינוי ערך ניירות ערך לפדיון, משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
20	69	(230)	(24)	191	(346)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(8)	(4)	(18)	(20)	(11)	(32)	מסים נדחים, נטו
(1)9	(1)39	(8)	(1)13	(1)43	(8)	פצויי פרישה - גידול (קטון) בעודף העתודה על היעודה
1	5	-	(9)	3	(1)	שערוך אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
99	84	(7)	152	136	19	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
16	(58)	183	50	12	141	
						שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(35)	150	(363)	11	(5)	(59)	פקדונות בבנקים
496	(618)	(72)	547	(433)	(185)	ניירות ערך למסחר
(220)	(118)	530	578	(58)	513	שאלת ניירות ערך מהאוצר
(1,131)	(222)	(817)	(1,766)	(364)	(1,016)	אשראי לציבור
-	-	-	7	(20)	(635)	אשראי לממשלה
(110)	(1)	48	(1)141	98	(112)	נכסים אחרים
501	(227)	(1,399)	455	(208)	(1,551)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
385	3,716	3,982	1,951	4,141	6,569	פקדונות הציבור
217	21	(35)	523	(49)	134	פקדונות מבנקים
(39)	(11)	16	(68)	25	50	פקדונות הממשלה
(1)52	(1)312	(178)	(1)112	(1)312	(42)	התחייבויות אחרות
(284)	156	1,226	(163)	96	1,370	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
832	3,936	3,485	3,155	4,708	5,568	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.1.(13).

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

(במיליוני ש"ח)

המאוחד			הבנק		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה:					
(18,666)	(15,943)	(13,125)	(11,985)	(9,979)	(6,212)
17	136	239	10	24	181
13,309	11,554	11,547	8,696	6,892	5,484
4,104	3,212	2,416	2,912	1,480	885
(157)	(111)	(85)	(143)	(98)	(78)
30	48	14	30	48	11
(67)	(84)	(71)	(65)	(72)	(70)
-	-	-	-	(97)	(111)
-	-	-	68	17	2
148	5	6	148	-	-
(1,282)	(1,183)	941	(329)	(1,785)	92
-	380	896	-	380	856
(818)	(434)	(438)	(690)	(294)	(298)
(285)	(200)	-	(285)	(200)	-
-	(2)	(1)	-	-	-
(1,103)	(256)	457	(975)	(114)	558
3,183	3,269	4,553	2,181	2,037	1,482
25,566	22,264	17,765	15,280	13,185	11,719
(134)	33	(54)	(183)	58	(16)
28,615	25,566	22,264	17,278	15,280	13,185
3,220	5,306	5,636	2,030	3,876	4,198
1,174	2,605	2,280	757	2,058	1,591
53	76	113	31	52	101
493	480	565	239	276	268
81	188	82	33	119	14

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה:	
רכישת ניירות ערך המוחזקים לפדיון וזמינים למכירה	
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון	
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	
רכישת בנינים וציוד	
תמורה מממוש בנינים, ציוד ונכסים אחרים	
השקעה בנכסים בלתי מוחשיים	
השקעה בכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי חברות בנות תמורה מפרעון שטר הון שהונפק על ידי חברה בת	
תמורה מממוש השקעות בחברות בת שיצאו מאיחוד (נספח א')	
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון:	
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
דיבידנד ששולם לבעלי המניות	
דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון	
גידול במזומנים	
יתרת מזומנים לתחילת השנה	
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים	
יתרת מזומנים לסוף השנה	
רבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:	
רבית שהתקבלה	
רבית ששולמה	
דיבידנדים שהתקבלו	
מסים על הכנסה ששולמו	
מסים על הכנסה שהתקבלו	

פעולות מהותיות שלא במזומן -

ליום 31 בדצמבר 2014 הושאלו לציבור ניירות ערך בסך של 2,238 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 2,946 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2012 - 2,377 מיליון ש"ח), מתוכם סך של 2,110 מיליון ש"ח נשאלו מלקוחות (31 בדצמבר 2013 - 2,659 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2012 - 1,973 מיליון ש"ח), סך של 100 מיליון ש"ח נשאלו מהאוצר (31 בדצמבר 2013 - 244 מיליון ש"ח, 31 דצמבר 2012 - 304 מיליון ש"ח) וסך של 52 מיליון ש"ח הינם מתיק ניירות ערך של הבנק (31 בדצמבר 2013 - 46 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2012 - 99 מיליון ש"ח).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר

נכסים והתחייבויות של חברות בת שאוחדו בעבר, וזרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברות בת שאוחדו בעבר ליום המכירה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014	
5	124	נכסים
-	(7)	התחייבויות
-	31	רווח הון ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר
5	148	סך כל התמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות שלו (להלן - "הקבוצה"). הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צוין בבאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד. הבנק הינו חברה בת ישירה של פ.י.ב.י אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי אחזקות"). פיבי אחזקות נשלטת על ידי בינוהן בע"מ, דולפין אנרגיות בע"מ (שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה) ואינסטנז מספר 2 בע"מ (שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה). בין בעלי השליטה קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 9 במרס 2015.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנשחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

שלוחות בחו"ל - חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של חברות הקבוצה הינו שקל, למעט השלוחה הבנקאית בשווייץ אשר מטבע פעילותה הינו הפר"ש.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה 1 להגדרה "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילוי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילוי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. נושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים כמכשירים פיננסיים כולל, בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה כולל תוכניות נאמנות לקוחות, הפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות תלויות והפרשות, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים בישראל ועל תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
 - (א) במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הקבוצה מטפלת בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - (ב) במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הקבוצה פועלת לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - (ג) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - (ד) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
 - (ה) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) הוראה בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" - ראה סעיף ד. (4) להלן.

(2) הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה - ראה סעיף ד. (13) להלן.

(3) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב

בנושא מדידת הכנסות רבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הרבית האפקטיבית ומדוחות כחלק מהכנסות רבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך, בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות רבית.

השפעה מיישום לראשונה

כאמור הבנק מיישם הוראות חדשות אלו החל מיום 1 בינואר 2014, זאת בהתאם להוראות המעבר ולהנחיות הפיקוח על הבנקים. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא, כאשר במסגרת יישום ההוראה שינה הבנק את אופן ההכרה בהכנסה ואת סיווג של עמלות הנ"ל כחלק מהכנסות רבית או הכנסות מעמלות, זאת בהתאם למהות העמלה, התאמת תשואה או עמלה אחרת.

להלן הגילוי להשפעה של יישום הוראה זו על הכנסות הרבית נטו, ההכנסות שאינן מרבית (עמלות) והרווח הנקי של הבנק בתקופה של השנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	ההשפעה מיישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות רבית	בהתאם להוראה בדבר מדידת הכנסות רבית	
במיליוני ש"ח			
2,018	83	2,101	הכנסות רבית, נטו
1,471	(96)	1,375	עמלות
486	(8)	478	רווח נקי

עיקרי השינויים, בין היתר, מתייחסים לדחיית עמלות בגין מתן אשראי ועמלות הקצאת אשראי, אי פריסת עמלות פירעון מוקדם וטיפול בשינוי תנאי חוב. בעקבות יישום ההוראה הכנסות מסוימות סווגו בין סעיפי הכנסות רבית והכנסות מעמלות.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק ושלוחותיו לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין

שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לרבות האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הבאים אשר מוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של:

- מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד);
- התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ, בגין החלק האפקטיבי בגידור;

מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

הבנק מיישם את IAS 21, השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ, החל מיום 1 בינואר 2011, למעט הנחיות התקן בנושא סיווג של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה מהשקל.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק.

בהתאם ל- IAS 21, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, על הבנק לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) וכן המטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים;
- המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, החומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה);
- גורמים נוספים היכולים לספק ראייה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת;
- יחסיה של השלוחה עם הבנק - אם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, אם עסקאות של השלוחה עם התאגיד הבנקאי מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, אם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של הבנק והם זמינים בנקל להעברה אליה ואם תזרימי המזומנים מפעילות חוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי הבנק.

בהתבסס על בחינה של קריטריונים אלו, נקבע כי מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית מסוימת אינו זהה לשקל. עם זאת, לצורך שינוי הסיווג של שלוחה בנקאית בחו"ל כשלוחה שמטבע הפעילות שלה שונה משקל נדרש הבנק לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור, המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל שמטבע הפעילות שלה זהה לשקל.

ביום 14 בפברואר 2012, פורסם חוזר בדבר מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל, אשר כולל קריטריונים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בפרט הובהר כי בקביעת מטבע הפעילות נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את תוצאות הבחינה:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על ידי הבנק אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו;
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק (לדוגמה: העסקאות של השלוחה המבוצעות עם לקוחות התאגיד הבנקאי הן משמעותיות עד כדי כך שהן מהוות את רוב העסקאות של השלוחה) הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.
- הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה המחודשת סיווג הבנק את השלוחה הבנקאית פיבי בנק (שוויץ) כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחה כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות. הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר החל מיום 1 בינואר 2012, מועד השינוי של מטבע הפעילות, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער הנובעים מחוזה Forward המגדר השקעה נטו בפעילות חוץ, נזקפים לרווח כולל אחר, בגין החלק האפקטיבי בגידור, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". החלק שאינו אפקטיבי נזקף לרווח והפסד. כאשר ממומשת ההשקעה בגינה בוצע הגידור, מועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד, כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
%	%	%				
(2.3)	(7.0)	12.0	3.733	3.471	3.889	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(0.4)	(2.8)	(1.2)	4.921	4.782	4.725	שער החליפין של האירו (בש"ח)
2.5	(4.9)	5.6	6.037	5.742	6.064	שער החליפין של הליש"ט (בש"ח)
0.4	(4.4)	0.8	4.077	3.897	3.929	שער החליפין של הפר"ש (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
1.4	1.9	(0.1)	100.3	102.2	102.1	לחודש נובמבר (בנקודות)
1.6	1.8	(0.2)	100.5	102.3	102.1	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הקבוצה שולטת בנרכשת כאשר היא חשופה, או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011

בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, רשאי הבנק בנפרד לגבי כל צירוף עסקים ולגבי כל השקעה בחברה כלולה שבוצעו לפני יום 1 בינואר 2011:

(1) לאמץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 - C5 - C6 ל- IFRS 1, אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך הקבוצה לא מיישמת את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות, ורכישות של זכויות שאינן מקנות שליטה שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011, אשר לגביהם הבנק בחר ליישם חלופה זו, המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל. או;

(2) ליישם את IFRS 3 (2008) למפרע לעניין עודפי עלות בלבד, כאשר על הבנק לייחס לצורך יישום למפרע כאמור את כל יתרת עודף העלות הלא מיוחסת לקשרי לקוחות ולהפחית על פני 10 שנים ממועד צירוף העסקים. הבנק בחר ליישם את החלופה השנייה לגבי צירופי העסקים של בנק אוצר החייל בע"מ, בנק מסד בע"מ ובנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, וליישם את החלופה הראשונה לגבי יתרת הרכישות וצירופי העסקים.

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון. הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כלהלן:

- בעלייה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.
- בירידה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של חברת הבת בנכסים נטו של החברה הבת, לרבות מוניטין.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

טיפול באופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרס 2012 בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה הקבוצה מיישמת החל מיום 1 בינואר 2012 את הנחיות IFRS בנושא. לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות אופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) מוכרות כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. בתקופות עוקבות, שינויים בערך ההתחייבות בגין אופציות המכר מוכרים בדוח רווח והפסד לפי שיטת הרבית האפקטיבית. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה הבת כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות רבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- רבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת רבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות רבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות רבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, רבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל

מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת רבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הרבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע"). כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- (1) אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- (2) כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת

על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד ההסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
 - לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
 - החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
 - ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים ברבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
 - שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
 - לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא חובות בעייתיים בהלוואות לדירור בבנק למשכנתאות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החרז מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדירור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדירור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדירור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדירור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ורבית והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות מכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדירור. הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדירור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי שאינו לדירור

ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. חישוב ההפרשה מבוסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי בטווח של 5 שנים שהסתכמו במועד הדיווח.

שיעורי הפסדי העבר מייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו (החל מיום 1 בינואר 2011) או שיעורי ההפרשה ביחס ליתרה הממוצעת של החובות. הבנק משתמש בשיעור ההפסדים אשר מהווה ממוצע של שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים כאמור לעיל. בנוסף לממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכויי הגבייה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח בהתייחס לממוצע שיעורי ההפסד בטווח השנים.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברטו ממס.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים

ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית. כמו כן, נקבע כי תאגידים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד יישמו שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.5% מיתרת האשראי כאמור. בהתאם לאמור בחוזר, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות ונערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. ההוראות החדשות שנקבעו בחוזר יושמו באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה להפסדי אשראי בסך של כ-45 מיליון ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרות ההפרשה נזקף לרווח והפסד.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בבטחון, הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית של כל יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד. (3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון

תקינה חשבונאית ASU 2010-20

הבנק מיישם את ההוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, יש לתת גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור, אנשים פרטיים - אחר ובנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל, במידה שמהותי.

הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מכאן ולהבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. בנוסף, החל מהדוח לשנת 2014 הבנק מיישם דרישות גילוי נוספות בדבר דירוג אשראי. לגבי גילויים חדשים כאמור, לא נדרש הבנק לכלול מידע השוואתי.

ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

(5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
 - אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיק עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת רבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

- הכנסות מדיבידנד, צבירת רבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הרבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים רבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

ראה סעיף ד (1) לעיל.

נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים שהופרדו ושאינם משמשים לגידור

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזת המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזת המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזת המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזת המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשובץ (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשובץ או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר

כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הקבוצה מיישמת את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית 2011-04 ASU בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנדירות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ברבית ניכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 18, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים.

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשוויו ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואין נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה באור ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.
- כמו כן, הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).
- עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או כניוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או

הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלת כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

(11) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 50 - 25 שנים.
- ריהוט וציוד 17 - 7 שנים.
- כלי רכב 5 שנים.
- שיפורים במושכר 18 - 7 שנים.
- ציוד דו 8 - 3 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(12) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור רבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

(13) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה

- המפקח על הבנקים קבע כי החל מהדוחות הכספיים לשנת 2014 על הבנק ליישם את ההוראות הבאות:
- כל פרוייקט פיתוח תוכנה אשר סך העלויות שניתן להוון בגינו נמוכות מסף של 600 אלפי ש"ח יזקף לרווח והפסד ולא ניתן יהיה להונו.
 - תקופת ההפחתה של עלויות התוכנה לא תעלה על 5 שנים.
 - דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים יוגבל כך שהדרג העליון יהיה ראש צוות.
 - יקבע מקדם היוון לשעות עבודה הנמוך מ-1 אשר יביא בחשבון את הפוטנציאל לעלייה ברישום שעות העבודה ויביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות כלכלי.
- שינוי המדיניות החשבונאית, כאמור ייושמה בדרך של יישום למפרע, לרבות תיקון מספרי ההשוואה. להלן השפעת היישום למפרע על מספרי ההשוואה:

המאוזן			סעיפי המאזן
ליום 31 בדצמבר 2013			
כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	נכסים בלתי מוחשיים
(במיליוני ש"ח)			
560	(153)	407	התחייבויות אחרות
786	39	825	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
5,374	(19)	5,355	
6,892	(95)	6,797	

הבנק		
ליום 31 בדצמבר 2013		
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר
(במיליוני ש"ח)		
237	(153)	390
604	39	565
3,174	(19)	3,193
6,797	(95)	6,892

המאוחד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2012			2013		
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר
(במיליוני ש"ח)					
1,676	43	1,633	1,736	49	1,687
146	(20)	166	145	(24)	169
315	(9)	324	376	(10)	386
563	(14)	577	555	(15)	570
5.61	(0.14)	5.75	5.53	(0.16)	5.69

הבנק					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2012			2013		
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר
(במיליוני ש"ח)					
1,092	43	1,049	1,135	49	1,086
91	(20)	111	91	(24)	115
171	(9)	180	247	(10)	257
563	(14)	577	555	(15)	570
5.61	(0.14)	5.75	5.53	(0.16)	5.69

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

קשרי לקוחות - 10 שנים

עלויות תוכנה - 5 שנים

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

(14) נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהליות; או
 2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.
- נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

(15) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנו לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר ההשבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

הפסד מירידת ערך מוקצה בין בעלי מניות הבנק ובין בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting

For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40)

(1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;

(2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;

(3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;

(4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;

(5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל- IAS 39, מכשירים פיננסיים הכנה ומדידה, ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4-1 קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע.

מוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הקבוצה מבצעת הערכה של סכום בר השבחה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה הקבוצה אומדת את חלקה בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממיומשה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר השבחה, ומוכר בסעיף "חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר השפעת המס" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו, לרבות למוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה. הפסד מירידת ערך יבוטל אם ורק אם חלו שינויים באומדנים ששימושו בקביעת הסכום בר השבחה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר השפעת המס".

(16) נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה או לחלוקה

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם צפוי ברמה גבוהה שיישובו בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. כך גם כאשר הבנק מחויב לתכנית מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק יישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת מימוש) על פי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת המימוש), לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

(17) זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות בבנק עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין מענק ותק, פיצויי פיטורין עודפים, ביטוח חיים, הטבות לגימלאים ופנסיה מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמורה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על ידי ההנהלה.

התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. ראה באור 14.

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

בפרט, לפי המכתב, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב ממכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

(18) עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקק כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקק כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

(19) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 17 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. בתביעות ותלויות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון של הבנק.

(20) הוצאות מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. אולם, הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאין משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
- הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.
- המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
- נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות יתממשו, הם מופחתים.
- לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הקבוצה מביאה בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.
- במידה ואין זה צפוי שלקבוצה תהיה הכנסה חייבת מספיקה נכסי מסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית. הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות הקבוצה. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר מדיניות חברות הקבוצה היא שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה, יוצרת הקבוצה עתודה למס בגין תוספת המס שעשויה הקבוצה להתחייב בה, בגין חלוקת הדיבידנד.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(21) רוח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רוח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(22) דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שממן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיוך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"סכומים שלא הוקצו והתאמות".

(23) גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

(24) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הרבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח הציבורי יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי השוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

כמו כן, ביום 11 בינואר 2015 פרסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים, לרבות מתכונת גילוי והוראות מעבר. בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. בהתאם לחוזר, דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגנים המרווח המתקבל יהיה גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

בנק נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. כאשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים, נקבע כדלקמן:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעור ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - "ההפסד"), ייכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, ייכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי ותק), תיזקף לעודפים.

בנוסף, החוזר מעדכן את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

כמו כן, ביום 12 בינואר 2015 פרסם קובץ שאלות ותשובות בנושא הטבות לעובדים, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

הבנק נערך לאימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. הבנק מיפה את כל הטבות העובדים, ובחן את אופן מדידתם בהתאם לכללי החשבונאות בארה"ב ובהתאם לחוזרים והנחיות הפיקוח על הבנקים. לאחר שנקבע אופן המדידה, בוצעו החישובים הנדרשים על ידי אקטואר חיצוני.

עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים

- הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת
- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמורה, שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תכנית, גידול בתגמול ופרישה.
- הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס תקופתי ומעדכן הנחות אלה בעת הצורך.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת
תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית שלפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות הבנק להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נקפות כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים.

- הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים: מענקי ותק
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמורה ופרישה.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

- היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה
- ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.
- במקרים בהם הבנק צובר התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו במהלך השירות השוטף, ההתחייבות תימדד תוך שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

עיקרי המדיניות החשבונאית המיושמת כיום בדוחות הכספיים

- שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, התחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין מוצגת בסכום הגבוה מבין (1) סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין (2) סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.
- למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק כיום בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור D.1.1 (17).

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום הכללים החדשים הינה גידול בנכסים בסך של כ- 90 מיליון ש"ח, גידול בהתחייבויות בסך של כ- 240 מיליון ש"ח וקיטון בהון בסך של כ- 150 מיליון ש"ח לאחר מס. למרות ההשפעה המהותית לרעה על ההון של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזלו, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299,

יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, והסכום שנזקק ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין השפעת האימוץ לראשונה, לא יובאו בחשבון באופן מיידי אלא יהיו כפופים להוראות מעבר, כך שהשפעתם תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018. לגילוי על אומדן ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 ראה באור 12ב'.

שיעור ההיוון הממוצע אשר נעשה בו שימוש לצורך אומדן זה במאוחד הינו כ-2%. שיעור ההיוון מבוסס על עקום ריבית צמוד מדד של אג"ח ממשלתי בישראל ובתוספת המרווח הבינלאומי שנקבע בהתבסס על ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון על איגרות חוב של קונצרנים בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל למועד הדיווח.

(2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
- נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
- נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".

בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא נגזרים משובצים. במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל 3 ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל 10) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. הבנק יישם כללים אלה החל מיום 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל, לרבות תיקון מספרי השוואה ככל שרלבנטי.

לאור פרסום החוזר הבנק צפוי לעדכן את הטיפול החשבונאי באופציית PUT לזכויות שאינן מקנות שליטה בהתאם לכללים המיושמים בבנקים בארה"ב, כך שאופציית ה-PUT תימדד בשווי הון דרך רווח והפסד. ההשפעה על הדוחות הכספיים ליום 1 בינואר 2015 היא גריעת ההתחייבות בגין תוספת המימוש של אופציית ה-PUT, הכרה בזכויות שאינן מקנות שליטה, הכרה בהתחייבות בגובה השווי הון של אופציית ה-PUT וזקיפת ההפרש לעודפים.

(3) חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם.

התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. בנוסף, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי.
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספר השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי.

(4) אימוץ כללי החשבונאית המקובלים בנקים בארה"ב

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט IAS 19 בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

במהלך ינואר 2014 הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים לא יידרשו לאמץ את כללי ה-IFRS אלא לאמץ באופן מלא את כללי התקינה החשבונאית האמריקאית, המיושמים על ידי בנקים בארה"ב. עם זאת יצוין כי טיוטה בנושא טרם הועברה לדיון בוועדה המייעצת לענייני בנקאות.

(5) הכרה מהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בדצמבר 2014 פורסמה טיוטת חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. הטיוטה מעדכנת את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לטיוטה החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר בטיטה, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפידציה. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
14,048	15,288	23,070	25,225	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
1,662	2,783	3,030	3,957	פקדונות בבנקים מסחריים
15,710	18,071	26,100	29,182	סך הכל ⁽¹⁾
15,280	17,278	25,566	28,615	(1) כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים

באור 3 - ניירות ערך

(במיליוני ש"ח)

המאחד						א. הרכב
31 בדצמבר 2014						
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾		(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון
497	497	21	-	518		של ממשלת ישראל
67	67	11	-	78		של מוסדות פיננסיים בישראל
91	91	-	-	91		של מוסדות פיננסיים זרים
229	229	18	-	247		של אחרים בישראל
884	884	50	-	934		סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

המאחד						(ב) ניירות ערך זמינים למכירה
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾		
6,098	6,082	23	7	6,098		אגרות חוב ומלוות -
128	130	-	2	128		של ממשלת ישראל
504	503	1	-	504		של ממשלות זרות
1,523	1,523	3	3	1,523		של מוסדות פיננסיים בישראל
633	630	8	5	633		של מוסדות פיננסיים זרים
1,023	1,022	11	10	1,023		מגובי משכנתאות (MBS)
89	89	-	-	89		של אחרים בישראל
9,998	9,979	46	27	9,998		של אחרים זרים
310 ⁽⁴⁾	285	25	-	310		סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
10,308	10,264	71 ⁽²⁾	27 ⁽²⁾	10,308		מניות -
						סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

המאחד						(ג) ניירות ערך למסחר
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾		
1,222	1,218	6	2	1,222		אגרות חוב ומלוות -
40	39	1	-	40		של ממשלת ישראל
56	56	-	-	56		של מוסדות פיננסיים בישראל
37	37	-	-	37		של מוסדות פיננסיים זרים
6	6	-	-	6		של אחרים בישראל
1,361	1,356	7	2	1,361		של אחרים זרים
1	1	-	-	1		סך כל אגרות החוב למסחר
1,362	1,357	7 ⁽³⁾	2 ⁽³⁾	1,362		מניות -
12,554	12,505	128	29	12,604		סך כל ניירות הערך למסחר
						סך כל ניירות הערך

הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 20 ו-21, באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 13.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", למעט ניירות ערך בסך 31 מיליון ש"ח הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד (31.12.13 - 76 מיליון ש"ח).

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 119 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיחים בסך 31 מיליון ש"ח וקרנות הון גידור בסך 1 מיליון ש"ח (31.12.13) - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 138 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיחים בסך 56 מיליון ש"ח וקרנות הון גידור בסך 4 מיליון ש"ח.

מזה: השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך 139 מיליון ש"ח (31.12.13 - 154 מיליון ש"ח).

(5) לא כולל ניירות ערך זמינים למכירה בעלות מופחתת ובשווי הוגן של כ-63 מיליון ש"ח, המוצגים במסגרת סעיף נכסים המוחזקים למכירה.

31 בדצמבר 2013				
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן
429	1	15	415	415
81	-	12	69	69
95	-	-	95	95
249	3	9	243	243
854	4	36	822	822

שוי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן
	הפסדים	רווחים		
5,113	8	44	5,077	5,113
501	8	-	509	⁽⁵⁾ 501
125	-	1	124	125
1,345	1	8	1,338	1,345
567	18	13	572	567
694	1	24	671	694
67	-	1	66	67
8,412	36	91	8,357	8,412
356	1	29	328	⁽⁴⁾ 356
8,768	⁽²⁾ 37	⁽²⁾ 120	8,685	8,768

שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן
1,059	1	9	1,051	1,059
44	-	1	43	44
37	-	-	37	37
63	-	1	62	63
4	-	-	4	4
1,207	1	11	1,197	1,207
2	-	-	2	2
1,209	⁽³⁾ 1	⁽³⁾ 11	1,199	1,209
10,831	42	167	10,706	10,799

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. הרכב

	הבנק				
	31 בדצמבר 2014				
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון	306	306	12	-	318
של ממשלת ישראל	65	65	11	-	76
של מוסדות פיננסיים בישראל	186	186	14	-	200
של אחרים בישראל	557	557	37	-	594
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון					

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
			רווחים	הפסדים	
(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	2,681	2,682	2	3	2,681
אגרות חוב ומלוות -	128	130	-	2	128
של ממשלת ישראל	322	321	1	-	322
של ממשלות זרות	1,505	1,505	3	3	1,505
של מוסדות פיננסיים בישראל	633	630	8	5	633
של מוסדות פיננסיים זרים	368	365	5	2	368
מגובי משכנתאות (MBS)	66	66	-	-	66
של אחרים בישראל	5,703	5,699	19	15	5,703
של אחרים זרים	298 ⁽⁴⁾	279	19	-	298
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	6,001	5,978	38 ⁽²⁾	15 ⁽²⁾	6,001
מניות -					
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה					

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות		שווי הוגן ⁽¹⁾
			מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	
(ג) ניירות ערך למסחר	1,063	1,060	4	1	1,063
אגרות חוב ומלוות -	22	22	-	-	22
של ממשלת ישראל	53	53	-	-	53
של מוסדות פיננסיים בישראל	28	28	-	-	28
של מוסדות פיננסיים זרים	-	-	-	-	-
של אחרים בישראל	1,166	1,163	4	1	1,166
של אחרים זרים	1	1	-	-	1
סך כל אגרות החוב למסחר	1,167	1,164	4 ⁽³⁾	1 ⁽³⁾	1,167
מניות -	7,725	7,699	79	16	7,762
סך כל ניירות הערך למסחר					

העחת: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 20 ו-21, באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 13.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", למעט ניירות ערך בסך 31 מיליון ש"ח הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד (31.12.13 - 65 מיליון ש"ח).

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 119 מיליון ש"ח ושטרי הון צמיתים בסך 31 מיליון ש"ח (31.12.13) - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 138 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיתים בסך 44 מיליון ש"ח וקרנות הון גידור בסך 3 מיליון ש"ח.

מזה: השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך 127 מיליון ש"ח (31.12.13 - 149 מיליון ש"ח).

31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
221	221	4	1	224
67	67	12	-	79
198	198	8	3	203
486	486	24	4	506

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
2,361	2,360	5	4	2,361
501	509	-	8	501
111	110	1	-	111
1,338	1,332	7	1	1,338
567	572	13	18	567
198	191	8	1	198
67	66	1	-	67
5,143	5,140	35	32	5,143
340 ⁽⁴⁾	312	29	1	340
5,483	5,452	64 ⁽²⁾	33 ⁽²⁾	5,483

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,022	1,018	5	1	1,022
5	5	-	-	5
33	33	-	-	33
14	14	-	-	14
4	4	-	-	4
1,078	1,074	5	1	1,078
-	-	-	-	-
1,078	1,074	5 ⁽³⁾	1 ⁽³⁾	1,078
7,047	7,012	93	38	7,067

הבנק		המאוחד		(ד) מידע לגבי אגרות חוב פגומות
ליום 31 בדצמבר	2014	ליום 31 בדצמבר	2013	
2013	2014	2013	2014	
-	-	19	7	יתרת חוב רשומה של -
-	-	1	-	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
-	-	20	7	אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות רבית
-	-			סך הכל יתרת חוב רשומה

באור 3 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של אגרות חוב המוחזקות לפדיון, ושל ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו

31 בדצמבר 2014								מאוחד
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו				
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	
-	-	-	-	7	-	7	2,513	ניירות ערך זמינים למכירה
2	-	2	128	-	-	-	-	אגרות חוב
-	-	-	-	3	-	3	757	של ממשלת ישראל
4	-	4	206	1	-	1	66	של ממשלות זרות
-	-	-	-	10	2	8	705	של מוסדות פיננסיים זרים
6	-	6	334	21	2	19	4,041	מגובי משכנתאות (MBS)
								של אחרים בישראל
								סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2013								מאוחד
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו				
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	
-	-	-	-	1	-	1	61	אגרות חוב המוחזקות לפדיון ⁽¹⁾
3	-	3	91	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
3	-	3	91	1	-	1	61	של אחרים בישראל
								סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
								ניירות ערך זמינים למכירה
								אגרות חוב
1	-	1	258	7	-	7	1,517	של ממשלת ישראל
8	-	8	114	-	-	-	-	של ממשלות זרות
1	-	1	47	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	18	-	18	423	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	1	-	1	45	של אחרים בישראל
1	-	1	32	-	-	-	-	מניות
11	-	11	451	26	-	26	1,985	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

(1) יתרת העלות המופחתת של אגרות החוב המוחזקות לפדיון מסתכמת ב-156 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק.

31 בדצמבר 2014								הבנק
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו			שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו			שווי הוגן	
סה"כ	20%-40%	0-20%		סה"כ	20%-40%	0-20%		
-	-	-	-	3	-	3	903	ניירות ערך זמינים למכירה
2	-	2	127	-	-	-	-	אגרות חוב
-	-	-	-	3	-	3	746	של ממשלת ישראל
4	-	4	206	1	-	1	66	של ממשלות זרות
-	-	-	-	2	-	2	148	של מוסדות פיננסיים זרים
6	-	6	333	9	-	9	1,863	מגובי משכנתאות (MBS)
								של אחרים בישראל
								סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2013								הבנק
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו			שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו			שווי הוגן	
סה"כ	20%-40%	0-20%		סה"כ	20%-40%	0-20%		
-	-	-	-	1	-	1	61	אגרות חוב המוחזקות לפדיון ⁽¹⁾
3	-	3	91	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
3	-	3	91	1	-	1	61	של אחרים בישראל
								סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
								ניירות ערך זמינים למכירה
								אגרות חוב
-	-	-	-	4	-	4	873	של ממשלת ישראל
8	-	8	114	-	-	-	-	של ממשלות זרות
1	-	1	47	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	18	-	18	423	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	1	-	1	19	של אחרים בישראל
1	-	1	32	-	-	-	-	מניות
10	-	10	193	23	-	23	1,315	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

באור 3 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. פירוט נוסף לגבי נתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (במיוחד ובבנק)

ליום 31 בדצמבר 2014			
שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות עלות)
	הפסדים	רווחים	
28	-	-	28
197	2	1	198
225	2	1	226
408	3	7	404
408	3	7	404
633	5	8	630

ניירות ערך מגובי משכנתאות	
(א) ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through)	
ניירות ערך בערבות GNMA	
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	
(ב) ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)	
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות	

ליום 31 בדצמבר 2013			
שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות עלות)
	הפסדים	רווחים	
170	2	-	172
128	10	-	138
298	12	-	310
269	6	13	262
269	6	13	262
567	18	13	572

ניירות ערך מגובי משכנתאות	
(א) ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through)	
ניירות ערך בערבות GNMA	
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	
(ב) ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)	
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות	

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות הנמצאים בפודיצית הפסד שטרם מומש (במיוחד ובבנק)

ליום 31 בדצמבר 2014					
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה		סך הכל	
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
ניירות ערך מגובי משכנתאות					
(א) ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through)					
-	-	-	-	106	106
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC					
-	-	-	-	106	2
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות					
(ב) ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)					
66	1	100	2	166	3
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA בערבותם					
66	1	100	2	166	3
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים					
66	1	206	4	272	5
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות					

ליום 31 בדצמבר 2013					
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה		סך הכל	
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
ניירות ערך מגובי משכנתאות					
(א) ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through)					
151	2	-	-	151	2
ניירות ערך בערבות GNMA					
128	10	-	-	128	10
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC					
279	12	-	-	279	12
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות					
(ב) ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)					
144	6	-	-	144	6
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA בערבותם					
144	6	-	-	144	6
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים					
423	18	-	-	423	18
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות					

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

(במיליוני ש"ח)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
						אשראי לציבור					
						מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						542	151	134	827	-	827
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה						(16)	(4)	105	85	-	85
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי						(112)	(15)	(104)	(231)	-	(231)
- מחיקות חשבונאיות						120	-	75	195	-	195
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות						8	(15)	(29)	(36)	-	(36)
מחיקות חשבונאיות, נטו						534	132	210	876	-	876
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה											
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						106	-	10	116	-	116
יתרת ההפרשה לתחילת שנה						-	-	4	4	-	4
גידול בהפרשה						106	-	14	120	-	120
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						640	132	224	996	-	996
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים											

המאוחד						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
						אשראי לציבור					
						מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						566	126	144	836	-	836
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה						30	33	21	84	-	84
הוצאות בגין הפסדי אשראי						(183)	(8)	(101)	(292)	-	(292)
- מחיקות חשבונאיות						129	-	70	199	-	199
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות						(54)	(8)	(31)	(93)	-	(93)
מחיקות חשבונאיות, נטו						542	151	134	827	-	827
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה											
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						93	-	10	103	-	103
יתרת ההפרשה לתחילת שנה						13	-	-	13	-	13
גידול בהפרשה						106	-	10	116	-	116
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						648	151	144	943	-	943
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים											

המאוחד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
593	120	165	878	-	878
71	14	38	123	-	123
(210)	(8)	(115)	(333)	-	(333)
112	-	56	168	-	168
(98)	(8)	(59)	(165)	-	(165)
566	126	144	836	-	836
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
גידול בהפרשה					
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים					
659	126	154	939	-	939

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות* ועל החובות* בגינם היא חושבה:

המאוחד						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014
	אשראי לציבור					בנקים וממשלות
	מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל	
יתרת חוב רשומה של חובות*:	32,271	-	463	32,734	4,615	37,349
שנבדקו על בסיס פרטי	3,618	18,252	15,229	37,099	-	37,099
שנבדקו על בסיס קבוצתי	336	18,008	-	18,344	-	18,344
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	35,889	18,252	15,692	69,833	4,615	74,448
סך הכל חובות						
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:	488	-	39	527	-	527
שנבדקו על בסיס פרטי	46	132	171	349	-	349
שנבדקו על בסיס קבוצתי	-	**69	-	69	-	69
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	534	132	210	876	-	876
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי						

המאוחד						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
	אשראי לציבור					בנקים וממשלות
	מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל	
יתרת חוב רשומה של חובות*:	33,565	-	464	34,029	3,053	37,082
שנבדקו על בסיס פרטי	3,506	17,334	14,664	35,504	-	35,504
שנבדקו על בסיס קבוצתי	213	17,040	-	17,253	-	17,253
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	37,071	17,334	15,128	69,533	3,053	72,586
סך הכל חובות						
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:	505	-	38	543	-	543
שנבדקו על בסיס פרטי	37	151	96	284	-	284
שנבדקו על בסיס קבוצתי	-	**91	-	91	-	91
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	542	151	134	827	-	827
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי						

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 8 מיליון ש"ח (31.12.13 - 9 מיליון ש"ח).

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
						אשראי לציבור					
						מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						424	150	52	626	-	626
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה						(30)	(3)	61	28	-	28
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי						(70)	(15)	(49)	(134)	-	(134)
- מחיקות חשבונאיות						71	-	28	99	-	99
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות						1	(15)	(21)	(35)	-	(35)
מחיקות חשבונאיות, נטו						395	132	92	619	-	619
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה											
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						97	-	5	102	-	102
יתרת ההפרשה לתחילת שנה						(15)	-	3	(12)	-	(12)
גידול (קיטון) בהפרשה						82	-	8	90	-	90
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						477	132	100	709	-	709
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים											

הבנק						לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
						אשראי לציבור					
						מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						401	126	49	576	-	576
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה						3	34	18	55	-	55
הוצאות בגין הפסדי אשראי						(59)	(10)	(46)	(115)	-	(115)
- מחיקות חשבונאיות						79	-	31	110	-	110
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות						20	(10)	(15)	(5)	-	(5)
מחיקות חשבונאיות, נטו						424	150	52	626	-	626
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה											
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						88	-	5	93	-	93
יתרת ההפרשה לתחילת שנה						9	-	-	9	-	9
גידול בהפרשה						97	-	5	102	-	102
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						521	150	57	728	-	728
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים											

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
576	-	576	51	120	405	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
80	-	80	31	14	35	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(183)	-	(183)	(53)	(8)	(122)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
103	-	103	20	-	83	- מחיקות חשבונאיות
(80)	-	(80)	(33)	(8)	(39)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
576	-	576	49	126	401	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
						תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
77	-	77	2	-	75	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
16	-	16	3	-	13	גידול בהפרשה
93	-	93	5	-	88	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
669	-	669	54	126	489	סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות* ועל החובות* בגינם היא חושבה:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
28,592	2,783	25,809	223	-	25,586	יתרת חוב רשומה של חובות*:
24,628	-	24,628	4,674	18,008	1,946	שנבדקו על בסיס פרטי
18,344	-	18,344	-	18,008	336	שנבדקו על בסיס קבוצתי
53,220	2,783	50,437	4,897	18,008	27,532	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל חובות
395	-	395	17	-	378	הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
224	-	224	75	132	17	שנבדקו על בסיס פרטי
69	-	69	-	**69	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי
619	-	619	92	132	395	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
28,691	1,662	27,029	229	-	26,800	יתרת חוב רשומה של חובות*:
23,321	-	23,321	4,606	17,040	1,675	שנבדקו על בסיס פרטי
17,253	-	17,253	-	17,040	213	שנבדקו על בסיס קבוצתי
52,012	1,662	50,350	4,835	17,040	28,475	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל חובות
425	-	425	16	-	409	הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
201	-	201	36	150	15	שנבדקו על בסיס פרטי
91	-	91	-	**91	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי
626	-	626	52	150	424	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 8 מיליון ש"ח (31.12.13 - 9 מיליון ש"ח).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014							המאוחד
חובות לא פגומים * - מידע נוסף				בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים		
						פעילות לווים בישראל	
						ציבור - מסחרי	
2	-	3,298	110	43	3,145	בינוי ונדל"ן - בינוי	
2	-	4,197	30	10	4,157	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	
4	1	6,749	11	76	6,662	שרותים פיננסיים	
21	4	21,238	502	1,095	19,641	מסחרי - אחר	
29	5	35,482	653	1,224	33,605	סך הכל מסחרי	
224	234	18,252	17	235 ⁽⁶⁾	18,000	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	
43	9	15,604	113	148	15,343	אנשים פרטיים - אחר	
296	248	69,338	783	1,607	66,948	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	
-	-	1,442	-	-	1,442	בנקים בישראל	
-	-	658	-	-	658	ממשלת ישראל	
296	248	71,438	783	1,607	69,048	סך הכל פעילות בישראל	
						פעילות לווים בחו"ל	
						ציבור - מסחרי	
-	-	105	32	-	73	בינוי ונדל"ן	
-	-	302	10	-	292	מסחרי אחר	
-	-	407	42	-	365	סך הכל מסחרי	
-	-	88	-	-	88	אנשים פרטיים	
-	-	495	42	-	453	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל	
-	-	2,515	-	-	2,515	בנקים בחו"ל	
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל	
-	-	3,010	42	-	2,968	סך הכל פעילות בחו"ל	
296	248	69,833	825	1,607	67,401	סך הכל ציבור	
-	-	3,957	-	-	3,957	סך הכל בנקים	
-	-	658	-	-	658	סך הכל ממשלות	
296	248	74,448	825	1,607	72,016	סך הכל	

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה באור 2.ב.2.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.
- (5) צוברים הכנסות רבית, חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 72 מיליון ש"ח (31.12.13 - 93 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל יתרת הלוואות לדירור בסך 8 מיליון ש"ח (31.12.13 - 12 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- * לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

31 בדצמבר 2013					
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	
1	-	3,687	298	108	3,281
4	-	4,521	23	107	4,391
-	-	7,519	12	2	7,505
45	2	20,947	492	784	19,671
50	2	36,674	825	1,001	34,848
172	274	17,334	23	275 ⁽⁶⁾	17,036
43	5	15,066	116	166	14,784
265	281	69,074	964	1,442	66,668
-	-	1,677	-	-	1,677
-	-	23	-	-	23
265	281	70,774	964	1,442	68,368
-	-	144	26	-	118
-	-	253	2	-	251
-	-	397	28	-	369
-	-	62	-	-	62
-	-	459	28	-	431
-	-	1,353	-	-	1,353
-	-	-	-	-	-
-	-	1,812	28	-	1,784
265	281	69,533	992	1,442	67,099
-	-	3,030	-	-	3,030
-	-	23	-	-	23
265	281	72,586	992	1,442	70,152

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות רבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב למעט במקרים בהם הועבר לטיפול באמצעים משפטיים, נבחן באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. לגבי ההלוואות לדירור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

31 בדצמבר 2014						המאוחד
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	23	15	87	110	936	
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4	1	26	30	292	
שרותים פיננסיים	1	-	10	11	570	
מסחרי - אחר	336	172	166	502	2,124	
סך הכל מסחרי	364	188	289	653	3,922	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	17	17	17	
אנשים פרטיים - אחר	35	33	78	113	406	
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	399	221	384	783	4,345	
בנקים בישראל	-	-	-	-	-	
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	
סך הכל פעילות בישראל	399	221	384	783	4,345	
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן	32	12	-	32	57	
מסחרי אחר	10	-	-	10	90	
סך הכל מסחרי	42	12	-	42	147	
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-	
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	42	12	-	42	147	
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-	
סך הכל פעילות בחו"ל	42	12	-	42	147	
סך הכל ציבור	441	233	384	825	4,492	
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-	
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-	
סך הכל^(*)	441	233	384	825	4,492	
(*) מזה:						
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	438	233	273	711		
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	44	22	203	247		

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

31 בדצמבר 2013					
ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל ייתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	ייתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	ייתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	ייתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	
1,240	298	152	32	146	
236	23	20	2	3	
497	12	10	1	2	
2,552	492	185	141	307	
4,525	825	367	176	458	
23	23	23	-	-	
443	116	79	33	37	
4,991	964	469	209	495	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
4,991	964	469	209	495	
60	26	21	5	5	
4	2	-	2	2	
64	28	21	7	7	
-	-	-	-	-	
64	28	21	7	7	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
64	28	21	7	7	
5,055	992	490	216	502	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
5,055	992	490	216	502	
	779	277	216	502	
	299	178	29	121	

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר						המאוחד
2013			2014			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	ב. יתרה ממוצעת והכנסות רבית
						פעילות לווים בישראל
						ציבור-מסחרי
1	2	320	2	2	178	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	44	-	-	25	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	11	-	-	10	שרותים פיננסיים
6	8	498	5	6	472	מסחרי - אחר
7	10	873	7	8	685	סך הכל מסחרי
-	-	16	-	-	16	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5	5	129	2	2	108	אנשים פרטיים - אחר
12	15	1,018	9	10	809	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
12	15	1,018	9	10	809	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						ציבור-מסחרי
-	-	37	-	-	29	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	2	-	-	10	מסחרי - אחר
-	-	39	-	-	39	סך הכל מסחרי
-	-	1	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	40	-	-	39	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	40	-	-	39	סך הכל פעילות בחו"ל
12	15	1,058	9	10	848	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
12	15 ⁽⁴⁾	1,058	9	10 ⁽⁴⁾	848	סך הכל

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאונד		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
ב. יתרה ממוצעת והכנסות רבית (המשך)		
יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח		1,075
סך הכנסות רבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין חובות אלה בפרק הזמן בו סווגו כפגומים(*)		15
סך הכנסות רבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היו חובות אלה צוברים רבית לפי תנאיו המקוריים		112
(*) מזה: הכנסות רבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן		11

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות רבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים רבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות רבית בסך 90 מיליון ש"ח בשנת 2014 (שנת 2013 - 99 מיליון ש"ח).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2014					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
11	2	-	-	9	בינוי ונדל"ן - בינוי
5	4	-	-	1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
8	1	-	-	7	שרותים פיננסיים
153	19	-	-	134	מסחרי - אחר
177	26	-	-	151	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
60	8	-	-	52	אנשים פרטיים - אחר
237	34	-	-	203	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
237	34	-	-	203	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
10	-	-	-	10	מסחרי אחר
10	-	-	-	10	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
10	-	-	-	10	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
10	-	-	-	10	סך הכל פעילות בחו"ל
247	34	-	-	213	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
247	34	-	-	213	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2013					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
134	11	-	-	123	בינוי ונדל"ן - בינוי
7	2	-	-	5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
8	1	-	-	7	שרותים פיננסיים
103	33	-	-	70	מסחרי - אחר
252	47	-	-	205	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
47	7	-	-	40	אנשים פרטיים - אחר
299	54	-	-	245	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
299	54	-	-	245	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
299	54	-	-	245	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
299	54	-	-	245	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו						המאוחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2013			2014			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
30	8	5	31	6	2	פעילות לווים בישראל
12	3	1	2	1	1	ציבור-מסחרי
4	-	-	2	-	2	בינוי ונדל"ן - בינוי
291	69	127	299	145	299	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
337	80	133	334	152	334	שרותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
1,141	39	47	1,100	48	1,100	סך הכל מסחרי
1,478	119	180	1,434	200	1,434	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
113	119	180	1,434	200	1,434	בנקים בישראל
						ממשלת ישראל
						סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						ציבור-מסחרי
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	10	1	10	1	מסחרי - אחר
-	-	10	1	10	1	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	10	1	10	1	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	10	1	10	1	סך הכל פעילות בחו"ל
113	119	190	1,435	210	1,435	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
113	119	190	1,435	210	1,435	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ג. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד				ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
				2014		2013	
				מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש							
פעילות לווים בישראל							
ציבור-מסחרי							
בינוי ונדל"ן - בינוי				14	2	7	4
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				-	-	3	-
שרותים פיננסיים				1	-	-	-
מסחרי - אחר				62	22	56	15
סך הכל מסחרי				77	24	66	19
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור				-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר				142	4	171	5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				219	28	237	24
בנקים בישראל				-	-	-	-
ממשלת ישראל				-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל				219	28	237	24
פעילות לווים בחו"ל							
ציבור-מסחרי							
בינוי ונדל"ן - בינוי				-	-	-	-
מסחרי - אחר				-	-	-	-
סך הכל מסחרי				-	-	-	-
אנשים פרטיים				-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				-	-	-	-
בנקים בחו"ל				-	-	-	-
ממשלות בחו"ל				-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל				-	-	-	-
סך הכל ציבור				219	28	237	24
סך הכל בנקים				-	-	-	-
סך הכל ממשלות				-	-	-	-
סך הכל				219	28	237	24

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החזר וסוג הרבית

31 בדצמבר 2014				
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	יתרת הלוואות לדיור			
	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל	
1,675	8,640	672	12,850	שיעבוד ראשון:
894	4,147	237	5,652	שיעור המימון - עד 60%
11	49	5	86	שיעור המימון - מעל 60%
2,580	12,836	914	18,588	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
				סך הכל

31 בדצמבר 2013				
יתרת הלוואות לדיור				
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל	
1,417	8,153	822	11,930	שיעבוד ראשון:
623	4,090	286	5,499	שיעור המימון - עד 60%
24	77	4	118	שיעור המימון - מעל 60%
2,064	12,320	1,112	17,547	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
				סך הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

ג. אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

ליום 31 בדצמבר 2014				המאוחד	
סך הכל ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾⁽⁴⁾	אשראי ⁽²⁾⁽³⁾ במיליוני ש"ח	מספר לווים ⁽⁵⁾	תחום אשראי ללווה	
				באלפי ש"ח	
815	557	258	170,255	עד 10	
1,121	666	455	69,754	מ- 10 עד 20	
2,827	1,550	1,277	93,650	מ- 20 עד 40	
5,785	2,642	3,143	99,365	מ- 40 עד 80	
7,556	2,564	4,992	68,478	מ- 80 עד 150	
8,575	2,049	6,526	40,971	מ- 150 עד 300	
9,831	1,524	8,307	23,052	מ- 300 עד 600	
10,773	1,976	8,797	13,048	מ- 600 עד 1,200	
4,271	923	3,348	2,835	מ- 1,200 עד 2,000	
4,453	1,137	3,316	1,616	מ- 2,000 עד 4,000	
4,493	1,324	3,169	806	מ- 4,000 עד 8,000	
7,881	2,445	5,436	643	מ- 8,000 עד 20,000	
6,473	2,528	3,945	247	מ- 20,000 עד 40,000	
18,058	6,420	11,638	224	מ- 40,000 עד 200,000	
7,463	2,483	4,980	29	מ- 200,000 עד 400,000	
1,606	272	1,334	3	מ- 400,000 עד 800,000	
⁽⁶⁾ 1,665	46	1,619	1	מ- 1,600,000 עד 1,664,792	
103,646	31,106	72,540	584,977	סך הכל	

- (1) האחד הספציפי נעשה רק בחמש השכבות העליונות. סך האשראי ללווה בדוח המאוחד חושב על בסיס סיכום יתרות האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בבנק ובחברות המאוחדות שלו.
- (2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (3) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 69,833 מיליון ש"ח, 2,116 מיליון ש"ח ו-591 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (5) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
- (6) סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלת חבות לווה בודד הסתכם ב-857 מיליון ש"ח.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				המאוחד	
סך הכל ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾⁽⁴⁾	אשראי ⁽²⁾⁽³⁾	מספר לווים ⁽⁵⁾	תחום אשראי ללווה	
				באלפי ש"ח	
		במיליוני ש"ח		עד 10	
780	508	272	168,164	עד 20	מ- 10
1,093	618	475	69,485	עד 40	מ- 20
2,785	1,463	1,322	92,937	עד 80	מ- 40
5,767	2,500	3,267	99,340	עד 150	מ- 80
7,236	2,387	4,849	65,791	עד 300	מ- 150
7,944	1,782	6,162	38,051	עד 600	מ- 300
9,223	1,326	7,897	21,635	עד 1,200	מ- 600
9,827	1,625	8,202	11,851	עד 2,000	מ- 1,200
4,072	811	3,261	2,672	עד 4,000	מ- 2,000
4,168	1,039	3,129	1,485	עד 8,000	מ- 4,000
4,449	1,298	3,151	800	עד 20,000	מ- 8,000
7,536	2,298	5,238	606	עד 40,000	מ- 20,000
6,812	2,347	4,465	251	עד 200,000	מ- 40,000
16,849	5,476	11,373	212	עד 400,000	מ- 200,000
5,560	2,394	3,166	21	עד 800,000	מ- 400,000
2,019	90	1,929	4	עד 1,200,000	מ- 800,000
1,768	65	1,703	2	עד 1,963,826	מ- 1,600,000
⁽⁶⁾ 1,964	282	1,682	1		
99,852	28,309	71,543	573,308		סך הכל

- (1) האחד הספציפי נעשה רק בחמש השכבות העליונות. סך האשראי ללווה בדוח המאוחד חושב על בסיס סיכום יתרות האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בבנק ובחברות המאוחדות שלו.
- (2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (3) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 69,533 מיליון ש"ח, 1,761 מיליון ש"ח ו-249 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (5) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
- (6) סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלת חבות לווה בודד הסתכם ב-706 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2014				הבנק	
סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)(3)	אשראי (1)(2) במיליוני ש"ח	מספר לווים (4)	תחום אשראי ללווה	
				באלפי ש"ח	
262	181	81	58,831	עד 10	
482	305	177	31,060	מ- 10 עד 20	
1,190	683	507	40,121	מ- 20 עד 40	
2,311	1,094	1,217	40,280	מ- 40 עד 80	
2,933	1,065	1,868	26,860	מ- 80 עד 150	
4,028	990	3,038	18,878	מ- 150 עד 300	
7,414	1,099	6,315	17,093	מ- 300 עד 600	
9,104	1,537	7,567	11,168	מ- 600 עד 1,200	
3,467	678	2,789	2,318	מ- 1,200 עד 2,000	
3,120	743	2,377	1,134	מ- 2,000 עד 4,000	
2,924	844	2,080	516	מ- 4,000 עד 8,000	
5,634	1,558	4,076	450	מ- 8,000 עד 20,000	
4,439	1,507	2,932	161	מ- 20,000 עד 40,000	
15,216	5,068	10,148	190	מ- 40,000 עד 200,000	
7,469	2,283	5,186	29	מ- 200,000 עד 400,000	
469	213	256	1	מ- 400,000 עד 800,000	
(5) 1,665	46	1,619	1	מ- 1,600,000 עד 1,664,792	
72,127	19,894	52,233	249,091	סך הכל	

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 50,437 מיליון ש"ח, 1,357 מיליון ש"ח ו-439 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (4) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
- (5) סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלת חבות לווה בודד הסתכם ב-857 מיליון ש"ח.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				הבנק	
סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)(3)	אשראי (1)(2) במיליוני ש"ח	מספר לווים (4)	תחום אשראי ללווה	
				באלפי ש"ח	
265	182	83	62,030	עד 10	
475	296	179	30,944	מ- 10 עד 20	
1,191	660	531	40,302	מ- 20 עד 40	
2,305	1,047	1,258	40,344	מ- 40 עד 80	
2,820	1,011	1,809	25,824	מ- 80 עד 150	
3,833	897	2,936	17,974	מ- 150 עד 300	
6,943	956	5,987	16,070	מ- 300 עד 600	
8,235	1,225	7,010	10,092	מ- 600 עד 1,200	
3,299	618	2,681	2,192	מ- 1,200 עד 2,000	
2,941	708	2,233	1,061	מ- 2,000 עד 4,000	
2,941	868	2,073	524	מ- 4,000 עד 8,000	
5,570	1,656	3,914	447	מ- 8,000 עד 20,000	
5,308	1,751	3,557	190	מ- 20,000 עד 40,000	
14,317	4,354	9,963	171	מ- 40,000 עד 200,000	
5,224	2,120	3,104	20	מ- 200,000 עד 400,000	
2,854	146	2,708	6	מ- 400,000 עד 800,000	
(5) 1,964	282	1,682	1	מ- 1,600,000 עד 1,963,826	
70,485	18,777	51,708	248,192	סך הכל	

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 50,350 מיליון ש"ח, 1,148 מיליון ש"ח ו-210 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (4) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
- (5) סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלת חבות לווה בודד הסתכם ב-706 מיליון ש"ח.

באור 5 - אשראי לממשלה

(במיליוני ש"ח)

המאוחד		הרכב:
ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
23	658	אשראי אחר
23	658	סך הכל אשראי לממשלה

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות (במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

	המאוחד					
	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2015
	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך הכל	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך הכל
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני	381	-	381	404	-	404
השקעות אחרות:	-	-	-	-	-	-
שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים	381	-	381	404	-	404
סך הכל השקעות בחברות מוחזקות	145	-	145	163	-	163
רווחים שנצברו ממועד הרכישה, נטו	-	-	-	-	-	-
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה	-	-	-	-	-	-

ב. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות בספרי הבנק:

שם החברה	תחום פעילות עיקרי	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽³⁾	
		31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	2013	2014
		%	%	%	%	במיליוני ש"ח	
חברות מאוחדות רשומות בישראל-							
יובנק בע"מ	בנק מסחרי	100.0	100.0	100.0	100.0	280	112
יובנק השקעות והחזקות בע"מ	חברת החזקות	100.0	100.0	100.0	100.0	144	143
יובנק חברה לנאמנות בע"מ	שירותי נאמנות	100.0	100.0	100.0	100.0	32	162
בנק אוצר החייל בע"מ	בנק מסחרי	76.0	78.0	76.0	78.0	1,203	1,214
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ	בנק מסחרי	100.0	100.0	100.0	100.0	367	361
בנק מסד בע"מ	בנק מסחרי	51.0	51.0	51.0	51.0	284	269
הבינלאומי ליסינג בע"מ	השכרת ציוד	100.0	100.0	100.0	100.0	10	27
רשומה בחוץ לארץ							
פ.י.ב.י. בנק (שוויץ) (רשומה בשוויץ)	בנק מסחרי	100.0	100.0	100.0	100.0	243	240
חברות כלולות							
חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ	כרטיסי אשראי	28.2	28.2	21.0	21.0	404	381

- (1) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות מאוחדות בבעלות ובשליטה מלאה, שהן חברות נכסים או מספקות שירותים לבנק, אשר נכסיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוחות הכספיים של הבנק.
- (2) מניותיהן של כל החברות ברשימה הנ"ל אינן רשומות למסחר בבורסה.
- (3) לרבות יתרות עודפי עלות המיוחסים לקשרי לקוחות.
- (4) כולל הפחתת עודף עלות המיוחס לקשרי לקוחות: בנק אוצר החייל בע"מ - 41 מיליון ש"ח (2013 - 41 מיליון ש"ח), בנק מסד בע"מ - 9 מיליון ש"ח (2013 - 9 מיליון ש"ח), בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ - 1 מיליון ש"ח (2013 - 1 מיליון ש"ח).

הבנק					
ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014		
סך הכל	מאחדות חברות	כלולות חברות	סך הכל	מאחדות חברות	כלולות חברות
3,152	2,771	381	3,020	2,616	404
504	504	-	435	435	-
3,656	3,275	381	3,455	3,051	404
1,160	1,015	145	1,174	1,011	163
34	34	-	16	16	-

השקעות הוניות אחרות							
סעיפים אחרים שנצברו בהון		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי		31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
(5)	(4)	60	-	19	17	-	-
-	-	-	-	5	1	-	-
-	-	-	155	18	25	-	-
(27)	(14)	10	-	(4)62	(4)3	-	-
-	-	15	20	(4)37	(4)26	-	-
(2)	-	-	-	(4)13	(4)10	5	5
-	-	11	17	2	-	-	-
(11)	2	-	-	7	1	-	-
-	-	28	17	33	40	-	-

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
274	190	127	60	33	40	חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות
(9)	(2)	(5)	(9)	(2)	(5)	מסים שוטפים
-	(1)	-	-	(1)	-	מסים נדחים
265	187	122	51	30	35	חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס

ד. מידע תמציתי בנושא חברות כלולות, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה

1. להלן מידע תמציתי על המצב הכספי

הון שמיחוס לבעלים של החברה	סך התחייבויות	סך נכסים	שיעור בעלות	
		במיליוני ש"ח	%	
1,148	9,042	10,263	28.2	חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
1,078	8,467	9,545	28.2	31 בדצמבר 2014
				31 בדצמבר 2013

2. להלן מידע תמציתי על תוצאות הפעילות

רווח שמיחוס לזכויות שאינן מקנות שליטה	רווח שמיחוס לבעלים של החברה	רווח נקי לשנה	שיעור בעלות	
		במיליוני ש"ח	%	
4	141	145	28.2	חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
-	132	132	28.2	31 בדצמבר 2014
-	209	209	28.2	31 בדצמבר 2013
				31 בדצמבר 2012

ה. זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות בנות

הטבלאות שלהלן מרכזות מידע בדבר החברות הבנות של הקבוצה לרבות התאמות לשווי הוגן שנעשו במועד הרכישה, אשר בהן קיימות זכויות שאינן מקנות שליטה שהינן מהותיות לקבוצה.

מידע תמציתי על המצב הכספי:

בנק מסד בע"מ		בנק אוצר החייל בע"מ*		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
49%	49%	24%	22%	שיעור זכויות הבעלות שמוחזקות על ידי זכויות שאינן מקנות שליטה
5,131	5,701	16,364	16,902	סך נכסים
4,666	5,199	15,261	15,769	סך התחייבויות
465	502	1,103	1,133	סך הכל נכסים, נטו
228	246	-	-	הערך בספרים של הזכויות שאינן מקנות שליטה

מידע תמציתי על תוצאות הפעילות:

בנק מסד בע"מ			בנק אוצר החייל בע"מ*			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
249	246	241	667	683	597	הכנסות
44	42	36	106	103	44	רווח נקי
7	(3)	-	31	(26)	(14)	רווח (הפסד) כולל אחר
51	39	36	137	77	30	סך הכל רווח כולל
22	21	18	-	-	-	רווח שמוקצה לזכויות שאינן מקנות שליטה
152	(161)	(289)	35	(124)	553	תזרים מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
(133)	94	246	608	606	(556)	תזרים מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה
-	-	-	72	10	(65)	תזרים מזומנים מפעילות מימון ללא דיבידנד
-	-	-	-	(2)	-	לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
19	(67)	(43)	715	490	(68)	דיבידנד ששולם לזכויות שאינן מקנות שליטה
						סך הכל גידול (קטיון) במזומנים ושווי מזומנים

* ראה האמור בסעיף ו' להלן באשר לאופציית מכר (PUT) אשר הוענקה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה באוצר החייל. כאמור בבאור 2.ד.1 (2) אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר מוכרות כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה הבת כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

1. במסגרת הסדרים משנת 2006 (כפי שתוקנו באוגוסט 2011 ובפברואר 2014), בין הבנק לבין חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - "חבר"), שהינה בעלת מניות נוספת באוצר החייל, לבנק התחייבויות מסוימות כלפי חבר, וביניהן זכות לאופציית מכר (PUT), לפיה חבר רשאית, לחייב את הבנק לרכוש ממנה את החזקותיה (כ-24%) באוצר החייל, כולן או חלקן, במחיר הנגזר ממחיר העסקה שבה רכש הבנק את השליטה באוצר החייל בשנת 2006 (בהתאמות מסוימות). באוגוסט 2011 הוארכה האופציה לשנתיים נוספות עד ליום 17 באוגוסט 2013 כשלבנק ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ועל פי תנאיה היא היתה ניתנת למימוש בסוף התקופה בלבד. ביום 16 ביוני 2013 הודיע הבנק לחבר, בהתאם לזכותו על פי ההסכם להארכת האופציה מאוגוסט 2011, על הארכת האופציה עד ליום 17 בפברואר 2014.

ביום 16 בפברואר 2014 התקשרו הבנק וחבר בהסכם להארכה נוספת של האופציה לתקופה של 4 שנים, עד ליום 17 בפברואר 2018, בתנאים הקיימים ובשינוי שלהלן: בשונה מתנאי האופציה שנקבעו בהסכם להארכתה משנת 2011, האופציה ניתנת למימוש על ידי חבר בשיעורים שנתיים של 2% לשנה מההון המונפק והנפרע של אוצר החייל, במצטבר עד 8% למשך כל תקופת האופציה (וזאת בנוסף לזכותה של חבר לממש בתום תקופת האופציה את מלוא אחזקותיה או חלקן). בד בבד לחתימת ההסכם בפברואר 2014, מסרה חבר לבנק, בהתאם להסכם, הודעת מימוש בגין 2% מההון המונפק והנפרע של אוצר החייל, המוחזקים על ידי חבר (להלן - "האחזקות הממומשות"). ביום 23 במרס 2014 הושלמה רכישת האחזקות הממומשות והחל ממועד זה מחזיק הבנק בכ-78% מזכויות ההון וההצבעה וחבר זכאית להמליץ על דירקטור אחד פחות, כך שהבנק מחזיק בכ-73% מהזכות למנות דירקטורים באוצר החייל. בנוסף, לחבר זכות הצטרפות יחסית במכירת מניות אוצר החייל על ידי הבנק.

2. ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים הסדר סליקה צולבת על פי הסכם פשרה בין שלוש חברות כרטיסי אשראי - לאומי קארד בע"מ, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ וישראכרט בע"מ והבנקים בעלי המניות בהן לבין הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה"). בפסק הדין הוארך הסדר הסליקה הצולבת עד ליום 31 בדצמבר 2018 ותנאיו תוקנו. הממונה סבר כי עמלה צולבת (המכונה גם "עמלת מנפיק") בגובה 0.7% היא עמלה ראויה להסכם פשרה וקבע כי ההפחתה בעמלת המנפיק לגובה זה תתבצע במדורג, עד ליולי 2014. כן נקבע כי קטגוריות עמלת המנפיק יהיו בהתאם לאמור בחוות דעתו של ד"ר שלומי פריזט, הכלכלן הראשי של רשות ההגבלים העסקיים, אשר מונה לשם קביעת שיעור עמלת המנפיק. ביום 29 באפריל 2012 הוגש על ידי שירותי בריאות כללית ("הכללית") ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון ("הערעור"). הבנק הוא אחד המשיבים בערעור. בערעור נטען, בין היתר, כי בית הדין שגה ביחס לאי סיווגה של הכללית בקטגורית עמלת המנפיק הנמוכה של בתי העסק.

ביום 17 במרס 2014, התקיים דיון בפני בית המשפט העליון. בסיומו של הדיון, דחה בית המשפט העליון את הערעור לגופו, ופסק כי המערערת תשלם לכל אחת מקבוצות המשיבות הוצאות ושכר טרחת עו"ד בסך של 15,000 ש"ח.

ח. ביום 26 בדצמבר 2013 נחתם הסכם מיזוג בין מודוס סלקטיב לבין יובנק ניהול. ביום 1 באפריל 2014 התקבלה תעודת המיזוג מרשם החברות והמיזוג הושלם. בהתאם להסכם המיזוג, יובנק ניהול ומודוס סלקטיב התמזגו במיזוג לפי הוראות הפרק השמיני בחלק הראשון בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ללא צורך בקבלת אישור בית המשפט באופן שבו מודוס סלקטיב התמזגה עם ולתוך יובנק ניהול, כך שלאחר השלמת המיזוג נפסק קיומה של מודוס סלקטיב וכל הון המניות המונפק הקיים שלה התבטל. עם השלמת המיזוג מחזיק הבנק ב-58.5% מהון המניות המונפק של החברה הממוזגת ויובנק מחזיק ב-41.5% מהון המניות המונפק שלה.

לאחר השלמת המיזוג, תיקי ההשקעות של לקוחות מודוס סלקטיב ממשיכים להיות מנוהלים על ידי החברה הממוזגת בהתאם לכל ההסכמים שנחתמו בין מודוס סלקטיב לבין לקוחותיה.

ט. ביום 29 באוגוסט 2013 נחתם הסכם בין ממשלת שווייץ לבין משרד המשפטים בארה"ב, שנועד להסדיר את המחלוקות בנושא העלמות מס של אזרחים אמריקאיים באמצעות בנקים בשווייץ. במסגרת ההסכם, כל הבנקים השווייצריים שאינם תחת חקירה פלילית של הרשויות האמריקאיות היו אמורים להודיע לרגולטור בשווייץ, עד ליום 31 בדצמבר 2013, על החלטתם בנוגע להצטרפותם או אי הצטרפותם להסכם.

פיבי בנק (שווייץ) התקשרה עם יועצים משפטיים שווייצריים ואמריקאיים המתמחים בתחום, ולאחר בחינה שבוצעה בעזרתם החליטה פיבי בנק (שווייץ) עד ליום 31 בדצמבר 2013 שלא להצטרף להסכם במסלול המיועד לבנק שאינו מצהיר כי לא ביצע הפרה (הקטגוריה השנייה) וביום 30 באוקטובר 2014 החליטה שלא להצטרף להסכם במסלול המיועד לבנק המצהיר כי לא ביצע הפרה (הקטגוריה השלישית). הסביבה העסקית הנוכחית כרוכה בסיכונים משפטיים ורגולטוריים וקיים קושי להעריך את השפעתם על המצב הכספי והרווחיות של פיבי בנק (שווייץ). בהתאם למצב העניינים הנוכחי לדעת פיבי בנק (שווייץ) ויועציה, לא נדרש בשלב זה ביצוע הפרשה בדוחות הכספיים המבוקרים.

באור 7 - בנינים וציוד

(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

הבנק			המאוחד		
סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בנינים ומקרקעין ⁽¹⁾	סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בנינים ומקרקעין ⁽¹⁾
1,817	530	1,287	2,539	802	1,737
98	13	85	111	16	95
(40)	(2)	(38)	(40)	(2)	(38)
-	-	-	(1)	-	(1)
1,875	541	1,334	2,609	816	1,793
143	43	100	157	46	111
(45)	(9)	(36)	(48)	(10)	(38)
1,973	575	1,398	2,718	852	1,866
834	429	405	1,354	678	676
72	32	40	96	37	59
(20)	(2)	(18)	(20)	(2)	(18)
-	-	-	(1)	-	(1)
886	459	427	1,429	713	716
73	29	44	98	34	64
(28)	(9)	(19)	(31)	(10)	(21)
931	479	452	1,496	737	759
1,042	96	946	1,222	115	1,107
989	82	907	1,180	103	1,077
983	101	882	1,185	124	1,061
17.2%	4.2%		15.5%	4.8%	
17.0%	4.1%		15.1%	4.6%	

עלות נכסים	ליום 31 בדצמבר 2012
תוספות	
גריעות	
התאמות מתרגום דוחות כספיים	
ליום 31 בדצמבר 2013	
תוספות	
גריעות	
ליום 31 בדצמבר 2014	
פחת שנצבר ⁽²⁾	
ליום 31 בדצמבר 2012	
פחת	
גריעות	
התאמות מתרגום דוחות כספיים	
ליום 31 בדצמבר 2013	
פחת	
גריעות	
ליום 31 בדצמבר 2014	
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014	
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2013	
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2012	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- ליום 31.12.14	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- ליום 31.12.13	

(1) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.

- ב. הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות בדרך של שכירות או חכירה בבנינים בסך של 457 מיליון ש"ח (31.12.13) - 395 מיליון ש"ח), מתוכם 369 מיליון ש"ח זכויות חכירה מהוונות (31.12.13) - 285 מיליון ש"ח).
- ג. זכויות במקרקעין בסך של 343 מיליון ש"ח (31.12.13) - 272 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק או חברות מוחזקות שלו בלשכות רישום המקרקעין.
- ד. היתרה המאזנית של בנינים וציוד העומדים למכירה הסתכמה בסך של 19 מיליון ש"ח (31.12.13) - 14 מיליון ש"ח).
- ה. היתרה המאזנית של בנינים וציוד שאינם בשימוש הבנק או הקבוצה ואשר מסווגים כנדל"ן להשקעה הסתכמה בסך של 7 מיליון ש"ח (31.12.13) - 20 מיליון ש"ח).
- ו. בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של נכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2014 הינה בסך של 777 מיליון ש"ח (31.12.13) - 726 מיליון ש"ח).
- ז. חברת הנכסים של הבנק, סטוקופין (ישראל) בע"מ, רכשה קרקע המיועדת לבניית מבנה לשימוש חברת המיחשוב של הקבוצה, מתף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. עלות הרכישה הסתכמה ב-41 מיליון ש"ח, עלויות הבניה שהוצאו עד ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בסך של 201 מיליון ש"ח.

באור לא - נכסים בלתי מוחשיים

(במיליוני ש"ח)

הבנק	המאוחד			
	תוכנות	סך הכל	קשרי לקוחות	
ליום 31 בדצמבר 2012	1,064 ⁽¹⁾	1,606	520	עלות
תוספות	72 ⁽¹⁾	84	12	
גרועות	-	(8)	-	
ליום 31 בדצמבר 2013	1,136	1,682	532	
תוספות	65	67	1	
גרועות	(9)	(9)	-	
ליום 31 בדצמבר 2014	1,192	1,740	533	
ליום 31 בדצמבר 2012	808 ⁽¹⁾	1,135	313	הפחתות
הפחתה לשנה	91 ⁽¹⁾	145	51	
גרועות	-	(5)	-	
ליום 31 בדצמבר 2013	899	1,275	364	
הפחתה לשנה	85	139	52	
גרועות	(9)	(9)	-	
ליום 31 בדצמבר 2014	975	1,405	416	
ליום 31 בדצמבר 2012	256	471	207	הערך בספרים
ליום 31 בדצמבר 2013	237	407	168	
ליום 31 בדצמבר 2014	217	335	117	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.1 (13).

באור 8 - נכסים אחרים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק	המאוחד		
	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014	
ליום 31 בדצמבר 2013	368 ⁽¹⁾	512	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 26 ד')
2014	360	101	מקדמות למס הכנסה, בניכוי הפרשות ומוסדות אחרים
-	11	46	עודף היעודה לפיצויי פרישה על העתודה (ראה באור 14 א'5)
2	3	7	יתרת סליקה נטו בקשר עם פעילות בניירות ערך
25	-	9	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
66	46	142	חייבים אחרים ויתרות חובה
143	128	168	סך הכל נכסים אחרים
604	548	939	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.1 (13).

באור 8 א - נכסים והתחייבויות המוחזקים למכירה

ביום 19 במרס 2013 נחתם הסכם למכירת פיבי בנק (י.ק.י.) (להלן - "פיבי לונדון"), והכל בתנאים שפורטו בבאור 8 לדוחות הכספיים לשנת 2013.

ביום 30 באפריל 2014 חתמו הצדדים על הסכם להארכת התקופה להשלמת העסקה (להלן - "הסכם ההארכה") עד לא יאוחר מיום 8 באוגוסט 2014. בהתאם להסכם ההארכה שילמה הרוכשת לבנק, בנוסף לתמורת המניות, סכום של 10,000 ליש"ט ליום החל מיום 1 במאי 2014 ועד ליום 29 במאי 2014, המועד בו התקבל אישור רשויות הפיקוח באנגליה להעברת השליטה.

ביום 10 ביוני 2014 הושלמה עסקת המכירה של מניות פיבי לונדון ועם השלמתה בוטל מכתב מיום 28 בדצמבר 1982 שניתן על ידי הבנק ל-Bank of England (מכתב אשר חודש מספר פעמים בנוסח דומה על ידי הבנק, ובפעם האחרונה ביום 31 בינואר 2001), לפיו מביע הבנק נכונותו לקבלת האחריות הסופית לפעולותיו של פיבי לונדון ולהבטחת יציבותו הפיננסית. החל ממועד השלמת העסקה ה-Bank of England אינו נשען עוד על מכתב זה.

הרווח ממכירת מניות פיבי לונדון, אשר נרשם ברבעון השני לשנת 2014 הסתכם בכ-26 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס.

ליום 31 בדצמבר 2013 נכללו נכסים בסך 116 מיליון ש"ח במסגרת נכסים המוחזקים למכירה והתחייבויות בסך 11 מיליון ש"ח במסגרת התחייבויות המוחזקות למכירה, כמפורט להלן:

נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה		מיליון ש"ח
מזומנים ופקדונות בבנקים		51
ניירות ערך		63
נכסים אחרים		2
סך הכל		116
התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה		מיליון ש"ח
פקדונות הציבור		9
התחייבויות אחרות		2
סך הכל		11

באור 9 - פקדונות הציבור

(במיליוני ש"ח)

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
				בישראל
				לפי דרישה
12,527	16,978	20,263	28,512	- אינם נושאים רבית
2,442	3,535	4,134	5,418	- נושאים רבית
14,969	20,513	24,397	33,930	סך הכל לפי דרישה
46,375	44,261	63,424	60,018	לזמן קצוב*
61,344	64,774	87,821	93,948	סך הכל פקדונות בישראל**
2,642	2,089	2,642	2,089	* מזה: פקדונות שאינם נושאים רבית
				מחוץ לישראל
				לפי דרישה
-	-	1,301	1,207	- אינם נושאים רבית
-	-	1,301	1,207	סך הכל פקדונות לפי דרישה מחוץ לישראל
61,344	64,774	89,122	95,155	סך כל פקדונות הציבור
-	-	-	-	* מזה: פקדונות שאינם נושאים רבית
				** מזה:
26,944	24,954	45,220	44,030	פקדונות של אנשים פרטיים
6,313	5,746	9,265	8,394	פקדונות של גופים מוסדיים
28,087	34,074	33,336	41,524	פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	תקרת הפקדון
		במיליוני ש"ח
33,280	33,715	עד 1
21,404	22,716	מעל 1 עד 10
12,465	15,262	מעל 10 עד 100
9,218	7,773	מעל 100 עד 500
12,755	15,689	מעל 500 ועד 2,359 (31.12.13 - 2,163)
89,122	95,155	סה"כ

באור 10 - פקדונות מבנקים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד		הבנק	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014
בישראל			
בנקים מסחריים:			
1,044	1,193	825	1,077
939	742	397	273
100	113	100	113
מחוץ לישראל			
בנקים מסחריים:			
-	-	12	6
-	-	1	-
2,083	2,048	1,335	1,469

באור 11 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר				
2013	2014	2013	2014	%	שנים	
-	-	86	87	7.81	1.90	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,765	4,069	5,616	4,816	3.76	3.06	- במטבע ישראלי - לא צמוד
4,765	4,069	5,702	4,903			- במטבע ישראלי - צמוד למדד ⁽²⁾
957	812	5,380	4,645			סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
						מזה: כתבי התחייבות נדחים

(1) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור רבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור תשואה פנימי.

נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2014 ומתייחסים למאוחד.

(2) כולל שטרי הון נדחים לא סחירים למשקיעים מוסדיים בסך של 262 מיליון ש"ח שהונפקו על ידי הבנק בהנפקה פרטית ביום 25 במאי 2009.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים לכך ששטרי ההון הנדחים יוכרו כהון רובד 2 עליון של הבנק לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון. בשטרי הון אלה נקבע מנגנון לספיגת הפסדים על בסיס שוטף, בהתאם להוראות הפיקוח על בנקים. על פי מנגנון זה לא תשולם רבית אם במועד הרלוונטי לתשלומה התקיימו נסיבות משעות, כהגדרתן בשטרי ההון. תשלומי רבית שהושעו ישולמו, בין היתר, אם יוסרו הנסיבות המשעות והבנק הכריז על חלוקת דיבידנד. לעניין זה נקבע כי הבנק לא ישלם דיבידנד כל עוד לא שולמו במלואם תשלומי רבית שסילוקם הושעה כאמור.

באור 12 - התחייבויות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
34 ⁽¹⁾	34	34 ⁽¹⁾	34	עתודה למסים נדחים, נטו (ראה באור 26 ד')
30	34	35	40	עודף הפרשות שוטפות למס על מקדמות ששולמו
68	69	111	109	עודף עתודה לפיצויי פרישה על היעודה (ראה באור 14 א'5)
41	36	63	57	הכנסות מראש
1,180	1,197	2,899	2,952	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
66	46	66	142	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
468	484	630	636	זכאים בגין משכורות והוצאות נלוות (ראה גם באור 14 ה')
568	451	703	553	מכירת ניירות ערך בחסר
719	646	814	764	זכאים אחרים ויתרות זכות
3,174	2,997	5,355	5,287	סך הכל התחייבויות אחרות

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.ד.1.(13).

באור 12א - הון

(במיליוני ש"ח)

א. הון המניות - הרכב:

ההון המונפק והנפרע	ההון הרשום	
31 בדצמבר 2014 2013-ו	31 בדצמבר 2014 2013-ו	
5	18	מניות רגילות בנות 0.05 ש"ח

כל המניות הרגילות הינן רשומות על שם.

המניות הרגילות בנות 0.05 ש"ח רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

ב. דיבידנדים

1. חלוקת דיבידנד

ביום 4 ביוני 2013 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 200 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 12 ביוני 2013, ויום התשלום היה 24 ביוני 2013. ביום 14 בינואר 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 100 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 22 בינואר 2014, ויום התשלום היה 3 בפברואר 2014. ביום 25 במרץ 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 130 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 3 באפריל 2014, ויום התשלום היה 16 באפריל 2014. ביום 18 בנובמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 55 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 27 בנובמבר 2014, ויום התשלום היה 9 בדצמבר 2014.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
-	200	285	דיבידנד שהוכרז ושולם על ידי הבנק

2. לפירוט ההוראות בנושא מדיניות ומגבלות בחלוקת דיבידנד ראה באור 19.

באור 12ב - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

(במיליוני ש"ח)

בחודש מאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון (להלן: "החוזר"). החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. בהתאם לכך, במסגרת הביאור על הלימות ההון בדוחות הכספיים הרבעוניים בשנת 2014, נכלל הגילוי על מספרי השוואה לתקופות קודמות הערוכים בהתאם להוראות באזל 2 כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים, וכן הגילוי על מספרי השוואה מבוקרים ליום 1 בינואר 2014 הערוכים בהתאם להוראות באזל 3.

באור 12ב - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾		באזל 3 ⁽¹⁾	
א. בנתוני המאוחד			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
6,757 ⁽⁷⁾	7,034 ⁽⁷⁾	7,181	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
3,357	3,296	3,357	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,114	10,330	10,538	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
60,348 ⁽⁷⁾	62,680 ⁽⁷⁾	66,148	סיכון אשראי
1,350	1,350	1,226	סיכונים שוק
6,423	6,423	6,459	סיכון תפעולי
68,121	70,453	73,833	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי הסיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
-	9.98% ⁽⁷⁾	9.73%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.91% ⁽⁷⁾	9.98% ⁽⁷⁾	9.73%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.85% ⁽⁷⁾	14.66% ⁽⁷⁾	14.27%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
-	9.00% ⁽³⁾	9.00% ⁽³⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
9.00%	12.50% ⁽³⁾	12.50% ⁽³⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות			
בנק אוצר החייל בע"מ			
-	9.66	9.70	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.60	9.66	9.70	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.71	14.16	14.21	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ			
-	12.10	12.00	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.40	12.10	12.00	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.40	16.90	16.70	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יובנק בע"מ			
-	15.40	15.70	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.50	15.40	15.70	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
19.30	18.60	18.60	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
בנק מסד בע"מ			
-	14.93	14.50	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.13	14.93	14.50	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.61	15.82	15.70	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

באור 12ב - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾		באזל 3 ⁽¹⁾	
			ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
			1. הון עצמי רובד 1
6,797 ⁽⁷⁾	6,797 ⁽⁷⁾	6,965	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
			הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
270	270	-	קרן אחרת שקיבלה את אישור המפקח ⁽⁴⁾
228	208	466 ⁽⁵⁾	זכויות שאינן מקנות שליטה
(100)	-	-	דיבידנד שהוכרז
(50)	-	-	רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
7,145	7,275	7,431	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
			התאמות פיקוחיות וניכויים:
-	233	196	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	45	התחייבות להשקעה עצמית במניות ⁽⁵⁾
388	8	9	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
388	241	250	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
6,757	7,034	7,181	סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
			2. הון רובד 2
3,370	2,695	2,613	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
105	605	747	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
35	-	-	הון רובד 2: התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
3,510	3,300	3,360	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
			ניכויים:
153	4	3	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
3,357	3,296	3,357	סך הכל הון רובד 2

1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באחוזים		
		ד. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.86 ⁽⁷⁾	9.50 ⁽⁶⁾	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
0.12	0.23	השפעת הוראות המעבר
9.98 ⁽⁷⁾	9.73	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

(2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 1 בינואר 2014.

(3) יחסי ההון המזערי הנדרשים לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה נוספת זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.25%-ו 12.75% בהתאמה. בנוגע לדרישות הון נוספות בנושא הלימות הון, ראה סעיף ה' להלן.

(4) בהתאם להבהרת הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, הבנק זקף לבסיס ההון את השינוי בהון הנובע מיישום לראשונה של ההבהרה, וזאת לא יאוחזר ממועד סיום ההתקשרות באופציית המכר כאמור בבאור 6' לדוחות הכספיים לשנת 2013.

(5) באשר לסכום של 223 מיליון ש"ח, בתאום עם המפקח על הבנקים, הבנק יישם את הוראות המעבר של באזל 3 בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, כאמור בבאור 6' לעיל.

(6) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015.

(7) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.ד. (13).

* לעניין החישובים לצורך באזל 3 - התאמות פיקוחיות וניכויים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

ה. יעדי הלימות הון

לקבוצה מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה להחזיק רמת הלימות הון, בהתאם ליעד הון הנקבע בתהליך פנימי, אשר לא יפחת מיעדי ההון המינימלי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקף, לדעת הקבוצה, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלה.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל 3 בישראל, ביום 28 במרס 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל 3 - יחסי הון ליבה מינימליים, הדורש מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את היחסים הנ"ל בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 10% ויחס הון כולל מזערי של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לאמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שיידרש מהבנק הוא 9% ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש מהבנק הוא 12.5%. כמו כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור", נדרשים תאגידים בנקאיים להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור. יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. ליתרת ההלוואות לדיוור ראה באור 3.34. בעקבות אימוץ הוראות באזל 3 בישראל כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק כי יעד הון עצמי רובד 1 של הבנק יעמוד על שיעור שלא יפחת מ-9.3% ויעד ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ-12.65%.

חלוקת דיבידנד תתאפשר במידה שלא תפגע ביכולתו של הבנק לעמוד בדרישות ההון החדשות.

ו. דיווח על יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין - 221 בנושא יחס כיסוי נזילות, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופן זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. יחס כיסוי הנזילות יונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן - "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

בהתאם לכך, נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 יתווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאחד ובבנק (בכפוף לתחולה) במסגרת באור 4 (רבעוני) ובאור 12 (שנתי), אשר שמותיהם ישונו ל"ביאור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

באור 13 - שעבודים

א. להבטחת התחייבויות כלפי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיו ועבור עצמו כאמור בבאור 13.17, שעבדו הבנק וחברות מאוחדות שלו ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת מעו"ף, על פי הסכם מיום 29 במרס 2004. להלן יתרת הבטחונות שהעמידו הבנק וחברות מאוחדות שלו למסלקת המעו"ף (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה לשנת 2014		יורה ממוצעת לשנת 2014		ליום 31 בדצמבר 2014	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
847	130	700	103	727	130
-	44	-	40	-	44
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

יורה גבוהה לשנת 2013		יורה ממוצעת לשנת 2013		ליום 31 בדצמבר 2013	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
625	98	568	70	596	56
-	37	-	36	-	36
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

ב. הבנק וחברה מאוחדת שלו הם חברים במסלקת ה-Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל וכבטוחה לאשראי בסך שלא יעלה על 215 מיליון דולר שהבנק וחברה מאוחדת שלו מקבלים מעת לעת ממפעיל המסלקה, יצרו הבנק והחברה המאוחדת שעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך להבטחת מסגרת הפעילות.

ג. להבטחת התחייבות הבנק וחברות מאוחדות שלו כלפי מסלקת הבורסה כאמור בבאור 13.17, שעבדו הבנק וחברות מאוחדות שלו ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת הבורסה.

להלן יתרת הבטחונות שהעמיד הבנק וחברות מאוחדות שלו למסלקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה		יורה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2013	לשנת 2014	לשנת 2013	לשנת 2014	2013	2014
97	106	79	94	94	101
33	35	31	29	29	33
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

ד. (1) להבטחת אשראי מבנק ישראל, יצרו הבנק וחברות מאוחדות שלו אגרות חוב לפיהן שיעבדו לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקידו ו/או רשמו לזכות ו/או יפקידו ו/או ירשמו לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ וכן במסלקת Euroclear, לרבות כל הכספים וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים בחשבונות הנ"ל. ניירות הערך אשר הופקדו ו/או נרשמו לזכות ו/או יופקדו ו/או ירשמו לזכות חשבון הבטוחות במסלקת Euroclear משועבדים גם בשעבוד צף. החתימה על אגרת החוב התאפשרה בעקבות תיקון נוהל בנקאי תקין מס' 336 אשר אפשר לתאגידים בנקאיים לשעבד לטובת בנק ישראל כל נכס מנכסיהם אם השעבוד נדרש לצורך הבטחת אשראי מבנק ישראל. אגרות החוב הנ"ל מחליפות אגרות חוב אשר נוצרו לטובת בנק ישראל ב-2007, להבטחת אשראי שהבנק וחברות מאוחדות שלו קיבלו מבנק ישראל לצורך השתתפות בסליקה במערכת זה"ב. (2) להלן נתונים לגבי אגרות החוב ששועבדו לבנק ישראל (במיליוני ש"ח):

לימים 31 בדצמבר	יתרה ממוצעת		יתרה גבוהה	
	2014	2013	לשנת 2014	לשנת 2013
ניירות ערך	119	119	120	668

(3) ראה באור 17.3).ו. באשר לשעבוד צף לטובת בנק ישראל, על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים, במסגרת פעילות הבנק כספק במסלקת ה-CLS.

ה. הבנק וחברות מאוחדות שלו מתקשרים מעת לעת עם צדדים נגדיים, בעיקר בנקים ישראלים וזרים בנספחים להסכמי ISDA מסוג CSA (credit support annex) שנועדו למזער את סיכויי האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי נספחי ה-CSA, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש אזי אותו צד מקבל מהצד השני פקדונות כספיים לכיסוי חלקי של החשיפה. ליום 31 בדצמבר 2014 העבירה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים כאמור פקדונות בסך כולל של 348 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 223 מיליון ש"ח). ב-31 בדצמבר 2014 קיבלה קבוצת הבנק מצדדים נגדיים כאמור פקדונות בסך 151 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 16 מיליון ש"ח).

ו. לצורך מתן שירותים ללקוחות הבנק ופעילות נוסטרו של הבנק בכל הנוגע לפעילויות מסוימות בניירות ערך זרים, לרבות בחוזים עתידיים גלובליים, באופציות ובהשאלות ומכירות בחסר, התקשר הבנק עם בנקים ו/או גופים זרים אחרים (להלן - "הברוקרים הזרים") לצורך קבלת שירותי משמורת ניירות ערך (global custody), סליקה, ברוקראז', שירותים לפעילות Margin ושירותים גלובליים נוספים. על פי ההסכמים עם הברוקרים הזרים, ניירות ערך מסוימים ומזומנים של הבנק (נוסטרו) המופקדים אצל איזה מהברוקרים הזרים משמשים (בין בדרך של שיעבוד, עכבון או העברת בעלות) כבטוחה לטובת הברוקר הזר להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או כיסוי חשיפתו האשראית של הברוקר הזר בקשר עם פעילות לקוחות הבנק ו/או פעילות הנוסטרו של הבנק; כמו כן, לכל אחד מהברוקרים הזרים זכות עיכבון וקיזוז כלפי יתרות מזומן העומדות לזכות הבנק אצלו, לרבות פקדונות במזומן שהופקדו אצל הברוקר הזר כבטוחה, בקשר עם קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור. קיימים הסדרים שונים בין הבנק לבין כל אחד מהברוקרים הזרים בקשר לשווי הבטוחות ו/או סכומי המזומן אשר צריכים להיות מופקדים אצל הברוקר הזר. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מופקדים אצל כלל הברוקרים הזרים כבטוחה ניירות ערך של הבנק (נוסטרו) בשווי מצטבר של כ-52.7 מיליון דולר (31 בדצמבר 2013 - 25.1 מיליון דולר), וכמו כן עומדים לזכות הבנק אצל כלל הברוקרים הזרים יתרות מזומן (לרבות פקדונות במזומן) בשווי מצטבר של כ-114.3 מיליון דולר (31 בדצמבר 2013 - 44.3 מיליון דולר).

ז. להלן פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים על ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו, כאמור בסעיפים א', ג', ד' ו-ו' לעיל, כאשר המלווים אינם רשאים למכרם או לשעבדם (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
224	229	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
728	1,053	ניירות ערך זמינים למכירה
952	1,282	סך הכל

ח. להלן המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק וחברה מאוחדת שלו רשאים למכור (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
990	477	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
30	220	ניירות ערך שהתקבלו בעסקת שאילה לא מובטחת
1,020	697	סך הכל

באור 14 - זכויות עובדים

א. פנסיה ופיצויי פרישה

- (1) חלק מהתחייבויות הקבוצה לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. הסכומים שהופקדו כאמור, אינם כלולים במאזן מאחר שאינם בשליטתו של הבנק או של החברות המאוחדות שלו. העתודה לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. היעודה (עתודה) לפיצויי פרישה ופנסיה, הכלולה במאזן, מייצגת את עודף היעודה על יתרת ההתחייבות לפיצויי פרישה (עודף עתודה על היעודה).
- (2) על פי צו הרחבה לביטוח הפנסיוני החל משנת 2008 החלה הפקדה הדרגתית של ההתחייבות השוטפת לפיצויים לקופות אישיות. בסכום העתודה לא נכללו סכומים אלו.
- (3) על פי חוק הפיקוח על נכסים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 ותיקון מס' 3 של חוק זה, רשאיות קופות הפיצויים המרכזיות לקבל הפקדות החל מינואר 2008 ועד 2010 רק בגין עובדים בגינם בוצעה הפקדה עבור חודש דצמבר 2007.
- (4) במסגרת הסכמים אישיים שיש לבנק והחברות המוחזקות שלו עם חלק מעובדיהם, זכאים עובדים אלו לקבל בנוסף לפיצויים הרגילים שישולמו להם בעת פרישתם גם למענק הסתגלות בגובה של עד ששה חודשי משכורת. התחייבות זו מכוסה על ידי הפרשה מתאימה.
- (5) סכומי העתודה והיעודה בגין פיצויי פרישה, הם כדלקמן:
(במיליוני ש"ח)

הבנק		המאחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
533	531	587	586	סכום היעודה
599	597	691	688	סכום העתודה
66	66	104	102	עודף העתודה על היעודה, נטו
2	3	7	7	נכלל ב"נכסים אחרים"
68	69	111	109	נכלל ב"התחייבויות אחרות"

הבנק והחברות המוחזקות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

- (6) בשנת 1999 נחתם הסכם עם הפקידים בבנק, אשר חברים בקרן פנסית היסוד "קרן פנסיה עתודות" (להלן - "עתודות"), על פיו החל מסוף שנת 1999 תשלומי הבנק לקרן הפנסיה יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורין להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי חוק פיצויי פיטורין.
- בסכום העתודה לא נכללו סכומים בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לפקידים אלה ובסכום היעודה לא נכללו הסכום שהופקדו בעתודות וזאת מהתאריך הנזכר לעיל.

ב. מענקים בגין ותק

מרבית עובדי הקבוצה זכאים למענק ותק מיוחד ("מענק יובל") וכן לתקופת חופשה מיוחדת, עם השלימם תקופות עבודה מוגדרות בקבוצה. סכום המענק שווה למספר משכורות חודשיות ימי חופשה כפי שנקבע לגבי כל תקופת ותק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. החישוב האקטוארי מבוצע בהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על נסיון העבר ומשתנה בהתאם לוותק העובד. שיעורי עליית השכר הריאלי נעים בטווח של 0.5% עד 7.1%.

החישוב האקטוארי נעשה על בסיס שיעור היוון של 4% אשר נקבע על ידי המפקח על הבנקים.

ג. חופשה

עובדי הבנק זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

ד. זכויות אחרות

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם, הן בפרישה מוקדמת והן עם פרישתם לגמלאות. התחייבות הבנק לתאריך המאזן בשל הטבות אלו חושבה על בסיס אקטוארי.

ה. התחייבויות לעובדים בגין הזכויות להלן נכללו בסעיף התחייבויות אחרות: (במיליוני ש"ח)

הבנק		מאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
54	57	75	80	הפרשה לחופשה
				הפרשה למענקים בגין ותק, פנסיה, מענק הסתגלות והטבות אחרות לאחר פרישה
310	323	395	409	

ו. הסכם קיבוצי מיוחד

בנק לאומי וארגון עובדי בנק לאומי חתמו על הסכם קיבוצי מיוחד (להלן - "ההסכם הקיבוצי") לתקופה של ארבע שנים עד ליום 31 בדצמבר 2018.

בבנק ובפאג"י קיימים הסכמים קיבוציים הקובעים הצמדה של תנאי ההעסקה של כ-2,920 פקידים ומנהלים להסכמים שנחתמים בין הנהלת בנק לאומי לבין ארגון עובדי בנק לאומי.

להלן עיקרי השינויים שנקבעו בהסכם הקיבוצי ביחס להסכם הקיבוצי הקודם:

- מנגנון עדכון השכר השנתי, בשיעור ממוצע לכלל העובדים של 5%, שונה והוא יהיה כדלקמן:

- בשנת 2015 - 4%

- בשנת 2016 - 4%

- בשנת 2017 - 3.5%

- בשנת 2018 - 3.5%

- תשלום מענק חד פעמי לעובדים בגובה משכורת אחת.

- יישום מוקדם של עדכון שכר המינימום שנקבע בהחלטת הממשלה, באופן שעדכון שכר המינימום ל-5,000 ש"ח יבוצע בפעימה אחת ובאופן מיידי (ולא באופן מדורג כפי שנקבע בהחלטת הממשלה), לכלל העובדים שמשתכרים שכר מינימום.

- נקבעו הוראות נוספות להפחתת סכומי היובלות (מענקים וחופשות), עדכון שיעור הפרשות המעסיק לתגמולים עבור עובדים הזכאים ל"פנסיה צוברת", עידוד עובדים שאינם מנצלים ימי מחלה ועדכון התקופה המקסימלית לקבלת תוספות ותק.

השפעת ההסכם הקיבוצי בשנת 2014 הינה גידול בהוצאות משכורות ונלוות בסך 16 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

לפי אומדן ראשוני הבנק מעריך בשלב זה, כי ברבעון הראשון של שנת 2015 צפוי הבנק להקטין את ההפרשה למענק יובל בסך של כ-108 מיליון ש"ח לפני השפעת המס עקב קיטון צפוי בהפרשה ליובלות. אומדן זה חושב בהתאם לתקינה החשבונאית הקיימת ולא כולל את השפעת אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים החל מ-1 בינואר 2015. הבנק בוחן בשלב זה את גובה ההתחייבות אשר ידרש לרשום בגין עידוד עובדים שאינם מנצלים ימי מחלה.

מעבר לאמור לעיל, ההסכם אינו צפוי להשפיע באופן מהותי על הוצאות השכר השוטפות בשנים הבאות.

ז. בקשר להסכם השכר של המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון ראה באור 19 להלן.

ח. תכנית מענקים לבכירים

ביום 22 במאי 2014, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 21 במאי 2014, ובהתאם להוראות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, החליט דירקטוריון הבנק לאשר תיקונים מסוימים בתכנית המענקים למנהלים בכירים הקודמת בבנק, שאושרה במאי 2012 על ידי דירקטוריון הבנק (אישור אסיפת בעלי המניות בכל הנוגע להחלת תכנית המענקים הקודמת על יו"ר הדירקטוריון ניתן ביום 27 ביוני 2012). עניינם של התיקונים הינו בעיקר התאמת תכנית המענקים למדיניות התגמול. התיקונים בתכנית המענקים אושרו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון גם ביחס ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק, לאחר שמצאו כי התיקונים שבוצעו לגביהם ביחס לתכנית המענקים אינם מהותיים, ואין בהם אלא כדי לזכות את הבנק. להלן יובאו עיקרי תכנית המענקים לאחר התיקונים שאושרו כאמור:

1. תכנית המענקים חלה על בעלי התפקידים הבאים: היו"ר; המנכ"ל; ויתר חברי ההנהלה של הבנק (אשר כללו נכון למועד אישור תכנית המענקים שמונה חברי הנהלה, ביניהם מנהל הסיכונים הראשי (CRO), החשבונאי הראשי והמבקרת הפנימית), וכן מנכ"ל מת"ף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של הבנק) (להלן - "הבכירים האחרים") (להלן "יקראו כלל בעלי התפקידים האמורים יחד - "הבכירים").

2. בהתאם לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול, תכנית המענקים קובעת את אופן קביעת המענק השנתי לבכירים בגין שנת 2014 ואילך ואינה מתייחסת ליתר רכיבי התגמול.

3. תנאי הסף לזקיפה ולתשלום המענק השנתי הינם כמפורט להלן:

3.1 זקיפה ותשלום מענק בגין שנת המענק ו/או תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ואשר מועד תשלומם חל במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת המענק (ראה סעיף 7 להלן) ו/או כתבי אופציה שניתנו בשנים קודמות במסגרת התכנית אשר הבשלתם חלה באותו מועד או בסמוך לאחריו (ראה סעיף 6.3 להלן), מותנים בעמידה בסף יחס הלימות ההון הכולל, כמשמעות מונח זה בדוחות הכספיים של הבנק, אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק (להלן - "סף הלימות ההון").

3.2 תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ואשר מועד תשלומם חל במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת המענק (ראה סעיף 7 להלן), ו/או כתבי אופציה שניתנו בשנים קודמות במסגרת התכנית אשר הבשלתם חלה באותו מועד או בסמוך לאחריו (ראה סעיף 6.3 להלן), יהיו מותנים בשיעור התשואה להון בשנת המענק, כדלקמן: בשיעור תשואה להון של 8% ומעלה ישולמו מלוא התשלומים ויבשלו כל כתבי האופציה, בשיעור תשואה להון של 4% ומטה לא ישולם המענק הכספי ולא יבשלו כתבי האופציה. בטווח שבין 4% ל-8% ישולם חלק יחסי של התשלומים ויבשיל חלק יחסי של כתבי האופציה על בסיס לינארי.

3.3 על אף האמור לעיל, כל עוד הבנק עומד בסף הלימות ההון, שולמו מענקים שנתיים לעובדי הבנק בגין אותה שנה והתשואה להון בשנה השוטפת חיובית, רשאי הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת התגמול) להחליט על זקיפה ותשלום מענקים במסגרת "תוספת או הפחתה על פי שיקול דעת הדירקטוריון" כמפורט בסעיף 4.2.3 להלן, אם מצאו כי באותה השנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית או במצבו המקרו כלכלי ובכפוף לאישור על פי דין. זקיפה ותשלום מענקים כאמור בסעיף זה לא תהיה כפופה להוראות סעיף 5.4 להלן.

4. התגמול לבכירים ייקבע בהתאם למפורט להלן:

4.1 תקציבי המענק למנכ"ל, ליו"ר וליתר הבכירים האחרים ייקבעו על פי שיעור התשואה להון בשנה השוטפת, בהתאם לטבלה המפורטת להלן וההתאמות המפורטות בסעיף 4.2 להלן. תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים, לפני ההתאמות, ייקבע לפי "מענק כולל ממוצע לבכיר אחר", על פי הטבלה, מוכפל במספר הבכירים האחרים הזכאים בשנת המענק למענק על פי התכנית, אלא אם החליט הדירקטוריון אחרת (להלן - "תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים"). חלוקת תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים בין הבכירים האחרים, תיעשה בהתאם למפורט בסעיף 5.1 להלן. להלן הטבלה לקביעת תקציבי המענקים ולקביעת הרכב המענק, לפי שיעור תשואה להון:

שיעור תשואה להון	תקציב מענק כולל ליו"ר	תקציב מענק כולל למנכ"ל	מענק כולל ממוצע לבכיר אחר	תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים*	שיעור האופציות מהמענק הכולל
ב-%	בשקלים חדשים				ב-%
קטן מ-8.5%	-	-	-	-	-
8.5%	480,000	672,000	240,000	2,160,000	-
9.0%	560,000	784,000	280,000	2,520,000	-
9.5%	640,000	896,000	320,000	2,880,000	-
10.0%	768,000	1,075,200	384,000	3,456,000	16.7%
10.5%	896,000	1,254,400	448,000	4,032,000	25.0%
11.0%	1,024,000	1,433,600	512,000	4,608,000	25.0%
11.5%	1,152,000	1,612,800	576,000	5,184,000	25.0%
12.0%	1,296,000	1,814,400	648,000	5,832,000	25.0%
12.5%	1,440,000	2,016,000	720,000	6,480,000	25.0%
13.0%	1,584,000	2,217,600	792,000	7,128,000	25.0%
13.5%	1,744,000	2,441,600	872,000	7,848,000	25.0%
14.0%	1,904,000	2,665,600	952,000	8,568,000	25.0%
14.5%	2,064,000	2,889,600	1,032,000	9,288,000	25.0%
15.0%	2,224,000	3,113,600	1,112,000	10,008,000	25.0%

* תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים הינו בהנחה של תשעה בכירים אחרים. נכון למועד פרסום דוח זה, נכללים בתכנית שמונה בכירים אחרים.

הערות:

1. ככל ששיעור התשואה להון יחול בין שתי מדרגות יחושב התגמול באופן יחסי בין התגמולים באותן המדרגות.
2. במקרה של עליה בשיעור הרבית חסרת הסיכון במשק מעל ל- 5%, ייבחן הצורך בעדכון הטבלה (לצורך העניין, הרבית חסרת הסיכון הממוצעת במשק תיקבע על פי תשואה לפדיון שנתי ממוצעת של אג"ח ממשלתי צמוד למדד המחירים לצרכן עם משך חיים ממוצע של שלוש שנים).

4.2 לתקציבי המענקים על פי הטבלה, כאמור, יתווספו או ינוכו הרכיבים הבאים:

- 4.2.1 תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד התשואה על פי תכנית העבודה - תוספת או ניכוי על פי שיעור הפער לטובה או לרעה בתשואה להון בפועל בהשוואה ליעד התשואה להון על פי תכנית העבודה. התוספת או הניכוי על פי סעיף זה יוגבלו ל-12.5% מהסכומים על פי הטבלה.
- 4.2.2 תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד הלימות ההון על פי תכנית העבודה - תוספת או ניכוי על פי שיעור הפער לטובה או לרעה ביחס הון הליבה לנכסי הסיכון בפועל בהשוואה ליעד שנקבע בתכנית העבודה. שיעור התוספת או הניכוי על פי סעיף זה יוגבלו ל-7.5% מהסכום על פי הטבלה.
- 4.2.3 תוספת או הפחתה על פי שיקול דעת הדירקטוריון - הדירקטוריון רשאי, על פי שיקול דעתו (לאחר המלצת ועדת התגמול) להוסיף ו/או להפחית סכומי מענקים בהיקף מצרפי שלא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית (ברוטו), ללא תוספות נלוות, ממוצעת לשנת המענק) בשנת המענק לכל הבכירים.

חלוקת התוספת או ההפחתה, תיעשה לפי החלטת הדירקטוריון (בכפוף לאישור ועדת התגמול), ובלבד שהתוספת או הפחתה לבכיר לא תעלה על גובה של משכורת וחצי. במסגרת זו רשאי הדירקטוריון גם לקבוע תוספת או הפחתה כוללת בגין הבכירים האחרים, אשר תתווסף לתקציב המענק הכולל בגינם או תופחת ממנו.

בהפעלת שיקול דעתו יביא הדירקטוריון בחשבון שיקולים שונים המפורטים בתכנית, בין היתר, תוצאות הבנק בהשוואה לתוצאות בחמשת הבנקים הגדולים האחרים בישראל; נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל; שינוי מהותי לרעה במצב הבנק או במצב המקרו כלכלי; עמידה ביעדי ציות לחוקים, לתקנות ולהוראות רגולטוריות; הובלת תכניות התייעלות ועמידה ביעדים הנגזרים מהן; אירועי כשל ועוד.

על אף האמור לעיל, במקרים מיוחדים וחריגים ומנימוקים שיציגו, הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להפחית סכומים גבוהים יותר מסכומי המענק השנתי, בכפוף למגבלות הקבועות בדין ובהסכמים.

4.3 המענק הכולל על פי סעיפים 4.1-4.2 לעיל, יורכב ממענק כספי בשיעור הנע בין 100% ל-75% מסך המענק הכולל (להלן - "המענק הכספי") ומכתבי האופציה לרכישת מניות הבנק, בשיעור הנע בין 0% ל-25% מסך המענק הכולל (להלן - "אופציות"), על פי שיעור התשואה להון בהתאם לטבלה לעיל וההתאמות המפורטות בסעיפים 4.2.1 - 4.2.3 לעיל.

5. חלוקת תקציב המענק הכולל לבכירים האחרים:

5.1 95% מתקציב המענק הכולל לבכירים האחרים (שאינו נובע מתוספת לבכירים האחרים על פי שיקול דעת הדירקטוריון לפי סעיף 4.2.3 לעיל), יחולק ביניהם על פי מפתח המשקלל את שכרם הבסיסי של הבכירים האחרים ואת הציון האישי שניתן להם בגין ביצועיהם בשנה השוטפת, ואילו היתרה, כולל התוספת לבכירים האחרים על פי שיקול דעת הדירקטוריון, ככל שניתנה כאמור בסעיף 4.2.3 לעיל, תחולק בגין הצטיינות המנהלים בשנה השוטפת לפי המלצת המנכ"ל (להלן - "רזרבת המנכ"ל"). הדירקטוריון, לאחר המלצת המנכ"ל, ולאחר קבלת אישור ועדת התגמול, יהיה רשאי לאשר חלוקה אחרת המעניקה מקדם מסוים לטובת בכירים אחרים הנמנים על ראשי החטיבות העסקיות.

5.2 חלוקת 95% מתקציב המענק הכולל לבכירים האחרים

תכנית המענקים קובעת מנגנון לקביעת הציון האישי (המורכב מרכיב מדידה כמותי (KPI's) ומציון הערכה אישית) תוך התייחסות נפרדת למבקרת הפנימית, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי בשים לב לחשיבות ורגישות תפקידיהם העוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה ובדיווח הכספי. קביעת המרכיב הכמותי תיעשה בהתאם לעמידה במדדים אשר ברובם מורכבים מקריטריונים הניתנים למדידה בבנק, המושפעים מפעילותו של אותו בכיר אחר או פעילות היחידה עליה הוא ממונה. ציוני הערכה אישית ייקבעו בשים לב לשיקולים שונים המפורטים בתכנית, בין היתר, התרומה לשליטה ביעדי רמת הסיכון, עמידה ביעדי ציות לחוקים, לתקנות ולהוראות רגולטוריות, ממצאים מהותיים של דוחות ביקורת פנימית וחיצונית ועוד.

5.3 מרכיב שיקול הדעת בחלוקת תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים

ככל שהמענק השנתי שייקבע למי מהבכירים האחרים, בהתאם לסעיף 5.2 לעיל, יכלול השפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה העולה על 20% מסך המענק השנתי שנקבע לו, יותאם סך המענק השנתי עד שההשפעה של קריטריונים כאמור תעמוד על 20% מסך המענק השנתי.

5.4 תקרת המענק הכולל לבכיר

על אף האמור לעיל, המענק הכולל עבור כל בכיר (לרבות אופציות) בגין שנת מענק לא יעלה על 12 משכורות חודשיות של אותו בכיר (לרבות במקרה של תוספת למענק השנתי לפי סעיף 4.2.3 לעיל). כמו כן, סך התגמול המשתנה לבכיר בגין שנת מענק לא יעלה על 100% מסך התגמול הקבוע שלו באותה השנה.

6. חישוב מספר האופציות המוענקות:

- 6.1 כמות האופציות שתוענק לבכיר על פי תכנית זו תשקף שווה ערך לשיעור של בין 0% ל-25% (כאמור בטבלה שבסעיף 4.1 לעיל) מסך המענק הכולל לו הוא זכאי בהתאם לסעיפים 4, 5, 7, 1-8.1 לעיל.
- 6.2 האופציות בגין השנה השוטפת יוענקו במועד הדיווח על התוצאות הכספיות לשנת המענק או במועד אישור המענק הכולל על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, לפי המאוחר, בכפוף לאישורים הנדרשים על פי כל דין.
- 6.3 האופציות תבשלנה בשלוש מנות: הראשונה, תבשיל לאחר שנה ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה העוקבת לשנת המענק, לפי המאוחר, השנייה תבשיל לאחר שנתיים ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השנייה שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר והשלישית תבשיל לאחר שלוש שנים ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השלישית שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר. הבשלת כל מנה תהא מותנית בהמשך עבודת הבכיר בבנק עד למועד ההבשלה, ובכפוף לתנאי הסף המפורטים בסעיף 3 לעיל לגבי שנת המענק האחרונה שהסתיימה טרם מועד ההבשלה. אופציות שלא תבשלנה במועד ההבשלה המיועד לאור האמור בסעיף 3 לעיל, תפקענה מיידית.
- 6.4 מועד הפקיעה של האופציות שהבשילו יהא בתום שלוש שנים ממועד הבשלתן.
- 6.5 בחישוב הערך הכלכלי של האופציות לצורך חישוב כמות האופציות שיוקצו, יובאו בחשבון הנתונים וההנחות הבאות:
 - 6.5.1 שווי האופציות יחושב על פי נוסחת "בלק אנד שולס" במועד הענקת המענק;
 - 6.5.2 יונח, כי מועד המימוש הצפוי של האופציות יהא בחלוף שלוש שנים ממועד הענקתן;
 - 6.5.3 אמידת סטיית התקן של תשואות מניות הבנק תעשה על בסיס תשואות שבועיות שיחושבו בהתאם למחירי סגירה מתואמים למשך "החיים" הצפוי של האופציות עד למימושן;
 - 6.5.4 שער הרבית הינו רבית חסרת סיכון לא צמודה לפי משך "החיים" הממוצע הצפוי של האופציות עד למימושן.יובהר, כי האמור בתכנית עשוי להיות כפוף לאישורה ו/או תיקונה של תכנית האופציות על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק ולחוראותיהם כפי שיקבעו. נכון למועד זה, טרם התקבלו כל האישורים כאמור ולא הוקצו או הוענקו כל אופציות כאמור על ידי הבנק.
- 6.6 הקצאת האופציות, מימושן ומימוש המניות שיתקבלו יעשו במסגרת מסלול רווח הון על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) לרבות כל התקנות ו/או הכללים ו/או כל חיקוק אחר מכוח סעיף זה.
- 6.7 ככל שהענקת אופציות לבכירים בהתאם לסעיף 6 זה, תביא להפרת הוראות דין ו/או היתר רשות מוסמכת, לרבות לעניין שיעורי ההחזקה המינימאליים בבנק בהתאם להיתר בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, יהיה רשאי הבנק, בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים, לקבוע כי חלף הענקת הקצאת האופציות כאמור, ישולם חלק המענק בגינו היו אמורות האופציות להיות מוענקות גם כן במזומן (בכפוף להוראות הפריסה האמורות בסעיף 7 להלן) או שיוענק לבכירים מענק הצמוד למחיר המניה בדמות אופציות מסוג פאנטום התלויות בביצועי מניית הבנק (להלן - "אופציית פאנטום"), הניתנות למימוש במזומן, שיחולו עליהן התנאים שנקבעו לעיל ביחס לאופציות, בשינויים המחוייבים. השווי המקסימאלי של אופציות הפאנטום שישולם בפועל במועד מימושן יוגבל לעלייה של עד פי שניים במחיר מניית הבנק במועד הענקת אופציית הפאנטום.

7. פריסת תשלומי המענק השנתי תהיה כדלקמן:

7.1 המענק השנתי שייקבע בשנה מסוימת, יפרס על פני שלוש שנים. פריסת תשלום המענק במזומן בגין שנת המענק תתבצע כדלקמן:

7.1.1 תשלום במזומן של 50% מהמענק השנתי הכולל לבכיר בגין השנה השוטפת בסמוך לאחר מועד אישור הדוחות הכספיים של הבנק בגין שנת המענק (להלן - "התשלום הראשון").

7.1.2 50% מהמענק השנתי, יידחה ויפרס בשלושה תשלומים שווים, על פני שלוש השנים העוקבות לאחר שנת המענק (כל אחד מהתשלומים ייקרא להלן - "מענק נדחה"). על אף האמור, ככל שחלק מהמענק השנתי יינתן בדרך של כתבי אופציה כאמור בסעיף 4.3 לעיל, יופחת שיעור המענק השנתי שיידחה ויפרס כאמור לעיל וזאת - בערכו של שיעור שווי ערך כתבי האופציה מתוך המענק השנתי.

על אף האמור לעיל, אם בשנת מענק כלשהי לא עלה המענק השנתי לו זכאי בכיר בגין אותה שנה על 1/6 מהתגמול הקבוע לבכיר, ישולם כל המענק השנתי בגין שנת המענק כאמור במזומן ולא יחולו הוראות סעיף 7 זה.

7.2 כל תשלום של מענק נדחה מותנה וכפוף לתנאים המפורטים בסעיף 3 לעיל בהתייחס לשנת המענק האחרונה שהסתיימה טרם מועד התשלום המיועד. במידה ולא קמה זכאות לתשלום הנדחה או חלקו, לאור האמור בסעיף 3 לעיל, תתבטל זכאות הבכיר לתשלום הנדחה שלא שולם. יתר המענקים הנדחים אשר אמורים להשתלם במועדים עוקבים, לא יבטלו ויהיו כפופים לעמידה בתנאים המפורטים בסעיף 3 לעיל בשנים שלאחר מכן.

7.3 התשלומים הנדחים יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הינו המדד הידוע במועד התשלום הראשון.

8. מענק לבכיר שהחל לעבוד ו/או פרש במהלך שנת המענק ישולם בהתאם למפורט להלן:

8.1 בכיר שהחל לעבוד במהלך שנת המענק ועבד בפועל שישה חודשים ומעלה יהא זכאי למענק בגין שנת המענק, על פי החישוב לעיל, מוכפל בשיעור תקופת עבודתו בפועל מסך השנה. בכיר כאמור אשר עבד פחות משישה חודשים במהלך שנת המענק, לא יהא זכאי למענק בגינה, למעט אם הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת התגמול) החליט אחרת. במקרה כזה, המענק שישולם לבכיר ייחשב כחלק מהמענק על פי שיקול דעת הדירקטוריון על פי סעיף 4.2.3 לעיל, ויהא כפוף למגבלותיו. למען הסר ספק יובהר, כי מקום בו בכיר אחר זכאי למענק בגין חלק יחסי משנת המענק, לא יחול שינוי בתקציב הכולל, ובכיר זה יימנה במספר הבכירים האחרים הזכאים בשנת המענק למענק לפי התכנית, לצורך חישוב תקציב המענק הכולל לבכירים אחרים כאמור בסעיף 4.1 לעיל.

8.2 אם הבכיר הגיע לגיל פרישה או פרש (לרבות עקב פטירה או אובדן כושר עבודה) מהבנק במהלך שנת המענק - המענקים הנדחים שנותרו בגין השנים הקודמות לשנת המענק לא יוקדמו והבכיר יקבל את יתרת המענקים הקודמות הנדחים כאמור במועדים ובתנאי הפריסה כאמור בסעיף 7 לעיל ובכפוף לתנאים שנקבעו בו. למען הסר ספק, בכל הנוגע לכתבי האופציה שהוענקו לבכיר, ככל שיוענקו, יחולו הוראות סעיף 6 לעיל.

בנוסף, יבחן הדירקטוריון (בכפוף להמלצת ועדת התגמול) באופן פרטני את זכאותו למענק חלקי בגין השנה השוטפת ויקבע את סכום המענק שישולם בגינה, אם בכלל, ובלבד שלא יעלה סכום המענק על הסכום אשר היה מחושב על פי התכנית (בהתבסס על הנתונים הידועים בעת פרישתו) מוכפל בחלק היחסי של תקופת עבודתו בפועל בשנת המענק. סכום המענק שייקבע, ככל שיקבע, יהיה כפוף לתנאי הפריסה כאמור בסעיף 7 לעיל.

9. השבת מענקים

9.1 מבלי לגרוע מכל סעד העומד לבנק על פי דין, אם יתברר כי שולם למי מהבכירים תשלום בקשר עם מענק שנתי על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם לבכיר סכום נמוך מזה ששולם בפועל, ישיב הבכיר לבנק, עם דרישתו, כל תשלום כאמור.

9.2 אם יתברר כי שולם או לא שולם כלל מענק שנתי למי מהבכירים, על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם סכום גבוה מזה ששולם בפועל, יזכה הבנק את הבכיר בחלק התשלום החסר ויעמיד לזכותו כל זכות שהייתה עומדת לו אילו היה מחושב המענק מלכתחילה על בסיס הנתונים כפי שהוצגו מחדש.

9.3 הוראות סעיפים 9.1 ו- 9.2 לעיל יחולו במהלך תקופה של שלוש שנים ממועד התשלום, ולא יאוחר מחלוף שנתיים ממועד סיום העסקתו של הבכיר בבנק.

9.4 ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע את מועדי ההשבה כך שיתבצעו תוך תקופה סבירה בהתחשב בגודל הסכום אותו נדרש להשיב.

10. ועדת התגמול תקיים מעקב שוטף על יישום התכנית. תכנית המענקים ומרכיביה ייבחנו מחדש על ידי ועדת התגמול מעת לעת, אשר תביא המלצותיה בעניין זה, ככל שתהיינה, לדירקטוריון, והכל בשים לב למדיניות התגמול. הבנק רשאי לבחון מעת לעת את תכנית המענקים ולשנותה ולפיכך אין בה כדי ליצור מחויבות ו/או זכות מוקנית שאינה ניתנת לביטול או לשינוי למי מהבכירים לקבל מענקים ו/או אופציות בגין שנת 2014 ואילך.

11. המענק לבכירים על פי תכנית תגמול זו, אינו מהווה חלק מהשכר המשולם למי מהבכירים, ולא יובא בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, פיצויים, קצבת פרישה ולא יחשב כתנאי נלווה מכל מין וסוג שהוא של מי מהבכירים.

באור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
(במיליוני ש"ח)

המאוחד							
ליום 31 בדצמבר 2014							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		לא צמוד
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	צמוד	
29,182	-	671	446	3,008	213	24,844	
12,554	311	150	1,558	2,762	2,228	5,545	
477	-	-	-	-	-	477	
68,957	565	489	808	4,286	12,207	50,602	
658	-	-	-	-	621	37	
404	404	-	-	-	-	-	
1,222	1,222	-	-	-	-	-	
335	335	-	-	-	-	-	
3,015	1,690	48	36	867	56	318	
939	164	20	1	4	68	682	
-	-	-	-	-	-	-	
117,743	4,691	1,378	2,849	10,927	15,393	82,505	
95,155	567	1,650	3,694	19,571	8,111	61,562	
1,469	4	19	19	285	-	1,142	
556	-	1	2	99	-	454	
4,903	-	-	-	-	4,816	87	
3,162	1,682	29	99	799	80	473	
5,287	182	20	5	41	880	4,159	
-	-	-	-	-	-	-	
110,532	2,435	1,719	3,819	20,795	13,887	67,877	
7,211	2,256	(341)	(970)	(9,868)	1,506	14,628	
-	-	(379)	-	-	-	379	
-	-	595	740	8,770	(841)	(9,264)	
-	-	-	(4)	825	-	(821)	
-	-	-	146	456	-	(602)	
7,211	2,256	(125)	(88)	183	665	4,320	
-	-	-	(11)	1,185	-	(1,174)	
-	-	-	626	2,505	-	(3,131)	

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו
אשראי לממשלה
השקעות בחברות כלולות
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
התחייבויות המוחזקות למכירה

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.1 (13).

המאוחד						
ליום 31 בדצמבר 2013						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
26,100	-	784	226	1,772	283	23,035
10,799	358	151	994	2,911	2,115	4,270
990	-	-	-	-	-	990
68,706	453	419	838	4,483	14,405	48,108
23	-	-	-	-	-	23
381	381	-	-	-	-	-
1,180	1,180	-	-	-	-	-
407	⁽³⁾ 407	-	-	-	-	-
1,462	834	65	68	128	75	292
825	50	2	1	42	12	⁽³⁾ 718
116	-	113	1	2	-	-
110,989	3,663	1,534	2,128	9,338	16,890	77,436
89,122	457	1,994	3,343	16,232	9,464	57,632
1,335	-	8	30	199	-	1,098
650	-	-	3	64	242	341
5,702	-	-	-	-	5,616	86
1,789	829	38	87	161	196	478
5,355	95	27	4	72	1,002	⁽³⁾ 4,155
11	-	6	3	1	-	1
103,964	1,381	2,073	3,470	16,729	16,520	63,791
7,025	2,282	(539)	(1,342)	(7,391)	370	13,645
-	-	(367)	-	-	-	367
-	-	685	1,310	7,051	490	(9,536)
-	-	-	(28)	313	-	(285)
-	-	-	49	154	-	(203)
7,025	2,282	(221)	(11)	127	860	3,988
-	-	-	(39)	563	-	(524)
-	-	6	250	687	-	(943)

באור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק							
ליום 31 בדצמבר 2014							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		לא צמוד
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	צמוד	
18,071	-	128	130	2,071	388	15,354	
7,725	299	131	904	2,305	995	3,091	
319	-	-	-	-	-	319	
49,818	446	225	628	3,729	11,247	33,543	
3,455	3,024	-	-	-	431	-	
1,042	1,042	-	-	-	-	-	
217	217	-	-	-	-	-	
2,748	1,507	32	45	785	57	322	
548	43	-	-	3	3	499	
83,943	6,578	516	1,707	8,893	13,121	53,128	
64,774	449	1,077	2,522	14,376	6,317	40,033	
2,048	4	39	101	525	336	1,043	
234	-	-	-	62	-	172	
4,069	-	-	-	-	4,069	-	
2,856	1,500	23	69	742	79	443	
2,997	77	1	4	29	805	2,081	
76,978	2,030	1,140	2,696	15,734	11,606	43,772	
6,965	4,548	(624)	(989)	(6,841)	1,515	9,356	
-	-	(379)	-	-	-	379	
-	-	628	747	5,732	(1,064)	(6,043)	
-	-	-	(4)	825	-	(821)	
-	-	-	146	463	-	(609)	
6,965	4,548	(375)	(100)	179	451	2,262	
-	-	-	(12)	1,185	-	(1,173)	
-	-	-	626	2,537	-	(3,163)	

- (1) כולל צמוד מטבע חוץ.
(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.1 (13).

הבנק						
ליום 31 בדצמבר 2013						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
15,710	-	93	53	1,083	129	14,352
7,047	340	131	629	2,449	982	2,516
849	-	-	-	-	-	849
49,724	399	155	666	3,982	13,097	31,425
3,656	3,157	-	-	-	431	68
989	989	-	-	-	-	-
237	⁽³⁾ 237	-	-	-	-	-
1,360	760	38	74	122	75	291
604	23	-	-	44	3	⁽³⁾ 534
80,176	5,905	417	1,422	7,680	14,717	50,035
61,344	403	1,174	2,372	12,076	7,412	37,907
2,083	-	23	100	487	358	1,115
383	-	-	-	58	241	84
4,765	-	-	-	-	4,765	-
1,630	756	25	78	150	192	429
3,174	80	24	4	68	961	⁽³⁾ 2,037
73,379	1,239	1,246	2,554	12,839	13,929	41,572
6,797	4,666	(829)	(1,132)	(5,159)	788	8,463
-	-	(367)	-	-	-	367
-	-	582	1,075	4,791	(167)	(6,281)
-	-	-	(28)	313	-	(285)
-	-	-	49	156	-	(205)
6,797	4,666	(614)	(36)	101	621	2,059
-	-	-	(39)	563	-	(524)
-	-	4	252	686	-	(942)

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾
(במיליוני ש"ח)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					המאוחד
ליום 31 בדצמבר 2014					
עם דרישה ועד חודש ⁽⁵⁾	מעל חודש ועד שלושה חודשים ⁽⁵⁾	מעל שלושה חודשים ועד שנה ⁽⁵⁾	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	
במיליוני ש"ח					
39,010	6,593	12,086	8,359	6,807	
63,598	2,883	5,615	3,546	2,065	
(24,588)	3,710	6,471	4,813	4,742	
(6,483)	(1,099)	(1,386)	(427)	(47)	
(36)	(34)	(475)			
(31,107)	2,577	4,610	4,386	4,695	
5,278	2,544	2,122	1,337	1,112	
20,641	3,656	1,647	132	137	
(15,363)	(1,112)	475	1,205	975	
(11,889)	(1,214)	105	1,027	831	
(305)	141	85	25	12	
6,483	1,099	1,386	427	47	
36	34	475	-	-	
(8,844)	21	2,336	1,632	1,022	
44,288	9,137	14,208	9,696	7,919	
84,239	6,539	7,262	3,678	2,202	
(39,951)	2,598	6,946	6,018	5,717	
13,777	8,267	10,338	8,268	6,224	
80,041	5,278	5,416	2,004	961	

מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)

נכסים

התחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים

מטבע חוץ

נכסים

התחייבויות

הפרש

מזה: הפרש בדולר

מזה: הפרש בגין פעילות חוץ

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים

סך הכל

נכסים*

התחייבויות**

הפרש

* מזה: אשראי לציבור

** מזה: פקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר 2013					
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	
במיליוני ש"ח					
42,029	9,424	12,656	10,901	7,615	
76,265	6,675	8,865	3,586	2,457	
(34,236)	2,749	3,791	7,315	5,158	

(1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(2) כולל נכסים בסך 1,620 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.13 - 1,648 מיליון ש"ח).

(3) כפי שנכללה בבאור 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

(4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(5) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 4,109 מיליון ש"ח (31.12.13 - 4,117 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 1,444 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.13 - 1,643 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית ⁽³⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים	במיליוני ש"ח							
2.65	98,146	1,992	103,264	1,489	7,076	12,082	4,959	4,803
2.54	82,073	72	83,640	158	298	1,275	2,603	1,599
	16,073	1,920	19,624	1,331	6,778	10,807	2,356	3,204
	(9,710)	-	(9,649)	-	-	(20)	(21)	(166)
	(1,423)	-	(545)	-	-	-	-	-
	4,940	1,920	9,430	1,331	6,778	10,787	2,335	3,038
2.71	14,906	73	15,670	11	95	1,554	1,020	597
1.30	26,024	-	26,556	-	21	183	60	79
	(11,118)	73	(10,886)	11	74	1,371	960	518
	(9,736)	15	(9,532)	11	52	402	757	386
	234	-	(2)	-	-	24	16	-
	9,710	-	9,649	-	-	20	21	166
	1,423	-	545	-	-	-	-	-
	15	73	(692)	11	74	1,391	981	684
2.66	113,052	2,065	118,934	1,500	7,171	13,636	5,979	5,400
2.47	108,097	72	110,196	158	319	1,458	2,663	1,678
	4,955	1,993	8,738	1,342	6,852	12,178	3,316	3,722
2.80	68,392	1,710	73,089	1,389	6,997	9,975	3,592	4,262
1.02	94,588	-	95,124	-	57	303	464	600

שיעור תשואה חוזי	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים								במיליוני ש"ח
2.84	107,326	2,151	113,947	1,302	7,051	12,894	4,076	5,999
2.43	102,583	112	104,999	129	271	3,459	1,437	1,855
	4,743	2,039	8,948	1,173	6,780	9,435	2,639	4,144

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾ (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
	ליום 31 בדצמבר 2014 ⁽⁵⁾				
	עם דרישה ועד חודש ⁽⁵⁾	מעל חודש ועד שלושה חודשים ⁽⁵⁾	מעל שלושה חודשים ועד שנה ⁽⁵⁾	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים	26,493	3,503	7,589	5,365	4,305
התחייבויות	41,035	1,828	4,052	2,935	1,775
הפרש	(14,542)	1,675	3,537	2,430	2,530
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(5,406)	(426)	(138)	(443)	(47)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(43)	(34)	(476)	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(19,991)	1,215	2,923	1,987	2,483
מטבע חוץ					
נכסים	3,331	1,788	1,625	1,097	1,068
התחייבויות	14,173	3,340	1,460	155	139
הפרש	(10,842)	(1,552)	165	942	929
מזה: הפרש בדולר	(8,343)	(1,343)	93	816	810
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	5,406	426	138	443	47
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	43	34	476	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(5,393)	(1,092)	779	1,385	976
סך הכל					
נכסים*	29,824	5,291	9,214	6,462	5,373
התחייבויות**	55,208	5,168	5,512	3,090	1,914
הפרש	(25,384)	123	3,702	3,372	3,459
* מזה: אשראי לציבור	10,730	4,803	6,711	5,392	4,189
** מזה: פקדונות הציבור	52,425	4,301	4,061	1,636	801

ליום 31 בדצמבר 2013				
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
במיליוני ש"ח				
28,061	5,866	8,622	7,060	5,182
50,630	5,198	6,827	3,046	2,024
(22,569)	668	1,795	4,014	3,158

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות רבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 1,318 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.13 - 1,423 מיליון ש"ח).
- (3) כפי שנכללה בבאור 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (5) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 2,111 מיליון ש"ח (31.12.13 - 2,330 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 1,222 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.13 - 1,377 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית ⁽³⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾ באחוזים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾ ⁽⁵⁾ סך הכל	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
2.58	66,441	1,516	70,672	1,400	6,541	8,974	3,297	3,205
2.73	55,636	16	56,953	151	200	1,217	2,294	1,466
	10,805	1,500	13,719	1,249	6,341	7,757	1,003	1,739
	(6,728)	-	(6,667)	-	-	(20)	(21)	(166)
	(1,430)	-	(553)	-	-	-	-	-
	2,647	1,500	6,499	1,249	6,341	7,737	982	1,573
2.71	10,924	63	11,583	11	94	1,070	926	573
1.62	19,312	-	19,622		21	187	63	84
	(8,388)	63	(8,039)	11	73	883	863	489
	(6,720)	-	(6,562)	11	50	288	685	371
	6,728	-	6,667	-	-	20	21	166
	1,430	-	553	-	-	-	-	-
	(230)	63	(819)	11	73	903	884	655
2.59	77,365	1,579	82,255	1,411	6,635	10,044	4,223	3,778
2.67	74,948	16	76,575	151	221	1,404	2,357	1,550
	2,417	1,563	5,680	1,260	6,414	8,640	1,866	2,228
2.66	49,372	1,248	53,278	1,385	6,522	8,062	2,606	2,878
1.55	64,325	-	64,548	-	39	265	521	499

שיעור תשואה חוזי באחוזים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾ סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
2.87	74,271	1,729	79,703	1,232	6,433	9,937	4,363
2.79	72,140	60	74,334	127	202	3,317	1,643
	2,131	1,669	5,369	1,105	6,231	6,620	2,720

באור 17 - התקשרויות והתחייבויות תלויות (במיליוני ש"ח)

1. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

המאוחד				הבנק			
יתרת החוזים ⁽¹⁾				יתרת החוזים ⁽¹⁾			
ליום 31 בדצמבר				ליום 31 בדצמבר			
2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
178	170	-	-	167	156	-	-
891	823	11	13	652	651	6	9
2,303	1,982	24	20	1,873	1,645	17	17
-	-	-	-	132	122	-	12
3,697	3,440	35	35	3,295	3,079	29	28
31,130	20,356	1	1	23,179	17,337	-	-
11,472	9,529	17	14	7,013	5,632	14	10
4,122	*3,422	10	12	3,374	2,980	8	11
6,037	5,412	4	4	2,664	2,381	3	3
154	164	-	-	154	164	-	-
301	196	-	-	200	122	-	-
2,034	*1,982	18	17	1,524	1,409	13	12
עסקאות בהן הסכום הנקוב אינו מייצג סיכון אשראי:							
217	78	-	-	72	78	-	-

* סווג מחדש.

- (1) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
(2) בנוסף, המציא הבנק לבתי המשפט כתבי התחייבות עצמית ללא הגבלת סכום, הניתנים במסגרת הליך משפטי, על מנת להבטיח את נזקי הנתבעים במידה שנדחתה התביעה נגדם או שבוטל ההליך המשפטי מסיבה אחרת.

2. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾ לסוף השנה

המאוחד				הבנק			
ליום 31 בדצמבר				ליום 31 בדצמבר			
2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾							
64	67	46	43	780	966	780	966
8	-	-	-	8	-	8	-
852	1,033	826	1,009	826	826	826	826

- (1) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית אשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,077 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31 בדצמבר 2013 - 1,120 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי רבית בגין הפעילות על פי מידת הגביה במאוחד (1)

ליום 31 בדצמבר						
2014			2013			
עד שנה	ועד שלוש שנים	ועד חמש שנים	ועד עשר שנים	מכל עשר שנים	סך הכל	סך הכל
5	10	10	14	4	43	54
5	9	7	7	1	29	36
5	9	7	7	1	29	35

(1) יתרת הפקדונות לפי מידת הגביה במגזר השקלי הלא צמוד איננה עולה על 10% מסך כל הפקדונות לפי מידת הגביה, לפיכך מוצגים הנתונים בגין סך כל הפעילות.
 (2) ההיוון בוצע לפי שיעור של 0.4% (2013 - 0.6%).

מידע על העמדת הלוואות לדיור במהלך השנה

ליום 31 בדצמבר		
2014	2013	
2	3	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
2	6	הלוואות עומדות

3. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

המאוחד		הבנק	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2014	2013	2014	2013
100	97	96	97
57	45	57	45

א. שיפורים במבנים, רכישת והקמת מבנים, ציוד ותכנה
 התחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות

חברת הנכסים של הבנק, סטוקופין (ישראל) בע"מ רכשה קרקע המיועדת לבניית מבנה לשימוש חברת המיחשוב של הקבוצה, מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. היקף ההשקעה המשוער במבנה אמור לעמוד על כ-291 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה הבנק השקיע עד 31 בדצמבר 2014 כ-201 מיליון ש"ח. איכלוס המבנה צפוי להתבצע בשנת 2015.

ב. הבנק והחברות המוחזקות שלו שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות. דמי השכירות (חלקם צמודים למדד המחירים לצרכן וחלקם צמודים למטבע חוץ) שישולמו בעתיד, בשל התקשרויות אלו הינם:

מאוחד		הבנק	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2014	2013	2014	2013
87	88	42	44
80	81	40	40
70	77	32	40
62	66	27	32
57	57	24	26
342	349	133	128
698	718	298	310

שנה ראשונה
 שנה שניה
 שנה שלישית
 שנה רביעית
 שנה חמישית
 שנה שישית ואילך
 סך הכל

באור 17 - התקשרויות והתחייבויות תלויות (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ג. 1. ביום 29 ביוני 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) לאשר מתן פטור מאחריות בשל הפרת חובת זהירות כלפי הבנק, וכן מתן התחייבות מראש לשיפוי, לדירקטורים ונושאי משרה אחרים המכהנים ושיכהנו מעת לעת בבנק (לרבות בעלי שליטה בבנק, להלן - "נושאי משרה"). האסיפה הכללית האמורה גם הסמיכה את דירקטוריון הבנק לאשר מתן פטור והתחייבות שיפוי גם לנושאי משרה לשעבר בבנק, כלפיהם התחייב הבנק כי יהיו זכאים להסדרי שיפוי כפי שיהיו מפעם לפעם לנושאי המשרה בבנק. כן אישר דירקטוריון הבנק מתן פטור והתחייבות שיפוי כאמור גם לדירקטורים הממונים מטעם הבנק בתאגידים אחרים. כל ההתחייבויות כאמור אושרו בהתאם לחוק החברות, במגבלות הקבועות בו, ובכפוף לתנאים הקבועים בכתב התחייבות השיפוי.

התחייבות השיפוי תחול על פעולות הקשורות במישרין או בעקיפין לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק ובחברות בת במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל.

בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק. כמו כן, ניתנו התחייבויות שיפוי ופטור על פי העקרונות דלעיל למפורטים להלן:

- לדירקטורים שכהנו בחברה לניהול קופות גמל שבשליטת הבנק, ולכאלה שכהנו בקופות הגמל שהיו בשליטת הבנק ערב מכירת פעילותם.
 - לדירקטורים מטעם הבנק בחברות מאוחדות, פיבי בנק (י.ק.) ופיבי בנק (שוויץ).
 - לדירקטורים שכהנו מטעם הבנק בבינלאומי חיתום בתקופה שהיתה לה פעילות חיתום.
- גובה התחייבות השיפוי הינו בהתאם למדיניות הבנק בעניין זה.

ביום 29 בנובמבר 2011 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, להרחיב את החבויות ו/או ההוצאות אשר בגין יהיה רשאי הבנק להעניק שיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011, וכן בגין כל הליך מנהלי נוסף אשר על פי דין ניתן להעניק שיפוי בגין תשלומים הקשורים אליו או הוצאות המוצאות בקשר אליו, ולהעניק התחייבויות שיפוי מתוקנות בהתאם לכך לדירקטורים ונושאי משרה שכהנו באותו מועד ואשר יכהנו מעת לעת בבנק ובחברות בהחזקת הבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) ולרבות לנושאי משרה לשעבר (בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 29 ביוני 2004) וליתר נושאי המשרה בבנק שאינם דירקטורים.

ביום 30 באוקטובר 2014 החליטה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, לאשר מחדש הענקת כתבי שיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב השיפוי אשר ניתן לדירקטורים בשנת 2011, כמפורט לעיל, לתקופה של 3 שנים נוספות, שתחילתה ביום 29 בנובמבר 2014 (המועד בו יחלפו 3 שנים ממועד אישור האסיפה הכללית להענקת כתבי השיפוי לדירקטורים, לרבות דירקטורים שהינם מבעלי השליטה).

2. בסוף שנת 1990 ובתחילת שנת 1991 הוציא הבנק מכתבי שיפוי למספר דירקטורים, שכהנו באותה עת, בחלק מהחברות המוחזקות שלו. בהתאם למכתבי השיפוי התחייב הבנק לשפות כל דירקטור בגין כל סכום שיחויב בו על פי פסק דין סופי של בתי משפט בישראל בשל תביעה שהוגשה נגדו בגין כל מעשה או מחדל שנעשו בתום לב אגב מילוי תפקידו כדירקטור וכן בגין ההוצאות הכרוכות בהגנה כנגד התביעה. החל מסוף שנת 2011 לא מכהנים יותר בקבוצת הבנק דירקטורים שקיבלו מכתבי שיפוי מסוג זה.

3. א. על פי החלטת דירקטוריון יובנק בע"מ (להלן - "יובנק") מיום 15 במרס 2005, אשר התקבלה בהתאם לתקנון יובנק פטר יובנק את הדירקטורים ביובנק ואת נושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי, חשבונאי ראשי ומזכיר יובנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי יובנק החל מיום 22 בדצמבר 2004 וויתור על כל תביעה של יובנק נגדם בגין האמור. פטור וויתור אלו אינם חלים על מקרים אשר לגביהם, על פי חוק החברות, יובנק אינו רשאי לפטור את נושא המשרה מאחריותו.
כמו כן, באותה ישיבת דירקטוריון, התחייב יובנק לשפות את הדירקטורים ונושאי המשרה הנ"ל בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל ביובנק, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.
סכום השיפוי הכולל שישולם על ידי יובנק (בנוסף ומעבר לסכומים שיתקבלו על פי פוליסת הביטוח, בין שישולמו ליובנק ובין שישולמו לנושא המשרה) לכל נושאי המשרה ביובנק ובחברות בנות שלו במצטבר, בהתאם לכתב ההתחייבות הנ"ל ו/או לכתבי התחייבות לשיפוי שיוצאו על פי כתב זה, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בה, לא יעלה על 25% מההון העצמי של יובנק במאוחד לפי הדוח הכספי (השנתי או הרבעוני) האחרון שיפורסם סמוך לפני התשלום בפועל בגין השיפוי.
הפטור וההתחייבות לשיפוי המפורטים לעיל אושרו באסיפה הכללית המיוחדת של בעלי המניות של יובנק מיום 18 במאי 2005, ככל שנדרש אישור זה.
- ב. ביום 21 בדצמבר 2004, התחייבה חברת האם של בעלת השליטה הקודמת ביובנק INVESTEC BANK (UK) LIMITED, לשפות את יובנק בגין כל תשלום בו ישא כלפי הדירקטורים ונושאי משרה אחרים ביובנק או עבורם בהתאם להוראות כתב הפטור והשיפוי, בגין פעולות שבוצעו עד למועד העברת השליטה ביובנק לבנק. התחייבות זו הוגבלה לסכום השיפוי המירבי על פי כתב הפטור והשיפוי, כמפורט בסעיף א. לעיל.
- ג. בהתאם להחלטת דירקטוריון מיום 15 במרס 2005, בה הוענק פטור לדירקטורים ביובנק ולנושאי משרה (ראה סעיף א' לעיל) מאחריות בשל הפרת חובת זהירות כלפי יובנק, אישרה ועדת הביקורת של יובנק באוקטובר 2006, מתן התחייבות שיפוי לדירקטורים שמונו על ידי יובנק ביובנק פיננסיים (2005) בע"מ (להלן - "החברה"), ושאינם נושאי משרה ביובנק. כתב השיפוי ניתן בנוסח ובמתכונת ההתחייבות לשיפוי לנושאי משרה ביובנק, תוך התאמת נוסח כתב השיפוי למאפייני החברה.
- ד. בחודש פברואר 2012 אישרה האסיפה הכללית של יובנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון יובנק (ולאחר תיקון תקנון ההתאגדות של יובנק כנדרש), מתן התחייבויות שיפוי בנוסח מתוקן, המרחיב את החבויות ו/או ההוצאות עליהן חלה התחייבות השיפוי וזאת בהתאם לחוק יעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 וחוק החברות (תיקון מספר 3), התשס"ה-2005 (להלן - "כתב שיפוי מתוקן"), לדירקטורים, למעט דירקטורים מבעלי השליטה, המכהנים במועד אישור האסיפה ואשר יכהנו מעת לעת ביובנק ובחברות בהחזקת יובנק. יצוין כי בהתאם לאישור האמור מתוקנות כל התחייבויות השיפוי שנתן יובנק גם לנושאי משרה לשעבר, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 29 ביוני 2004.
- בנוסף, ובהתאם להחלטת דירקטוריון יובנק (לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ולאור תיקון התקנון) אושר מתן כתב שיפוי מתוקן גם ליתר נושאי המשרה ביובנק שאינם דירקטורים.
4. אוצר החייל ומסד התחייבו לשפות נושאי משרה כמשמעותו בחוק החברות התשנ"ט-1999. סכום השיפוי שיעמידו מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון העצמי של אוצר החייל ומסד לפי דוחותיהם הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל.
5. בחודש אפריל 2010 אישרה האסיפה הכללית של פאג"י מתן פטור לדירקטורים ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי פאג"י וויתור על כל תביעה של פאג"י נגדם בגין האמור. פטור וויתור אלו אינם חלים על מקרים אשר לגביהם, על פי חוק החברות, פאג"י אינו רשאי לפטור את נושא המשרה מאחריותו. כמו כן, אושר לתת לנושאי המשרה האמורים התחייבות שיפוי בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל בפאג"י, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.

סכום השיפוי הכולל שישולם על ידי פאג"י (בנוסף ומעבר לסכומים שיתקבלו על פי פוליסת הביטוח, בין שישולמו לפאג"י ובין שישולמו לנושא המשרה) לכל נושאי המשרה בפאג"י, בהתאם לכתב התחייבות הנ"ל ו/או לכתבי התחייבות לשיפוי שיוצאו על פי החלטה זו, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בה, לא יעלה על 25% מההון של פאג"י לפי הדוח הכספי (השנתי או הרבעוני) האחרון שיפורסם סמוך לפני התשלום בפועל בגין השיפוי.

בחודש נובמבר 2012 אישרה האסיפה הכללית של פאג"י, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון פאג"י (ולאחר תיקון תקנון ההתאגדות של פאג"י כנדרש), מתן התחייבויות שיפוי בנוסח מתוקן, המרחיב את החביות ו/או ההוצאות עליהן חלה התחייבות השיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק יעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, וחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 (להלן - "כתב שיפוי מתוקן"), לדירקטורים המכהנים במועד אישור האסיפה ואשר יכהנו מעת לעת בפאג"י.

יצוין כי בהתאם לאישור האמור מתוקנות כל התחייבויות השיפוי שנתן פאג"י גם לנושאי משרה לשעבר, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מאפריל 2010.

בנוסף, ובהתאם להחלטת דירקטוריון פאג"י (לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ולאור תיקון התקנון) אושר מתן כתב שיפוי מתוקן גם ליתר נושאי המשרה בפאג"י שאינם דירקטורים.

6. בהתאם להחלטה מיום 29 בספטמבר 2009, הבינלאומי חיתום התחייב לשפות את נושאי המשרה בו (כולל - דירקטורים, מנכ"ל, מבקר פנימי ומזכיר החברה, אך למעט מי מהם שהינו בעל שליטה בחברה או קרובו או שהינו עובד או נושא משרה במי מבעלי המניות בו). סכום השיפוי לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין אירוע מאירועי השיפוי המפורטים בכתב השיפוי לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבינלאומי חיתום לפי דוחותיו האחרונים שיפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. החל מיום 29 בדצמבר 2010 הפסיקה הבינלאומי חיתום את פעילות החיתום שלה, ונושאי המשרה בה הינם עובדי הבנק בלבד, שהתחייבות זו של הבינלאומי חיתום אינה חלה כלפיהם. ביום 14 בינואר 2014 החליט הבנק לפעול לפירוק מרצון של הבינלאומי חיתום. ביום 5 במרס 2014, אישרה האסיפה הכללית של הבינלאומי חיתום פירוק מרצון.

ד. מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "מסלקת הבורסה") הקימה קרן סיכונים שמטרתה הבטחת התחייבויות חברי המסלקה בגין פעילות כל חבר מסלקה. סכום קרן הסיכונים מתעדכן ב-1 במרס בכל שנה והוא בגובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע בשנה קלנדרית שהסתיימה טרם מועד העדכון ובכל מקרה לא יפחת מ-150 מיליון ש"ח. חלקם של הבנק וחברות מאוחדות שלו מסתכם ב-127 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 104 מיליון ש"ח).

על פי החלטת דירקטוריון הבורסה וחוקי העזר של מסלקת הבורסה נדרשים הבנק וחברות מאוחדות שלו להפקיד בטוחות נזילות בלבד (אגרות חוב של מדינת ישראל או מזומנים) בהתאם לנדרש בחוקי העזר וכן לחתום על הסכם שעבוד להבטחת התחייבותם כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותם כחברי מסלקה.

בהתאם להחלטות דלעיל, מסלקת הבורסה פתחה על שמה חשבונות במסלקה עבור הבנק וחברות מאוחדות שלו, ובהם הפקידו הבנק וחברות מאוחדות שלו, ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה.

בנוסף על כך, פתחה מסלקת הבורסה חשבונות על שמה בבנק אחר, עבור הבנק וחברות מאוחדות שלו, בו ניתן יהיה להפקיד מזומנים כבטוחה, וכן בהם תפקיד המסלקה מזומנים שישולמו לבנק ולחברות מאוחדות שלו, כפירות על ניירות ערך שלו שהופקדו ושועבדו כאמור לעיל.

כערוכה לקיום כל התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור לעיל, ללא הגבלה בסכומן הכולל, יצרו הבנק וחברות מאוחדות שלו, ביום 17 באפריל 2005, לטובת מסלקת הבורסה, שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה, על חשבון המסלקה במסלקה ועל חשבון המסלקה בבנק אחר. יובהר כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים כחבר במסלקת הבורסה בקשר עם פעילות בנקים הנסלקים במסלקת הבורסה, לרבות בקשר עם בטוחות הנדרשות לפעילות במערכת זה"ב (RTGS) גם למסד ולאוצר החייל, שהינם חברי בורסה שאינם חברי מסלקה. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת הבורסה, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותם של מסד ואוצר החייל ולקוחותיהם. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת הבורסה, קיבל

הבנק ממסד ומאוצר החייל, לפי העניין, ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותם ופעילות לקוחותיהם. לעניין השעבוד למסלקת הבורסה - ראה באור 13 ג. לעיל.

ה. מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים, שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. הסכום ההתחלתי שנקבע לקרן הסיכונים הינו 290 מיליון ש"ח צמודי מדד. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק וחברות מאוחדות שלו, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). דרישת הבטחונות מהבנק ומהחברות מאוחדות שלו בגין קרן הסיכונים הינה 174 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסכום זה על פי השווי ההוגן. יתרת ההתחייבות של הבנק וחברות מאוחדות שלו למסלקת המעו"ף מעבר לסכום הרשום במאזן המבוססת על תרחישים של הבורסה הינה 517 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 446 מיליון ש"ח).

הבנק וחברות מאוחדות שלו יצרו לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד קבוע והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על הזכויות בחשבון של בטוחות מעו"ף המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף במסלקת הבורסה (להלן - "החשבון הראשי") וכן על הזכויות בחשבון המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף בבנק אחר (להלן - "החשבון הכספי"). בנוסף, יצרו הבנק וחברות מאוחדות שלו לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד צף והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על כל ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות הבנק וחברות מאוחדות שלו במסלקת הבורסה, לרבות ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות החשבון הראשי ולזכות חשבון נוסף המתנהל במסלקת הבורסה, ופירותיהם וכל זכות הנובעת מהם, וכן נוצר שעבוד צף על כל הזכויות בחשבון הכספי. יובהר כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים במסלקת מעו"ף גם למסד ולאוצר החייל, שהינם חברי בורסה שאינם חברי מסלקת מעו"ף. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת מעו"ף, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותם של מסד ואוצר החייל ולקוחותיהם. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת מעו"ף, קיבל הבנק ממסד ומאוצר החייל, לפי העניין, ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת מעו"ף בגין פעילותם ופעילות לקוחותיהם. לעניין השעבוד למסלקת המעו"ף - ראה באור 13א. לעיל.

1. CLS Bank International הוא מסלקה בין בנקאית בבעלות הבנקים הגדולים בעולם המספלת בהעברת תשלומים הנובעים מעסקאות חליפין במטבע, ואופן פעולתה מונע את סיכון המסירה (delivery risk) בעסקאות אלו. מסלקת CLS בחרה את הבנק להיות הבנק השלישי שיהיה ספק נזילות בשקלים, בנוסף לבנקים לאומי והפועלים. סכום המחויבות המקסימלי של הבנק במסגרת זאת עומד על 1 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר קבלת מחויבות של בנק ישראל לקו אשראי מקביל בסכום זה כנגד שיעבוד צף על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים.

2. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכוי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות כמפורט בסעיף זה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור. להלן פירוט של תובענות נגד הבנק וחברות מאוחדות שהסכום הנטען בהן הוא מהותי, או שבמהותן הינן בעלות מאפיינים דומים לתביעות נוספות שסכומן המצרפי משקף סכום מהותי:

1. בחודש אפריל 2007 הוגשה נגד הבנק ובנקים נוספים תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בטענה שהבנק גבה מקרנות נאמנות קשורות עמלת ברוקראז' בשיעור העולה על עמלות ששילמו לקוחות אחרים לבנק וזאת בניגוד לדין. סכום התביעה נגד הבנק הועמד על כ-75.5 מיליון ש"ח.

2. ביום 20 במרס 2008 הוגשה נגד הבנק תביעה ובקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית בטענה כי הבנק תאם את סכום העמלות שגבה מלקוחות עם בנקים אחרים וזאת בניגוד לדין וכתוצאה מכך סכומי העמלות שגבה הבנק היו גבוהים מסכומי העמלות שהבנק היה גובה אילו לא היה תאום כאמור. אין בתביעה כימות לסכום התביעה הייצוגית. הצדדים הגיעו להסכם פשרה בתיק זה במסגרתו סוכם כי הבנק ישלם בגין הליך זה וההליך כאמור בסעיף 3 להלן סך כולל של 8 מיליון ש"ח (סכום שיופחת מהסכום שיש לשלם לאוצר המדינה בהתאם לצו המוסכם כאמור בסעיף י' להלן) ובצירוף שכר טרחה וגמול לתובע הייצוגי. הסכם זה ממתין לאישורו של בית המשפט, בהתאם לחוק התובענות הייצוגיות.
3. ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית. התביעה והבקשה הוגשו נגד בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק (להלן - "הבנקים"). התובעים העמידו את סכום התביעה נגד הבנקים על סך 1 מיליארד ש"ח.
- לטענת התובעים הבנקים שותפים להסדר כובל של תאום עמלות, אשר גרם למחירים מופרזים בגין שירותים בנקאיים וכך גרם נזק לתובעים. הצדדים הגיעו להסכם פשרה בתיק זה במסגרתו סוכם כי הבנק ישלם בגין הליך זה וההליך האמור בסעיף 2 לעיל סך כולל של 8 מיליון ש"ח (סכום שיופחת מהסכום שיש לשלם לאוצר המדינה בהתאם לצו המוסכם כאמור בסעיף י' להלן) ובצירוף שכר טרחה וגמול לתובע הייצוגי. הסכם זה ממתין לאישורו של בית המשפט, בהתאם לחוק התובענות הייצוגיות.
4. ביום 29 באוקטובר 2009 הוגשה על ידי שתי תובעות תביעה בדרך של המרצת פתיחה נגד הבנק ושישה בנקים נוספים. לטענת התובעות, הבנקים אינם זכאים לחייב אותן ברבית הפרה ביחס לחוב התובעות לבנקים הנובע מהלוואה שנתנה לתובעות על ידי הבנקים.
- לטענת התובעות יש להפחית את חובן לבנקים בגובה רבית ההפרה שהיא, לטענת התובעות בסך של כ-800 מיליון ש"ח. לשיטת התובעות חלקו של הבנק הוא 16% מהסכום.
- בפסק דין שניתן ביום 21 ביולי 2013 ובפסק הדין משלים מיום 3 בנובמבר 2013, התקבלו טענות התובעות בחלקן, הבנקים חויבו להשיב חלק קטן מרבית ההפרה הנטענת ולשלם חלק מהוצאות התובעות. הבנקים הגישו ערעור במסגרתו אף הגיעו להסכמה עם התובעים על עיכוב ביצוע פסק הדין, עד להכרעה בערעור, כנגד תשלום סכום ההוצאות שנפסק לחובתם בלבד.
5. ביום 3 באוקטובר 2011 הוגשה נגד הבנק תביעה ובקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית נגד הבנק בטענה כי:
 - הבנק אינו נוהג לדווח ללשכת ההוצאה לפועל על תקבולים שהתקבלו אצלו, תוך 7 ימים מיום קבלת התקבול אצלו, כנדרש על פי דין, אלא במועד מאוחר יותר.
 - לעיתים הבנק אינו מדווח על תקבולים כלל.
 - כאשר הבנק מדווח על התקבולים בדיעבד, הזיכוי המבוצע לתיק ההוצאה לפועל נעשה בהתאם לרבית פיגורים רגילה ולא בהתאם לרבית הפיגורים הבנקאית, בה מחויב תיק ההוצאה לפועל.- כתב התביעה אינו מציין את סכום התביעה האישית של התובע ולא את סכום התביעה הייצוגית.
- 6. ביום 16 באוקטובר 2011 נמסרה לבנק בקשה לפטור מאגרה בגין תביעה בסך של כ-122 מיליון ש"ח. התביעה היא נגד הבנק, בנק נוסף וכן נגד חברת ביטוח.
- לטענת התובעת הבנק העמיד את חובה לבנק לפירעון מידי וביקש למנות לה כונס נכסים ללא הצדקה שבדין ובניגוד למוסכם. בחודש דצמבר 2013 דחה בית המשפט את בקשת התובעת לפטור מאגרה ובחודש פברואר 2014 נדחה ערעור שהגיש התובעת על החלטת בית המשפט המחוזי בבקשה לפטור מאגרה תוך שניתנה לה ארכה נוספת לתשלום האגרה.
- ביום 13 באפריל 2014 נמחקה התביעה בשל אי תשלום האגרה.
- 7. ביום 4 ביולי 2012 התקבלה בבנק תביעה על סך כ-74 מיליון ש"ח. לטענת התובעים הבנק פיתה אותם להשקיע באופציות מט"ח מבלי לגלות להם את הסיכון הכרוך בכך. כן נטען על ידי התובעים כי ניתן להם ייעוץ רשלני על ידי מי שאינם מורשים ליתן ייעוץ מבלי שיגלו להם על ניגוד האינטרסים שבין הבנק ללקוח.

8. - בחודש ספטמבר 2013 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסכום שלא יפחת מ-10.5 מיליארד ש"ח (להלן - "התביעה והבקשה"). התביעה והבקשה הוגשו כנגד הבנק, בנקים נוספים וכן המנכ"לים של כל אחד מהבנקים הנ"ל, כאשר בשלב מאוחר יותר, הוגשה בקשה למחוק את התביעות כנגד האחרונים. סכום התביעה מתייחס לכל הבנקים. לטענת המבקשים הבנקים לא מספקים גילוי נאות ואף מטעים את לקוחותיהם בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה אותם הם מספקים, כאשר הם מוכרים ללקוח מט"ח, בשער הגבוה משער הקניה. ההפרש בין שער הקניה של הבנקים לשער המכירה ללקוח (המכונה בבקשה כ-"עמלת ייקור"), מהווה לטענת המבקשים "עמלת תיווך" הנגבית ללא גילוי באיזה מתעריפוני הבנקים. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים פועלים כמקשה אחת על מנת להסתיר את "עמלת הייקור" הנטענת וכי קיים בניהם הסדר כובל. בחודש ינואר 2014 אישר בית המשפט את בקשת התובעים להסתלקות מהתביעה נגד המנכ"לים.
- בחודש מרס 2014 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית המוערכת בסכום של כ-2 מיליארד ש"ח נגד חברה מאוחדת וארבעה בנקים נוספים (מרכנתיל, מזרחי, איגוד ויהב) בעילה זהה לתובענה שהתקבלה בבנק בחודש ספטמבר 2013 כאמור לעיל.
9. בחודש נובמבר 2013 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית כנגד הבנק ובנקים נוספים בסך כולל של כ-2 מיליארד ש"ח. להערכת הבנק, על בסיס הנתונים להם טוענים התובעים, סכום החשיפה המקסימלי עומד על כ-180 מיליון ש"ח (להלן - "התביעה והבקשה"). לטענת המבקשים הבנקים מחייבים את הלקוחות ב-"עמלת טיפול באשראי ובביטחונות" (להלן - "העמלה"), בעת חידוש אשראי, גם כאשר חידוש האשראי לא היה כרוך בשינוי או הוספת ביטחונות וזאת בניגוד לתעריפון המלא המצוי בתוספת הראשונה לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים מפתים את הלקוחות לקחת הלוואות לתקופות קצרות, מדגישים בעת לקיחת ההלוואה, כי במידה ובתום תקופת ההלוואה לא יעלה בידם להחזיר את הכספים, ניתן יהיה להאריך את תקופת ההלוואה אולם מסתירים מהלקוחות כי באותו מועד, הם יאולצו לשלם לבנק עמלה פעם נוספת.
10. בחודש מרס 2014 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסך של כ-78 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה היא עמלת קורספונדנט (עמלת כתב), בה מחויבים לקוחות, בעת ביצוע העברת כסף לחו"ל. לטענת המבקשים, לקוח יכול לבחור לשלם את עמלת הכתב בהתאם לשני מסלולים עיקריים: או על חשבונו (Our) או על חשבון המעביר (Sha/Ben). כאשר לקוח בוחר לשלם את העמלה על חשבונו (Our) בפועל (ובשונה משאר המסלולים), הבנק אינו גובה עמלה זו ולכן המסלולים האמורים אינם קובעים רק מי יחויב בעמלה זו אלא האם יהיה כלל חיוב בעמלה. עוד טוענים המבקשים כי מאחר וברירת המחדל בבנק היא דווקא במסלול בו החיוב הוא על חשבון הנעבר (במסלול Sha, ואז יש חיוב בפועל בעמלה), הבנק אינו עומד בחובת הגילוי הנדרשת אודות עלות השרות והעמלות ובייחוד בכך שאינו מגלה ללקוח כי, אם יבחר במסלול Our, בפועל הוא לא יחויב בעמלה. עוד טוענים המבקשים כי המסלולים האמורים לקבוע אך ורק על מי תחול העמלה בעוד שבפועל, יש שוני גם בגובה העמלה בין מסלול למסלול.
11. בחודש ספטמבר 2013 הוגשה כנגד חברה מאוחדת בקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כולל של 253 מיליון ש"ח. טענת התובע היא כי החברה המאוחדת אינה רשאית לגבות רבית על אותו חלק מההלוואות הניתנות בערבות המדינה המובטח בפקדון כספי. לטענת התובע החברה המאוחדת אינה נושאת בסיכון לגבי חלק זה והחברה המאוחדת אף עוברת על האיסור שלא להתנות שירות בשירות.
- ביום 22 בפברואר 2015 אישר בית המשפט את בקשת התובע לסילוק הבקשה לאישור התובענה הייצוגית. בהסכמת הצדדים לא ניתן צו להוצאות.
- סכום החשיפה הנוספת של הבנק ושל החברות הבנות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, בגין תביעות תלויות שלהערכת הנהלת הבנק אפשרות התממשותן כולן, או חלקן, אינה קלושה ושלא בוצעה בגין הפרשה, מסתכם בכ-7 מיליון ש"ח.

ח. כמו כן, תלויות ועומדות כנגד הבנק וחברה מאוחדת בקשות לאישור תובענות ייצוגיות כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק והנהלת חברה מאוחדת, המתבססת על חוות דעת משפטית, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי תביעות אלו, ולא נעשתה בגין כל הפרשה.

1. בחודש אוגוסט 2014 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסך של בין 1.5 מיליארד ש"ח ל-3 מיליארד ש"ח. התובענה הוגשה נגד הבנק, חברה מאוחדת ו-5 בנקים נוספים. עניינה של התובענה הוא העמלות אותן גובים הבנקים בגין העברה של מט"ח לחשבון וממנו. לטענת המבקש, בגין ביצוע העברות כאמור ועל פי התעריפון שפרסם בנק ישראל, רשאים הבנקים לקבוע עמלת מינימום או עמלה באחוזים, הגבוה מביניהם ועד לתקרה שתקבע מראש (להלן - "טווח העמלה"), יהא סכום ההעברה אשר יהא. בפועל, כך טוען המבקש, כל הבנקים הנתבעים קובעים טווח עמלה מדורג, אשר תלוי בסכום ההעברה. בפועלם כך, טוען המבקש, מפריס הבנקים שורה של חיקוקים, הוראות ניהול בנקאי תקין, חובות החלות עליהם וכיו"ב. עוד טוען המבקש כי העובדה כי 7 בנקים פועלים באופן זה, מהווה ראיה לכאורה לקיומו של הסדר כובל בין הבנקים.

2. ביום 20 באוקטובר 2014 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית שעניינה דמי ניהול הנגבים בכל הבנקים בקבוצת הבנק (להלן כולם ביחד - "הבנק") בגין ניהול פיקדון ניירות ערך בארץ ובחו"ל (להלן - "דמי ניהול"). לטענת המבקשים, בשנים 2007-2012, הנוסחה בה עשה הבנק שימוש לצורך גביית דמי ניהול (להלן - "הנוסחה הראשונה"), שונה מהנוסחה בה היה עליו לעשות שימוש ועליה ניתן גילוי, בתעריפון הבנק.

לטענת המבקשים, כתוצאה משימוש בנוסחה הראשונה, נוצרו עיוותים חוזרים ונשנים לרעת הלקוחות, כך שבפועל הבנק חייב את הלקוחות בדמי ניהול, אשר שיעורם האפקטיבי עלה על שיעור דמי ניהול הרבעוני אותו מותר היה לבנק לגבות בהתאם לתעריפון.

לטענת המבקשים, ברבעון השלישי לשנת 2013, חדל הבנק לעשות שימוש בנוסחה הראשונה והחל מאותו מועד, אינו גובה דמי ניהול ביתר.

לטענת המבקשים, הנזק הכספי המצרפי הנומינלי שנגרם לחברי הקבוצה בצירוף נזקים לא ממוניים עולה על 40 מיליון ש"ח, אולם הם העמידו את הבקשה על סך של 30 מיליון ש"ח בלבד.

3. ביום 1 במרס 2015 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית. לטענת המבקשים, בהתאם לסעיף 2(ב) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008, אשר נכנס לתוקף רק ביום 1 באוגוסט 2013, "עמלה שרשאי בנקאי לגבות בעד שירות הכלול בתעריפון המלא, תחושב באופן שלא תעלה על סכום או שיעור העמלה הנגבית בעד אותו שירות מתאגיד שאינו עסק קטן". לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד להוראה ברורה זו ובגין שירותים רבים, העמלה החלה על יחידים ועסקים קטנים לפי התעריפון המלא, גבוהה מזו הנגבית מעסקים גדולים לפי התעריפון העסקי. אין בבקשה כימות לסכום התובענה הייצוגית.

4. ביום 1 בינואר 2015 התקבלה כנגד חברה מאוחדת בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד 15 נתבעים. 9 מנהלי קרנות ו-6 חברות נאמנות, ביניהן יובנק חברה לנאמנות בע"מ (להלן - "החברה").

נטען לתשלום עודף עבור שירותי ברוקראז' תוך הפרה של חובות אמון וחובות נוספות כלפי בעלי היחידות. עוד נטען כי מנהלי הקרנות ביצעו עסקאות עבור הקרנות שבניהולן מבלי לנקוט במאמצים כלשהם על מנת להוזיל את עמלות הברוקראז' המשולמות על ידי המשקיעים בקרנות וכן כי הנתבעות עשו יד אחת עם הגורם המספק את שירותי הברוקראז', על מנת שיקבל תמורה גבוהה בעד השירותים שבעלותם נושאים בעלי היחידות ומנגד יספק בחינם שירותי תפעול, אשר לו היתה משולמת עבורם התמורה, היו מנהלי הקרנות צריכים לשאת בה. נטען כי, שולמו עמלות ברוקראז' גבוהות (לרבות לחברת האם של החברה) וכן שכר נאמן גבוה (המיוחס לחברה). בנוסף נטען כי, החברות לנאמנות אשר שמשו כנאמנים לקרנות הנאמנות בתקופה הרלבנטית הפרו את חובתן לפעול לטובת המשקיעים ולפקח על הנעשה בקרנות הנאמנות בהן השקיע הציבור.

התובענה מתייחסת לכל מי שהחזיק ביחידות השתתפות של קרן נאמנות כלשהי, אשר היתה בניהול אחד או יותר ממנהלי הקרנות הנתבעים בתקופה שהסתיימה ביום 27 בדצמבר 2011 או חלק ממנה, אשר חוייבה בעמלות ברוקאד' ו/או חוייבה במישרין או בעקיפין בתשלום בגין שירותי תפעול. סכום התביעה הוערך בסך נומינאלי של כ-220 מיליון ש"ח, מתוכו חלקה של החברה כ-53 מיליון ש"ח.

יצוין כי, החברה המאוחדת תתגונן גם בשם נתבעת מספר 9 - איילים קרנות נאמנות בע"מ אשר רכשה בעבר את יובנק קרנות נאמנות בע"מ ובמסגרת הסכם הרכישה התחייבה האחרונה לשיפוי מלא כלפיה. חלקה של איילים בתובענה הינו 1.42 מיליון ש"ח.

ט. 1. להלן פירוט של תובענות כנגד חברה כלולה, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") שהסכום הנתענן בהן הוא מהותי:

א. ביום 14 באפריל 2013 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, אשר הוגשו נגד כאל וחברה נוספת בבית המשפט המחוזי בתל אביב.

הבקשה עניינה שיווק כרטיסי המתנה Wish U card. לטענת המבקש, שיווק כרטיסי המתנה נעשה תוך שהמשיבות מציגות מצגים מטעים וקובעות תנאים אסורים, בניגוד לחוק הוראות הגנת הצרכן (התשמ"א-1981 ותקנותיו). לטענת המבקש, מעשים אלה הטעו אותו ומנעו ממנו ביצוע פעולות שהיה זכאי להן בדיון.

המבקש העמיד סכום תביעתו לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-214 מיליון ש"ח, וזאת מתוך הנחה כי קבוצת הלקוחות מונה כחצי מיליון לקוחות.

ביום 17 בפברואר 2015 הודיע המבקש לבית המשפט על סיומו של הליך הגישור בינו לבין החברה הנוספת, מבלי שנשא פרי.

ב. ביום 30 בינואר 2014 הוגשו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, נגד כאל ונגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (להלן - "התביעה והבקשה").

עניינה של הבקשה הינו כרטיס אשראי "אקטיב" למתן אשראי מתגלגל. לטענת המבקש, כאל מחייבת מדי חודש את חשבון מחזיקי כרטיס "אקטיב" בגין חיובים שנצברו באמצעות הכרטיס, בסכום מזערי בלבד שנקבע על ידה. יתרת החיובים הופכת להיות הלוואה נושאת ריבית בשיעורים גבוהים במיוחד.

עוד נטען כי בעת שיווק התוכנית, נמנעה כאל להדגיש בפני הלקוחות שביטול האשראי כרוך במתן דרישה מפורשת מהלקוח וכן מהו מחיר האשראי שניתן. הפעלת מנגנון אשראי מתגלגל על הלקוחות וחיובם ברבית, נעשה ללא בסיס חוזי תקף ותוך פגיעה באוטונומיה של הלקוחות.

עילות התביעה הן הפרת הוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א, 1981, חוק החוזים האחדים, תשמ"ג-1982. הקבוצה אותה מבקש המבקש לייצג הוגדרה ככל מי ששווק לו על ידי כאל כרטיס אשראי ככרטיס מועדון לקוחות ברשתות השיווק ששיתפו ומשתפות עמה פעולה בשיווק הכרטיסים ה"ל", ואשר בו שולבה תכנית אשראי מתגלגל המופעל כברירת מחדל לפי תוכנית "אקטיב" או אחת מחלופותיהם לרבות תוכנית "CAL CHOICE".

המבקש העמיד סכום תביעתו לכלל חברי הקבוצה על סך 2,225 מיליון ש"ח.

2. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו כנגד כאל, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכם בכ-1,498 מיליון ש"ח.

3. כנגד כאל תלויה ועומדת בקשה לאישור תובענה ייצוגית כפי שיפורט להלן. כאל מציינת בדוחותיה כי לדעת הנהלת כאל,

בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייה ולפיכך לא נערכה בגינה כל הפרשה:

ביום 28 באפריל 2014 התקבלה בכאל, כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שהוגשו נגד כאל וחברות כרטיסי אשראי אחרות לבית המשפט המחוזי, מחוז מרכז (להלן - "התביעה והבקשה").

עניינה של הבקשה הינו שני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המיידי ("דביט") וכרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"), העולים לטענת המבקשים כדי הונאה שיטתית ומתמשכת של לקוחות חברות כרטיסי האשראי. ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, הינו ההסדר לגביית עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי "דביט" - "pre paid". ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, הינו עיכוב, שלא כדין, של כספים המגיעים לבתי עסק לתקופה של כ-20 יום, לאחר שהכסף נלקח על ידי חברות כרטיסי האשראי. קבוצת הנפגעים הישירים אותה מבוקש לייצג הוגדרה כ"כלל בתי העסק במדינת ישראל המקבלים כרטיסי חיוב", קבוצת הנפגעים העקיפים אותה מבוקש לייצג "כל מי שרכש מוצרים או שירותים בבתי עסק שמקבלים כרטיסי חיוב ובכלל זה המבקשים". המבקשים העמידו סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, ביחס לכלל הנתבעים, על סך 1,736 מיליון ש"ח.

י. ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה דאז על הגבלים עסקיים (להלן - "הממונה") קביעה על פי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - "החוק") לפיה בין חמשת הבנקים הגדולים בישראל - בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי והבנק הבינלאומי - התקיימו הסדרים כובלים בעניין העברת מידע הנוגע לעמלות. לפי הנתען בקביעה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. לדברי הממונה בגין הסדרים אלה לא נתבקש מראש כל אישור וממילא גם לא ניתן ובכך הופרו הוראות החוק. על פי החוק, קביעת הממונה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. ביום 15 ביוני 2014 ניתן על ידי בית הדין להגבלים עסקיים (להלן - "בית הדין") תוקף של צו, על פי סעיף 50 לחוק, להסכמה שהושגה בין הממונה לבין חמשת הבנקים. על פי המוסכם, תבטל הקביעה ולא ינקטו צעדי אכיפה על ידי הממונה או הרשות כנגד מי מהבנקים ו/או מי מטעמם בקשר עם כל עניין הנוגע לחקירה במערכת הבנקאות שהובילה לפרסום הקביעה (בין בעניינים נשוא הקביעה ובין בעניין אחר בו עסקה החקירה). בהתאם למוסכם ישלמו הבנקים סכום של 70 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 8 מיליון ש"ח ישולם על ידי הבנק. ככל שהבנקים או מי מהם יגיעו להסדר פשרה בתובענות הייצוגיות כהגדרתן בצו המוסכם, אשר יכלול הסכמה על תשלום מזומן וככל שהסדר הפשרה יוגש לאישור בית המשפט הדין בתובענה הייצוגית בתוך פרק הזמן שנקבע בהוראות, אזי יופחת סכום תשלום המזומן מתוך חלקו של הבנק בסכום התשלום. ככל שתיוותר יתרה, זו תעבור לאוצר המדינה. הצו כולל הוראות נוספות למקרה שהסדר הפשרה לא יאושר על ידי בית המשפט הדין בתובענה הייצוגית, כמו גם למקרה שלא יוגש הסדר פשרה כלשהו הכולל תשלום מזומן במהלך התקופה שנקבעה, או אז יעבור סכום התשלום כולו לאוצר המדינה. הבנקים אינם מודים בחבות על פי הוראות החוק או בהפרה מצדם של הוראות החוק. בית הדין מצא כי ההסכמה הנ"ל הנה ראויה והיא לטובת הציבור. הבנק הפקיד את חלקו כאמור בחשבון נאמנות שנפתח לעניין זה בחברה לנאמנות של בנק איגוד.

יא. מאז חודש יולי 2006 מפרסם החשב הכללי הודעה על מינוי גופים מסוימים, ביניהם גם הבנק וחברה מאוחדת שלו, כעושי שוק ראשיים לאג"ח ממשלתיים על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979, וזאת במסגרת רפורמה שיזם משרד האוצר, בהליך הנפקת אג"ח ממשלתיים ובפעילות בשוק ההון המשני בתחום האג"ח, על מנת לעודד כניסה של גורמים נוספים לשוק ההון לשם הגדלת הנזילות והשקיפות במסחר ולשם הוזלת עלויות גיוס כספים לקופת המדינה. הבנק התחיל לפעול כעושה שוק ביום 4 בספטמבר 2006.

במסגרת פעילות עשיית השוק העמיד האוצר לבנק ולחברה מאוחדת שלו קו לשאילות של אג"ח ממשלתי עד לשווי של 2 מיליארד ש"ח וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של אג"ח במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול שאילות במסגרת זו, מפקיד הבנק כספים באוצר בגובה הניצול המשמשים כבטוחה עבור השאילות. ראה גם באור 13 ח'.

יב. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאין מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלוקה בגין אבדן שיקים, לכוניסי נכסים ומפרקים, לנותני שירותים שונים או כחלק מהתחייבות הסכמית ולחברות כרטיסי האשראי. כמו כן הבנק והבינלאומי הנפקות נותנים מעת לעת שיפוי לנאמנים של שטרי הון המונפקים על ידם, בכפוף לשטרי הנאמנות הרלוונטיים.

יג. במהלך שנת 2013 ערך בנק ישראל ביקורת בתחום איסור הלבנת הון, הבנק מסר את התייחסותו לדוח. ביום 21 ביולי 2014, קיבל הבנק זימון לוועדת העיצומים בגין הפרות לכאורה של צו איסור הלבנת הון לעניין חובות אימות פרטים ומסמכי זיהוי של לקוחות ואי דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון של פעולות הנחזות כבלתי רגילות. ביום 6 בינואר 2015 התכנסה ועדת העיצומים לישיבה במסגרתה העלה הבנק את טיעוניו. טרם התקבלה החלטת הוועדה.

יד. במהלך החודשים נובמבר 2012-מרס 2013, בוצעה ביקורת בתחום איסור הלבנת הון על ידי בנק ישראל בפאג"י. ביום 10 באוקטובר 2013, התקבל בפאג"י דו"ח ביקורת אשר נערך על ידי הפיקוח על הבנקים, בתחום איסור הלבנת הון. המסקנה העיקרית מדו"ח הביקורת היתה כי על פאג"י להתאים את המדיניות ותהליכי הבקרה, לרבות זיהוי ואיתור פעילות חריגה המאפיינת את רמת הסיכון. לדו"ח הביקורת צורפה רשימה של דרישות לביצוע, אשר בוצעו ברובן, ותושלמה עד סוף הרבעון הראשון של שנת 2015.

ביום 19 בפברואר 2014, התקבלה בפאג"י הודעה על הגשת בקשה להטלת עיצום כספי על פי סעיף 17 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס 2000. פאג"י הגיש ביום 23 באפריל 2014 את טיעוניו בכתב ואת בקשתו להופיע בפני הוועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידים בנקאיים (להלן - "הוועדה"). ביום 16 ביוני 2014 התכנסה הוועדה, ופאג"י הציג בפניה את טיעוניו בעל פה. ביום 30 בדצמבר 2014, התקבלה בפאג"י החלטת הוועדה, לפיה הוטל על פאג"י עיצום כספי בסך של 2.3 מיליון ש"ח. בהחלטתה ציינה הוועדה, כי בקביעת סכום העיצום הכספי, היא התחשבה ברצינות הצעדים שנקטו ובשינוי ובשיפור שעבר פאג"י טרם הליך הביקורת, בשיתוף הפעולה של פאג"י בגילוי ההפרות ותוצאותיהן, וכן בנקיטת הפעולות האפקטיביות שביצע פאג"י לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותן.

טו. במהלך החודשים דצמבר 2011 - פברואר 2012 הגיעו חוקרים של משטרת ישראל למשרדי כאל בגבעתיים ותפסו מסמכים וחומר מחשב. הצו אותו הציגו החוקרים הצביע על חקירה בעניין "...חשד סביר לעבירת רישום כוזב במסמכי תאגיד, הלבנת הון וקבלת דבר במרמה". ביום 3 בדצמבר 2014 התקבלה בכאל הודעה מטעם המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות כלפי כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. עוד צוין, כי ככל שבחינת חומר החקירה בתיק תעלה כי יש מקום להגיש כתב אישום נגד כאל, הדבר יובא לידיעת כאל, וכאל תוזמן, ככל שתחפוז בכך, לפנות בכתב בבקשה מנומקת מדוע להימנע מהגשת כתב אישום נגדה או לערוך שימוע בעל פה באמצעות באי כוחה. פרט לאמור לעיל בעניין חקירת המשטרה לכאל אין ידיעה אלו חשדות חקרה המשטרה, אלו ממצאים העלתה החקירה ומהן המלצות המשטרה לפרקליטות. בהתאם, לא ניתן להעריך אם יוגש כתב אישום, באלו אישומים וכנגד אלו גורמים. נוכח האמור, בשלב זה, לא ניתן להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

באור 17א - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד-

ליום 31 בדצמבר 2014				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
			שקל - מדד	אחר
-	-	379	-	-
-	-	-	1,746	-
-	-	379	1,746	-
-	-	-	1,746	-
-	-	-	680	-
-	-	46,590	1,300	1,573
-	-	1,415	-	-
-	-	1,662	-	-
-	-	4,744	29	-
-	-	5,496	-	-
-	-	856	12,645	75
-	-	60,763	14,654	1,648
-	-	-	7,332	75
338	19,526	82	1,287	-
156	-	3	-	-
-	38,776	6,547	-	-
-	38,776	6,547	-	-
11	233	1,516	-	-
11	195	1,539	-	-
-	-	168	100	-
516	97,506	16,402	1,387	-
-	-	-	50	-
194	-	-	-	-
-	-	4,171	-	-

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים
א. נגזרים מגדרים ⁽¹⁾
חוזי FORWARD
SWAPS
סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע
נגזרים ALM ⁽¹⁾ ⁽²⁾
חוזי FUTURES
חוזי FORWARD
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה
- אופציות שנכתבו
- אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
- אופציות שנכתבו
- אופציות שנקנו
SWAPS
סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע
נגזרים אחרים ⁽¹⁾
חוזי FUTURES
חוזי FORWARD
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה
- אופציות שנכתבו
- אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
- אופציות שנכתבו
- אופציות שנקנו
SWAPS
סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע
נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים (1)

חוזי FORWARD

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ב. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי FUTURES

חוזי FORWARD

חוזי אופציות שנסחרים בבורסה

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ג. נגזרים אחרים (1)

חוזי FUTURES

חוזי FORWARD

חוזי אופציות שנסחרים בבורסה

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב

חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ליום 31 בדצמבר 2013				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
			שקל - מדד	אחר
-	-	367	-	-
-	-	-	980	-
-	-	367	980	-
-	-	-	980	-
-	-	-	376	-
-	-	31,896	400	2,485
-	-	404	-	-
-	-	925	-	-
-	-	3,150	131	-
-	-	3,638	-	-
-	-	1,040	11,499	75
-	-	41,053	12,406	2,560
-	-	-	7,417	75
1,958	13,950	187	419	-
118	-	3	-	-
-	45,581	3,620	-	-
-	45,581	3,620	-	-
96	104	1,684	-	-
96	79	1,658	-	-
-	-	233	100	-
2,268	105,295	11,005	519	-
-	-	-	50	-
191	-	-	-	-
-	-	1,884	-	-

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים	
א.	נגזרים מגדרים (1)
חוזי FORWARD	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ב.	נגזרים ALM (1) (2)
חוזי FUTURES	
חוזי FORWARD	
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
חוזי אופציה אחרים	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ג.	נגזרים אחרים (1)
חוזי FUTURES	
חוזי FORWARD	
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
חוזי אופציה אחרים	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ד.	נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב	
חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT	

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 17א - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד - (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית שקל - מזד	אחר	
-	-	-	1	-	א. נגזרים מגדרים ⁽¹⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	12	55	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
-	-	870	230	31	ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾ ⁽²⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	880	325	18	שווי הוגן ברוטו שלילי
13	1,678	182	8	-	ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי
13	1,678	181	8	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ד. נגזרי אשראי נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
15	1,678	1,052	239	31	ה. סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
15	1,678	1,052	239	31	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים* ⁽³⁾
-	-	-	-	-	* מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים
13	1,678	1,073	388	18	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
13	1,678	1,073	388	18	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים* ⁽³⁾
-	-	-	-	-	* מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

- (1) למעט נגזרי אשראי.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) מזה שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2013				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
			שקל - מדד	אחר
-	-	-	11	-
-	-	8	5	-
-	-	383	127	8
-	-	631	216	5
7	832	91	1	-
7	832	89	1	-
3	-	-	-	-
10	832	474	139	8
-	-	-	-	-
10	832	474	139	8
-	-	-	-	-
7	832	728	222	5
-	-	-	-	-
7	832	728	222	5
-	-	-	-	-

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים	
א.	נגזרים מגדרים ⁽¹⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי שווי הוגן ברוטו שלילי
ב.	נגזרים ALM ⁽¹⁾ ⁽²⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי שווי הוגן ברוטו שלילי
ג.	נגזרים אחרים ⁽¹⁾ שווי הוגן ברוטו חיובי שווי הוגן ברוטו שלילי
ד.	נגזרי אשראי נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב שווי הוגן ברוטו חיובי
ה.	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾ סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
*	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים* ⁽³⁾ מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾ סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
*	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים* ⁽³⁾ מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים 1 מיליון ש"ח (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח).

באור 17א - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2014						
	בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	702	699	169	-	1,445	3,015
סכומים ברוטו שלא קוזחו במאזן:						
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	-	(525)	-	-	-	(525)
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	-	(115)	-	-	-	(115)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	702	59	169	-	1,445	2,375
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾	-	507	-	-	790	1,297
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	(194)	-	-	-	(194)
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	-	313	-	-	790	1,103
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	702	372	169	-	2,235	3,478
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	689	921	265	-	1,295	3,170
סכומים ברוטו שלא קוזחו במאזן:						
מכשירים פיננסיים	-	(525)	-	-	-	(525)
ביטחון במזומן ששועבד	-	(220)	-	-	-	(220)
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	689	176	265	-	1,295	2,425

- (1) ב-31.12.13 - מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 1 מיליון ש"ח.
- (2) מזה שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליון ש"ח (31.12.13 - 5 מיליון ש"ח).
- (3) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפי הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה

ליום 31 בדצמבר 2014					
	עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים	סך הכל
חוזי רבית	201	964	483	-	1,648
- שקל - מדד	3,413	3,068	7,472	3,834	17,787
- אחר	49,179	31,265	1,049	222	81,715
חוזי מטבע חוץ	88,874	6,973	1,659	-	97,506
חוזים בגין מניות	456	60	194	-	710
חוזי סחורות ואחרים	142,123	42,330	10,857	4,056	199,366
סך הכל					

31 בדצמבר 2013					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות
1,463	654	9	65	326	409
(231)	-	-	-	(231)	-
(5)	-	-	-	(5)	-
1,227	654	9	65	90	409
2,458	1,425	8	-	1,025	-
(419)	-	-	-	(419)	-
2,039	1,425	8	-	606	-
3,266	2,079	17	65	696	409
1,794	847	-	85	534	328
(231)	-	-	-	(231)	-
(90)	-	-	-	(90)	-
1,473	847	-	85	213	328

ליום 31 בדצמבר 2013				
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
2,560	-	994	1,057	509
13,905	2,817	8,874	1,355	859
54,309	249	957	14,864	38,239
105,295	-	495	3,858	100,942
2,459	-	148	1,594	717
178,528	3,066	11,468	22,728	141,266

באור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
ליום 31 בדצמבר 2014					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן	
29,192	221	28,400	571	29,182	נכסים פיננסיים
12,604	139	4,758	7,707	12,554	מזומנים ופקדונות בבנקים
477	-	477	-	477	ניירות ערך ⁽²⁾
69,625	65,209	1,746	2,670	68,957	ניירות ערך שנשאלו
634	597	37	-	658	אשראי לציבור, נטו
3,015	458	756	1,801	3,015	אשראי לממשלה
285	143	-	142	285	נכסים בגין מכשירים נגזרים
115,832	66,767	36,174	12,891	115,128 ⁽³⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך הכל הנכסים הפיננסיים
95,477	10,990	81,976	2,511	95,155	התחייבויות פיננסיות
1,473	26	1,447	-	1,469	פקדונות הציבור
566	100	394	72	556	פקדונות מבנקים
5,377	1,300	-	4,077	4,903	פקדונות הממשלה
3,162	97	1,237	1,828	3,162	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,352	1,911	1,746	695	4,354	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
110,407	14,424	86,800	9,183	109,599 ⁽³⁾	התחייבויות פיננסיות אחרות
					סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

32 - 32 - - - 32

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 3, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים בסך 17,358 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 6,448 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן).

למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 18א'.

באור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
ליום 31 בדצמבר 2013					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן	
26,119	293	25,248	578	26,100	נכסים פיננסיים
10,831	154	4,481	6,196	10,799	מזומנים ופקדונות בבנקים
990	-	990	-	990	ניירות ערך ⁽²⁾
69,222	*64,230	*1,702	3,290	68,706	ניירות ערך שנשאלו
23	-	23	-	23	אשראי לציבור, נטו
116	2	114	-	116	אשראי לממשלה
1,462	241	338	883	1,462	נכסים מוחזקים למכירה
264	198	-	66	264	נכסים בגין מכשירים נגזרים
109,027	65,118	32,896	11,013	108,460 ⁽³⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך הכל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
89,437	11,660	74,798	2,979	89,122	פקדונות הציבור
1,334	15	1,319	-	1,335	פקדונות מבנקים
672	111	320	241	650	פקדונות הממשלה
6,335	1,522	-	4,813	5,702	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
11	2	9	-	11	התחייבויות מוחזקות למכירה
1,789	201	708	880	1,789	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,402	*1,932	*1,701	769	4,409	התחייבויות פיננסיות אחרות
103,980	15,443	78,855	9,682	103,018 ⁽³⁾	סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
29	29	-	-	29	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 3, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים בסך 14,621 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 5,783 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן).

למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 18א'.

* סווג מחדש.

באור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור רבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הרבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הרבית. תחת הנחת שיעורי רבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים ברבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים רבית.

בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי ההוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק ח'. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

באור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי רבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן ורבית). תקבולים אלו הונו בשיעור רבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור רבית זה נקבע לפי שיעור רבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי רבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוהה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הרבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור רבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הקבוצה, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

באור 18א - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
(במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2014				
מידדות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
4,379	1,719	-	-	6,098
-	128	-	-	128
504	-	-	-	504
-	1,523	-	-	1,523
-	633	-	-	633
776	247	-	-	1,023
-	89	-	-	89
140	31	-	-	171
5,799	4,370	-	-	10,169
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר:				
1,222	-	-	-	1,222
40	-	-	-	40
-	56	-	-	56
37	-	-	-	37
-	6	-	-	6
1	-	-	-	1
1,300	62	-	-	1,362
2,670	-	-	-	2,670
אשראי בגין השאלת ניירות ערך				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	31	-	31
6	213	20	-	239
113	532	407	-	1,052
1,670	8	-	-	1,678
12	3	-	-	15
1,801	756	458	-	3,015
142	-	-	-	142
11,712	5,188	458	-	17,358
סך הכל נכסים				
התחייבויות				
2,511	-	-	-	2,511
72	-	-	-	72
פקדונות בגין השאלות בין לקוחות				
פקדונות הממשלה				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	18	-	18
6	382	-	-	388
140	854	79	-	1,073
1,670	8	-	-	1,678
12	1	-	-	13
1,828	1,245	97	-	3,170
סך התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
התחייבויות אחרות				
142	-	-	-	142
553	-	-	-	553
695	-	-	-	695
5,106	1,245	97	-	6,448
סך הכל התחייבויות				

באור 18א - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2014					
רווחים (הפסדים)	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
(78)	113	109	-	4	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	3	3	-	-	אחר

באור 18א - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיצוז	יתרה מאזנית
3,759	1,354	-	-	5,113
-	501	-	-	501
125	-	-	-	125
-	1,345	-	-	1,345
-	567	-	-	567
580	114	-	-	694
-	67	-	-	67
147	55	-	-	202
4,611	4,003	-	-	8,614
1,059	-	-	-	1,059
44	-	-	-	44
-	37	-	-	37
63	-	-	-	63
-	4	-	-	4
1	1	-	-	2
1,167	42	-	-	1,209
3,269	-	-	-	3,269
-	-	8	-	8
-	126	13	-	139
54	202	218	-	474
827	5	-	-	832
2	6	2	-	10
883	339	241	-	1,463
66	-	-	-	66
9,996	4,384	241	-	14,621
2,979	-	-	-	2,979
241	-	-	-	241
-	-	5	-	5
-	222	-	-	222
51	481	196	-	728
827	5	-	-	832
2	5	-	-	7
880	713	201	-	1,794
66	-	-	-	66
703	-	-	-	703
769	-	-	-	769
4,869	713	201	-	5,783

נכסים
ניירות ערך זמינים למכירה:
אגרות חוב מילואות ממשלתיים בישראל
אגרות חוב מילואות ממשלתיים זרים
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) או מגובי נכסים (ABS)
אגרות חוב של אחרים בישראל
אגרות חוב של אחרים זרים
מניות של אחרים
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:
אגרות חוב מילואות ממשלתיים בישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
אגרות חוב של אחרים בישראל
אגרות חוב של אחרים זרים
מניות של אחרים
סך הכל ניירות ערך למסחר
אשראי בגין השאלת ניירות ערך
נכסים בגין מכשירים נגזרים:
חוזי רבית: שקל-מדד
חוזי רבית: אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
סך הכל נכסים
התחייבויות
פקדונות בגין השאלות בין לקוחות
פקדונות הממשלה
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
חוזי רבית: שקל-מדד
חוזי רבית: אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סך התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
מכירת ניירות ערך בחסר
סך הכל התחייבויות אחרות
סך הכל התחייבויות

באור 18א - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013					
רווחים (הפסדים)	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
5	191	172	1	18	אשראי פגום שגבייתו מותנת בבטחון
1	3	3	-	-	אחר

באור 10ב - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רכישות	סילוקים	העברות ברטו אל רמה 3	העברות ברטו מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014
נכסים							
8	15	-	8	-	-	31	25
13	14	-	(7)	-	-	20	13
2	6	-	(8)	-	-	-	-
218	1,947	66	(1,824)	-	-	407	281
241	1,982	66	(1,831)	-	-	458	319
התחייבויות							
5	(17)	-	(4)	-	-	18	(12)
196	52	-	(65)	-	-	79	41
201	35	-	(69)	-	-	97	29
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רכישות	סילוקים	העברות ברטו אל רמה 3	העברות ברטו מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2013
נכסים							
9	5	-	(6)	-	-	8	4
9	6	-	(2)	-	-	13	6
-	8	-	(6)	-	-	2	2
179	1,198	64	(1,223)	-	-	218	107
197	1,217	64	(1,237)	-	-	241	119
התחייבויות							
22	(2)	-	(19)	-	-	5	(2)
213	(83)	-	(100)	-	-	196	(59)
235	(85)	-	(119)	-	-	201	(61)

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

באור 18 ג - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2014					
טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי		
באחוזים			במיליוני ש"ח		
				א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
				נכסים	
				נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
				- חוזי רבית שקל-מדד	
				- חוזי רבית אחר	
				- חוזי מטבע חוץ	
				התחייבויות	
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:	
				- חוזי רבית שקל מדד	
				- חוזי מטבע חוץ	
				ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה	
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	
8.50-9.00	109		שווי בטחונות		

ליום 31 בדצמבר 2013					
טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי		
באחוזים			במיליוני ש"ח		
				א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
				נכסים	
				נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
				- חוזי רבית שקל-מדד	
				- חוזי רבית אחר	
				- חוזי מטבע חוץ	
				- חוזי סחורות ואחרים	
				התחייבויות	
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:	
				- חוזי רבית שקל מדד	
				- חוזי מטבע חוץ	
				ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה	
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	
9.00	172		שווי בטחונות		

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים
(במיליוני ש"ח)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2014					
בעלי עניין					
מחזיקי מניות					
אחרים ⁽¹⁾		בעלי שליטה			
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		
129	75	-	-	מזומנים ופקדונות בבנקים	
-	-	-	-	ניירות ערך	
-	-	-	-	אשראי לציבור	
-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות	
20	18	-	-	נכסים אחרים	
34	27	-	-	פקדונות מבנקים	
-	-	-	-	פקדונות הציבור	
1	1	-	-	אגרות חוב ושטרי הון	
1	-	-	-	התחייבויות אחרות	
1,796	1,135	3,424	3,367	מניות (כלול בהון) ⁽⁶⁾	
13	9	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁷⁾	

הערה:
הערות לטבלה ראה עמוד 366.

צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי				בעלי עניין					
אחרים ⁽⁴⁾		חברות כלולות		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽³⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן
-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
-	-	4	3	-	-	-	-	-	-
-	-	643	350	43	43	107	65	16	8
-	-	404	404	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
-	-	-	-	-	-	54	1	-	-
-	-	3	2	-	-	146	19	23	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	33	33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	7	6	-	-	40	17	3	3

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים
(במיליוני ש"ח)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2013					
בעלי עניין					
מחזיקי מניות					
בעלי שליטה					
אחרים ⁽¹⁾					
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		
77	73	-	-		מזומנים ופקדונות בבנקים
-	-	-	-		ניירות ערך
-	-	-	-		אשראי לציבור
-	-	-	-		השקעה בחברות כלולות
20	20	-	-		נכסים אחרים
59	21	-	-		פקדונות מבנקים
-	-	-	-		פקדונות הציבור
-	-	-	-		אגרות חוב ושטרי הון
-	-	-	-		התחייבויות אחרות
1,823	1,823	3,577	3,331		מניות (כלול בהון) ⁽⁶⁾
30	30	-	-		סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁷⁾

הערות לטבלה ראה עמוד 366.

ב. תמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין							
מחזיקי מניות							
בעלי שליטה							
אחרים ⁽¹⁾							
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר				
2012	2013	2014	2012	2013	2014		הסעיף ברווח והפסד
4	5	3	-	-	-		הכנסות רבית, נטו*
7	2	1	-	-	-		הכנסות שאינן מרבית
-	-	-	-	-	-		הוצאות תפעוליות ואחרות**
11	7	4	-	-	-		סה"כ

* פירוט בסעיף קטן ד. להלן.

** פירוט בסעיף קטן ג. להלן.

הערות לטבלה ראה עמוד 366.

צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי						בעלי עניין			
חברות כלולות				מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים (3)		אנשי מפתח ניהוליים (2)	
אחרים (4)		חברות כלולות		אחרים (3)		אנשי מפתח ניהוליים (2)		אחרים (3)	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה (5)	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה (5)	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה (5)	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה (5)	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה (5)	יתרה לתאריך המאזן
-	-	-	-	-	-	3	1	-	-
-	-	6	4	-	-	-	-	-	-
-	-	430	80	63	63	83	68	13	7
-	-	388	381	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
-	-	-	-	-	-	87	87	-	-
-	-	3	1	-	-	150	26	17	12
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	36	36
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	7	7	-	-	12	11	2	2

צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי						בעלי עניין					
אחרים (4)			חברות כלולות			אחרים (3)			אנשי מפתח ניהוליים (2)		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
-	-	-	4	3	3	6	3	-	-	-	-
-	-	-	6	6	7	1	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	13	12	12	43	41	36
(1)	-	-	10	9	10	(6)	(9)	(12)	(43)	(41)	(36)

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

שכר ומשכורות לבעלי עניין מהבנק ומחברות מוחזקות שלו*					
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012		2013		2014	
אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾	
מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות
18	38	17	35	18	31**
11	5	12	6	11	5

בעלי עניין המועסקים בבנק
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק

* לא כולל מס שכר.

** מזה: הטבות עובד לזמן קצר - 28 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - 3 מיליון ש"ח.

ד. הכנסות רבית, נטו בעסקאות של התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

מזה: חברות כלולות			המאוחד		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
בגין נכסים					
3	2	2	7	5	2
-	-	-	6	5	3
1	1	1	1	1	1
4	3	3	14	11	6

סך כל ההכנסות רבית, נטו

הערות:

- (1) לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.
- (2) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-AS24.
- (3) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (4) צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי AS24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותיו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
- (5) על בסיס היתרות לסופי חודשים.
- (6) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- (7) סיכוני אשראי במכשירים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

ה. רכישת השליטה בבנק

ביום 19 בספטמבר 2003 הועברה השליטה בחברת פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), החברה האם של הבנק, שהחזיקה ב-48.3% בהון וב-67.2% בזכויות ההצבעה בבנק, באופן שחברת Palimon B.V (להלן - "פלימון"), שהחזיקה ב-51.89% מההון וב-70.59% בזכויות ההצבעה בפיבי, העבירה אל בינוהון בע"מ וקבוצת ליברמן האוסטרלית את המניות של פלימון בפיבי, בשיעור של 55% לבינוהון שבשליטת צדיק בינו ו-45% לקבוצת ליברמן (המורכבת ממשפחת מיכאל והלן אבלס וממשפחת ליברמן, (ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן) באמצעות אינסטנז הולדינגס בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ בחלקים שווים ביניהן). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה. המכירה נעשתה בעסקה מחוץ לבורסה.

העברת השליטה בבנק נעשתה בהתאם להיתר נגיד בנק ישראל מיום 27 באוגוסט 2003 לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בחברת פ.י.ב.י. אחזקות בע"מ ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שניתן לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. בהיתר נקבעו תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר לבין פיבי ולבין הבנק.

ההיתר קובע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 וכי אם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה - לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך 2,391 מיליון ש"ח.

עוד קובע ההיתר, כי מינוי יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק יהיה כפוף להסכמת המפקח על הבנקים.

כמו כן נקבע, כי מקבלי ההיתר, לרבות קרוביהם ותאגידים בשליטת מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים שבשליטת הבנק, אולם הם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, לאחר הודעה מראש למפקח על הבנקים וקבלת אישורו, בתנאים הנקובים בהיתר. הוראה זו אינה חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכל הדירקטורים בבנק.

מר צדיק בינו הינו הבעלים של 52.5% מאמצעי השליטה בבינוהון, וילדיו (ה"ה גיל בינו, הדר בינו שמואלי ודפנה בינו אור) מחזיקים ביתר אמצעי השליטה בבינוהון בחלקים שווים בהתאם לתיקון בהיתר. מר צדיק בינו מחזיק בכל זכויות ההצבעה ובכל הזכויות למינוי דירקטורים בבינוהון מתוקף יפוי כוח שניתן לו כאמור בתיקון להיתר.

ביום 24 במרס 2013 אינסטנז הולדינגס העבירה לאינסטנז מספר 2 בע"מ (להלן - "אינסטנז 2"), בעסקה מחוץ לבורסה, 4,139,233 ממניות פיבי, המהוות 15.77% מההון המונפק והנפרע של פיבי ומלוא החזקותיה של אינסטנז הולדינגס בפיבי. אינסטנז 2 הינה חברה שהתאגדה בישראל בבעלות מלאה של Sing Acquisitions Pte. Ltd (להלן - "סינג"), שהינה חברה שהתאגדה בסינגפור ונשלטת באופן מלא (באמצעות גופים אוסטרליים) על ידי ה"ה הלן ומיכאל (מייקל) אבלס, אשר שולטים באופן מלא גם באינסטנז הולדינגס (באמצעות אותם גופים אוסטרליים). המניות שהועברו מוחזקות בנאמנות עבור אינסטנז 2 על ידי גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ. עם העברת המניות אינסטנז 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנז הולדינגס, בינוהון ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנז הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנז 2. כמו כן, ההיתר תוקן כך שאופן ההחזקה של מקבלי ההיתר הנזכרים לעיל בפיבי יהיה באמצעות סינג ואינסטנז 2 במקום Instanz Pty LTD ואינסטנז הולדינגס.

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך) (במיליוני ש"ח)

1. הסכם בין פיבי אחזקות בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ

למיטב ידיעת הבנק, בין פיבי לבין דיסקונט היה קיים מכתב הסכמות מיום 31 ביולי 1983 (להלן - "ההסדר המקורי"). בהתאם להסדר המקורי, דיסקונט לא יתערב בניהול הבנק. כל עוד החזיק דיסקונט לפחות 80% מהמניות של הבנק שנרכשו על ידו בשנת 1983, לרבות מניות הטבה וזכויות בגין מניות אלה, לדיסקונט היתה הזכות להמליץ על רבע מכלל חברי הדירקטוריון וועדותיו, ובלבד שדיסקונט לא ימליץ על דירקטורים שבחירתם עלולה ליצור, לדעת נגיד בנק ישראל או נציג מטעמו, ניגוד אינטרסים. כמו כן, לכל צד היתה זכות סירוב ראשונה לרכישת מניות הבנק שבידי הצד האחר במקרה של מכירתן על ידי הצד האחר, למעט מכירות בבורסה במהלך העסקים הרגיל של עד 20% מההחזקה הכוללת של כל צד. זכות הסירוב לא חלה על העברה בין חברה בת לחברה אם לחברה בשליטת כל אחד מהנ"ל.

בנוסף, ביום 28 במרס 2010 נחתם הסכם בין פיבי לבין דיסקונט, הנוגע לאחזקותיו של דיסקונט בבנק (להלן בסעיף זה - "ההסכם הנוסף"). ההסכם הנוסף נכנס לתוקף ביום 6 בספטמבר 2010, לאחר שהתקיימו על פי דין כל התנאים המתלים שנקבעו בו, לרבות חלוקת דיבידנד על ידי הבנק וקבלת אישורים רגולטוריים רלבנטיים. כמו כן הושלם ביצוע איחוד הון המניות של הבנק.

להלן עיקרי התנאים הנוגעים לאחזקות דיסקונט בבנק, בהתאם להסדר המקורי ההסכם הנוסף וההליכים על פיו, שנותרו רלבנטיים למועד דוח זה:

סיום ההסדר המקורי

החל מיום 13 במרס 2014 (להלן בסעיף זה - "המועד הקובע"), פקעה זכותו של דיסקונט לכך שפיבי תגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק מבין מועמדים שיומלאו על ידי דיסקונט. לאור האמור, החל מהמועד הקובע, בוטל כל ההסדר המקורי בין פיבי לבין דיסקונט, לרבות ההסדר בעניין זכות הסירוב שבוטל עוד בשנת 2010 וההסדר בקשר לדירקטורים המומלצים על ידי דיסקונט. בהתאם לכך, ביום 25 במרס 2014 הודיעו שניים משלושת הדירקטורים שהומלאו מטעם דיסקונט על התפטרותם מכהונה בדירקטוריון הבנק. התפטרותם נכנסה לתוקף ביום 31 במרס 2014. הדירקטור הנותר מכהן בבנק כדירקטור חיצוני והוא אינו נושא משרה או בעל עניין בדיסקונט.

אישורים רגולטורים משנת 2010

באישור המפקח נקבע, בין היתר, כי אם הבנק יציע בעתיד זכויות לכל בעלי מניותיו ודיסקונט יבקש להשתתף בהצעה כאמור, המפקח ידון בבקשות שיוגשו על ידי דיסקונט, באותה עת.

באישור הממונה על הגבלים עסקיים נקבע, בין השאר, כי על דיסקונט לרדת בשיעור אחזקותיו בבנק לשיעור אחזקה שיפחת מ-10% מההון המונפק של הבנק עד ליום 19 בספטמבר 2015 (בהתחשב במועד שבו הושלם איחוד ההון בבנק), וכן לרדת בשיעור אחזקותיו בבנק לשיעור אחזקה שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק עד ליום 19 בספטמבר 2017. לחילופין, על דיסקונט לרדת לשיעור אחזקה שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק עד ליום 19 בספטמבר 2016. כמו כן נקבעו הסדרים בין הממונה לדיסקונט לגבי מכירת מניות עודפות של דיסקונט אם דיסקונט לא ירד בשיעור אחזקותיו עד לתום התקופות האמורות לעיל. בנוסף נקבע כי דיסקונט לא ירכוש מניות בבנק או כל זכות בבנק בדרך אחרת, אלא אם ניתן לכך אישור הממונה מראש ובכתב.

תנאים נוספים על פי ההסכם הנוסף

בהתאם להסכם הנוסף, בסמוך לאחר 19 בספטמבר 2010 (המועד שבו הושלם איחוד ההון בבנק), דיסקונט הפקיד בידי נאמן כמות מניות של הבנק בשיעור של כ-15.36% מזכויות ההצבעה בבנק, המהווים את כמות המניות, שזכויות ההצבעה הצמודות להן (מתוך כלל זכויות ההצבעה בבנק) עולות על 11.09%, שהיה שיעור זכויות ההצבעה המקורי של דיסקונט בבנק לפני איחוד

ההון (להלן - "המניות המופקדות"), וזאת על פי הסכם נאמנות שאושר על ידי המפקח על הבנקים. דיסקונט או הנאמן לא יעשו שימוש בזכויות ההצבעה הצמודות למניות המופקדות. הנאמן יעביר לדיסקונט כל דיבידנד וכל הטבה כספית או אחרת, מכל סוג שהוא, אשר יתקבלו על ידו בגין המניות המופקדות מיד עם קבלתם (למעט מניות הטבה או מניות הנובעות מאיחוד או חלוקה של המניות המופקדות או מניות הנובעות מניירות ערך המירים למניות, שינפיק הבנק בגין המניות המופקדות. מניות אלה יוותרו בידי הנאמן ויהיו חלק בלתי נפרד מן המניות המופקדות, לכל דבר ועניין). הנאמן ישחרר את המניות המופקדות מהנאמנות במקרה שבו שיעור זכויות ההצבעה של דיסקונט בבנק יהיה נמוך משיעור זכויות ההצבעה המקורי (11.09%) לצורך השלמתו לשיעור זכויות ההצבעה המקורי או לצורך העברת המניות המופקדות או חלקן לצד שלישי.

בכפוף לקבלת האישורים הרגולטוריים, דיסקונט יהיה רשאי לרכוש ניירות ערך נוספים שיונפקו או שיוצעו לבעלי המניות של הבנק במסגרת הצעה בדרך של זכויות לבעלי מניות הבנק ובכלל זה להמיר או לממש ניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש, ודין של מניות אלו יהיה כדין המניות המופקדות.

דיסקונט יפעל כמיטב יכולתו לשם מכירת מניות הבנק המהוות 6% בהון ובזכויות ההצבעה של הבנק לצדדים שלישיים, ובלבד שתנאי השוק יאפשרו מכירה במחיר שאינו נמוך משווי ההשקעה של המניות הנמכרות בדוחותיו הכספיים של דיסקונט.

מתחילת שנת 2014 דיווח דיסקונט על ביצוע העסקאות הבאות:

ביום 2 ביוני 2014 דיווח דיסקונט כי בהתאם לעסקה שנקשרה ביום 1 ביוני 2014 ושהושלמה ביום 2 ביוני 2014 הוא מכר, בעסקה מחוץ לבורסה, 5,017,921 מניות של הבנק במחיר של 55.8 ש"ח למניה. על פי הודעת דיסקונט הוא התחייב, במסגרת העסקה, כי לא ימכור מניות נוספות של הבנק, בתקופה של שלושת החודשים לאחר העסקה במחיר הנמוך ממחיר העסקה. ביום 15 בספטמבר 2014 דיווח דיסקונט כי הוא מכר, בעסקה מחוץ לבורסה, 3,214,286 מניות של הבנק במחיר של 56 ש"ח למניה, ביום 16 בדצמבר 2014 דיווח דיסקונט כי הוא מכר, בעסקה מחוץ לבורסה, 1,933,015 מניות של הבנק במחיר של 52.25 ש"ח למניה וביום 19 בפברואר 2015 דיווח דיסקונט כי הוא מכר, בעסקאות מחוץ לבורסה, 7,054,625 מניות של הבנק במחיר של 49.51 ש"ח למניה (חלק מהעסקאות נסלקו ביום 22 בפברואר 2015). על פי הודעות דיסקונט בשלוש העסקאות האחרונות הוא התחייב, במסגרת העסקה, כי לא ימכור מניות נוספות של הבנק, בתקופה של 30 הימים לאחר העסקה במחיר הנמוך ממחיר העסקה הרלבנטית.

בהתאם לכך מתחילת שנת 2014 ירד שיעור ההחזקה של דיסקונט בבנק (בהון ובהצבעה) מ-26.45% ל-9.28%.

ז. מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 30 באוגוסט 2010 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת רווחים, לפיה הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת. רווחים מעודפי עבר יחולקו לפי החלטות אד הוק. חלוקות כאמור תבוצענה בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל.

מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד (לרבות לפי ההחלטות האמורות) תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות הנוספות הבאות:

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 על פיה תאגיד בנקאי לא יחלק דיבידנד בכל אחד מן המקרים הבאים (אלא אם קיבל אישור לכך מן המפקח על הבנקים): (1) כשיתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר

מצטבר, לפי הדוחות הכספיים אינה חיונית או שהחלוקה תגרום לכך שלא תהיה חיונית; (2) כשאחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (3) כשהתוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל; (4) אם בדוח הכספי של הבנק הנכסים הלא כספיים עולים על ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, או שהחלוקה תגרום לכך. בכל מקרה מותנית החלוקה בעריכת תחזית בכתב לגבי השנה הסמוכה לאחר ביצוע החלוקה, ובתנאי שלפיה, יחס ההון של התאגיד הבנקאי לנכסי הסיכון שלו לא יפחת מן הנדרש לגביו.

- ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה הכוללת את אופן חישוב דרישות ההון ויעדי ההון המזעריים. נקבע יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים בשיעור של 9% ויחס הון כולל של 12.5% עד ל-1 בינואר 2015. לתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקים, נקבע יחס הון עצמי רובד 1 של 10% ויחס הון כולל של 13.5%. מועד התחילה הוא 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק. "מגבלות למתן הלוואות לדיוור" - כתוצאה מיישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור. הגדלת יעד ההון בשיעורים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיוני 2010, בתקופת הביניים, עד להתאמת הוראות המפקח לשינויים שיפורסמו על ידי ועדת באזל בנושא "חיזוק העמידות של הסקטור הבנקאי", על תאגיד בנקאי לאמץ יעד ליחס הון ליבה, כהגדרתו בהוראה, לפחות של 7.5%.

- בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים לבנק מיום 2 בפברואר 2015 על חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 33% מהרווח השנתי, יש להודיע למפקח מראש.

- היתר נגיד בנק ישראל לבעלי השליטה בבנק, משנת 2003, שבו נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד ליום 31 במרס 2003 (שהסתכמו ב-2,391 מיליון ש"ח) וכי אם נצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה.

- תנאי שטרי הון נדחים שהנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים ביום 25 במאי 2009 בגין פקדון שהפקידו בבנק בסך 235 מיליון ש"ח. בהתאם לאישור בנק ישראל שטר ההון האמור נחשב הון משני עליון של הבנק. בשטרי הון אלה נקבע מנגנון לספיגת הפסדים על בסיס שוטף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. על פי מנגנון זה לא תשולם רבית אם במועד הרלבנטי לתשלומה התקיימו נסיבות משעות, כהגדרתן בשטרי ההון. לעניין זה נקבע כי הבנק לא ישלם דיבידנד כל עוד לא שולמו במלואם תשלומי רבית שסילוקם הושעה כאמור, אם הושעה. על חלוקת דיבידנד בשנים 2013 ו-2014, ראה באור 12א.

ח. (1) הסכם ההעסקה של מנכ"ל הבנק, הגב' סמדר ברבר-צדיק, היה לתקופה של חמש שנים החל מיום 19 במרס 2007 כאשר נקבע כי בתום תקופת ההסכם המקורי, ימשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביאו לסימום בהודעה כתובה של שלושה חודשים מראש.

משכורתה של המנכ"ל צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. המנכ"ל זכאית להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות (לרבות גילום המס בגין הפרשות לקרן ההשתלמות מעבר לתקרה המותרת), לדמי הבראה ולהחזר הוצאות סבירות במילוי תפקידה, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם להסכם. המנכ"ל זכאית לרכב של הבנק. הבנק יגלם את המס בגין הזכאות לרכב. ההפרשות הסוציאליות תופרשנה מהמשכורת בצירוף גילום המס בגין הזכאות לרכב כאמור. בהסכם הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של 3 חודשים במשכורת מלאה כאשר שמורה לדירקטוריון הבנק הזכות לוותר על תקופת הצינון או חלקה ובמקרה כזה לא תהיה זכאית המנכ"ל לתשלום.

זכאותה של המנכ"ל למענק שנתי בגין שנת 2014 ואילך הינה בהתאם לתכנית המענקים המעודכנת כפי שאושרה במאי 2014 (ואשר בעיקרה התאימה את תכנית המענקים שאושרה בשנת 2012 למדיניות התגמול של הבנק לנושאי המשרה, כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק). לפירוט על תכנית המענקים ראה פירוט בבאור 14.ח. עם סיום העסקתה, מכל סיבה שהיא (למעט בנסיבות שנקבעו אשר בעיקרן נסיבות שבהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים), תהיה המנכ"ל זכאית ל-200% מסכום הפיצויים על פי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ותקנותיו על בסיס השכר החודשי כפי שיהיה במועד סיום יחסי העבודה. הסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית של המנכ"ל במהלך תקופת העסקתה יימנה במסגרת הסכום האמור.

(2) הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, מר רוני חזקיהו, היה לתקופה קצובה של שנתיים (שהסתיימה במהלך חודש מאי 2014) שלאחריה נמשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביא לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים.

בהתאם להסכם העסקתו, מר חזקיהו יכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק במשרה מלאה (100%). משכורתו של היו"ר צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. היו"ר זכאי להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות (לרבות גילום המס בגין הפרשות לקרן ההשתלמות מעבר לתקרה המותרת), לדמי הבראה ולהחזר הוצאות סבירות במילוי תפקידו, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם להסכם. היו"ר זכאי לרכב של הבנק כמקובל בתפקיד יו"ר דירקטוריון בנק. הבנק יגלם את המס בגין הזכאות לרכב. ההפרשות הסוציאליות תופרשנה מהמשכורת בצירוף גילום המס בגין הזכאות לרכב כאמור.

בהסכם הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של 3 חודשים במשכורת מלאה (ללא תנאים נלווים למעט הרכב) כאשר שמורה לדירקטוריון הבנק הזכות לוותר על תקופת הצינון או חלקה ובמקרה כזה לא יהיה זכאי היו"ר לתשלום. עם סיום העסקתו בבנק מכל סיבה שהיא, למעט סיום ביוזמת היו"ר במהלך התקופה הקצובה, יהיה היו"ר זכאי ל-200% מסכום הפיצויים על פי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ותקנותיו, על בסיס המשכורת החודשית כפי שתהיה במועד סיום יחסית העבודה.

זכאותו של היו"ר למענק שנתי בגין שנת 2014 ואילך, הינה בהתאם לתכנית המענקים המעודכנת כפי שאושרה בחודש מאי 2014 (ואשר בעיקרה התאימה את תכנית המענקים שאושרה בשנת 2012 למדיניות התגמול של הבנק לנושאי המשרה, כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק). לפירוט על תכנית המענקים ראה באור 14.ח.

באור 20 - הכנסות והוצאות רבית (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
2,158	1,969	1,619	3,131	2,831	2,394	א. הכנסות רבית⁽¹⁾
-	-	-	-	-	3	מאשראי לציבור
20	16	11	36	33	17	מאשראי לממשלה
181	107	64	298	192	106	מפקדונות בבנקים
16	11	4	37	15	6	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
116	138	87	268	246	136	מניירות ערך שנשאלו
12	18	12	-	-	-	מאגרות חוב ⁽²⁾
8	2	1	17	5	2	מהשקעות בחברות מוחזקות
2,511	2,261	1,798	3,787	3,322	2,664	מנכסים אחרים
						סך כל הכנסות הרבית
884	573	278	1,171	728	322	ב. הוצאות רבית⁽¹⁾
8	7	6	12	9	7	על פקדונות הציבור
16	17	10	1	8	1	על פקדונות הממשלה
256	291	182	319	354	222	על פקדונות מבנקים
22	32	10	34	36	11	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,186	920	486	1,537	1,135	563	על התחייבויות אחרות
1,325	1,341	1,312	2,250	2,187	2,101	סך כל הוצאות הרבית
						סך כל ההכנסות רבית, נטו
						ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות רבית
(24)	(14)	(16)	(40)	(11)	(13)	הכנסות רבית ⁽³⁾
						ד. פירוט הכנסות רבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
9	20	15	21	30	21	מוחזקות לפדיון
86	92	64	200	176	104	זמינות למכירה
21	26	8	47	40	11	למשחר
116	138	87	268	246	136	סך הכל כלול בהכנסות רבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) כולל הכנסות רבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות בסך של 9 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק בשנת 2014 (שנת 2013 - הכנסות רבית בסך של 8 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים לסעיף משנה א'.

באור 21 - הכנסות מימון שאינן מרבית

(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
1. מפעילות במכשירים נגזרים					
חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור (ראה ג' להלן) ⁽¹⁾					
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾					
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים					
4	2	(2)	4	2	(2)
(22)	(437)	613	(72)	(584)	865
(18)	(435)	611	(68)	(582)	863
2. מהשקעה באגרות חוב					
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה					
הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾					
סך הכל מהשקעה באגרות חוב					
75	89	78	155	167	164
(11)	(4)	(1)	(13)	(5)	(1)
64	85	77	142	162	163
(15)	388	(628)	(2)	507	(897)
3. הפרשי שער, נטו					
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות					
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה					
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽⁴⁾					
דיבידנד ממניות זמינות למכירה					
רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות					
סך הכל מהשקעה במניות					
45	36	30	46	43	30
(44)	(3)	(3)	(47)	(4)	(3)
29	47	35	31	47	35
-	-	-	10	-	-
30	80	62	40	86	62
61	118	122	112	173	191

סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) בשנת 2013 כולל הפרשה לירידת ערך בסך של 3 מיליון ש"ח ו-2 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה.
- (4) בשנת 2012 כולל הפרשה לירידת ערך בסך של 42 מיליון ש"ח ו-41 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה.

באור 21 - הכנסות מימון שאינן מרבית (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
ב. הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר⁽³⁾					
7	16	18	12	13	15
34	12	22	20	5	10
(2)	(1)	(2)	(2)	(1)	(2)
39	27	38	30	17	23
230	200	150	152	135	84
פירוט על הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר לפי חשיפת סיכון					
28	14	23	20	5	10
1	1	-	1	1	-
10	12	15	9	11	13
39	27	38	30	17	23
ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור⁽⁵⁾					
-	-	(1)	-	-	(1)
(2)	2	5	(2)	2	5
(2)	2	4	(2)	2	4

- (1) מזה רווחים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך 7 מיליון ש"ח ו-8 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה (שנת 2013 - 1 מיליון ש"ח ו-5 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה, שנת 2012 - הפסדים בסך 7 מיליון ש"ח ו-5 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה).
- (2) אין רווחים/הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (3) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
- (4) להכנסות רבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 20.
- (5) לגילוי על ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות רבית ראה באור 20.

באור 22 - עמלות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
287	*307	*320	144	*155	*163
104	118	97	53	66	42
449	421	394	302	277	255
81	64	53	45	39	33
109	86	79	33	32	31
34	*114	*119	14	*64	*65
130	120	118	82	75	75
57	*58	*59	44	*44	*45
70	*75	*62	65	*69	*55
54	55	61	27	30	35
1,375	1,418	1,362	809	851	799

* סווג מחדש.

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

(2) תפעול קופות גמל, קרנות נאמנות ומנהלי חסכון לטווח ארוך.

באור 23 - הכנסות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
2	18	15	2	16	12
13	28	11	13	28	11
31	-	-	31	-	-
16	18	9	218	204	191
62	64	35	264	248	214

רווחים מקופות פיצויים

רווח הון ממכירת בניינים וציוד

רווח הון ממכירת חברה מאוחדת

אחרות

סך הכל הכנסות אחרות

באור 24 - משכורות והוצאות נלוות
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
1,209	1,206 ⁽¹⁾	1,195 ⁽¹⁾	806	785 ⁽¹⁾	783 ⁽¹⁾
191	192 ⁽¹⁾	173 ⁽¹⁾	122	128 ⁽¹⁾	112 ⁽¹⁾
321	320 ⁽¹⁾	289 ⁽¹⁾	214	214 ⁽¹⁾	190 ⁽¹⁾
25	18	18	8	8	7
-	-	1	-	-	-
1,746	1,736	1,676	1,150	1,135	1,092
24	28	34	-	-	-

משכורות
פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, פנסיה וחופשה
ביטוח לאומי ומס שכר
הוצאות נלוות אחרות
השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
סך הכל משכורות והוצאות נלוות*

* כולל משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(1) הוצג מחדש בגין ישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.13).

באור 25 - הוצאות אחרות
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
51	52	54	56	46	36
79	82	84	50	51	52
125	124	124	109	112	113
16	17	17	9	10	10
6	5	6	2	2	2
59	59	63	33	30	34
11	13	12	5	6	5
6	6	6	3	3	3
113	102	89	88	81	66
3	-	32	3	-	29
80	71	70	56	55	51
549	531	557	414	396	401

שווק ופרסום
תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכד')
מחשב
משרדיות
ביטוח
משפטיות, ביקורת וייעוץ מקצועי
שכר חברי דירקטוריון ודמי השתתפות בישיבות הדרכה והשתלמות מקצועית
עמלות
הפרשות לתביעות משפטיות, נטו
אחרות
סך הכל הוצאות אחרות

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
208	284	233	363	421	351	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
(28)	2	(1)	(35)	(2)	(3)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
180	286	232	328	419	348	סך הכל מסים שוטפים
(9)(1)	(39)(1)	8	(16)(1)	(44)(1)	(9)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
-	-	-	3	1	1	מסים נדחים בגין שנים קודמות
(9)	(39)	8	(13)	(43)	(8)	סך הכל מסים נדחים**
171	247	240	315	376	340	הפרשה למסים על ההכנסה*
-	-	-	3	4	(3)	* כולל הפרשה למסים (חסכון במס) בחו"ל
(3)(1)	(26)(1)	8	(4)(1)	(23)(1)	(8)	** מסים נדחים
(6)	(13)	-	(9)	(20)	-	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
(9)	(39)	8	(13)	(43)	(8)	שינוי בשיעור המס
						סך הכל מסים נדחים

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.ד.ד. (13).

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. התאמת סכום המס התיאורטי לסכום ההפרשה למסים

להלן ההתאמות בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה המותאמת למסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012	2014	2013	2012
37.7%	36.2%	35.5%	37.7%	36.2%	35.5%
302	(1)333	(1)301	225	(1)222	(1)166
35	38	37	12	15	17
(5)	(2)	(3)	(5)	(2)	(3)
1	1	3	1	1	3
(7)	(4)	(6)	(6)	(4)	-
13	21	21	10	18	17
5	4	2	5	5	2
(1)	4	(3)	-	-	-
(2)	(1)	(32)	(1)	2	(28)
-	(20)	(9)	-	(13)	(6)
(1)	2	4	(1)	3	3
340	376	315	240	247	171

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור ד.ד.1 (13).

ג. שומות מס ונושאים נוספים הקשורים בהפרשה למסים

(1) לבנק שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2010.

(2) לחברות המוחזקות שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2007.

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים

(1) הרכב:

מאוחד		מסים נדחים לקבל		עתודה למסים נדחים	
יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
במיליוני ש"ח		ב- %		במיליוני ש"ח	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2014	2013	2014	2013	2014	2013
41	42	38	38	3	2
193	181	38	38	-	-
281	267	38	38	-	-
3	3	38	38	-	-
13	26 ⁽¹⁾	38	38	43	45 ⁽¹⁾
-	-	-	-	9	9
5	8	38	38	3	1
536	527			58	57

מסים נדחים בגין:
עודף עתודה על יעודה לפיצויים
הפרשות לחופשה ולהטבות אחרות
הפרשה להפסדי אשראי
ניירות ערך
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
רווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
הפרשי עיתוי אחרים
סך הכל

הבנק		מסים נדחים לקבל		עתודה למסים נדחים	
יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
במיליוני ש"ח		ב- %		במיליוני ש"ח	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2014	2013	2014	2013	2014	2013
26	26	38	38	1	-
152	141	38	38	-	-
193	197	38	38	-	-
10	24 ⁽¹⁾	38	38	43	44 ⁽¹⁾
-	-	-	-	9	9
-	-	-	-	2	1
381	388			55	54

מסים נדחים בגין:
עודף עתודה על יעודה לפיצויים
הפרשות לחופשה ולהטבות אחרות
הפרשה להפסדי אשראי
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
רווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
הפרשי עיתוי אחרים
סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.ד.13).

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

(2) התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							המאוחד
סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות מוחזקות	רבית וניירות ערך	הפרשה להפסדי אשראי	
470	7	221	(19)	(9)	3	267	יתרת נכס (התחייבות)
8	(5)	10	(11)	-	-	14	מס נדחה ליום 1 בינואר 2014
478	2	231	(30)	(9)	3	281	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
536	5	234	13	-	3	281	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014
							נכס מס נדחה
							יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
(24)							ליום 31 בדצמבר 2014
512							
58	3	3	43	9	-	-	התחייבויות מס נדחה
(24)							יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה
34							ליום 31 בדצמבר 2014

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							הבנק
סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות מוחזקות	רבית וניירות ערך	הפרשה להפסדי אשראי	
334	(1)	167	(20)	(9)	-	197	יתרת נכס (התחייבות)
(8)	(1)	10	(13)	-	-	(4)	מס נדחה ליום 1 בינואר 2014
326	(2)	177	(33)	(9)	-	193	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
381	-	178	10	-	-	193	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014
							נכס מס נדחה
							יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
(21)							ליום 31 בדצמבר 2014
360							
55	2	1	43	9	-	-	התחייבויות מס נדחה
(21)							יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה
34							ליום 31 בדצמבר 2014

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך) (במיליוני ש"ח)

(3) המסים הנדחים נקבעו כדלקמן:

מסים נדחים לקבל, הנובעים מתשלומים לשלטונות המס על פי הסדר איתם בקשר לעיתוי ההכרה בהפרשה להפסדי אשראי, הוצגו בהתאם לתנאי ההסדר.

מסים נדחים אחרים חושבו לפי שיעורי המס הסטטוטורי של הבנק והחברות בקבוצה.

ה. (1) מימוש מסים נדחים (פרט למסים נדחים בגין חובות מסופקים ספציפיים על פי הסדר) מבוסס על תחזית של קיום הכנסות שתתחייבנה במס, בעתיד הנראה לעין.

(2) סך כל ההפסדים לצורך מס, ליום 31 בדצמבר 2014, אשר בגינם לא נרשמו מסים נדחים במאזן המאוחד, הינו 2 מיליון ש"ח (31.12.13 - 2 מיליון ש"ח).

ו. שינויי חקיקה בתחום המס

א. מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטיים לבנק בשנים 2012-2014:

2012 - 25%

2013 - 25%

2014 - 26.5%

ביום 5 באוגוסט 2013 עבר בכנסת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו- 2014) התשע"ג-2013, אשר קבע, בין היתר, העלאת שיעור מס החברות החל משנת 2014 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 26.5%. המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים לעיל.

ב. מס ערך מוסף וביטוח לאומי

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכן ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2013 לשיעור של 36.21%, ובשנת 2014 ואילך עלה לשיעור של 37.71%.

ביום 27 בינואר 2014 התקבל בכנסת החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014 (להלן - "החוק"). על פי החוק, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק ירד ל- 6.75% בשנת 2014 ול- 7.25% בשנת 2015 (במקום 7% ו- 7.5%, בהתאמה). החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך, יעמוד השיעור האמור על 7.5% מהשכר הממוצע.

לשינוי האמור לא היתה השפעה מהותית על ההתחייבויות בגין הטבות עובד ועל יתרת נכסי המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2014.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות

- קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון מחלקת את מקורות ההכנסה שלה למגזרי הפעילות הבאים, שכל אחד מהם מהווה מרכז רוח.
- **מגזר הבנקאות העסקית** - המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל, כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילות המגזר. הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם חברות גדולות ובינוניות, לרבות גופים הקשורים להן של הבנק ושל חברות הבנות יובנק ופאג", אשר היקף החבות הכולל שלהם הינו 40 מיליון ש"ח ומעלה ו/או מחזור הכנסות מעל 200 מיליון ש"ח, גופים עסקיים ומוסדיים גדולים הפעילים בשוקי ההון.
 - **מגזר הבנקאות הפרטית** - המגזר משרת לקוחות ישראלים ותושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה. הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים של הבנק ושל חברות הבנות פאג" ויובנק, שרובם בעלי תיק השקעות של 150 אלפי ש"ח ומעלה, וכן את לקוחות פיבי בנק (שוויץ).
 - **מגזר הבנקאות המסחרית** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות הבנק בסדר גודל בינוני, רובם עם היקפי חבות של 5 עד 40 מיליון ש"ח ו/או מחזור הכנסות של 25 עד 200 מיליון ש"ח. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר הבנקאות המסחרית כהגדרתו בבנק.
 - **מגזר משקי הבית** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים רובם בעלי תיק השקעות של עד 150 אלפי ש"ח בבנק. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות, שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר משקי הבית כהגדרתו בבנק.
 - **מגזר העסקים הקטנים** - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם חברות ועסקים בהיקף חבות של עד 5 מיליון ש"ח בבנק. בנוסף, כולל המגזר את לקוחות חברות הבנות, שסממני הפעילות של רובם אופייניים לאלו של מגזר העסקים הקטנים כהגדרתו בבנק.
 - **מגזר הניהול הפיננסי** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק - לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את הפער בין השווי ההוגן לבין השווי על בסיס צבירה של מכשירים פיננסיים נגזרים, ואת התוצאות מניהול תיק הנוסטרו, לרבות פעולות מול בנקים ובנק ישראל. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כ.א.ל.
 - **המגזר האחר** - הכנסות והוצאות בעלי אופי אקראי שאינן משויכות לששת המגזרים לעיל.
- במהלך שנת 2014 יישם הבנק מהלך של שינוי בסיווג הלקוחות העסקיים בבנק. בתהליך זה הוגדרה מחדש החלוקה בין מגזרי העסקים השונים. על פי ההגדרה החדשה, מרבית לקוחות מגזר העסקים הקטנים הינם בעלי חבות עד 5 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של עד 25 מיליון ש"ח, מרבית לקוחות המגזר המסחרי הינם בעלי חבות מ-5 ועד 40 מיליון ש"ח או מחזור הכנסות מ-25 עד 200 מיליון ש"ח ומרבית לקוחות המגזר העסקי הינם בעלי חבות של 40 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה. בנוסף, בוצע עדכון של מפתחות העמסת ההוצאות בגין מגזרי הפעילות השונים. השינויים האמורים באו לידי ביטוי בתוצאות מגזרי הפעילות לשנת 2014 ומספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם לשינויים האמורים.

ב. מידע על אזורים גאוגרפיים

(במיליוני ש"ח)

סך נכסים		רווח נקי			הכנסות ⁽¹⁾			
ליום 31 בדצמבר		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
108,817	115,843	542	549	481	3,722	3,811	3,726	ישראל
2,172	1,900	21	6	(3)	75	58	42	מערב אירופה
110,989	117,743	563	555	478	3,797	3,869	3,768	סך הכל מאוחד

(1) הכנסות מרבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								המאוחזר
פרטי	משקי בית	עסקים קטנים	עסקי	מסחרי	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל	
30	938	264	498	286	85	-	2,101	הכנסות רבית, נטו
133	(228)	28	(47)	(39)	153	-	-	- מחיצוניים
163	710	292	451	247	238	-	2,101	- בינמגזרי
360	416	192	341	96	262	-	1,667	הכנסות רבית, נטו
523	1,126	484	792	343	500	-	3,768	הכנסות שאינן מרבית
10	100	23	(46)	2	-	-	89	- מחיצוניים
536	1,097	416	472	243	114	-	2,878	סך כל ההכנסות
(23)	(71)	45	366	98	386	-	801	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(9)	(24)	20	148	43	162	-	340	הוצאות תפעוליות ואחרות
(14)	(47)	25	218	55	224	-	461	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	35	-	35	רווח (הפסד) לפני מסים
(14)	(47)	25	218	55	259	-	496	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח
-	(9)	-	-	(4)	(5)	-	(18)	רווח (הפסד) לאחר מסים
(14)	(56)	25	218	51	254	-	478	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות
(3.2%)	(2.7%)	5.0%	9.5%	6.3%	55.4%	-	-	רווח (הפסד) נקי
4,461	30,024	5,316	21,370	7,573	42,534	-	111,278	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	394	-	394	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
23,120	24,802	15,703	22,112	4,342	13,976	-	104,055	המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	37,901	-	-	-	37,901	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
39,494	20,004	20,532	157,139	2,948	-	-	240,117	יתרה ממוצעת של נכסים
204	-	-	-	-	-	-	204	מזה: השקעות בחברות כלולות
4,425	21,443	4,999	23,415	8,188	9,882	-	72,352	יתרה ממוצעת של התחייבויות
72	595	253	417	239	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות
91	129	42	48	13	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	(14)	(3)	(14)	(5)	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
163	710	292	451	247	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	(14)	(3)	(14)	(5)	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
163	710	292	451	247	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	(14)	(3)	(14)	(5)	-	-	-	אחר
163	710	292	451	247	-	-	-	סך הכל הכנסות רבית, נטו

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 *								המאחד
פרטי	משקי בית	עסקים קטנים	עסקי	מסחרי	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל	
(71)	1,010	281	553	316	98	-	2,187	הכנסות רבית, נטו
265	(281)	26	(111)	(75)	176	-	-	- מחיצוניים
194	729	307	442	241	274	-	2,187	- בינמגזרי
350	445	217	323	125	214	8	1,682	הכנסות רבית, נטו
544	1,174	524	765	366	488	8	3,869	הכנסות שאינן מרבית
5	49	34	12	(3)	-	-	97	- מחיצוניים
519	1,114	414	442	237	124	-	2,850	סך כל ההכנסות
20	11	76	311	132	364	8	922	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8	9	32	119	54	147	7	376	הוצאות תפעוליות ואחרות
12	2	44	192	78	217	1	546	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	30	-	30	רווח לפני מסים
12	2	44	192	78	217	1	546	הפרשה למסים על הרווח
-	-	-	-	-	30	-	30	רווח לאחר מסים
12	2	44	192	78	217	1	546	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות
-	(13)	-	-	(4)	(4)	-	(21)	רווח (הפסד) נקי
12	(11)	44	192	74	243	1	555	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2.9%	(0.5%)	8.2%	8.4%	9.2%	46.0%	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4,352	28,471	5,528	21,180	7,611	38,011	-	105,153	המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	-	383	-	383	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
24,083	24,940	13,133	17,475	3,957	14,580	-	98,168	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	33,760	-	-	-	33,760	מזה: השקעות בחברות כלולות
34,502	17,209	16,478	140,439	3,794	-	-	212,422	יתרה ממוצעת של התחייבויות
670	-	-	-	-	-	-	670	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות
4,153	19,985	5,279	22,708	8,051	7,424	-	67,600	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
68	522	251	392	222	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
124	206	57	50	18	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
2	1	(1)	-	1	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
194	729	307	442	241	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל הכנסות רבית, נטו

* סווג מחדש.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 *								המאוחד
פרטי	משקי בית	עסקים קטנים	עסקי	מסחרי	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל	
(203)	628	317	631	331	546	-	2,250	הכנסות רבית, נטו
431	114	16	(166)	(74)	(321)	-	-	- מחיצוניים
228	742	333	465	257	225	-	2,250	- בינמגזרי
329	451	222	305	114	142	(16)	1,547	הכנסות רבית, נטו
557	1,193	555	770	371	367	(16)	3,797	הכנסות שאינן מרבית
2	46	8	(16)	94	-	-	134	- מחיצוניים
519	1,088	411	449	240	107	-	2,814	סך כל ההכנסות
36	59	136	337	37	260	(16)	849	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
13	28	48	120	16	98	(8)	315	הוצאות תפעוליות ואחרות
23	31	88	217	21	162	(8)	534	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	51	-	51	רווח (הפסד) לפני מסים
23	31	88	217	21	213	(8)	585	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח
-	(15)	-	-	(4)	(3)	-	(22)	רווח (הפסד) לאחר מסים
23	16	88	217	17	210	(8)	563	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות
6.1%	0.9%	16.8%	9.9%	2.4%	20.1%	-	-	רווח (הפסד) נקי
4,239	26,266	5,706	22,236	7,874	36,759	-	103,080	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	396	-	396	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
24,890	25,178	12,237	15,408	4,173	14,837	-	96,723	המיוחס לבעלי מניות הבנק
292	257	-	32,773	-	-	-	33,322	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
31,539	15,299	11,763	128,486	3,756	-	-	190,843	יתרה ממוצעת של נכסים
548	-	-	-	-	-	-	548	מזה: השקעות בחברות כלולות
4,045	18,903	5,613	23,354	7,285	7,785	983	67,968	יתרה ממוצעת של התחייבויות
60	451	255	391	226	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות
163	270	74	52	22	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
5	21	4	22	9	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
228	742	333	465	257	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
60	451	255	391	226	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
163	270	74	52	22	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
5	21	4	22	9	-	-	-	אחר
228	742	333	465	257	-	-	-	סך הכל הכנסות רבית, נטו

* סווג מחדש.

באור 28 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

(במיליוני ש"ח)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
		התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
(88)	(1)	(89)	-	(89)	יתרה ליום 1 בינואר 2012
176	3	179	(1)	180	שינויים נטו בשנת 2012
88	2	90	(1)	91	יתרה ליום 1 בינואר 2013
(39)	(2)	(41)	-	(41)	שינויים נטו בשנת 2013
49	-	49	(1)	50	יתרה ליום 1 בינואר 2014
(25)	-	(25)	-	(25)	שינויים נטו בשנת 2014
24	-	(24)	(1)	25	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(2) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

באור 28 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה: התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד									
181	(68)	113	99	(36)	63	491	(173)	318	
(221)	83	(138)	(163)	59	(104)	(213)	75	(138)	
(40)	15	(25)	(64)	23	(41)	278	(98)	180	
התאמות מתרגום ⁽¹⁾ התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ⁽²⁾									
2	-	2	(11)	-	(11)	1	-	1	
(3)	1	(2)	16	(5)	11	(3)	1	(2)	
(1)	1	-	5	(5)	-	(2)	1	(1)	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר המיוחס לבעלי מניות הבנק סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה									
-	-	-	(3)	1	(2)	5	(2)	3	
(41)	16	(25)	(56)	17	(39)	271	(95)	176	

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(2) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

באור 29 - רווח למניה

להלן מספר המניות לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה

מספר מניות		
לשנים 2013, 2014 ו-2012		
100,330,040		מניות של 0.05

באור 30 - מידע על בסיס נתונים נומינליים של הבנק בלבד (במיליוני ש"ח)

א. תמצית נתונים מאזניים

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
79,864 ⁽¹⁾	83,818	סך כל הנכסים
73,215 ⁽¹⁾	76,894	סך כל ההתחייבויות
6,649 ⁽¹⁾	6,924	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. רווח נקי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
570 ⁽¹⁾	568 ⁽¹⁾	490	רווח נקי נומינלי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא עלויות תוכנה. ראה באור 1.1 ד.ד. (13).

